

BIJLAGEN BIJ DEEL 1.

SOCIAAL- ECONOMISCH BELEID

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 2. ONDERSTEUNINGSBELEID ZELFSTANDIG ONDERNEMERSCHAP - PARTICIPATIEFONDS

Bijkomende informatie bij de beschrijving van de tweede optie

Een aantal nieuwe assumpties werden aan het onderliggende financieel plan toegevoegd:

- ✓ Dossiers onder 50.000 euro zullen automatisch toegekend worden, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Dit principe is het resultaat van een kosten-baten analyse, waarin de kost van de inzet van investeringsmanagers om de dossiers te analyseren werd afgewogen ten opzichte van de te verwachten verliezen. Voor dossiers met een hogere kredietbehoefte zal een doorgedreven investeringsanalyse worden uitgevoerd, bovenop de kredietanalyse van de bank. Een nog op te richten investeringscomité beslist finaal over de goedkeuring. Dit investeringscomité zal bestaan uit een aantal investeringsmanagers van PMV.
- ✓ PMV kiest voor een kwalitatieve portefeuille. Er wordt verwacht dat 40% van de ingediende investeringsaanvragen > 50.000 euro zullen worden afgekeurd door het managementteam en het investeringscomité. Voor dossiers < 50.000 euro wordt voortgegaan op de positieve kredietanalyse van de banken.
- ✓ Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal dossiers en de investeringsbedragen per jaar bij een volledig operationeel niveau zoals vooropgesteld in het voorliggend plan.

Aantal dossiers	< € 50.000	> € 50.000	TOTAAL
Starters	70	50	120
Groeiers	25	40	65
TOTAAL	95	90	185

Investeringsbedrag	< € 50.000	> € 50.000	TOTAAL
Starters	2.000.000	9.800.000	11.800.000
Groeiers	700.000	7.800.000	8.500.000
TOTAAL	2.700.000	17.600.000	20.300.000

- ✓ Over een periode van 10 jaar zou PMV met de twee nieuwe instrumenten ruim 188 miljoen euro investeren. Vanaf 2015 wordt de jaarlijkse investering in startende en gevestigde ondernemingen op 20,3 miljoen euro geraamd. Zoals reeds eerder aangegeven, wordt er een graduele opbouw van het aantal kredietaanvragen verwacht. De investering in het eerste en tweede jaar bedraagt daarom respectievelijk 50% en 75% van de geraamde jaarlijkse investering.
- ✓ In het financieel plan wordt een gemiddelde dotatie voorgesteld van 2.200 euro per dossierbegeleiding van starters door de steunpunten, naar analogie met de vergoeding die het PF vandaag uitkeert. Jaarlijks komt dit neer op ca. 300.000 euro aan dotaties voor starters en wordt mee in rekening genomen bij de raming van de jaarlijkse beheerskost.
- ✓ Er wordt rekening gehouden met een jaar kapitaalsvrijstelling voor de ondernemers.
- ✓ Het voorliggende plan is opgemaakt, uitgaande van een jaarlijkse gemiddelde interestvoet van 5,5% voor starters en 4,5% voor gevestigde bedrijven. Indien de starter zich laat begeleiden door een steunpunt kan hij de eerste 2 jaar genieten van

een verlaagde interestvoet, nl. 4,5%. Op die manier wordt de begeleiding aangemoedigd.

- ✓ De verliespercentages zijn gebaseerd op deze van het PF. Dit impliceert een totaal verliespercentage van 17,5% bij startende ondernemers en 12,50% bij gevestigde initiatieven over een looptijd van 7 jaar.

Bijkomende informatie bij de beschrijving van de derde optie

Een aantal nieuwe assumpties werden aan het onderliggende financieel plan toegevoegd:

- ✓ Omwille van het hoge risicoprofiel van de startlening zullen alle aanvragen voor een startlening ten gronde geanalyseerd worden.
- ✓ Er wordt verwacht dat 60% (250 dossiers) van de ingediende investeringsaanvragen zullen worden goedgekeurd door het managementteam en het investeringscomité.
- ✓ Over een periode van 10 jaar zou PMV met de twee nieuwe instrumenten ruim 234 miljoen euro investeren. Vanaf 2015 wordt de jaarlijkse investering in de startlening op 5 miljoen euro geraamd. Zoals reeds eerder aangegeven, wordt er een graduele opbouw van het aantal kredietaanvragen verwacht. De investering in het eerste en tweede jaar bedraagt daarom respectievelijk 50% en 75% van de geraamde jaarlijkse investering.
- ✓ In het financieel plan wordt een gemiddelde dotatie voorgesteld van 2.200 euro per dossierbegeleiding van starters door de steunpunten, naar analogie met de vergoeding die het PF vandaag uitkeert. Jaarlijks komt dit neer op ca. 300.000 euro aan dotaties voor starters en ca. 500.000 euro voor de begunstigden van een Startlening. Met deze dotatie wordt reeds rekening gehouden bij de raming van de jaarlijkse beheerskost.
- ✓ Er wordt rekening gehouden met een jaar kapitaalsvrijstelling voor de ondernemers.
- ✓ Het voorliggende plan is opgemaakt, uitgaande van een jaarlijkse gemiddelde interestvoet van 4,5% voor de startlening. Indien de starter zich laat begeleiden door een steunpunt kan hij de eerste 2 jaar genieten van een verlaagde interestvoet, nl. 4%.
- ✓ De verliespercentages voor de Startlening worden licht verlaagd t.o.v. die van het PF. In dit financieel plan wordt een totaal verliespercentage¹ van 36% voor de Startlening over een looptijd van 7 jaar weerhouden.

¹ Dit verliespercentage is gebaseerd op kredieten met een looptijd van 7 jaar. Er werd rekening gehouden met een jaarlijkse spreiding, waarbij er in de eerste jaren procentueel meer uitval wordt verwacht dan in de laatste jaren van het krediet.

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 3. TOEGANG TOT HET BEROEP - VESTIGINGSVOORWAARDEN

Bijkomende informatie bij de huidige bevoegdheidsverdeling

I. Wetgeving

- 21/10/1998 - Koninklijk besluit tot uitvoering van Hoofdstuk I van Titel II van de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap, gewijzigd
- 29/11/1963 - Koninklijk besluit tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van de beroepswerkzaamheid van slager-groothandelaar in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen, gewijzigd.
- 21/12/1974 - Koninklijk besluit tot bepaling van de eisen tot uitoefening van de beroepswerkzaamheid van installateur-frigorist in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen, gewijzigd.
- 24/02/1978 - Koninklijk besluit tot bepaling van de eisen tot uitoefening van de beroepswerkzaamheid van droogkuiser-verver in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen, gewijzigd.
- 13/06/1984 - Koninklijk besluit tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van de beroepswerkzaamheid van restaurateur of van traiteur-banketaannemer in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen, gewijzigd.
- 27/01/1992 – Koninklijk besluit betreffende de presentiegelden en de vergoedingen, toe te kennen aan de leden van verscheidene organen en commissies die ressorteren onder het Ministerie van Middenstand, gewijzigd op 18 januari 2010.
Bedoeld zijn o.a. de centrale examencommissies en de Vestigingsraad.
- 14/01/1993 - Koninklijk besluit tot bepaling van de voorwaarden tot uitoefening van de beroepswerkzaamheid van brood- en banketbakker in de kleine en middelgrote handels- en ambachtsondernemingen.
- 29/03/2004 – Koninklijk besluit betreffende de Vestigingsraad, opgericht bij de wet van 26 juni 2002
- 12/07/2006 - Koninklijk besluit betreffende de uitsluiting van de beroepsactiviteit van het thuisverkopen van het toepassingsgebied van artikel 4, § 1, eerste lid, van de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap.
- 21/12/2006 - Koninklijk besluit betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten met betrekking tot fietsen en motorvoertuigen, gewijzigd op 18 december 2007.
- 21/12/2006 - Koninklijk besluit betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten op het gebied van lichaamsverzorging, van opticien, dentaaltechnicus en begrafenisondernemer, gewijzigd op 18 december 2007.
- 29/01/2007 - Koninklijk besluit betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming, gewijzigd op 18 december 2007.
- 13/02/2007 - Koninklijk besluit betreffende de examens over de ondernemersvaardigheden.
- 04/04/2007 - Ministerieel besluit tot bepaling van diverse nadere regels inzake de centrale examencommissies voor de ondernemersvaardigheden.
- Volledigheidshalve wordt nog het koninklijk besluit van 17 augustus 2007 houdende maatregelen ter omzetting in de interne rechtsorde van Richtlijn 2005/36/EG van 7 september 2005 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de erkenning van beroepskwalificaties vermeld.

Dit besluit betreft enkel de omzetting van Hoofdstuk II van de Richtlijn, namelijk de erkenning van beroepservaring van de in bijlage IV van de Richtlijn vermelde beroepsactiviteiten. De lidstaten leveren volgens de voorwaarden van de Richtlijn verklaringen af die in de ontvangende lidstaat als voldoende bewijs van het bezit van algemene kennis, handels- of vakkennis en –bekwaamheid moeten worden aanvaard. Het besluit heeft alleen betrekking op KMO's in de zin van artikel 2, 1° van de programmawet van 10 februari 1998 tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap.

II. Personeel en middelen

- Middelen waarover de federale overheid in 2012 beschikt om de desbetreffende bevoegdheid uit te voeren

Kantooroppervlakte

Centrale Examencommissie:

- Secretariaat, examenzaal, archief: WTC III – 18^e verdieping – Simon Bolivarlaan 30, 1000 Brussel: 158 m²
- Examenzaal en wachtzaal voor geautomatiseerde examens: North Gate III – gelijkvloers – Albert II-laan 16, 1000 Brussel: 104 m²
- 9 PP * 13,5 m² = 121,5 m² voor bureelruimte.

Griffie van de Vestigingsraad:

Kantoren: WTC III – 20^e verdieping – Simon Bolivarlaan 30, 1000 Brussel: 4 PP * 13,5 m² = 54 m²

Andere activiteiten m.b.t. ondernemersvaardigheden:

- Kantoren: WTC III – 18^e verdieping – Simon Bolivarlaan 30, 1000 Brussel: 75 m² archief (totaal: 228 m²)
- 7 PP * 13,5 m² = 94,5 m².

Waarde van het materiaal waarover het personeel beschikt (o.m. IT-materiaal)

Iedere medewerker heeft kantoormeubilair, een desktop of een laptop, scherm, klavier en muis – netwerkprinter (2 voor 50 personen)

In North Gate III (gelijkvloers): examenzaal voor 24 personen en 2 surveillanten: meubels en 26 PC's, bekabeling en examenprogramma Question Mark : aankoopprijs + licentie: 1.188 € + 3.300 € jaarlijkse onderhoudskosten – bij hernieuwing om een onbepaald aantal jaren: 10.146 voor de migratie en opleiding en support.

152 euro * 20 PP = 3.040 euro.

Aantal personeelsleden aangesteld voor de uitoefening van de bevoegdheid

A. Examencommissies

Nederlandstalige VTE: 3,3 (statutair)

Niveau C: 2,8 en Niveau D: 0,5

Franstalige VTE: 3,9

- Niveau C: 2,3 (statutair) : 2,3 * 30.000 euro = 69.000 euro

- Niveau D: 0,8 statutair en 0,8 contractueel : 1,6 * 27.000 euro = 43.200 euro

B. Vestigingsraad

Nederlandstalige VTE: 1,8 van niveau C – 1 statutair + 0,8 contractueel 1,8 * 30.000 euro = 54.000 euro.

Franstalige VTE: 1,8 van

- Niveau C : 1 statutaire : 30.000 euro.
- Niveau D: 0,8 contractueel : 27.000 euro * 0,8 = 21.600 euro.

Dit zijn de totale cijfers voor de dienst “Griffies”. Zie onder 3. de opmerking i.v.m. het takenpakket “Griffie van de Vestigingsraad”.

C. Overige

Nederlandstalige VTE:

- Niveau A: 0,7 (statutair) : 54.000 euro * 0,7 = 37.800 euro
- Niveau C: 2,5 (statutair) 30.000 euro * 2,5 = 75.000 euro

Franstalige VTE:

- Niveau A: 1 (statutair) : 54.000 euro
- Niveau C: 1,8 (1 statutair en 0.8 contractueel) 30.000 * 1,8 = 54.000 euro.

- Lasten uit het verleden

Zaak “Bois Maistriau”: vonnis van het Hof van Beroep op 22 november 2011 in het voordeel van de Staat (voorziening in Cassatie is nog mogelijk) – Onmogelijk om een eventuele schadevergoeding te schatten.

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 4. PRIJZENCONTROLE

Bijkomende informatie en toelichting bij de huidige wetgeving, de uitoefening van de federale bevoegdheid en een overzicht van relevante rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de Raad van State m.b.t. de bevoegdheidsverdeling inzake prijzencontrole

I. Wetgeving

Sector van de instellingen voor bejaardenopvang

Ministerieel besluit van 12 augustus 2005 houdende bijzondere bepalingen inzake prijzen voor de sector van de instellingen voor bejaardenopvang, genomen ter uitvoering van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen.

De sector van de instellingen voor bejaardenopvang is aan de prijzencontrole onderworpen. Deze a priori controle wordt momenteel door de federale overheid uitgevoerd. Het bovenvermelde ministerieel besluit omschrijft de te volgen procedures door de ondernemingen die tot bovenvermelde sector behoren wanneer zij een prijs voor een product of een dienst die als nieuw worden aanzien, willen medelen of wanneer zij een verhoging van hun prijzen of marges wensen te bekomen.

De prijzendienst behandelt de kennisgevingen en aanvragen van prijs- en margeverhogingen (dagprijzen en prijzen en marge van alle producten of diensten die door de instelling aan de bewoners worden aangeboden) ingediend door de instellingen voor bejaardenopvang ; in dat verband controleert de dienst of de aanvraag volledig is; daarna maakt hij een economische analyse van de prijsaanvraag af-fabriek op basis van de economische en financiële informatie verstrekt in de aanvraag; hij onderwerpt de aanvraag aan het voorafgaand en verplicht advies van het permanent comité opgericht binnen de Commissie tot Regeling der Prijzen; hij bereidt de beslissing inzake maximumprijzen of maximummarges die aan de minister van Economie zal worden voorgelegd, voor, rechtvaardigt en motiveert ze.

Er bestaat eveneens een vereenvoudigde procedure die de instellingen voor bejaardenopvang kunnen volgen als zij de gevraagde prijsverhogingen willen beperken tot de inflatieverhoging: de gevraagde verhoging moet zich ten hoogste beperken tot een percentage dat overeenkomt met een lineaire aanpassing van de prijzen aan het indexcijfer van de consumptieprijzen over een periode van maximum zesendertig maanden voorafgaand aan de maand waarin de kennisgeving wordt ontvangen. De prijzendienst controleert of de prijsverhogingen, die de instellingen voor bejaardenopvang volgens deze procedure aangevraagd en berekend hebben, de maximumverhogingen die mogen worden toegestaan niet overschrijden en delen de aanvragers de maximum toegestane prijzen mee; in voorkomend geval, wanneer de berekeningsparameters niet overeenstemmen met die welke in artikel 5 van het ministerieel besluit van 12 augustus 2005 worden gedefinieerd of wanneer de aanvragers de indexeringsberekeningen niet correct hebben uitgevoerd, stuurt de prijzendienst ze bij.

Aantal in 2011 behandelde dossiers van de instellingen voor bejaardenopvang:

167 dossiers van prijsverhogingsaanvragen voor het Vlaams Gewest
172 dossiers van prijsverhogingsaanvragen voor het Waals Gewest
51 dossiers van prijsverhogingsaanvragen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waarvan 80% in het FR en 20% in het NL
604 dossiers van indexeringsaanvragen voor het Vlaams Gewest

402 dossiers van indexeringsaanvragen voor het Waals Gewest
138 dossiers van indexeringsaanvragen voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, waarvan
80% in het FR en 20% in het NL

Totaal: 809 dossiers behandeld in het NL en 715 dossiers behandeld in het FR

Sectoren voor de distributie van drinkwater en voor de teledistributie

Ministerieel besluit van 20 april 1993 houdende bijzondere bepalingen inzake prijzen, genomen ter uitvoering van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen.

De sectoren van de distributie van drinkwater, van de teledistributie zijn aan de prijzencontrole onderworpen. Deze a priori controle wordt momenteel door de federale overheid uitgevoerd.

Het bovenvermelde ministerieel besluit omschrijft de te volgen procedures door de ondernemingen die tot de bovenvermelde sectoren behoren wanneer zij een prijs willen meedelen voor een product of dienst die als nieuw worden aanzien of wanneer zij een prijsverhoging wensen te bekomen.

De prijzendienst moet de kennisgevingen en aanvragen van verkoopprijsverhogingen ingediend door de ondernemingen die tot deze sectoren behoren, die aan de prijzencontrole onderworpen zijn, behandelen; in dat verband controleert de dienst of de aanvraag volledig is ; daarna maakt hij een economische analyse van de prijsaanvraag af-fabriek op basis van de economische en financiële informatie verstrekt in de aanvraag; hij onderwerpt de aanvraag aan het voorafgaand en verplicht advies van het permanent comité opgericht binnen de Commissie tot Regeling der Prijzen; hij bereidt de beslissing inzake maximum verkoopprijzen af-fabriek of maximum verkoopprijzen die aan de minister van Economie zal worden voorgelegd, voor, rechtvaardigt en motiveert ze.

Aantal in 2011 behandelde dossiers:

Sector van de waterdistributie: 8 dossiers van prijsverhogingsaanvragen in het NL en 25 dossiers van prijsverhogingsaanvragen in het FR

Sector van de teledistributie: 1 dossier van prijsverhogingsaanvraag in het NL en 2 dossiers van prijsverhogingsaanvraag in het FR

Sector van het vervoer met taxi's

Ministerieel besluit van 11 januari 2002 houdende vaststelling van de maximumprijzen voor het vervoer met taxi's, genomen ter uitvoering van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen.

De sector van het vervoer met taxi's is aan de prijzencontrole onderworpen. Deze a priori controle wordt momenteel door de federale overheid uitgevoerd. De prijsverhogingsaanvragen worden ingediend door de federatie die de sector vertegenwoordigt.

Het bovenvermelde ministerieel besluit bepaalt de maximumprijzen voor deze sector.

De prijzendienst behandelt de prijsverhogingsaanvragen ingediend door de vertegenwoordigers van de sector; in dat verband controleert de dienst of de aanvraag volledig is ; daarna maakt hij een economische analyse van de prijsaanvraag op basis van de economische en financiële informatie verstrekt in de aanvraag; hij onderwerpt de aanvraag aan het voorafgaand en verplicht advies van de Commissie tot Regeling der Prijzen; hij bereidt het ministerieel besluit inzake maximumprijzen dat aan de minister van Economie zal worden voorgelegd, voor.

Aantal in 2011 behandelde dossiers:

Geen behandeld dossier in 2011.

De laatste prijsverhogingsaanvraag werd toegestaan door het ministerieel besluit van 29 juli 2008 tot wijziging van het ministerieel besluit van 11 januari 2002 houdende de vaststelling van de maximumprijzen voor het vervoer met taxi's.

II. Personeel en middelen

- Betrokken dienst: prijzendienst (AD = E3 : Regulering en Organisatie van de Markt). Een gedeelte van de prijzendienst is betrokken: 2,3 VTE ; deze ambtenaren hebben andere taken zoals het secretariaat van de 2 commissies (CRP² en CSP), het voorzitterschap van de Mercurialencommissie , de ministeriële afwijkingen toegestaan bij toepassing van artikel 57 van de wet van 30 maart 1976 betreffende de economische herstelmaatregelen
- Budget waarover de federale overheid in 2012 beschikt om de desbetreffende bevoegdheid uit te voeren

Raming van de kostprijs voor de Commissie tot Regeling van de Prijzen voor 2012:

3.000 x 4/5 (verdeelsleutel) = 2.400 Euro (4 sectoren op 5 zullen worden overgedragen naar de deelstaten; de sector van de niet-terugbetaalde geneesmiddelen behandeld door deze commissie blijft onder federale bevoegdheid)

Budgettaire kost van het personeel dat toegewezen is aan de sectoren betrokken bij de overdracht voor 2012:

Totaal = 140.717€, verdeeld als volgt:
1 VTE Niveau A : 77.404,89€ (Taalrol NL) – pensioen eind 2012/begin 2013
0,8 VTE Niveau B : 44.784,22€ (Taalrol FR)
0,5 VTE Niveau C : 18.527,77€ (Taalrol NL) – pensioen medio 2013

Opmerking

Momenteel behandelen 2,3 VTE alle prijzendossiers in de sectoren van de instellingen voor bejaardenopvang, de waterdistributie, teledistributie en taxivervoer, d.w.z. 0,8 VTE (0,8 VTE = niveau B) voor de dossiers in het Frans en 1,5 VTE (1 VTE = niveau A en 0,5 VTE = niveau C) voor de dossiers in het Nederlands. De 1,5 VTE die de dossiers in het Nederlands behandelen, vertrekken respectievelijk eind 2012 of begin 2013 (1 VTE) en midden 2013 (0,5 VTE), meer bepaald voor de overdracht van de bevoegdheden voorzien in 2014, op pensioen. Het NL personeel (1,5 VTE) van de federale overheid dat momenteel toegewezen is aan de sectoren betrokken bij de overdracht en dat de dossiers in het Nederlands behandelt zal in 2013 met pensioen zijn. In 2014 blijft er dan nog 0,8 VTE FR personeel dat de dossiers in het Frans behandelt (voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het Waalse Gewest).

Oppervlakte ingenomen door het personeel

2,3 VTE x 13,5 m² = 40,5 m²

Waarde van het materiaal waarover het personeel beschikt (o.m. IT-materiaal)
200 euro/per persoon x 3 = 600 euro.

² CRP : Commissie tot Regeling der Prijzen

III. Overzicht rechtspraak

Rechtspraak van het Grondwettelijk Hof : het Hof stelt dat de gewesten bevoegd zijn om tarieven te bepalen in de aangelegenheden die tot hun bevoegdheden behoren. Het Hof geeft dus een restrictieve interpretatie aan de bevoegdheden van de federale staat inzake prijzen. De rechtspraak van het Hof toont duidelijk aan dat het oordeelt dat de gewesten bevoegd zijn om tarieven te bepalen op die gebieden die tot hun bevoegdheid behoren, op voorwaarde dat zij hierbij rekening houden met het algemene prijzenbeleid gevoerd door de federale overheid.

De regionale overheid heeft dus ook de bevoegdheid om de tarieven te bepalen die toepasselijk zijn in de sectoren waarvan de aangelegenheden tot hun bevoegdheden behoren hierbij rekening houdend met de maatregelen die de federale overheid neemt bij de uitoefening van haar bevoegdheid toegekend door artikel 39 van de Grondwet en artikel 6, §1, X, 8°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De bevoegdheidsreserve toegekend aan de federale overheid mag de gewesten dus niet de bevoegdheid ontnemen om de tarieven te bepalen van de diensten die tot de hen toegewezen aangelegenheden behoren. Het Grondwettelijke Hof stelt de federale bevoegdheid op het gebied van prijzenpolitiek in deze sector niet ter discussie, ook al wijst het nogmaals op de beperkingen daarvan. (**)

In dit opzicht is de federale overheid vrij wel of geen maximumprijzen te bepalen. In het geval dat maximumprijzen zijn bepaald, mogen deze niet overschreden worden door de gewesten. Indien er geen maximumprijzen zijn bepaald, zijn de maximumprijzen bepaald door de gewesten van toepassing.

(**) Uit het arrest van het Arbitragehof nr. 25/2004 uitgesproken op 11 februari 2004 inzake de prejudiciële vraag over artikel 11 van de wet van 27 december 1974 betreffende de taxidiensten en waarop de afdeling wetgeving van de Raad van State zich baseert voor het geven van advies over het voorontwerp-ministerieel besluit, blijkt duidelijk dat de vastlegging van de perimeter (de perimeter is een lijn die een zone afbakt waarbinnen de terugkeer van de taxi naar zijn standplaats niet wordt aangerekend aan de klant) de bevoegdheid is van de gewesten en zelfs een essentieel element uitmaakt van de politiek die de gewesten voeren op het gebied van taxivervoer, maar deze bepaling van perimeters aan de andere kant geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van de federale overheid die vrij blijft om de maximumprijzen op te leggen die in geen enkel gewest mogen worden overschreden.

Dus kan worden gesteld dat:

1. de federale overheid vrij is wel of geen maximumprijzen te bepalen. In het geval dat maximumprijzen zijn bepaald, mogen deze niet overschreden worden door de gewesten. Indien er geen maximumprijzen zijn bepaald, zijn de maximumprijzen bepaald door de gewesten van toepassing;
 2. de gewesten mogen de maximumprijzen bepalen. In dat geval mogen deze de door de federale overheid bepaalde maximumprijzen niet overschrijden;
 3. de door de federale overheid gecontroleerde sectoren zijn onderworpen aan maximumprijzen eventueel bepaald door de gewesten en indien de gewesten geen prijzen hebben bepaald aan de door de federale overheid bepaalde maximumprijzen.
- AH 56/96, 15 oktober 2006, BS 31 oktober 1996 (maximumtarieven in de sector van verhuurdiensten van voertuigen met chauffeur bepaald door de gewesten voor zover deze tarieven rekening houden met het algemene prijzenbeleid gevoerd door de federale overheid en in het bijzonder met de uitoefening van de bevoegdheden inzake prijsverhogingen vastgesteld door of

op grond van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen).

- AH 81/97, 17 december 1997, BS 21 januari 1998 (centra voor technische ingraving van afval: de gewesten mogen tariefregels opstellen als zij rekening houden met het algemene prijzenbeleid gevoerd door de federale overheid, vastgesteld door of op grond van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen)
- AH 36/98, 1 april 1998, BS24 april 1998 (drinkwatertarieven: aannemen dat een regionale reglementering invloed kan hebben op de drinkwatertarieven toegepast door de overheid gegeven het feit dat ze geen maatregel van prijsbeleid vormt en ze de federale overheid niet belet om haar bevoegdheden in het bijzonder inzake prijsverhogingen uit te oefenen)

Rechtspraak van de Raad van State

In zijn advies (afdeling wetgeving) aangaande artikel 16 van het decreet van het Waals Gewest van 12 februari 2004 betreffende de tarifiering en de algemene voorwaarden van de openbare waterdistributie in het Waalse Gewest meent de Raad van State dat er geen inbreuk is op de bevoegdheden van de federale staat maar dat bij de uitvoering van de regels voorzien in het decreet, het door de federale overheid vastgestelde prijzenbeleid moet worden gerespecteerd. In dat advies heeft de Raad van State ook erkend dat het gewest bevoegd is om maatregelen te nemen die invloed hebben op de prijzen van het water of zelfs om regels betreffende de tarieven ter zake vast te stellen, hierbij rekening houdend met de regels opgesteld door of op grond van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen en dat wat dit betreft het decreet geen inbreuk maakt op de bevoegdheden van de federale overheid ter zake.

Beoordeling van rechten en plichten (« aanklachten uit het verleden », vb. eisen tot schadevergoeding, rechtszaken) en informatie over het lopende aanzuiveringsplan.

1) Burgerlijke geschillen en /of handelsgeschillen: geen geschillen inzake schadevergoedingen voor de sectoren die betrokken zijn bij de overdracht naar de deelstaten.

2) Bestuurlijke geschillen voor de Raad van State:

2.1) Zaak nr. 170.611/VIII-5455 annulatieberoep ingesteld door het Waalse Gewest tegen het ministerieel besluit van 20 december 2005 tot wijziging van het ministerieel besluit van 11 januari 2002 houdende vaststelling van de maximumprijzen voor het vervoer met taxi's.

2.2) Zaak nr. 196.263/XII-6.176 : VIVAQUA Cvba tegen de Belgische staat in de sector van de waterdistributie: verzoek tot annulatie van de ministeriële beslissing van 17 december 2009 waarbij de prijsverhogingsaanvraag ingediend door de IWVB geweigerd werd.

Activiteitenverslag 2011

Algemene Directie Controle en Bemiddeling (FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie, punt 3.2.1.7 'De bescherming van de consument en de prijsreglementering'.

Bijkomende informatie bij de beschrijving van de nuloptie

Toepasselijke wetgeving in de verschillende betrokken sectoren

MOW

De Federale overheid oefent momenteel haar bevoegdheid inzake maximumprijzen met betrekking tot taxidiensten uit via het MB van 11 januari 2002 houdende vaststelling van de maximumprijzen voor het vervoer met taxi's, in uitvoering van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen. Dit MB geldt echter niet meer voor het Vlaamse Gewest, wel in het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

CJSM

De toepasselijke federale wetgeving voor teledistributie is:

wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen

- ✓ koninklijk besluit van 3 juni 1969 tot oprichting van een Commissie tot Regeling van de Prijzen
- ✓ ministerieel besluit van 20 april 1993 houdende bijzondere bepalingen inzake prijzen.

Verder kunnen we verwijzen naar:

http://economie.fgov.be/nl/consument/Gereguleerde_prijzen/Teledistributie

VMM

De toepasselijke federale wetgeving voor prijscontrole van waterdistributie is :

- ✓ wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen
- ✓ koninklijk besluit van 3 juni 1969 tot oprichting van een Commissie tot Regeling van de Prijzen
- ✓ koninklijk besluit van 13 augustus 1971 betreffende de modaliteiten voor de raadpleging van de commissie tot regeling der prijzen
- ✓ ministerieel besluit van 20 april 1993 houdende bijzondere bepalingen inzake prijzen.

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 6 - AFDELING 2. DISTRIBUTIETARIEVEN

Bijkomende informatie bij de eerste optie

Europees beleidskader

Elektriciteitsrichtlijn 2009/72	Aardgasrichtlijn 2009/73
Art. 32.1	Art. 32.1
De lidstaten dragen zorg voor de invoering van een systeem voor toegang van derden tot de transmissie- en distributiesystemen, gebaseerd op bekendgemaakte tarieven die voor alle in aanmerking komende afnemers gelden en die objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen systeemgebruikers . De lidstaten zorgen ervoor dat deze tarieven of de aan de berekening daarvan ten grondslag liggende methoden voorafgaand aan hun toepassing worden goedgekeurd overeenkomstig artikel 37 en dat deze tarieven en, wanneer alleen de methoden zijn goedgekeurd, de methoden worden bekendgemaakt voordat zij in werking treden.	De lidstaten dragen zorg voor de invoering van een systeem voor toegang van derden tot het transmissie- en distributiesysteem en LNG-installaties, gebaseerd op bekendgemaakte tarieven die gelden voor alle in aanmerking komende afnemers, inclusief leveringsbedrijven, en die objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen systeemgebruikers . De lidstaten zorgen ervoor dat deze tarieven of de aan de berekening daarvan ten grondslag liggende methoden voorafgaand aan hun toepassing overeenkomstig artikel 41 worden goedgekeurd door een in artikel 39, lid 1, bedoelde regulerende instantie, en dat deze tarieven en, wanneer alleen de methoden zijn goedgekeurd, de methoden worden bekendgemaakt voordat zij in werking treden.
Art 37.1	Art. 41.1
De regulerende instantie heeft de volgende taken:	
a) vaststellen of goedkeuren, volgens transparante criteria, van transmissie- of distributietarieven of de berekeningsmethodes hiervoor;	
Art. 37.6	Art. 41.6
De regulerende instanties zijn bevoegd voor de vaststelling of de voldoende ruim aan de inwerkingtreding voorafgaande goedkeuring van ten minste de methoden voor het berekenen of vastleggen van de voorwaarden inzake a) de aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief de transmissie- en distributietarieven of de methode daarvoor; deze tarieven of methoden maken het mogelijk dat de noodzakelijke investeringen in de netten op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat deze investeringen de levensvatbaarheid van de netten kunnen waarborgen ;	De regulerende instanties zijn bevoegd om ten minste de methodes voor het berekenen of tot stand komen van de volgende voorwaarden vast te stellen of voldoende ruim vóór hun inwerkingtreding goed te keuren: a) de aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief de transmissie- en distributietarieven en voorwaarden en tarieven voor toegang tot LNG-installaties. Deze tarieven of methoden maken het mogelijk dat de noodzakelijke investeringen in de netten en LNG-installaties op een zodanige wijze worden uitgevoerd dat deze investeringen de levensvatbaarheid van de netten en de LNG-installaties kunnen waarborgen ;
Art. 37.8	Art. 41.8
Bij de vaststelling of goedkeuring van de tarieven of methoden en de	

balanceringsdiensten zorgen de regulerende instanties ervoor dat de transmissie- en distributiesysteembeheerders passende stimulansen krijgen, zowel op korte als op lange termijn, om de efficiëntie te verbeteren, de marktintegratie en de leverings- en voorzieningszekerheid te versterken en verwante onderzoeksactiviteiten te ondersteunen.	
Art. 37.10	Art. 41.10
De regulerende instanties zijn bevoegd om zo nodig van de transmissie- en distributiesysteembeheerders te verlangen dat zij de voorwaarden wijzigen , met inbegrip van de in dit artikel bedoelde tarieven of methoden , om ervoor te zorgen dat deze evenredig zijn en op niet-discriminerende wijze worden toegepast. In geval van vertraging bij de vaststelling van transmissie- en distributietarieven hebben de regulerende instanties de bevoegdheid om transmissie- en distributietarieven en de berekeningswijzen hiervan voorlopig vast te stellen of goed te keuren en een besluit te nemen over passende compensatiemaatregelen indien de definitieve transmissie- en distributietarieven of berekeningswijzen afwijken van deze voorlopige tarieven of berekeningswijzen.	De regulerende instanties zijn bevoegd om zo nodig van de beheerders van transmissie-, opslag-, LNG- en distributiesystemen te verlangen dat zij de voorwaarden, inclusief de in dit artikel bedoelde tarieven en methodologieën, wijzigen om er voor te zorgen dat deze evenredig zijn en op niet-discriminerende wijze worden toegepast. [...] In geval van vertraging bij de vaststelling van transmissie- en distributietarieven hebben de regulerende instanties de bevoegdheid om transmissie- en distributietarieven en de berekeningswijzen hiervan voorlopig vast te stellen of goed te keuren en een besluit te nemen over passende compensatiemaatregelen indien de definitieve tarieven of berekeningswijzen afwijken van deze voorlopige tarieven of berekeningswijzen.
Art. 37.12	Art. 41.12
Benadeelde partijen die gerechtigd zijn om bezwaar te maken tegen een overeenkomstig dit artikel genomen besluit over de gehanteerde methoden of, wanneer de regulerende instantie een raadplegingsplicht heeft met betrekking tot de voorgestelde tarieven of methoden, kunnen binnen maximaal twee maanden of binnen een door de lidstaten vastgestelde kortere termijn, na de bekendmaking van het besluit of voorstel voor een besluit, een bezwaar maken met het oog op herziening. Een dergelijk bezwaar heeft geen schorsende werking .	
Art. 37.16	Art. 41.16
De door de regulerende instantie genomen besluiten worden volledig gemotiveerd en verantwoord , teneinde door de rechter te kunnen worden getoetst. De(ze) besluiten zijn voor het publiek beschikbaar, waarbij de vertrouwelijkheid van commercieel gevoelige informatie behouden blijft.	

Volgens de Europese regels behoort het vaststellen of goedkeuren van de distributienettarieven of de berekeningsmethodes hiervoor ondubbelzinnig tot de exclusieve en autonome bevoegdheid van de regulator.

De Europese commissie stelt evenwel dat deze regels niet beletten dat de overheid algemene richtsnoeren vastlegt waaraan de regulator zich moet houden bij de uitvoering van haar tariefmethode- en tariefbeleid. Dit evenwel enkel voorzover deze richtlijnen geen inbreuk betekenen op de bevoegdheden van de regulator of een inbreuk betekenen op de Europese regels.³

³ “ The core duties of the NRA as regards network tariffs do not deprive the Member State of the possibility to issue general policy guidelines which ultimately will have to be translated by the NRA into the tariff structure and methodology. However, these guidelines should not encroach on the NRA’s competences or infringe any of the requirements of the Electricity and Gas Directives and Regulations. “(Commission Staff Working Paper. Interpretative note on directive 2009/72/EC concerning common rules for the internal market in electricity and directive 2009/73/EC concerning common rules for the internal market in natural gas: The regulatory authorities. 22 January 2010.)

Bijkomende informatie bij de derde optie

Voorstel van decretale regeling in grote lijnen:

- Bevestiging dat de VREG de methode tot vaststelling van de distributienettarieven vaststelt, na overleg met de distributienetbeheerders en na publieke consultatie, en met inachtneming van, in het belang van de goede marktwerking en ten behoeve van de eindverbruiksector, de noodzaak van een efficiënte bedrijfsvoering door de distributienetbeheerder en bijhorende garantie op een voldoende kwaliteit van zijn dienstverlening, voor een periode van (bijvoorbeeld) ten minste 3 en ten hoogste 8 jaar.
- Bevestiging dat de VREG de distributienettarieven vaststelt voor de diensten geleverd door de aardgas- en elektriciteitsdistributienetbeheerder ter uitvoering van de taken vermeld in artikel 4.1.6 van het Energiedecreet en van de opgelegde openbardienstverplichtingen na overleg met de distributienetbeheerders en desgevallend met marktpartijen of organisaties die de eindverbruiksector vertegenwoordigen.
- Bevestiging dat de methode tot vaststelling van de distributienettarieven de wijze bepaalt waarop elke distributienetbeheerder zijn voorstel van distributienettarieven bij de VREG moet indienen. De timing waarbinnen de VREG de nieuwe jaarlijkse distributienettarieven moet vastleggen.
- Bevestiging dat de methode tot vaststelling van de distributienettarieven de tariefstructuur en de tariefdragers voor de producten en diensten geleverd door de distributienetbeheerders bevat, met onderverdeling voor de openbardienstverplichtingen.
- Bevestiging dat de tariefdragers en distributienettarieven niet-discriminerend, objectief en transparant zijn en de werkelijke kosten van de overeenstemmende diensten en producten moeten weerspiegelen. Dat de tarieven kunnen verschillen voor de verschillende distributienetbeheerders.
- Dat, indien mogelijk, de structuur van de tarieven het rationeel gebruik van energie en infrastructuren bevordert.
- De wijze waarop de belastingen, taksen, heffingen en bijdragen van alle aard die aan de distributienetbeheerder worden opgelegd door de wet, het decreet en hun uitvoeringsbesluiten, door de distributienetbeheerder afgezonderd toegevoegd aan en doorgerekend via zijn distributienettarieven. De mogelijkheid aan de VREG om deze kosten te controleren.
- De behandeling van de gestrande kosten. De mogelijkheid aan de VREG om deze kosten te controleren.
- De algemene richtlijn voor de wijze van vergoeding van het vermogen van de distributienetbeheerder, bijvoorbeeld dat de vergoeding economisch verantwoord is en een efficiënte bedrijfsvoering bevordert.
- Eventuele verplichting tot invoering van een systeem waarmee de distributienetbeheerder financieel wordt beloond of gepenaliseerd op basis van criteria met betrekking tot de kwaliteit van zijn dienstverlening.

- De verplichting dat elke elektriciteits- en aardgasdistributienetbeheerder een afzonderlijke boekhouding voert voor zijn gereguleerde activiteiten met balans en resultatenrekening en met daarin onderscheid tussen inkomsten uit distributienettarieven en uit andere bronnen. Het verbod op kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten. De toelating aan de VREG om de boekhouding van de gereguleerde activiteiten van de distributienetbeheerders te controleren.
- De verplichting tot jaarlijkse rapportering door de distributienetbeheerders uit hun boekhouding aan de VREG volgens een rapporteringsmodel.
- De omstandigheden waaronder de VREG de methode tot vaststelling van de distributienettarieven en bijhorende distributienettarieven mag wijzigen, bijvoorbeeld wegens onvoorziene uitzonderlijke omstandigheden (op voorstel van de distributienetbeheerder), wanneer een juridische uitspraak daartoe noodzaakt of wanneer de VREG het noodzakelijk acht na conclusie dat de vaststelling van de distributienettarieven gebaseerd was op onjuiste of onvolledige informatie.
- De verplichting aan de VREG om de verslagen van consultaties, de beslissingen en de mededelingen betreffende de methode tot vaststelling van de distributienettarieven en de distributienettarieven, publiek kenbaar te maken.
- De timing waarop de VREG de methode tot vaststelling van de distributienettarieven ten laatste dient vast te stellen. Eventuele overgangsbepaling indien deze timing niet tijdig kan gerespecteerd worden in de periode onmiddellijk na overdracht van de bevoegdheid.

BIJ HOOFDSTUK 7. VERKEER EN VERVOER

Bijkomende informatie bij de punten die nog moeten besproken worden

1. Met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van “**het bepalen de snelheidsbeperkingen op de openbare wegen, met uitzondering van de autosnelwegen zoals gedefinieerd in artikel 1, j), van het verdrag inzake het wegverkeer, gedaan te Wenen op 8 november 1968;**” (art.25 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming)

De toelichting beschrijft het als snelheidsbeperkingen in functie van het type weg, de categorie van voertuig en de weersomstandigheden en vult dat aan met snelheidsbeperkingen zoals nauwkeurig aangegeven in de artikelen 11, 22bis, 3°, 22ter1, 1°, 22quater, 22sexies2, tweede lid, 22septies2, eerste lid, en 22nonies, laatste lid van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg.

Hierbij zijn volgende elementen onduidelijk:

- Wat zijn de in het verkeersreglement nauwkeurig omschreven snelheidsbeperkingen i.f.v. weersomstandigheden – hiervan is in elk geval geen voorbeeld gegeven in de opsomming, noch is er direct een terug te vinden in het verkeersreglement
- Is de opsomming bedoeld volledig te zijn want dan ontbreken minstens de snelheidsbepalingen van artikels 16.2bis en 56bis
- Wie is bevoegd om vrijstellingen te verlenen op de betrokken artikels zoals huidig gebeurt in art. 59.13

Ook de omschrijving “autosnelwegen zoals gedefinieerd in artikel 1, j), van het verdrag inzake het wegverkeer, gedaan te Wenen op 8 november 1968” is nog onvoldoende duidelijk

Het eerdere advies van de Raad (nr. 44.234/AV, p. 11-12 van 10 april 2008) waarnaar in de toelichting verwezen wordt, stelt immers dat het dat deze definitie een begin kan vormen maar op zich in onvoldoend is.

Het advies stelt met name

Het begrip « autosnelweg » wordt niet gedefinieerd in de wet van 12 juli 1956 tot vaststelling van het statuut der autosnelwegen. In artikel 1 ervan staat alleen dat die wet van toepassing is op « de openbare wegen die de Koning bij de categorie autosnelwegen indeelt ». De definitie van « autosnelweg » in artikel 1, j), van het verdrag inzake het wegverkeer, gedaan te Wenen op 8 november 1968, is evenmin voldoende nauwkeurig om, als zodanig, als bevoegdheidsverdelende regel te worden gebruikt. De indeling van een weg als autosnelweg hangt in dat verdrag immers onder meer af van het feit of die weg « speciaal als autosnelweg is aangeduid » Artikel 1, j), punt iii), van het voormelde Verdrag van Wenen, wat ook een indeling geval voor geval door de bevoegde overheid inhoudt. Via Koninklijke besluiten worden openbare wegen dus elk afzonderlijk bij de categorie « autosnelwegen » ingedeeld.”

Moet deze definitie met andere woorden worden aangevuld met een lijst van de bij KB bij de categorie van autosnelwegen ingedeelde wegen, desnoods moet dergelijk KB alsnog worden opgemaakt ?

Tot slot is het nog steeds niet eenduidig dat al wat nu al tot de bevoegdheid van de gewesten behoort in elk geval behouden blijft– specifiek de snelheidsbeperkingen via aanvullend reglement op de autosnelwegen (bijzondere politie over het wegverkeer).

2. Met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van **“de reglementering inzake het plaatsen en de technische eisen, evenals de controle op de verkeerstekens, met uitzondering van de verkeerstekens met betrekking tot de douanestroken, aan overwegen en kruisingen met spoorwegen en op de militaire wegen”** – art. 25 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming.

De toelichting vermeldt : “De bepaling van de verkeerstekens zelf blijft tot de bevoegdheid van de federale overheid behoren”.

Ontneemt dit aan de gewesten, niettegenstaande hun bevoegdheid de snelheidsbepalingen vast te stellen i.f.v. de categorie van de weg al dan niet de mogelijkheid om een specifiek verkeersbord te voorzien voor een beoogde snelheidsbepaling in functie van het type van weg, alsook de mogelijkheid om de snelheidsbepaling verbonden aan een verkeersbord (vb. F1 50km/u) te wijzigen ?

3. Met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van **“de regelgeving inzake de maximaal toegelaten massa en de massa’s over de assen, evenals de ladingzekering en de afmetingen en de signalisatie van de lading”** – art. 25 – van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming

De toelichting verwijst voor ladingzekering naar de algemene regels inzake de ladingsvoorschriften, zoals bedoeld in de artikelen 2.55 tot 2.60, 45, 45bis, van het koninklijk besluit van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en van het gebruik van de openbare weg, zoals gewijzigd bij het koninklijk besluit van 27 april 2007. geeft opsomming maar maakt geen melding van de essentie namelijk de definitie van lading : art. 2,54 van het genoemde KB.

Daarnaast wordt er geen melding gemaakt van hoofdstuk III van het KB 15/3/1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen

4. Met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van **“de regelgeving inzake het vervoer van gevaarlijke goederen en uitzonderlijk vervoer over de weg, met uitsluiting van de regelgeving ...”** – art. 17, 23 en 26 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming

Wordt in art. 17 eerste en tweede lid effectief “de toegang tot het beroep en de erkenning van beroepsbekwaamheid voor begeleiding uitzonderlijk vervoer” is als bewakingsactiviteit geregeld in de wet van 10 april 1990 op de particuliere en private veiligheid bedoeld ?
Wat wordt hier bedoeld met betrekking tot gevaarlijke stoffen – de specifieke opleidingen voor het ADR-vervoer ?

In de toelichting bij artikel 26 wordt een opsomming gegeven van de in ieder geval betrokken reglementering.

Niettegenstaande dit niet als een limitatieve lijst moet worden aanzien is het niet duidelijk of ook de bevoegdheid betreffende de specifieke opleidingen (o.a. ADR) en organisatie daarvan, de specifieke aspecten van keuring incl. homologatie als deel uitmakend van de overgedragen bevoegdheden inzake de rijopleiding, de technische keuring en de controle op de technische normen hierop aansluiten en alzo een homogeen pakket vormen.

De tekst van de toelichting vermeldt bij een aantal KB's de specifieke uitzondering, bij een aantal andere niet – ook bij vb. KB 19/10/1998 betreffende de uniforme procedures van controle is dit nochtans vereist aangezien met name de radioactieve stoffen gedefinieerd worden door onder meer verwijzing naar de klasse 7 ADR.

5. Met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van **“handhaving van de geregionaliseerde regels van het verkeersreglement”** – art. 8 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming

Dit artikel maakt, naast gewestelijke ambtenaren, de politie bevoegdheid voor het vaststellen van de strafrechtelijke en administratieve inbreuken zoals ze door de gewesten bepaald zullen worden. Het blijft evenwel onduidelijk door wie/hoe de handhavingsprioriteiten en het vervolgingsbeleid op dit vlak bepaald zullen worden. Logischerwijs moeten de gewesten hierin inbreng kunnen hebben.

6. Met betrekking tot de **“overheveling” van het verkeersveiligheidsfonds** zoals voorzien in art. 9 en 10 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming

Het is onduidelijk of (en zo ja op welke wijze) er een procedure in de plaats moet gesteld worden om de in voorkomend geval federaal geïnde opbrengsten (onmiddellijke inningen, geldboeten en minnelijke schikkingen in strafzaken) ingevolge de federale gedane vaststellingen van en/of ingestelde vorderingen op gewestelijk bepaalde inbreuken inzake de geregionaliseerde bevoegdheden met betrekking tot verkeer te identificeren en door te storten aan het respectievelijke gewest.

In hoeverre hebben de gewesten de bevoegdheid om criteria te bepalen om in de huidige getrapte verdeling van middelen de meeropbrengsten te verdelen? Mogelijk is er tegenstrijdigheid met de basisbedoeling van het verkeersveiligheidsfonds (financiering van actieplannen inzake de verkeersveiligheid welke inherent sensibilisatie en handhaving omvatten).

Hoe wordt het bedrag van 181.000.000 € (geïndexeerd) dat door art. 10 van het voorstel S 5-2234/1 van bijzondere wet als jaarlijks minimum bedrag in het verkeersveiligheidsfonds wordt ingesteld gegarandeerd ?

7. Onduidelijkheden **bij de overgedragen “bevoegdheden” van het BIVV** – art. 29, 30 en 42 alsook toelichting bij art. 23 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming

De onderstaande passage in de toelichting van art. 23 :

“Zodra de technische controle langs de weg is overgedragen aan de gewesten, worden zij eveneens bevoegd voor de homologatie van de instrumenten die in dat kader gebruikt worden”

laat ten onrechte uitschijnen dat het BIVV enkel bevoegd is voor de homologatie van de instrumenten gebruikt bij de controles langs de weg.

En dit terwijl het BIVV momenteel bevoegd is voor de controle van de apparatuur gebruikt in de keuringsstations (bij KB van 23/12/1994 art 8, §4), bij de keuringen op verplaatsing (bij MB 27/06/2012 art 1) en bij de controles langs de weg obv MB 12 oktober 2007.

8. Met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van **“het toezicht op de naleving van de technische federale voorschriften voor voertuigen met het oog op hun inverkeerstelling”** – art. 25 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming.

Het is onduidelijk wat dit precies omvat. Bevat dit ook volgende aspecten, de erkenning (aanvragen IA/COP, toelating IFAST) van constructeurs en opvolging (auditing, inspectie, rating binnen IFAST)

- de homologatie van onderdelen, systemen en technische eenheden voor voertuigen
- de certificatie en inspectie van de technische diensten en labo's betrokken bij de procedures van typegoedkeuring (Europese serie, nationale kleine serie)

- certificaten van eerste goedkeuring
 - tuning en verlagingen
 - het betreffende reglementair kader – zowel basisregelgeving als uitvoerende regelgeving.
 - ...
9. Met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van **“de technische keuring van voertuigen die op de weg rijden in toepassing van de federale normen”** - art. 25 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming.

Wordt hiermee bedoeld dat de gewesten geen enkele bevoegdheid verwerven inzake vb. de periodiciteit van de keuring, het bijkomend aan de periodieke keuring of bepaalde aspecten ervan onderhevig stellen van bepaalde categorieën ?

Welke van beide partijen (deze die de reglementering bepaalt = federale overheid) of deze die ze uitvoert (de gewesten doorheen het homologatieproces) bevoegd zal zijn voor in voorkomend geval bij uitvoering benodigde interpretaties of dat er daartoe een overleg en/of samenwerking zal moeten worden voorzien.

Wordt met de vermelding van het KB van 23/12/1994 in de lijst van in ieder geval betrokken materies de facto de betrokkenheid van het FIA vzw bevestigd ?

10. Met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van “de homologatie van radars en andere instrumenten die gelinkt zijn met de gewestelijke bevoegdheden” – art. 29 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming (St. Senaat, 2012-2013, 5-2232/1)

Onduidelijkheden:

- Wat met de meetinstrumenten die zowel federale normen als gewestelijke normen controleren? (b.v. camera die zowel roodlichtnegatie als snelheid vastlegt)
 - Wat met een camera die een snelheidsovertreding langs een autosnelweg vastlegt – al dan niet op een wegvak waar een bijzondere maatregel van politie op het wegverkeer geldt ervan uitgaand dat de gewesten daarvoor bevoegd blijven ?
 - Wat met een mobiele snelheidscamera die zowel inzetbaar is op een autosnelweg als op een andere weg ?
11. Met betrekking tot de bevoegdheidsoverdracht van **“de reglementering inzake de scholing en examens betreffende de kennis en de vaardigheden die nodig zijn voor het besturen van voertuigen van elke categorie,”** Art. 25 van het voorstel van bijzondere wet m.b.t. de Zesde Staatshervorming

Is dit inclusief het goedkeuren van de opleidingsprogramma’s van andere organismen die een opleiding verstrekken en proef afnemendie gelijk gesteld wxordt met het praktisch examen vb. VDAB, De Lijn, andere genoemd in de vrijstellingen art. 27 tem 29 KB 23 maart 1968 rijbewijs ?

Het is onduidelijk naar welk deel van de wetgeving gerefereerd moet worden bij “het bepalen van de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het besturen van voertuigen van elke categorie”, materie die federaal blijft.

Het is niet duidelijk of de gewesten een bevoegdheid krijgen inzake het bepalen van de inhoud/ het verlenen van erkenning voor de leermaatregelen (alternatieve matregelen) die gelinkt zijn aan straffen mbt verkeersovertredingen – ook niet voor de geregionaliseerde bevoegdheden zoals snelheid.

Wat is de reikwijdte van de vermelding in de toelichting dat het voorlopig rijbewijs federaal blijft ? Gaat het om de louter aflevering van dit document dan wel de bepaling van de modellen van voorlopig rijbewijs, de voorwaarden voor het verkrijgen en de gebruiksvoorwaarden ervan.

In de toelichting wordt geen opsomming gegeven van de in ieder geval betrokken reglementering maar aangezien het de voertuigen van elke categorie betreft moet worden aangenomen dat ook het KB betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E. bevat is al is het dan niet duidelijk of ook de bepalingen inzake de vakbekwaamheid en de nascholing beoogd worden.

Voor het Vlaams Gewest is het logisch dat de rijopleiding alle opleidingsmomenten zonder onderscheid van type rijbewijs of type voertuig, zowel initiële opleiding als verplichte bijscholingen binnen welk kader dan ook (vakbekwaamheid, ADR, zelfs in het kader van het verval van recht tot sturen, ...) omvatten.

Het is niet duidelijk of de toevoeging “met dien verstande dat de inwoners van een Gewest vrij zijn om een rij school te kiezen die, of examens af te leggen in een centrum dat in een ander Gewest is gelegen” ook inhoudt dat beide vrijheden combineerbaar zijn dan wel dat de keuze voor een rij school (dus een wijze opleiding) behorend tot een bepaald Gewest de noodzakelijke keuze voor een examen centrum gelegen in hetzelfde gewest met zich kan brengen. Op zijn minst zou dan een geheel van opleiding en examinering gewaarborgd zijn.

Bijkomende informatie bij de aandachtspunten verbonden aan de bevoegdheidsoverdracht

1. Op verschillende vlakken wordt het verticaliteitsprincipe doorbroken.

De federale overheid blijft bevoegd voor de opmaak van de regelgeving:

- Het bepalen van de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor het besturen van voertuigen van elke categorie
- De technische voorschriften voor de voertuigen met het oog op hun inverkeerstelling
- De technische normen voor de voertuigen die op de openbare weg rijden; terwijl de gewesten bevoegd worden voor de uitvoerende aspecten ervan:
- De reglementering inzake de scholing en de examens
- De controle op de federaal bepaalde voorschriften van de voertuigen met het oog op hun inverkeerstelling
- De technische keuring van de voertuigen die op de weg rijden in toepassing van de federale normen

2. Wijze waarop het begrip “recidive” ten aanzien van met name snelheid wordt ingevuld binnen een context van een gedeelde / gespreide regulerende en handhavingsbevoegdheid.

Vanuit het oogpunt van een integraal verkeersveiligheidsbeleid kan het niet de bedoeling zijn dat er twee vormen of “tellingen” van recidive ontstaan: één ten aanzien van de resterende federale regulerende (algemene politie op de autosnelwegen) en handhavingsbevoegdheid en één ten aanzien van de gewestelijke regulerende (algemene en bijzondere politie op de niet-autosnelwegen + bijzondere politie op de autosnelwegen) en handhavingsbevoegdheden die blind zijn voor elkaar. Ongewenst gedrag ten aanzien van snelheid vereist voor een efficiënte en integrale aanpak ook een integrale detectie.

3. Impact van de bevoegdheidsoverdracht betreffende de technische keuring van voertuigen op de Car-Pass reglementering.

De Car-Pass reglementering heeft te maken met het bestrijden van de kilometerfraude. Het is een consumentenwetgeving die valt onder de bevoegdheid van de FOD Economie en niet het voorwerp uitmaakt van het institutioneel akkoord. Wel vervult de technische keuring momenteel een belangrijke rol in de Car-Pass reglementering. Zo maakt de technische keuring, bij iedere aanbieding van een voertuig, de kilometerstand van dat voertuig over aan Car-Pass. Daarnaast is het de technische keuring die het Car-Pass-document aflevert.

Ook al heeft de Car-Pass wetgeving een economisch doel, dan betekent dit niet dat deze reglementering geen gevolgen zou kunnen ondervinden van de regionalisering. Er zal hoe dan ook rekening moeten worden mee gehouden dat alle overheden over een volledige autonomie beschikken om hun eigen bevoegdheden uit te oefenen. Dit heeft tot gevolg dat de ene overheid niet aan de andere overheid opdrachten kan geven. Er zal in de toekomst dan ook met de nieuwe bevoegdheidsverdeling in verband met (onder meer) de technische keuring rekening moeten worden gehouden. Dit impliceert dat in de toekomst de Car-Pass reglementering geen verplichtingen zal kunnen opleggen aan de Gewesten, onder meer opdat de keuringsinstellingen de kilometerstanden zouden doorgeven en de keuringsinstellingen de Car-Pass zouden uitprinten. Een samenwerkingsovereenkomst behoort tot de mogelijkheden

4. Ontegensprekelijk gevat zijn van het FIA vzw (Fonds voor de Inspectie van Automobielen)

In de toelichting bij artikel 25 wordt een opsomming gegeven van teksten waarvan de betrokken materie in elk geval wordt bedoeld waaronder:

- Het KB van 23/12/1994 tot vaststelling van de erkenningsvoorwaarden en de regeling van de administratieve controle van de instellingen belast met de controle van de voertuigen;
tekst in dewelke een afdracht van de erkende instellingen aan het FIA bepaald wordt.

Aangezien de gewesten eenduidig bevoegd worden voor deze reglementering moet er vanuit gegaan worden dat het FIA de facto gevat is.

Het FIA wordt momenteel beheerd door de FOD Mobiliteit en Vervoer en de GOCA en heeft drie opdrachten:

- Aangezien de prijs van de technische keuring in gans België dezelfde is, maar de exploitatiekosten verschillen, ervoor zorgen dat er een zeker evenwicht bestaat tussen de verschillende, voor autokeuring erkende, instellingen en dit via een solidariteitssysteem tussen de verschillende keuringsorganismen;
- Het verlenen van medewerking aan het financieren van de investeringsplannen inzake infrastructuur, installaties en materieel, die nodig zijn voor de ontwikkeling van de autokeuring en de organisatie van de rijbewijsexamencentra;
- Het ondersteunen van acties van de federale overheid die betrekking hebben op de verkeersveiligheid.

5. Regeling uit te werken voor de DIV-antennes ?

Momenteel zijn bepaalde DIV-antennes gratis ondergebracht in de gebouwen van enkele keuringscentra. Wordt hiervoor een regeling – samenwerkingsakkoord – uitgewerkt of houdt dit de facto op te bestaan ?

6. Nood aan diverse samenwerkingsakkoorden (eerste niet-limitatieve opsomming)

- *Omtrent het gedurende een nader te bepalen overgangperiode verder operationeel houden van een aantal bestaande federale software-platforms*

Eerste niet-limitatieve opsomming:

- ✓ *Web Teuv : aanvragen vergunningen uitzonderlijk vervoer*
- ✓ *Bevasys en IFast in het kader van de homologatie*
- ✓ *Informatica-applicatie voor de theorie- en praktijkexamens rijbewijs cat. C, D, ...*
- ✓ *...*
- *een eventuele intergewestelijke samenwerking voor de aflevering van vergunningen uitzonderlijk vervoer (en andere vormen van bijzonder wegtransport) teneinde een uniek loket per lidstaat aan te bieden aan de eindgebruiker = vervoerder*

Het Vlaams Gewest is voorstander van een uniek loket dat op verschillende manieren kan georganiseerd worden zonder dat dit de tussenkomst van de federale overheid vereist, zoals bijvoorbeeld een centraal bureau in het gewest van woonplaats van de vervoerder of van vertrek van het uitzonderlijk vervoer. Ook een interregionaal centraal bureau voor de drie gewesten is een optie

Wel kan een overgangperiode, bepaald in de tijd, aangewezen is om de continuïteit in de bestaande dienstverlening te verzekeren. Deze overgangperiode dient geformaliseerd te worden.

- *Wenselijkheid van samenwerking met federale niveau voor handhaving – mogelijks via betrokkenheid bij het “Nationaal Actieplan”*

Het Nationaal Actieplan is een samenwerkingsverband dat ondertekend werd via een protocol (Belgisch Staatsblad 19/02/2002) en dat de samenwerking en coördinatie van de controles op het vlak van toezicht op het zwaar vervoer van personen en goederen

over de weg regelt. Verschillende federale administraties zijn hierin betrokken. Het Actieplan omvat drie types van organen: een Directiecomité, een Permanente Coördinatiecel en negen Provinciale Cellen Vervoer. Deze Provinciale Cellen Vervoer organiseren grote gemeenschappelijke acties op het terrein. Om een geïntegreerd handhavingsbeleid te garanderen is het wenselijk dat de regionale controle instanties betrokken worden bij het vernoemde Actieplan.

- *Alternatief vereist voor het huidige samenwerkingsverband tussen de FOD, GOCA, FIA en de keuringsorganismen voor de technische keuring van bedrijfsvoertuigen langs de weg*

Voor de technische keuring van bedrijfsvoertuigen langs de openbare weg bestaat een samenwerking tussen de FOD, GOCA, het FIA en de keuringsorganismen. Daarbij leveren de keuringsorganismen het personeel, levert GOCA het materieel en zorgt het FIA voor de financiering. In de praktijk resulteert dit in twee vrachtwagens en twee aanhangwagens. Voorts is er een 2-jaarlijkse rapportering aan de EU. De eigenlijke controle gebeurt in de praktijk dus door personeelsleden van de keuringsorganismen, maar de verbalisering gebeurt steeds door controleurs van de FOD.

- *voor diverse vormen van gegevensuitwisseling inzake technische keuring / homologatie*

Eerste niet-limitatieve opsomming

- ✓ Met de federale overheid of een door haar aangestelde partij
 - Ifv van de inschrijving van voertuigen
Gegevens van ingevolge de gewestelijk bepaalde procedures afgeleverde homologaties
 - Ifv van de gewestelijke bevoegdheid tot toezicht op de naleving van de technische federale voorschriften voor voertuigen met het oog op hun inverkeerstelling
Gegevens met betrekking tot de (pre)registratie van het (in)compleet en/of dat door de constructeur voltooid werd en waarvoor homologatie aangevraagd wordt
 - Ifv van MOBIVIS – kruispuntdatabank voertuigen
Gegevens met betrekking tot de afgifte van het keuringsbewijs, in voorkomend geval van het tweedehandsrapport en elke andere formaliteit bedoeld in het koninklijk besluit van 15 maart 1968 houdende algemeen reglement op de technische eisen waaraan de auto's, hun aanhangwagens, hun onderdelen en hun veiligheidstoebehoren moeten voldoen, de afgifte van het rapport van de technische controle langs de weg bedoeld in het koninklijk besluit van 1 september 2006 houdende invoering van de technische controle langs de weg van bedrijfsvoertuigen die ingeschreven zijn in België of in het buitenland
 - Ifv uitnodigingen technische keuring
Om de uitnodigingen om een voertuig ter technische keuring aan te bieden te versturen, wordt gebruik gemaakt van de gegevens uit het DIV-repertoire. Aangezien de inschrijving van de voertuigen en dus ook het DIV-repertoire federaal blijft, leidt dit een nood aan gegevensoverdracht naar de gewesten toe
 - Ifv van de Car-pass reglementering
- ✓ Met de andere gewesten
 - Ten gevolge van de vrije keuze van keuringscentrum zullen met de andere gewesten de nodige afspraken gemaakt te moeten worden, om in de benodigde informatiefluxen te kunnen voorzien.
- ✓ *voor diverse vormen van gegevensuitwisseling inzake rijopleiding / rijbewijs / voorlopig rijbewijs*

- Ifv van het afleveren van het rijbewijs / voorlopig rijbewijs
Gegevens omtrent het slagen voor het rijexamen, de specifieke proeven ikv vakbekwaamheid – ADR, de permanente vorming, ...

BIJLAGEN BIJ DEEL 2.

GEZONDHEIDSBELEID

BIJLAGE BIJ DE INLEIDING

1. Overzicht bijdragen vanuit de academische wereld en het maatschappelijk middenveld aan hoofdstuk 2 van het groenboek

Algemene:

- **Sociaal-economische Raad van Vlaanderen:** Akkoord op hoofdlijnen over de uitvoering van de 6e Staatshervorming in Vlaanderen (21 november 2012)): <http://www.vlaanderen.be/nl/publicaties/detail/serv-akkoord>
- **Vlaams Welzijnsverbond:** Stapstenen voor Welzijn 3.0 (19 maart 2013): http://178.208.36.251/files/2013%20groenboek%20in%20welzijn_0.pdf
- **Zorgnet Vlaanderen:** De VIe staatshervorming: overdracht bevoegdheden gezondheidszorg en welzijn. Voorstel voor een Vlaams organisatiemodel (20 maart 2013): <http://www.zorgnetvlaanderen.be/nieuws/Documents/2013-03-20%20VIe%20staatshervorming%20visiedocument%20Zorgnet%20Vlaanderen.pdf>
- **Nationaal Intermutualistisch College:** Tien belangrijke vragen aangaande het luik gezondheidszorg in het Vlinderakkoord : de antwoorden van het Nationaal Intermutualistisch College. (12 april 2013)
- Nota **Christelijke Mutualiteiten** over de uitvoering van de zesde staatshervorming in Vlaanderen (22 april 2013)
- **Strategische Adviesraad Welzijn Gezondheid en Gezin:** Bijdrage aan het Groenboek Staatshervorming (25 april 2013): <http://www.sarwgg.be/sarwgg/publicatie/advies-bijdrage-aan-het-groenboek-staatshervorming>
- Standpuntbepaling **Federatie voor Vrije en Intellectuele Beroepen** - overleg zelfstandige zorgverstrekkers n.a.v. 'Groenboek' VI-e staatshervorming gezondheidszorg
- Verbond Sociale Ondernemingen (VSO): Organisatiestructuur Vlaanderen beleidsdomein Welzijn, Gezondheid en Gezin. (augustus 2013)

Sectorspecifieke:

- a) Ziekenhuisbeleid:
 - portfolio **Zorgnet Vlaanderen** Vlaamse revalidatieziekenhuizen en Revalidatiecentra kinderen en jongeren: <http://www.zorgnetvlaanderen.be/publicatie/Pages/Portfoliorevalidatieziekenhuizen.aspx>
- b) Ouderenzorg:
 - Prof Dr Jan De Lepeleire, Prof Dr Frank Buntinx, Prof dr Birgitte Schoenmakers: Ouderenzorg na de zesde staatshervorming. Academisch Centrum Huisartsgeneeskunde KU Leuven, februari 2013
 - Brief **Vlaamse Ouderenraad**
- c) Eerstelijnsgezondheidszorg:
 - conceptnota Eerstelijnsgezondheidszorg in Vlaanderen en de Staatshervorming (voorbereid door deelnemers werkgroep) voorstel tot implementatie.

d) Revalidatie-overeenkomsten verslaafdenzorg:

- Groenboek Alcohol en drugs - Deel 1: Analyse van de actuele situatie. Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw (VAD) in opdracht van minister Vandeurzen. Stuurgroep groenboek drugsbeleid 18/09/2012 – 21/12/2012
- Vereniging voor Alcohol en andere Drugproblemen: Voorstel organisatiestructuur voor de aanpak van middelengebruik en verslavingsproblemen in Vlaanderen. <http://www.vad.be/media/1310706/voorstel%20vlaams%20beleid%20mbt%20middelengebruik%20en%20verslavingsproblemen.pdf>
- Zorgnet Vlaanderen: Integratie verslavingszorg in de geestelijke gezondheidszorg in Vlaanderen. Voorstel in het kader van de zesde staatshervorming.

e) Brussel: nota werkgroep Brussel met standpunten vanwege: Huis voor Gezondheid, Kenniscentrum Woonzorg Brussel, Brusselse Welzijns- en gezondheidsRaad, Brussels Overleg Thuiszorg, Centrum Geestelijke Gezondheid Brussel

2. Nota van de academische reflectiegroep

(zie volgende pagina)

Enkele reflecties inzake de financiering en organisatie van het toekomstige Vlaamse beleid inzake welzijn, gezondheid en gezin

Academische reflectiegroep met betrekking tot de uitvoering van de zesde staatshervorming (deel Welzijn, Volksgezondheid en Gezin)

22 Juni 2013

Inleiding

Deze tekst heeft als doel enkele reflecties aan te reiken in verband met de organisatie en de financiering van – bepaalde aspecten van – het toekomstige Vlaamse beleid inzake welzijn, volksgezondheid en gezin (WVG).

Op vraag van minister Jo Vandeurzen werd een academische reflectiegroep samengesteld in april 2013, met als opdracht na te denken omtrent mogelijke pistes die het Vlaamse beleid inzake welzijn, volksgezondheid en gezin kan volgen naar aanleiding van de 6de staatshervorming. Door die staatshervorming krijgt Vlaanderen er in deze domeinen een aantal belangrijke bevoegdheden bij, o.a. in de ouderenzorg, revalidatie, geestelijke gezondheidszorg, en kinderbijslag.¹

De vragen die door de minister aan de reflectiegroep werden gesteld hadden geen betrekking op korte termijn procesmatige of operationele aspecten maar eerder op het aanreiken van strategische beleidsalternatieven op de middellange termijn. Er werd daarbij gevraagd om zich te concentreren op de volgende domeinen:

- I. In de zorgsector: 1°. zorg voor ouderen en 2°. revalidatie
- II. In de gezinssector: de gezinsbijslag

In de tekst worden deze domeinen behandeld, met telkens aandacht voor de volgende types keuzes.

- a. Financieringsmodellen (= hoe moet het beleid van de nodige financiële middelen worden voorzien?)
- b. Beheersmodellen (= hoe moet dit beleid worden georganiseerd, door welke instanties moet het worden beheerd en wat is de rol van de verschillende actoren in dit beheer?)
- c. Betalingsmechanismen (= hoe en volgens welke principes wordt er betaald?)

Het maken van dergelijke keuzes is uiteraard geen doel op zich, maar ondergeschikt aan een te bereiken resultaat. In dat verband gaan we ervan uit dat het Vlaamse beleid zich vooropstelt om in al deze domeinen drie hoofddoelstellingen van beleid na te streven, met name duurzaamheid, sociale rechtvaardigheid en kwaliteit.²

¹ Het gaat hier meestal niet over volledige bevoegdheidsoverdrachten: enerzijds had Vlaanderen al bevoegdheden inzake ouderenzorg en GGZ, anderzijds blijft een groot deel van revalidatie, en ook een deel GGZ, nog federale materie.

² Zie KCE rapport Nr. 147

In de zorgsector werd dit streven reeds verder uitgediept in de nota "maatschappelijk verantwoorde zorg" van de SAR-WGG, waar de verschillende gewenste karakteristieken van zorg worden beschreven.³ Op basis van deze nota en ook van de definitie van kwaliteit van het IOM (Institute of Medicine)⁴ heeft de reflectiegroep een set van criteria/principes opgesomd waaraan gezondheids- en welzijnszorg moet voldoen. Deze set is volgens de werkgroep bij uitbreiding ook in een gezinsbeleid toepasbaar:

- doeltreffendheid (= wat men doet moet een aangetoond positief effect hebben),
- doelmatigheid (= kosteneffectiviteit = met de beschikbare middelen zo veel mogelijk gewenst effect/resultaten realiseren),
- billijkheid (= zorgen voor een sociaal rechtvaardige verdeling van de middelen in functie van de behoeften, en voor een financiering in functie van de draagkracht),
- relevantie (= zorgen dat wat wordt aangeboden ook zinvol is voor de begunstigde én – indien betaald met gemeenschapsgeld – voor de maatschappij),
- toegankelijkheid (zorgen dat diensten/middelen tijdig, ruimtelijk en financieel beschikbaar zijn voor iedereen),
- cliëntgerichtheid, afstemming en continuïteit (= het verzekeren van een dienstverlening die rekening houdt met de noden, waarden en voorkeuren van de betrokkene, die optimaal gecoördineerd is rond de persoon en waarbij verschillende vormen zo naadloos mogelijk op elkaar aansluiten).

Een goed beleid van de politiek verantwoordelijke overheid moet gericht zijn op het nastreven van deze principes en moet deze dan ook permanent als toetssteen hanteren bij het maken van strategische keuzes.

Een goed beleid en bestuur veronderstelt bovendien:

- transparantie, coherentie en relevantie (= zorgen dat de besluitvorming tot stand komt op grond van duidelijke criteria, dat de verschillende beleidsmaatregelen met elkaar in overeenstemming zijn en beantwoorden aan een reële behoefte),
- verantwoordelijkheid en verantwoording (= het ontwikkelen van een beleid waarbij de verschillende actoren aangezet worden tot verantwoordelijk handelen en te allen tijde door het beleid ter verantwoording kunnen geroepen worden).

Hieronder bespreken we de algemene keuze-opties inzake financiering van het systeem en wijzen van betaling voor de specifieke sectoren van zorg (revalidatie; ouderenzorg) en gezinsbijslag. Daarna bespreken we voorstellen inzake beheersmodellen voor beide domeinen samen omdat we hier vertrekken van dezelfde principes. We eindigen met enkele finale reflecties.

Vooraleer hier nader op in te gaan, wil de werkgroep kort een aantal belangrijke voorafgaande opmerkingen maken.

1. Op zich biedt de overdracht van bevoegdheden in het kader van de zesde staatshervorming een unieke kans om een nieuw en vernieuwend beleid uit te tekenen op de domeinen van

³ SAR-WGG . Visienota maatschappelijk verantwoorde zorg.

⁴ <http://www.iom.edu/Global/News%20Announcements/Crossing-the-Quality-Chasm-The-IOM-Health-Care-Quality-Initiative.aspx>

- zorg- en gezinsbeleid, waarbij een nieuwe invulling kan gegeven worden aan de sociale risico's en noden waarvoor bescherming geboden dient te worden.
2. Daarom is het belangrijk om een globale "herdenking" van het model van sociale bescherming uit te voeren en te bepalen welk organisatie- en financieringsmodel het meest geschikt is om de doelstellingen te bereiken. Daarbij dient men enerzijds voldoende ruimte te laten voor een nieuwe invulling van de overgehevelde bevoegdheden, maar mag men anderzijds ook geen abstractie maken van de verwezenlijkingen en basisprincipes van het vroegere (federale) stelsel.
 3. Aangezien zo een herdenking ook een ruimer maatschappelijk debat vereist, kan deze reflectiegroep dergelijke oefening niet ten gronde voeren en weinig expliciete aanbevelingen doen. De werkgroep wil veeleer enkele belangrijke kanttekeningen plaatsen bij de verschillende opties inzake beheer en financiering. Waar in sommige gevallen een eerdere voorkeur voor deze of gene optie uit de discussies naar voor kwam, wordt dit vermeld zonder dat dit als een eensluidend advies begrepen mag worden.
 4. De werkgroep doet ook geen uitspraak over de specifieke overheveling van bevoegdheden en hun financiering zoals bepaald in het institutioneel akkoord en laat evenzeer de eventuele wenselijkheid van verdere bevoegdheidsoverdrachten buiten beschouwing. Wel onderschrijft de werkgroep de algemene opvatting dat de over te dragen middelen in het domein WVG blijvend ingezet zouden moeten worden voor de zorg en het welzijn van ouderen, zieken, gezinnen en kinderen in Vlaanderen. Hoe de enveloppe daadwerkelijk wordt besteed binnen het domein is uiteraard zaak van de politiek verantwoordelijken.
 5. Tenslotte betekent het feit dat deze reflectienota zich concentreert op de domeinen van ouderenzorg en gezinsbijslagen natuurlijk allerminst dat in de ogen van de reflectiegroep op andere terreinen, zoals geestelijke gezondheidszorg enz., geen beleidsvernieuwing aan de orde zou zijn.

Werkwijze

De werkgroep kwam een eerste maal samen op 19 maart 2013, waarbij minister Vandeurzen zijn vragen aan de werkgroep voorlegde en de taken werden omschreven. Op 24 april werd een tweede bijeenkomst georganiseerd waarbij meer concrete vragen door het kabinet werden voorgelegd en waarbij open gedebatteerd werd omtrent een herdenking van het systeem. Lieven Annemans werd aangesteld als voorzitter van de reflectiegroep. Aan enkele leden werd gevraagd inputnota's aan te leveren met betrekking tot hun expertise (bv. financiering, bestuursaangelegenheden). Deze nota's werden besproken op een derde vergadering op 23 mei, waarna de voorzitter een eerste versie van de tekst opstelde. Op deze draft werden schriftelijke opmerkingen aangebracht van de leden en deze werden besproken op 4 juni. Verdere opmerkingen en wijzigingen werden aangebracht op 12 juni. Een laatste versie werd schriftelijk verspreid voor finale commentaar. De standpunten of inzichten weergegeven in deze nota zijn deze van de leden van de werkgroep en verbinden in geen geval de organisaties waaraan zij verbonden zijn.

I. Het (ouderen)zorgbeleid

a. Financiering van de (ouderen)zorg

Bij de keuze van het toekomstig financieringsmodel voor de Vlaamse (ouderen)zorg is het belangrijk te noteren dat vandaag geen enkel gezondheidsmodel nog geheel en uitsluitend georganiseerd is volgens de zuivere principes van de sociale verzekering of de staatsgezondheidsdienst zoals die destijds in respectievelijk Duitsland (Bismarck) en het Verenigd Koninkrijk (Beveridge) zijn opgericht. Alle landen in Europa hebben intussen gemengde, hybride systemen die kenmerken van beide en andere modellen combineren. Hierdoor is de aard van de financieringsbron ook niet determinerend voor de organisatie en het beheer van het zorgmodel.

Wel acht de werkgroep het aangewezen dat het toekomstig Vlaamse zorgsysteem wordt uitgebouwd als een universeel stelsel, waarbij de rechten niet afhankelijk zijn van het onderscheiden professioneel statuut maar waarbij alle ingezetenen dezelfde rechten kunnen laten gelden. Naargelang de financiering kan dit een 'Vlaamse zorgdienst' (overheidsfinanciering) dan wel een 'volksverzekering' (via eigen premies/bijdragen) genoemd worden.

Het is dus essentieel dat de prioritaire noden van de Vlaamse zorgbehoevenden door de gemeenschap gelenigd en dus solidair gefinancierd worden, waarbij de sterkste schouders de grootste lasten dragen. De basis hiervoor wordt geleverd door de algemene middelen van de Vlaamse Gemeenschap, d.i. in hoofdzaak haar federale dotatie, die voortkomt uit inkomensgerelateerde sociale bijdragen dan wel directe belastingen.

De vraag stelt zich meteen of deze federale middelen, rekening houdend met de verdere vergrijzing, in de toekomst *toereikend* zullen zijn om de evoluerende zorgbehoeften te financieren. Bij gebrek aan fiscale autonomie voor de Gemeenschappen moet hiervoor vooral gekeken worden naar een verhoging van de federale dotatie, de overheveling van gewestelijke (fiscale) middelen of de eventuele uitbouw van een Vlaamse sociale bijdrageregeling. Bij dat laatste kan in eerste instantie gedacht worden aan een mogelijke uitbreiding van de premie in het kader van de huidige Vlaamse zorgverzekering, een verplichte volksverzekering, die een forfaitaire tegemoetkoming toekent van 130 euro per maand voor de dekking van zogenaamde "niet-medische" kosten die verband houden met een langdurig en ernstig verlies aan zelfredzaamheid, dit zowel in de thuissituatie als bij opname in een residentiële setting.

Uit de discussie binnen de werkgroep rond de zorgverzekering kunnen volgende punten aangestipt worden:

- Fundamenteel rijst de vraag of de zorgverzekering als apart stelsel behouden moet worden naast (de uitbouw van) een Vlaamse (ouderen)zorgstelsel dan wel of deze zorgverzekering uitgebreid wordt naar andere dan enkel de "niet-medische" kosten.
- Hoewel de Vlaamse zorgverzekering vandaag een ander sociaal risico dekt (niet-medische kosten bij zorgbehoefendheid), lijkt een integratie niet ondenkbaar aangezien beide in essentie dezelfde doelgroep betreffen en bovendien het onderscheid tussen medische en niet-medische kost niet altijd zo gemakkelijk te maken is.

- Anderzijds dreigt hierbij de balans over te hellen naar institutionele zorg aangezien in de thuiszorg de medische kosten federaal gefinancierd blijven (thuisverpleging) in tegenstelling tot de institutionele zorgforfaits.
- Een integratie lijkt enkel zinvol wanneer de zorgverzekeringspremie inkomensgerelateerd kan worden gemaakt. De werkgroep acht het alleszins mogelijk meer progressiviteit in de huidige zorgverzekeringspremie in te bouwen door koppeling aan de gegevens uit de MAF. Anderzijds moet ook opgemerkt worden dat zelfs vandaag, de verplichte forfaitaire zorgverzekeringspremie (25€/10€) slechts instaat voor een deel van de financiering, waarbij het grootste gedeelte voortkomt uit algemene middelen (verhouding 1/3).
- Ook zou dan het model van een actieve inkoopfunctie (zie verder) gehanteerd kunnen worden.
- Tenslotte, om dezelfde redenen als hierboven beschreven moet a fortiori de integratie overwogen worden tussen de zorgverzekering en de over te hevelen sector van hulp aan personen met een handicap (tegemoetkoming hulp aan bejaarden en mobiliteitshulpmiddelen).

Verder acht de werkgroep het van belang duidelijk af te lijnen wat men met de gemeenschappelijke middelen wil financieren en wat niet. Als algemeen uitgangspunt kan daarbij gelden dat alle zorg of alle inspanningen die vanuit maatschappelijk perspectief doeltreffend, kosteneffectief, billijk en relevant zijn (zie de eerste 4 principes in de inleiding) in aanmerking moeten komen voor gemeenschappelijke solidaire financiering. Hierbij dient overigens een onderscheid gemaakt te worden tussen het zorgaspect (medisch/niet-medisch) en het pure woonaspect, wat in se buiten het gebied van het zorgbeleid valt.

Tevens duikt de vraag op van het al dan niet gebruik van eigen bijdragen (remgelden) als bijkomende financieringsbron en middel om onnodige zorgconsumptie in te dijken, evenals de rol van particuliere aanvullende verzekeringen om persoonlijke keuzen en preferenties te bekostigen. Het principe dat men hier kan hanteren is dat vormen van zorg of hulp die niet aan de bovenstaande criteria voldoen beter betaald kunnen worden via privé-verzekeringen of eigen betalingen.

b. Zorg(inkoop)model en betaling van de zorgverstrekkers

Bij de bepaling van het model voor het Vlaamse zorgbeleid en de wijze waarop de middelen verdeeld en besteed worden, dient uitgegaan te worden van een aantal fundamentele beleidskeuzes. Zonder hier uitvoerig op te kunnen ingaan, onderschrijft de werkgroep het belang van integrale zorg en zorgintegratie als basis voor de ouderenzorg (zie ook de nota van de SAR WGG omtrent dit thema). Dit veronderstelt onder meer dat voldoende ruimte wordt geboden voor de ontwikkeling van nieuwe zorgconcepten met voldoende prikkels voor doeltreffendheid en doelmatigheid; dat wordt uitgegaan van de zelfredzaamheid en participatie van de zorgvragers en hen ook terdege inspraak wordt geboden in de organisatie van de zorg; dat de juiste zorg wordt geboden op de juiste plaats en door de juiste verstrekker, waarbij preventie, proactieve zorg, acute zorg en langdurige verzorging op elkaar aansluiten en waarbij samenwerking tussen verschillende actoren wordt gestimuleerd. We verwijzen naar de volledige set van criteria in de inleiding.

Essentieel daarbij is dat het zorgaanbod door een duidelijk gedefinieerde groep, organisatie of instantie wordt aangestuurd, opgevolgd en vergoed. In vele gevallen wordt deze rol opgenomen door zorginkopers die met de zorgverstrekkers contracten afsluiten voor het bereiken van de meest aangewezen en kwalitatieve zorg aan een optimale prijs. Dergelijke strategische zorginkoop impliceert een proactieve eerder dan een passieve houding bij het (terug)betalen van zorg, waarbij de toewijzing van middelen expliciet aangestuurd wordt door informatie omtrent de zorgnoden van de bevolking en de geboden kwaliteit en efficiëntie van de vergoede zorg. Zorginkopers zijn meestal ziekenfondsen of zorgverzekeraars (bv. Nederland), decentrale zorgautoriteiten (bv. Zweden) of soms zelfs huisartsengroepen (Engeland).

Een cruciale vraag hierbij is of die zorginkoopfunctie door één centrale inkoper uitgevoerd moet worden ('single purchaser') dan wel door verschillende organen tegelijk ('multiple purchasers'), al dan niet in concurrentie met elkaar (zoals het Nederlandse systeem waar zorgverzekeraars met mekaar concurreren en elk apart zorg inkopen). Daar waar concurrentie een stimulans kan zijn voor zorginkopers om efficiënt en strategisch te handelen, kan één enkele zorginkoper als monopsonist een grotere marktmacht verwerven en als dusdanig een grotere invloed uitoefenen op de zorgmarkt.

Bij de keuze voor deze of gene optie moet goed voor ogen gehouden worden dat het in dit kader voornamelijk gaat om chronische en langdurige zorg. Uit onderzoek blijkt dat oudere en zorgbehoevende verzekerden minder dan anderen geneigd zijn financiële prikkels te volgen en over te stappen naar een andere verzekeraar: zij verkiezen in eerste instantie de band met hun zorgverlener(s). Tevens veronderstelt een doorgetrokken model van financieel geresponsabiliseerde (concurrerende) zorginkopers een voldoende groot zorgaanbod, waarbij selectief gecontracteerd kan worden met zorgverstrekkers die het meest voldoen aan de eisen van o.a. kosteneffectiviteit. Wetende dat voor ouderenzorg en vooral voor revalidatie het aanbod beperkt is in verhouding tot de stijgende zorgvraag, lijkt een dergelijk model in deze domeinen minder geschikt.

Hoewel dit op het eerste zicht eerder pleit voor een centraal inkoopmodel, lijken de ziekenfondsen in de context van een Vlaams zorgmodel toch de meest voor de hand liggende instellingen om mee de rol van zorginkoper te vervullen. In die zin kan misschien eerder gedacht worden in de richting van een meer gelaagd model van zorginkoop, waarbij

- de Vlaamse overheid de beleidsdoelstellingen formuleert, de budgettaire ruimte bepaalt en de grote lijnen uitzet waarbinnen zorginkoop zal plaatsvinden (macro-niveau)⁵, al dan niet middels een beheersovereenkomst.
- Vervolgens de overheid, de ziekenfondsen, zorgaanbieders en vertegenwoordigers van de zorgbehoevenden de contouren uittekenen voor de organisatie en vergoeding van zorg (nog steeds macro niveau), binnen een intern of extern verzelfstandigd agentschap (zie verder).
- Tenslotte, individuele ziekenfondsen op basis hiervan op mesoniveau zorg inkopen en mee coördineren voor hun leden (mesoniveau hier gedefinieerd zoals de SAR-WGG, met name regio's van +/- 150.000 inwoners), waarbij zij eventueel een gunstigere vergoeding kunnen voorzien voor verstrekkers die betere kwaliteit en efficiëntie leveren (zie hieronder). De rol van de ziekenfondsen situeert zich dan vooral in het bijstaan van de leden-patiënten en het verstrekken van informatie (microniveau), m.a.w. een rol van "broker". Hun onderlinge concurrentie en hun financiële verantwoordelijkheid speelt daarbij dan enkel in de marge.

⁵ Voor de definities van macro-, meso-, micro- en nanoniveau verwijzen we naar de nota van de SAR-WGG.

Ook in de eigenlijke vergoeding van de zorgverstrekkers dient geopteerd te worden voor meer geïntegreerde betalingsmechanismen die een nauwere samenwerking tussen verschillende zorgverleners mogelijk maken en optimale zorgcoördinatie en –continuïteit bevorderen. Daarbij lijkt een persoonsvolgende financiering meer aangewezen dan een instellingsfinanciering. Een persoonsgebonden budget waarbij rechtstreeks aan de patiënt/oudere een budget ter beschikking wordt gesteld (voucher systeem) lijkt in dit verband minder geschikt. De werkgroep denkt veeleer aan een budget in functie van de zorgbehoefte van de betrokkene (als een trekkingsrecht) dat kan worden aangewend voor de inkoop van de meest geschikte (combinatie van) zorg. De uitdaging zal erin bestaan “noden” operationeel te definiëren, bedragen per operationele nood te bepalen, en diegenen die over de besteding en de keuzes moeten waken aan te duiden.

Belangrijk zijn dus de bevoegdheid en manier van de indicatiestelling: vanaf wanneer wordt beslist dat een oudere zorg nodig heeft en welke intensiteit van zorg? Vanaf wanneer moet een case manager worden aangesteld die de patiënt begeleidt in de zorgkeuzes? Deze keuzes moeten onafhankelijk en uniform gebeuren of zeker onafhankelijk bekrachtigd worden door een team van zorgverleners die geen financiële baat hebben bij de indicatiestelling. Het lijkt ons wenselijk dat de overheid deze indicatiestellers erkent en controleert. In een toekomstig gewenst systeem waarbij elke patiënt een vaste huisarts zou hebben, zou deze laatste een centrale rol kunnen spelen in deze indicatiestelling.

Naast deze basisfinanciering kan tevens in een duidelijk afgelijnd (“gesloten”) extra budget voorzien worden om specifieke inspanningen voor kwaliteit te vergoeden (‘pay for quality/pay for performance’), waarvoor de verschillende (groepen van) zorgverstrekkers onderling kunnen concurreren. De basisbetaling volgt dus de persoon, terwijl de betaling voor kwaliteit op de instelling/groep van zorgverstrekkers gericht is, en waarbij coördinatie van de zorg als belangrijk kwaliteitscriterium moet gelden. Dit vereist uiteraard de uitwerking van een goede set kwaliteitsindicatoren. De uitstekende eerste versie in de ziekenhuissector stemt ons ter zake hoopvol. Ook in de woon-zorg centra is een vorm van rapportering ter zake al ingevoerd.

Uiteraard kunnen in ons huidig bestel perverse effecten optreden bv. door kosten te vermijden via het laten switchen van zorgbehoevenden tussen hospitalisatie (federaal) en andere zorgvormen (Vlaams). Hieraan kan verholpen worden door enerzijds een gezamenlijk (federaal en gemeenschappen) zorg-informatie systeem dat de patiënt volgt, en anderzijds via de dubbele rol van de ziekenfondsen: als zorginkoper/“broker” op het Vlaamse niveau en als mede-uitvoerders van de federale ziekte- en invaliditeitsverzekering (verder niet het onderwerp van deze tekst).

In de revalidatie kunnen dezelfde principes als hierboven uiteengezet, gehanteerd worden. Wel dient opgemerkt dat in de revalidatie de zorg in vele gevallen “eindig” is: wanneer een revalidatie succesvol is moet er ook een *inverse* indicatiestelling bestaan die aangeeft dat de revalidatie afgerond is. In het geval van revalidatie is het probleem van indicatiestelling daarom mogelijks nog groter dan bij ouderenzorg.

II. Gezinsbijslagen

Via de uitbetaling van het kindergeld wordt vooralsnog een deel van de financiële last van het opvoeden van kinderen gespreid over de ganse bevolking en wordt welvaartsverlies omwille van het hebben van kinderen zo veel als mogelijk vermeden. De draagkracht van gezinnen is echter niet gelijk. Voor gezinnen met een laag inkomen is de kost van kinderen proportioneel zwaarder om te dragen. Omdat kinderen niet zelf kunnen kiezen in welk gezin ze worden geboren, is het rechtvaardig om meer te investeren in die gezinnen die het moeilijker hebben om de kinderkosten te dragen. Een ideaal kinderbijslagstelsel bevat daarom een goede balans tussen horizontale (= een basisvergoeding verbonden aan elk kind) en verticale solidariteit (een hogere vergoeding verbonden aan kinderen van gezinnen met een laag inkomen en/of hogere noden). Een universeel kinderbijslagstelsel is gebaseerd op de idee van horizontale solidariteit, terwijl een selectief systeem de verticale solidariteit omvat. In de meeste Europese landen is er een mengvorm van beide.

Een hervorming van het Vlaamse kinderbijslagstelsel zal dan ook gepaard moeten gaan met het vinden van een goede balans tussen universaliteit en selectiviteit in functie van de vooropgestelde doelstellingen: wat vinden we als samenleving het meest prioritair, compenseren van kosten van kinderen of armoedebestrijding?

a. Financiering

We verwijzen naar de algemene opmerkingen i.v.m. financiering en vooral de opvatting dat de over te dragen middelen in het domein WVG blijvend ingezet worden voor de zorg en het welzijn van ouderen, zieken, gezinnen en kinderen in Vlaanderen.

De werkgroep wijst er wel op dat naast de middelen voor de gezinsbijslagen (geboorte- en adoptiepremies inclusief) ook de middelen voor het FCUD (Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten) worden overgedragen. Deze worden nu vooral ingezet voor het organiseren en subsidiëren van occasionele en flexibele kinderopvang en buitenschoolse opvang. Gezien de grote noden op dat gebied lijkt het logisch dat deze middelen hiervoor blijvend worden ingezet, deel uitmaken van het grotere gezinsbeleid en bijgevolg opgaan in de structuren die hiervoor in Vlaanderen al aanwezig zijn.

b. uitbetaling

De bedragen van de kinderbijslagen zijn in de voorbije dertig jaar wel geïndexeerd maar niet aangepast aan de stijgende welvaart. Mochten de bedragen in het verleden de stijging van de welvaart hebben gevolgd dan zouden ze tussen de 14 en 31 procent hoger liggen dan het niveau waarop ze zich vandaag bevinden. Omdat deze erosie niet (voldoende) gecompenseerd werd door selectieve verhogingen voor lage inkomensgezinnen heeft dit de capaciteit van de kinderbijslagen om de armoede te reduceren aangetast.

Gezien de stijgende kinderarmoede en het maatschappelijk en politiek belang van (kinder)armoedebestrijding, is het aangewezen om binnen het beschikbare budget in te zetten op

een versterking en uitbreiding van de selectiviteit van het systeem. De selectiviteit is nu immers zeer beperkt, zowel qua volume van de uitgaven ten opzichte van de totale uitgaven als qua uitkeringsniveau van de sociale toeslagen. Daardoor heeft de selectieve component in zijn huidige vorm slechts een verwaarloosbare impact op het armoederisico van kwetsbare gezinnen.

Deze selectiviteit moet versterkt worden *binnen* een universeel kader: op die manier behoudt men beter de legitimiteit van het systeem en vermijdt men bovendien het risico van een armoedeval, waarbij gezinnen de kinderbijslag verliezen wanneer ze niet langer voldoen aan de selectieve voorwaarden.

De universele component van de toekomstige Vlaamse kinderbijslag zou wel verder vereenvoudigd kunnen worden. Daarbij kan worden gedacht aan het afschaffen van de rang- en leeftijdstoelagen en de overschakeling naar een forfaitair bedrag per kind. Hierbij moet worden opgelet voor (on)voorziene negatieve effecten op de welvaartspositie van Vlaamse gezinnen. Net omwille van de erosie van de basisbedragen zijn de rangtoelagen (waarbij het tweede kind meer krijgt dan het eerste, en het derde en volgende kinderen meer dan het tweede) eigenlijk een manier om de welvaart van grotere gezinnen alsnog op peil te houden. De omvorming naar een forfaitair bedrag per kind zal voor grote gezinnen onvermijdelijk leiden tot een groter armoederisico, tenzij er gecompenseerd wordt in de selectieve component van het systeem. Een vereenvoudiging van de universele component van de kinderbijslagen zal dus altijd moeten samengaan met een hervorming (i.c. versterking) van de selectieve component.

De selectieve component van de toekomstige Vlaamse kinderbijslag kan de vorm van inkomensselectiviteit of categoriale selectiviteit aannemen, of een combinatie van beide. Inkomensselectiviteit betekent dat gezinnen wier gezinsinkomen een bepaalde drempel niet overschrijdt, bijkomende kinderbijslag krijgen. Categoriale selectiviteit betekent dat bepaalde gezinstypes of mensen met een bepaald statuut recht hebben op een hogere kinderbijslag. Eigenlijk zijn beide variaties op hetzelfde thema (hulp overeenkomstig draagkracht), en in het huidige Belgische kinderbijslagstelsel zijn de sociale toeslagen geënt op een mix van beide systemen: gezinnen hebben recht op een sociale toeslag op basis van hun werksituatie (vb. vanaf 7^e maand werkloosheid) of gezinsituatie (vb. eenoudergezin) als het gezinsinkomen een bepaalde grens niet overschrijdt. Welke keuze men ook maakt, zowel categoriale als inkomensselectiviteit vereisen nauwe samenwerking met het federale niveau (i.e. interactie-effecten met federale uitkeringen en met de fiscaliteit, gegevensstromen van de kruispuntbank en het rijksregister) en vereisen de nodige technische en administratieve capaciteit om fouten in de uitbetaling te vermijden. Indien er geen bijkomende middelen worden gevonden, moet er ook worden bepaald hoeveel middelen overgeheveld moeten worden van de universele naar de selectieve component. In een overgangsfase lijkt het aangewezen om, mits een forse verhoging van de bedragen in de selectieve component, de bestaande mix van categoriale en inkomensselectiviteit te behouden. De huidige sociale toeslagen komen immers duidelijk terecht bij de laagste inkomensgroepen en worden dus doeltreffend ingezet. Gegeven de noodzaak om de verworven middelen doelmatig in te zetten, en het bestaan van een aantal beleidsinstrumenten die een finaliteit hebben gelijkaardig aan de kinderbijslagen op het Vlaamse niveau, lijkt het aangewezen om op termijn te streven naar een geïntegreerd gezins- en inkomensbeleid waarin de schooltoelagen, de (nog niet uitgevoerde plannen voor een) kindpremie en de gezinsbijslagen een plaats kunnen hebben. De leeftijdstoelagen, die gekoppeld zijn aan de schoolloopbaan van het kind, kunnen dan bijvoorbeeld worden afgeschaft als tegelijkertijd de

schooltoelages versterkt kunnen worden. Een verdere integratie zou ook kunnen betekenen dat bijvoorbeeld de inkomensgrenzen van de schooltoelages (die dan verruimd en/of verhoogd kunnen worden) in de toekomst gebruikt kunnen worden als criterium voor het recht op verhoogde bijlagen. Een andere optie is het federale OMNIO-statuuat. Welke keuze men ook maakt, men moet er als overheid prioritair voor zorgen dat de technische en administratieve mogelijkheden het perfect toelaten om alle rechthebbenden op sociale toeslagen te kunnen identificeren en bedienen. Het is daarbij aangewezen om ex ante de impact van mogelijke hervormingen in de architectuur van de kinderbijslagen op het armoederisico van gezinnen te simuleren om een maximale doelmatigheid te kunnen bewerkstelligen. Hierbij kunnen dan ook de verschillende mogelijke evenwichten tussen universaliteit en selectiviteit worden getoetst. Gegeven de aard van de dotatie is het goed mogelijk dat op lange termijn bijkomende middelen gevonden moeten worden om deze maximale doelmatigheid in stand te houden. Het is dan ook aangewezen om blijvend te investeren in het stelsel van de gezinsbijslagen.

Het opleggen van bijkomende voorwaarden voor het ontvangen van kinderbijslagen is niet wenselijk. Zo mag kinderbijslag zeker niet worden gekoppeld aan de kleuterschool of kinderopvang, aangezien hier een probleem rijst van aanbodtekort (en quid schoolplicht?). Het gaat hier om de meest kwetsbare en moeilijk te bereiken groepen die niet gevat worden door een uitgebreid maar complex systeem van sociale bescherming en dienstverlening. Het gebruiken van kinderbijslag als financiële bestraffing dreigt hen nog verder te marginaliseren (terwijl er weinig "evidence" is dat het iets oplost).

III. Beheersmodellen

In de instellingen van sociale zekerheid op federaal niveau bestaat een traditie van medebeheer. Elk van de instellingen heeft een Raad van Bestuur waarin de sociale partners (werkgeversorganisaties, werknemersorganisaties) en eventueel nog andere maatschappelijke actoren vertegenwoordigd zijn. Zo zitten in het Beheerscomité van de RKW (rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers) naast de sociale partners, ook actoren zoals de gezinsbond en de vrouwenbeweging. In het beheerscomité van het RIZIV (rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering) zitten naast de sociale partners ook de ziekenfondsen. Deze traditie van medebeheer gaat terug op de oorsprong van de sociale zekerheid die gefinancierd werd met werkgevers- en werknemersbijdragen. Het idee was dat de 'financiers' ook mee betrokken moesten worden in het beheer van de instellingen. Ondertussen is het natuurlijk zo dat de sociale zekerheid al lang niet alleen meer betaald wordt vanuit sociale bijdragen (in 2012 nog zo'n 60%; voor RIZIV-middelen is dit zelfs minder dan 50%); de rest wordt betaald met algemene overheidsmiddelen en alternatieve financiering.

Voor sommige actoren zal de initiële oorsprong van de sociale zekerheidsmiddelen allicht een belangrijk argument blijven om te pleiten voor medebeheer, ook na de overheveling van bevoegdheden naar de deelstaten. Maar naast het bovenstaande tegenargument dat sociale uitgaven ook in belangrijke mate betaald worden vanuit algemene middelen, is er ook nog het tegenargument dat de middelen die overgaan naar de deelstaten niet geoormerkt zijn. Het gaat om dotaties waarover de deelstaten vrij kunnen beschikken. Medebeheer vanuit

financieringsoverwegingen is dus geen geldig argument meer. Eventueel kan om redenen van draagvlak wel nog voor betrokkenheid van die actoren gekozen worden (zie verder).

Naast het aspect van financiering is een andere belangrijk kader voor het maken van keuzes op het vlak van beheer, het **principe van deugdelijk bestuur** ("good governance"). Dit houdt in dat de structuren en processen van beslissing en verantwoordelijkheid, van controle en toezicht, van gedrag en leiderschap zijn gebaseerd op openheid, integriteit en verantwoording. Daartoe moeten er duidelijke sturings- en verantwoordingsrelaties bestaan. Ook moeten een aantal rollen of functies duidelijk gescheiden worden:

- de rol van controleur en gecontroleerde,
- de rol van subsidieverdeler en begunstigde van subsidies (zie hierboven het onderscheid inkoper- verstrekker).

Een vertegenwoordiging van bepaalde actoren in een Raad van Bestuur is dan ook geen gezonde situatie als deze actoren ook voordelen (bv. erkenning, subsidies) hebben bij de beslissingen van die Raad van Bestuur. In het domein van volksgezondheid is dit de bestaande situatie op federaal vlak: de ziekenfondsen zitten bijvoorbeeld mee in het Beheerscomité van het RIZIV en bepalen daardoor mee het beleid waarvan ze zelf deels de begunstigten zijn. Dit is ook het geval voor andere actoren (bv. artsensyndicaten) die ook in bepaalde bestuursorganen zitten.

In de context van de Vlaamse overheid moet men bij de keuze voor een beheersvorm rekening houden met het kader dat is uitgetekend in het **decreet Bestuurlijk Beleid**. Hierin wordt een onderscheid gemaakt tussen departementen, die een beleidsondersteunende taak hebben, en agentschappen, die een beleidsuitvoerende taak hebben. Taken die overgeheveld worden en die te maken hebben met beleid (bv. regelgeving) moeten dan ook in het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin geïntegreerd worden. Beleidsuitvoerende taken met een voldoende kritische massa en een nood aan beheersautonomie – zoals zorginkoop – kunnen ondergebracht worden in verzelfstandigde agentschappen, die aangestuurd worden via een beheersovereenkomst.

Binnen de verzelfstandigde agentschappen bestaan 2 grote categorieën: Intern verzelfstandigde agentschappen (IVA's) en extern verzelfstandigde agentschappen (EVA's). Ook hier moet een afweging gebeuren. Bij IVA's blijft de minister ten volle bevoegd en verantwoordelijk voor de taakbeartiging en blijven de hiërarchische relaties tussen minister en organisatie bestaan. Bij EVA's wordt de hiërarchische relatie tussen minister en organisatie vervangen door een wettelijk omschreven relatie, waarbij de regelgeving omschrijft hoe de minister toezicht kan uitoefenen en kan tussenkomen in de besluitvorming van de organisatie. EVA's worden immers geleid door een eigen Raad van Bestuur. IVA's hebben geen Raad van Bestuur, maar kunnen wel een *raadgevend comité* oprichten, waarin stakeholders in het kader van overleg en advies betrokken worden.

Specifiek voor de Vlaamse overheid heeft men binnen de categorie IVA's twee soorten: IVA zonder en met rechtspersoonlijkheid. Volgens het kaderdecreet is een IVA zonder rechtspersoonlijkheid de regel, maar indien rechtspersoonlijkheid bepaalde voordelen oplevert (bv. op fiscaal of budgettair vlak) kan hiervoor gekozen worden. IVA's zonder rechtspersoonlijkheid behoren tot het 'ministerie'; IVA's met rechtspersoonlijkheid niet. Op dit moment hebben binnen het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin drie agentschappen het statuut van IVA zonder rechtspersoonlijkheid (Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid, Jongerenwelzijn, Inspectie WVG) en twee het statuut van

IVA met rechtspersoonlijkheid (Kind en Gezin, Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap). Deze laatste instellingen bestonden reeds voor de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid en hadden voordien een Raad van Bestuur (nu dus niet meer); zij hebben wel een raadgevend comité.

Indien men kiest voor een EVA moeten volgens het kaderdecreet minimaal twee voordelen gelden: 1. De nood aan een verregaande autonomie en onafhankelijkheid in de uitvoering, 2. De nood aan een structurele medezeggenschap of een financiële participatie van een andere overheid of andere personen. Hierbij kan dan nog de keuze gemaakt worden tussen een publiekrechtelijke en een privaatrechtelijke variant. De voorkeur gaat uit naar de publiekrechtelijke variant, maar bij marktgerichte activiteiten kan een privaatrechtelijke variant voordelen opleveren. Dit lijkt hier minder van toepassing.

De beslissing over de gewenste beheersvorm gebeurt daarom best in een aantal fasen:

- a) eerst moet duidelijkheid bestaan over het soort taken dat overgeheveld wordt: indien het gaat om beleidsondersteunende taken, kunnen die best in het departement geïntegreerd worden; indien het gaat om beleidsuitvoerende taken met een voldoende kritische massa en nood aan beheersautonomie, kunnen die opgenomen worden in een verzelfstandigd agentschap.
- b) daarna moet bekeken worden hoe de over te hevelen taken zich verhouden tot de bestaande taken op Vlaams niveau; kunnen die aansluiten bij een bestaande organisatie of niet? is het wenselijk om het bestuurlijk landschap te hervormen met het oog op een betere dienstverlening en een efficiëntere organisatie?
- c) indien men kiest voor een nieuwe organisatie is de vraag of dit best een IVA of EVA is. Dit hangt af van de mate en wenselijkheid van politieke sturing. Algemeen gesproken lijkt een IVA volgens de werkgroep het meest aangewezen, in functie van een betere responsabilisering van de politiek en omdat er niet noodzakelijk nood is aan verregaande autonomie en structurele beslissingsmacht van de "actoren".
- d) Indien men kiest voor een IVA moet de afweging gemaakt worden met of zonder rechtspersoonlijkheid; ook de afweging met of zonder raadgevend comité is nodig. Wat dat laatste betreft adviseren we positief met het oog op een hogere betrokkenheid van de verschillende stakeholders.
- e) Indien men toch kiest voor een EVA is een belangrijke beslissing hoe de Raad van Bestuur wordt samengesteld. Hierbij moeten zeker de principes van good governance gerespecteerd worden zodat er geen belangenvermenging optreedt (zie hierboven). Het is aan te bevelen om dan ook met onafhankelijke bestuurders te werken die vanuit hun achtergrond een positieve input kunnen hebben op de besluitvorming.
- f) Zowel bij de keuze van een IVA als een EVA moet men zorgen voor kwaliteitsvolle sturingsinstrumenten (bv. beheersovereenkomsten, audits, ...) zodat er duidelijke afspraken gemaakt worden over doelstellingen en middelen en zodat er transparantie bestaat over de aanwending van de middelen. Het is ook aangewezen om incentives in te bouwen met het oog op responsabilisering.
- g) Zowel bij de keuze van leden voor raadgevend comité als eventuele leden van een Raad van Bestuur is het belangrijk om stakeholders in de brede zin te beschouwen. Niet alleen sociale partners of zorgverstrekkers of verzekeringsinstellingen zijn stakeholders, ook

patiënten/cliënten moeten hun plaats krijgen in het overleg/besluitvorming. Al te gemakkelijk gaat men ervan uit dat zij vertegenwoordigd worden door andere stakeholders.

IV. Finale reflecties

Deze reflectiegroep kreeg de opdracht om na te denken omtrent mogelijke pistes die het Vlaamse beleid inzake welzijn, volksgezondheid en gezin kan volgen naar aanleiding van de 6de staatshervorming. Concrete domeinen van toepassing waren – op vraag van de minister – ouderenzorg, revalidatie en gezinsbeleid. De werkgroep concentreerde zich op de financiële en organisatorische aspecten en ging uit van de algemene doelstellingen kwaliteit, rechtvaardigheid en duurzaamheid. Hoewel op vele vlakken verschillende opties werden overwogen kwamen toch enkele belangrijke stellingen naar voor.

1. Het is essentieel dat de prioritaire noden van de Vlaamse zorgbehoevenden door de gemeenschap gelenigd en dus solidair gefinancierd worden, waarbij de sterkste schouders de grootste lasten dragen.
2. Het is daarbij van belang duidelijk af te lijnen wat men met de gemeenschappelijke middelen wil financieren en wat niet. Als algemeen uitgangspunt kan daarbij gelden dat alle zorg of alle inspanningen die vanuit maatschappelijk perspectief doeltreffend, kosteneffectief, billijk en relevant zijn in aanmerking moeten komen voor gemeenschappelijke solidaire financiering.
3. Een integratie met en uitbreiding van de Vlaamse zorgverzekering kan hierbij worden overwogen om de budgettaire tekorten die zich steeds scherper zullen stellen, in de toekomst op te vangen. In deze Vlaamse volksverzekering zal dan meer progressiviteit moeten worden ingebouwd om de sterkste schouders meer te laten bijdragen.
4. In de (ouderen)zorg kan de invoering van een gelaagd model van actieve zorginkoop overwogen worden. Een verzelfstandigd agentschap tekent de contouren uit voor de organisatie en vergoeding van zorg, terwijl de individuele ziekenfondsen op basis hiervan op mesoniveau een rol van "broker" spelen en mee de zorg coördineren en kwaliteit nastreven voor hun leden.
5. In de gezinsbijslag is het aangewezen om binnen het beschikbare budget in te zetten op een versterking en uitbreiding van de selectiviteit van het systeem, m.a.w. de middelen meer in te zetten voor gezinnen met een laag inkomen en/of grotere noden.
6. Het beheer van het systeem wordt in het algemeen best opgenomen door een IVA, waarin een raadgevend comité zetelt. Deze bestuursvorm geeft volgens de werkgroep een grotere garantie op het nastreven van de principes van deugdelijk bestuur, met o.a. een betere scheiding van de rol van controleur en gecontroleerde, en van de rol van subsidieverdelers en begunstigde van subsidies.

Samenstelling van de werkgroep

Bert Aertgeerts, KU Leuven

Lieven Annemans, Ugent & VUB (voorzitter)

Irina Cleemput, UHASSELT

Veerle Foulon, KU Leuven

Annie Hondeghem, KU Leuven

Koenraad Lenaerts, KU Leuven

Willy Palm European Observatory on Health Systems and Policies

Erik Schokkaert, KU Leuven

Guido Van Hal, UA

Wim Van Lancker, UA

Paul Van Orshoven, KU Leuven

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 7. – AFDELING 1. LONG TERM CARE REVALIDATIE

Bijkomende informatie bij de beschrijving van de tweede optie

Doelgroepen Centra voor Ambulante Revalidatie

- Groep 1 – hersenletsel
- Groep 1bis – NAH
- Groep 2 – verstandelijke handicap
- Groep 3 – autisme
- Groep 4 – COS
- Groep 5 – hyperkinetische stoornissen
- Groep 6 – stotteren
- Groep 7 – stemstoornissen
- Groep 8 – gehoorstoornissen
- Groep 9 – kinderen verworven gehoorstoornissen
- Groep 10 – kinderen en volwassenen met verworven gehoorstoornissen
- Groep 11 – cochleair implantaat
- Groep 12 – gedragsstoornissen
- Groep 13 – stemmingsstoornissen
- Groep 14 – hersenverlamming
- Groep 15 – acouphènes chronique et associés à des répercussions significatives sur le plan psycho-socio-professionnel
- Groep 16 – vertiges chronique et troubles de l'équilibre persistant...
- Groep 17 – bénéficiaires des troubles mixtes, somatiques et psychiques...
- Groep 18 – bénéficiaires avec des pathologies chroniques...
- Groep 19 – enfants bien entendants vivant dans un composé uniquement de personnes atteintes de déficience auditive sévère...

BIJLAGEN BIJ DEEL 3.

GEZINSBELEID

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 1. GEZINSBIJSLAGEN

Bijkomende informatie bij de huidige bevoegdheidsverdeling

Historiek

De wet van 4 augustus 1930 bracht de algemene invoering van de kinderbijslag in België, nadat vanaf 1915 een aantal werkgevers vrijwillig het initiatief genomen had om aan hun werknemers met gezinslast zelf een toeslag op het loon te betalen¹. Vanaf 1919 ontvingen een aantal ambtenaren (Staat, provinciale en gemeentelijke besturen) kinderbijslag. Dit alles gebeurde als antwoord op het probleem van duidelijk in waarde dalende lonen tegenover de stijging van de levensduurte.

Al in 1921 had een groep werkgevers uit de textielnijverheid een kinderbijslagfonds opgericht om de inspanningen onder elkaar te verdelen. In de memorie van toelichting bij de wet van 1930, wordt de bedoeling duidelijk gemaakt: “... van zodra het getal der kinderen toeneemt, zijn de lasten van voeding, huisvesting en kleding, van studiën en opvoeding, waaraan de ‘proletariër’ het hoofd moet bieden, weldra buiten alle verhouding met het normale gewin dat zijn arbeid hem oplevert.”

In 1925 waren er al 12 kinderbijslagfondsen waarbij 773 bedrijven waren aangesloten met samen meer dan 130.000 werknemers.²

Voor de zelfstandigen was er in de wet van 1930 geen enkele tegemoetkoming in de gezinslast voorzien. De juridische basis werd voorzien in een wet van 10 juni 1937, maar de praktische uitwerking liet op zich wachten tot na de tweede wereldoorlog. Pas vanaf 1976³ werd de eerste stap richting convergentie met werknemersstelsel gezet.

De eerste 'sociale bijslag' was de wezenbijslag. Sinds 1930 bestond er een kinderbijslag voor kinderen van werknemers die waren overleden als gevolg van een arbeidsongeval of beroepsziekte, maar dit recht werd pas in 1946 uitgebreid tot alle wezen. Pas vanaf 1945 voorzag het barema overigens in een specifiek bedrag (het dubbele van de gewone bijslag). Na de Tweede Wereldoorlog werd ook de invalidenbijslag ingevoerd. Vóór de oorlog werd reeds kinderbijslag betaald voor kinderen van werknemers die arbeidsongeschikt waren geworden door ziekte of een ongeval op het werk. Vanaf 1944 wordt het recht toegekend ongeacht de oorzaak van de ziekte of het ongeval. En vanaf 1947 werd een specifieke gezinsbijslag gecreëerd voor kinderen van werknemers die voor minstens 66 % invalide zijn (500 BEF voor elk kind).

In 1968 werden ook de kinderen van werklozen in de algemene regeling voor werknemers opgenomen. Een hoger bedrag voor de langdurig werklozen (en voor de gepensioneerden) werd ingevoerd in 1984.

Het recht op kinderbijslag in België is dus historisch gegroeid en hangt samen met de arbeidspositie van (één van) de ouders. Om de kinderbijslag te kunnen toekennen, wordt er rekening gehouden met de rechthebbende, de bijslagtrekkende en het rechtgevend kind:

¹ Uit: Belgisch Tijdschrift voor sociale zekerheid, 75 jaar kinderbijslag in België, 2006

² Uit: RKW, “Vijf generaties kinderbijslag”, editie 2005, www.rkw.be/n/Documentation/Publication/Studies/VijfGeneraties.pdf

³ Koninklijk besluit van 8 april 1976

- Degene die het recht opent op kinderbijslag is de rechthebbende. Dat is een actieve werknemer of een werknemer die zich in een met arbeid gelijkstaande situatie bevindt (ziekteverlof, werkloosheid) ofwel iemand die in een andere zogenaamde toekenningssituatie is (gepensioneerd, invalide, wees, student, leerling, ontvanger van een overlevingspensioen, verlaten echtgenoot).
- De rechthebbende moet uiteraard een band hebben met het kind. Dit moet niet noodzakelijk de wettelijke vader of moeder zijn.
- De bijslagtrekkende is de persoon aan wie de gezinsbijslag wordt betaald, in principe de persoon die het kind opvoedt, in de meeste gevallen de moeder dus. In het geval van geplaatste kinderen kan dit ook een instelling zijn.
- Met rechtgevend kind wordt bedoeld een kind dat voldoet aan de voorwaarden om gezinsbijslag te genieten. Het kind moet verwant zijn met de persoon die het recht op gezinsbijslag opent.

Alhoewel door de jaren heen het recht op kinderbijslag (zowel op vlak van rechtgevende kinderen als rechthebbenden) enorm is uitgebreid, is het niet volledig universeel⁴: onder andere personen van buiten de EU die geen vijf jaar in België verblijven, gezinnen in de gewaarborgde kinderbijslag die boven een bepaald inkomensplafond blijven of van wie het inkomensplafonds niet te controleren is of personeelsleden van internationale organisaties ontvangen geen kinderbijslag.

Stelsels

De koppeling van de kinderbijslag⁵ aan het socioprofessioneel statuut van de ouders van het kind heeft tot een heel specifieke regeling geleid, want er bestaan 3 “professionele” regelingen (waarbinnen de regels niet helemaal identiek zijn): het stelsel voor werknemers, het stelsel voor ambtenaren en het stelsel voor zelfstandigen. Deze regelingen zijn op te vatten als een “sociale verzekering”.

Sinds 1972 bestaat er ook een “restregeling” voor gezinnen die niet in één van de drie eerste categorieën vallen: de gewaarborgde gezinsbijslag. Dit recht wordt maar toegekend op voorwaarde dat de financiële middelen van het gezin onvoldoende zijn. Deze regeling is op te vatten als een vorm van “sociale bijstand”.

Elk van de stelsels kennen niet alleen hun eigen administratie (en actoren) en financiering, maar ook verschillende modaliteiten qua bedragen en voorwaarden.

Het werknemersstelsel

Bijna drie kwart van de kinderen (nl. 1.998.826 kinderen of 74,02%) ontvangt kinderbijslag via het werknemersstelsel. De FOD Sociale Zekerheid, Directie-Generaal Sociaal Beleid is een beleidsondersteunende dienst en ontwerpt regelgeving i.v.m. kinderbijslag en bepaalt de voorwaarden om in behartenswaardige gevallen collectief of individueel afwijkingen te voorzien voor werknemers en het stelsel van de gewaarborgde kinderbijslag. Tot slot regelt deze dienst ook de persoonlijke geschillen.

⁴ In 2002 kregen 97,3% van de in België wonende kinderen t.e.m. 18 jaar kinderbijslag (RKW, ‘Vijf generaties kinderbijslag’, 2005).

⁵ We spreken hier over kinderbijslag, maar is eigenlijk onderdeel van gezinsbijlagen en omvat de gewone kinderbijslag, de wezenbijslag, de forfaitaire bijslag voor kinderen geplaatst bij een particulier, de bijkomende bijlagen (sociale bijlagen, bijlagen voor kinderen getroffen door een aandoening of voor kinderen met een handicap, leeftijdsbijlagen, de toeslag voor éénoudergezinnen en een jaarlijkse leeftijdsbijslag), het kraamgeld en de adoptiepremie.

De uitbetaling in het werknemersstelsel gebeurt voornamelijk door private kinderbijslagfondsen, waarbij werkgevers zich dienen aan te sluiten. Maar de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers betaalt zelf ook gezinsbijslagen uit⁶.

Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers (RKW)

Het RKW is wettelijk met vijf opdrachten belast: de aansturing van de gezinsbijslagkassen, de verdeling van de financiële middelen onder de gezinsbijslagkassen, de uitbetaling van de bijslagen aan de gezinnen die onder de instelling vallen, het kennisbeheer over kinderbijslag en het beheer van het FCUD. Het RKW speelt dus zowel de rol van regulator ("primair") als van uitbetalingsorganisatie (secundair). Als uitbetalingsorganisatie is het volledige stelsel van de gewaarborgde gezinsbijslag toevertrouwd aan het RKW, maar er zijn ook heel wat overheidsorganisaties die hun opdracht rond kinderbijslagen toevertrouwen aan de RKW. Voor bepaalde groepen werknemers is het RKW automatisch bevoegd om de kinderbijslag uit te betalen, wegens groot personeelsverloop, korte periode van tewerkstelling, enz. Het gaat om werknemers van de horecasector, de koopvaardij, de diamantsector en bepaalde categorieën werknemers met een onzeker statuut (gesubsidieerde contractuele ambtenaren, Prime, Derde Arbeidscircuit, bijzonder tijdelijk kader, enz). Het RKW is tenslotte nog bevoegd als uitbetalingsinstelling voor bepaalde categorieën rechthebbenden⁷.

Het RKW behoort tot het netwerk van de sociale zekerheid. Omdat de informatiestromen voor de kinderbijslagen er op gericht zijn om zo veel als mogelijk te voorzien in een automatische toekenning van het meest voordelige recht, worden er via de Kruispuntbank voor Sociale Zekerheid heel wat berichten uitgewisseld met RKW. Voor elke uitwisseling van berichten worden een zekere kost aangerekend, die in de werkingsmiddelen van RKW opgenomen zijn.

Het RKW stuurt het "secundair netwerk" van gezinsbijslagkassen binnen het werknemersstelsel aan.

Het RKW wordt aangestuurd door een beheersorgaan, dat bestaat uit vertegenwoordigers van de werkgevers, werknemers, de voogdijoverheid (2 regeringscommissarissen, één vanwege de voogdijoverheid, één voor de Minister van Begroting) en van de organisaties die de gezinnen vertegenwoordigen.

⁶ Momenteel zijn er 17 verschillende kinderbijslagfondsen, met RKW inbegrepen. In 2010 was 61,71% van de rechtgevendende kinderen geconcentreerd bij de 5 grootste fondsen; RKW kent grootste marktaandeel bij alle verhoogde schalen.

⁷ De RKW is automatisch bevoegd voor volgende categorieën:

- artikel 56 quinquies Kinderbijslagwet Werknemers: De mindervalide die geen winstgevende beroepsbezigheid uitoefent en krachtens de wetgeving betreffende de tegemoetkomingen aan gehandicapten een inkomensvervangende tegemoetkoming, een tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden of een integratietegemoetkoming die overeenstemt met een vermindering van zelfredzaamheid van ten minste 9 punten krijgt,
- artikel 56 sexes Kinderbijslagwet Werknemers: bepaalde studenten en leerlingen en als door het overlijden van de rechthebbende er geen recht op kinderbijslag meer is,
- artikel 56 septies Kinderbijslagwet Werknemers: het gehandicapt kind dat het recht voor zichzelf opent,
- artikel 56 duodecies Kinderbijslagwet Werknemers: de persoon die verbonden is door een overeenkomst voor beroepsopleiding in een onderneming,
- recht op kinderbijslag voor rechthebbenden van wie de laatste beroepsactiviteit niet onderworpen was aan de Belgische sociale zekerheid voor werknemers of die nooit een activiteit hebben uitgevoerd voor het recht op kinderbijslag geopend werd,
- recht op kinderbijslag voor grensarbeiders en voor voormalige grensarbeiders die in Frankrijk of Nederland werkten,
- recht op kinderbijslag van een thuiswerker,
- recht op kinderbijslag voor ontvoerde kinderen als de rechthebbende niet verantwoordelijk is voor de ontvoering,
- recht op kinderbijslag voor vermiste kinderen,

Gezinsbijslagkassen binnen het werknemersstelsel

De kinderbijslag wordt uitbetaald door de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW) of door een kinderbijslagfonds. Er zijn momenteel 14 private kinderbijslagfondsen en 2 bijzondere⁸. Een aantal kinderbijslagfondsen zijn gegroepeerd in de VKG (het overlegorgaan van de kinderbijslagfondsen)⁹. De kinderbijslagfondsen hebben een verplichte vzw-structuur en zijn belast met de uitbetaling van de gezinsbijslagen aan de gezinnen die onder hen ressorteren. Volgend uit de vzw-structuur worden de kinderbijslagfondsen beheerd door een Algemene Vergadering en een Raad van Bestuur. De kinderbijslagwet verplicht hen tot het oprichten van een intern controleorgaan. Werkgevers kunnen kiezen bij welk kinderbijslagfonds ze zich aansluiten. Wanneer werkgevers geen keuze maken, wordt in de meeste gevallen van rechtswege het RKW bevoegd.

De RKW betaalt via maandelijkse voorschotten beheerskosten uit aan de kinderbijslagfondsen en betaalt de gezinsbijslagen die zij moeten uitbetalen aan de bijslagtrekkenden volgens het "just-in-time"-principe om te vermijden dat er met sociale zekerheidsmiddelen beleggingen gebeuren. 15% van de globale enveloppe bestaat uit een responsabiliseringstoelage die de fondsen moet stimuleren om de zwakke punten in hun beheer weg te werken en hun dienstverlening voortdurend te optimaliseren. Het RKW probeert naar eigen zeggen de bijzondere kinderbijslagfondsen te integreren binnen het RKW. Uit informatie van RKW, bevestigd op de website van de Gezinsbijslagkassen, blijkt bovendien dat de besparingen in de beheerskosten opgelegd door de federale regering, de kinderbijslagfondsen het financieel moeilijk hebben. Dit blijkt ook uit de terugloop van het aantal fondsen over verschillende jaren. De kosten van de kinderbijslagfondsen in 2012 wordt ingeschat op (ongeveer) 3,4 tot 3,8 %¹⁰ van het uitbetaalde bedrag.

- **Het stelsel voor zelfstandigen**

202.439 kinderen (of 7,5%) ontvangen kinderbijslag via het zelfstandigenstelsel. Beleidsmatig heeft de FOD Sociale Zekerheid, Directie-Generaal Zelfstandigen o.a. een opdracht m.b.t. gezinsbijslagen voor zelfstandigen. De Dienst Uitkeringen staat inzake gezinsbijslag in voor:

- Ontwerpen van reglementering;
- Realisatie van juridische studiën aangaande maatregelen die door de beleidsverantwoordelijken worden overwogen;
- Opstellen administratieve richtlijnen voor sociale verzekeringsfondsen;
- Opstellen van antwoorden enerzijds op vragen van particulieren en anderzijds aan de sociale verzekeringsfondsen aangaande vragen inzake de interpretatie van reglementering of inzake de behandeling van praktische gevallen.

De Dienst Inspectie van de DG Zelfstandigen controleert of de reglementering correct wordt toegepast door de sociale verzekeringsfondsen en door de Nationale Hulpkas. De controle heeft betrekking op zowel de inning van de sociale bijdragen van zelfstandigen als op de toekenning van de uitkeringen.

Daarnaast heeft het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) volgende opdrachten¹¹ m.b.t. gezinsbijslagen:

1° het algemeen financieel beheer van de ingerichte gezinsbijslagregeling waarnemen;

⁸ De lijst van kinderbijslagfondsen is terug te vinden op <http://www.rkw.be/nl/Info/Agencies/agencyListNumber.php>.

⁹ <http://acaf-vkg.be/nl/Members.aspx>

¹⁰ Info bevestigd door zowel de kinderbijslagfondsen op hun website als mondeling door RKW.

¹¹ Zoals opgesomd in art. 5 van de wet van 29 maart 1976 betreffende de gezinsbijslag voor zelfstandigen

- 2° de coördinatie met de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers verzekeren;
- 3° de nodige gelden ter beschikking stellen van de sociale verzekeringskassen met het oog op de betaling van de door die kassen verschuldigde gezinsbijslag;
- 4° de gezinsbijslag in de door de Koning voorziene gevallen toekennen en uitbetalen;
- 5° statistieken aan te leggen van de rechtgevendende kinderen en van de personen wier beroepsbedrijvigheid het recht op gezinsbijslag doet verkrijgen.”.

De uitbetaling van de gezinsbijslag in het zelfstandigenstelsel wordt grotendeels ¹²door de (11) sociale verzekeringsfondsen gedaan. Voor de kinderen van zelfstandigen die gehandicapt zijn of gepensioneerd zijn vóór 1 april 1976, de kinderen die wees werden voor deze datum en de kinderen van gedetineerde zelfstandigen gebeurt de uitbetaling door de Nationale Hulpkas (CNH), het socialeverzekeringsfonds van het RSVZ.

Binnen het RSVZ is er ook nog een dienst Speciale Rechten (DSR) die instaat voor:

- Beheer dossiers kraamgeld en/of kinderbijslag:
 - ✓ Onderzoek van het recht op kraamgeld wanneer het origineel geboortebewijs verloren is gegaan of wanneer kind in buitenland is geboren;
 - ✓ Kinderbijslag toekennen aan gehandicapte kinderen, die de leeftijd van 21 jaar hebben bereikt voor 1 juli 1987 (verworven recht);
 - ✓ Onderzoek van recht op kinderbijslag i.h.k.v. de Europese Verordeningen en internationale overeenkomsten;
 - ✓ Behandeling van de aanvragen van verzaking aan de terugvordering van onverschuldigd betaalde kinderbijslag.
- Optreden als verbindingsorgaan i.h.k.v. dossiers TEC/BNO, met toepassing van de Europese Verordeningen 1408/71 en 574/72 en 883/2004 en 987/2009, en i.h.k.v. dossiers, met toepassing van de internationale overeenkomsten. Elke vraag in het kader van de internationale overeenkomsten valt onder de bevoegdheid van de dienst DSR van het RSVZ. Als verbindingsorgaan is het RSVZ de enige instantie die rechtstreeks in contact mag treden met de verbindingsorganen uit de andere landen.
- Financiële verrichtingen naar het buitenland uitvoeren, concreet de financiële regelingen tussen instellingen verzorgen en de recuperatie van uitkeringen in het buitenland regelen.

Binnen het RSVZ is er tenslotte nog een dienst Algemene en Juridische Studiën (EST) en een dienst Inspectie.

- **Het overheidsstelsel**

Bijna 18% van de kinderen (of 481.042) ontvangen kinderbijslag via het overheidsstelsel, de tweede grootste groep van de 4 stelsels. Het overheidsstelsel verschilt op vlak van regelgeving niet van dat van de werknemers, aangezien de gezinnen uit die sector hun kinderbijslag ontvangen op basis van dezelfde samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders. Het overheidsstelsel verschilt wel van het werknemersstelsel op vlak van financiering en uitvoeringsorganisatie. Er is geen centrale instelling die het stelsel beheert, maar er zijn meerdere actoren betrokken¹³ (zie ook infra – overzicht kinderbijslag binnen de overheidssector, situatie december 2009):

- ✓ RSZPPO (Rijksdienst voor sociale zekerheid van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten) betaalt de gezinsbijslag uit voor provincies, gemeenten, intercommunales, lokale politiezones en OCMW's. Dossierbeheerders stellen het recht op kinderbijslag vast en staan in voor de correcte uitbetaling ervan. Daarnaast int,

¹² De fondsen betalen 98,2% van de gezinsbijslagen uit, de Nationale Hulpkas 1,14% en de DSR 0,65%.

¹³ Van die kinderbijslag voor de overheidssector wordt ongeveer 43,5% betaald door RSZPPO, 36 % door de RKW voor rekening van de betrokken instellingen of organisaties, 7,7% door CDVU en 12,8% door de autonome instellingen (RKW, 'De kinderbijslag in het overheidsstelsel - Tellingen 2010 - <http://www.rkw.be/NL/Documentation/Publication/Statistics/StelselZelfOver2010.pdf>).

- beheert en verdeelt de Rijksdienst de wettelijke en conventionele bijdragen, voert ze controles uit en levert ze statistische en andere informatie op maat aan.
- ✓ RKW is voor een aantal categorieën bevoegd om gezinsbijslag uit te betalen, zoals voor de vroegere personeelsleden van de Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten en bepaalde overheidsdiensten, het tijdelijk en vastbenoemd onderwijspersoneel van de drie Gemeenschappen (alle netten). Daarnaast betaalt het RKW ook gezinsbijslag uit voor het vastbenoemd personeel van bepaalde overheidsdiensten die dat vragen, de zogenaamde 'derde instellingen van de RKW'¹⁴.
 - ✓ Een aantal overheidsinstellingen treedt nog zelf op voor de uitbetaling van de gezinsbijslagen, o.a. CDVU¹⁵, Federale Politie, Defensie en NMBS¹⁶.

Aangezien de RSZPPO bevoegd is om de kinderbijslag te betalen voor de personeelsleden van de OCMW's, zijn er een groot aantal dossiers van ex-leefloners die tewerkgesteld worden door een OCMW via art.60, §7¹⁷. Bovendien worden betrokkenen na hun tewerkstelling vaak werkloos waardoor RSZPPO bevoegd blijft voor de kinderbijslag en er als gevolg een relatief hoog aantal werkloze rechthebbenden zijn. Bij de RSZPPO behoort 17,55% van de bijslagtrekkende gezinnen (ongeacht de schaal) tot de categorie werklozen¹⁸. Globaal genomen telt de RSZPPO meer kinderen van werklozen dan het werknemersstelsel. In het werknemersstelsel is 16,54% van de kinderen een kind van een werkloze rechthebbende; binnen de RSZPPO is dit 18,99%. Wat ook opvalt is dat vooral de categorie van langdurig werklozen met recht op een supplement (art. 42bis KBW) een stuk hoger is bij de RSZPPO (13,38%) dan binnen het werknemersstelsel (9,69%).

¹⁴ Voor de 149 derden (o.a. VDAB, Kind en Gezin, De Post, Riziv,...) samen betaalde de RKW in 2011 €379.975.581 aan gezinsbijslagen (RKW, jaarverslag 2011).

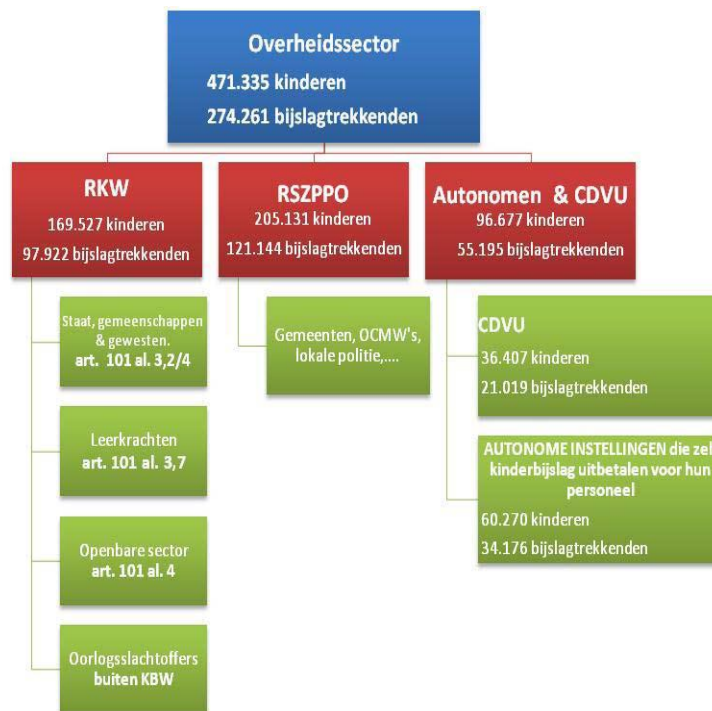
¹⁵ CDVU: Centrale Dienst der Vaste Uitgaven – www.kinderbijslag.fgov.be

¹⁶ RVA werkt sinds kort via het RKW en ook RSZ is van plan om de gezinsbijslagen via RKW te laten uitbetalen.

¹⁷ In België gaat het om 4.782 dossiers, waarvan 2.102 in Vlaanderen (gegevens RSZPPO). Tewerkstelling overeenkomstig artikel 60 § 7 is een vorm van maatschappelijke dienstverlening waarbij het OCMW een baan bezorgt aan iemand die uit de arbeidsmarkt is gestapt of gevallen, met als doel deze terug in te schakelen in het stelsel van de sociale zekerheid en in het arbeidsproces. Het OCMW is altijd de juridische werkgever. Het centrum kan de persoon in zijn eigen diensten tewerkstellen of ter beschikking stellen van een derde werkgever. Het ontvangt een subsidie van de federale overheid voor de duur van de tewerkstelling en geniet als werkgever van een vrijstelling van werkgeversbijdragen.

¹⁸ RKW, 'De kinderbijslag in het overheidsstelsel - Tellingen 2010', pg10.

Overzicht kinderbijslag binnen de overheidssector, situatie december 2009:

- **Stelsel gewaarborgde gezinsbijslag**

Het RKW betaalt – zoals hierboven al gezegd - ook de gewaarborgde gezinsbijslag. Dit is een residuair stelsel van kinderbijslag voor gezinnen die in geen enkel ander stelsel recht hebben op kinderbijslag en van wie het inkomen bepaalde plafonds niet overschrijdt. Het verschil met de werknemersregeling is:

- ✓ Geen statuut → geen rechthebbende = aanvrager
- ✓ Onderzoek naar (alle) bestaansmiddelen (↔ niet nodig indien gerechtigd op leefloon of op gewaarborgd inkomen voor bejaarden)
- ✓ Geen verplichte band met het kind maar verplichting het kind ten laste te hebben (↔ werknemers: er moet door de wet erkende band bestaan tussen rechthebbende en rechtgevend kind)
- ✓ Voorwaarden qua verblijf in België (minstens laatste 5 jaar ononderbroken in België verblijven – ook periodes van illegaal verblijf worden in aanmerking genomen) en bijzonder statuut (verblijfsvergunning, politiek vluchteling, asielzoeker enz.). Indien de natuurlijke persoon een vreemdeling is, moet hij toegelaten of gemachtigd zijn in België te verblijven of er zich te vestigen.
- ✓ Bedrag (=gelijk aan het kinderbijslagbedrag voor werklozen)

17.929 rechtgevende kinderen (of 0,66%) ontvangen kinderbijslag via dit stelsel. Van het totaal aantal rechtgevende kinderen woont 28,22% in het Vlaams Gewest, 35,7% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en 36,08% in het Waals Gewest¹⁹. Het profiel van deze gezinnen is in het laatste decennium wel grondig veranderd. Het aantal gezinnen is sneller beginnen stijgen vanaf 2009. De overgrote meerderheid van de gezinnen die gewaarborgde gezinsbijslag krijgen, krijgt een leefloon of daarmee vergelijkbare hulp (73,58 % in de Nederlandstalige regeling en 78,78 % in de Franstalige regeling).

¹⁹ RKW, 'Geografische spreiding van de kinderbijslag 2011'.

Uitzondering: in tegenstelling tot de werknemersregeling is er geen recht op gewaarborgde gezinsbijslag voor kinderen geplaatst in een instelling ten laste van een openbare overheid. Er wordt wel een forfaitaire toeslag betaald aan de persoon die gewaarborgde gezinsbijslag genoot onmiddellijk voorafgaand aan de plaatsing ten laste van een openbare overheid op voorwaarde dat deze persoon zich verder blijft bekommeren om het geplaatste kind.

Dossierbeheerprocedure

Alle kinderbijslagaanvragen in alle regelingen worden met dezelfde dossierbeheerprocedure behandeld, die bestaat uit 4 fases:

1. Toelaatbaarheidsonderzoek²⁰
2. Toekenning²¹ en betaling van de toelaatbare aanvragen
3. Behoud en conformiteit van het recht
4. Terugvordering

In de verschillende stelsels wordt er in de eerste plaats een optimale dienstverlening aan de gezinnen beoogd. Door het automatisch onderzoek van het recht op kinderbijslag, wordt gepoogd alle gezinnen te garanderen dat zij het maximumbedrag aan kinderbijslag ontvangen waarop ze recht hebben, met een minimum aan inspanningen van hun kant. Doordat de bedragen verschillen tussen de stelsels en doordat de bedragen verschillen volgens de rang van het kind, wordt er gezocht naar de meest voordelige rechthebbende en naar de meest voordelige groepering van de kinderen:

- ✓ Om het hoogste bedrag te kunnen garanderen wanneer een kind verblijft in een gezin met verschillende stelsels, zijn **samenloopregels** geïnstalleerd (waarbij het werknemersstelsel voorrang heeft op het zelfstandigenstelsel)
- ✓ In het stelsel van de werknemers kan de voorrangsgerechtigde rechthebbende, in het belang van het kind, zijn recht afstaan aan een niet-voorrangsgerechtigde rechthebbende. Dit gebeurt meestal ten gunste van een rechthebbende die een hoger bedrag geniet, bv. een landurige werklozen, een invalide of gepensioneerde. Deze mogelijkheid is in de zelfstandigenregeling wettelijk beperkter.

Structuur van de gezinsbijslagbedragen in de professionele regelingen:

Wat het kraamgeld betreft krijgt het eerste kind een hoger bedrag dan de volgende kinderen. De adoptiepremie is gelijk aan het bedrag voor het kraamgeld voor het eerste kind.

De overige gezinsbijslagen omvatten basisbedragen en diverse toeslagen, waarbij rekening wordt gehouden met situaties van de rechthebbende, de bijslagtrekkende en/of het kind:

- Basisbedragen die **hoger** zijn bij toenemende gezinsgrootte. De kinderbijslag stijgt tot en met het derde kind. Voor kinderen van de derde rang of hoger zijn de bedragen gelijk. De gewone schaal wordt toegekend aan:
 - ✓ kinderen van actieve werknemers en van tijdelijke werklozen;
 - ✓ wezen waarvan de overlevende ouder hertrouwd is of een feitelijk gezin vormt;
 - ✓ kinderen van volledige werklozen, tijdens de eerste zes maanden werkloosheid;
 - ✓ kinderen van arbeidsongeschikten, tijdens de eerste zes maanden arbeidsongeschiktheid;

²⁰ In dat toelaatbaarheidsonderzoek wordt de band tussen rechthebbende en rechtgevend kind vastgesteld, wordt de voorrangsgerechtigde rechthebbende bepaald, worden allerhande ontbrekende gegevens in de elektronische databanken opgezocht en worden gezinnen zo goed mogelijk geholpen bij de uitoefening van hun recht. Het komt voor dat aanvragen naar een andere regeling worden overgebracht.

²¹ Daarbij wordt vastgesteld wie de bijslagtrekkende is, worden de kinderen volgens de gezinssamenstelling van de bijslagtrekkende 'gegroepeerd' in functie van hun rang en leeftijd teneinde het basisbedrag te verhogen en wordt vastgesteld of er recht is op sociale toeslagen, waarbij het inkomen desgevallend per brief aan de verzekerde wordt gevraagd..

- ✓ kinderen van gepensioneerden, volledig werklozen vanaf de zevende maand werkloosheid, invaliden en arbeidsongeschikten vanaf de zevende maand arbeidsongeschiktheid als het gezinsinkomen van het gezin waar de kinderen worden opgevoed, het toegelaten plafond (afhankelijk van de gezinssituatie) overschrijdt.
- Toeslagen afhankelijk van de rechthebbende (gepensioneerden/werklozen –invaliden) of van de bijslagtrekkende (eenoudergezin) die **lager** zijn bij toenemende gezinsgrootte
 - Verhoogde schaal =**
 - Art.50bis** (wezenbijslag)
 - Art.42bis** langdurig werklozen en gepensioneerden
 - Art.50ter** invaliden/langdurig zieken
 - Art.41** éénouderpremie
 - % kinderen verhoogde schaal²²:**
 - ✓ Vlaams Gewest: 14,4%
 - ✓ Duitstalige Gemeenschap: 17,63%
 - ✓ Waals Gewest: 28,04%
 - ✓ Brussels Hoofdst. Gewest: 35,63%

Deze toeslagen worden enkel toegekend als het totaal **bruto** maandbedrag van de vervangingsinkomsten en de inkomsten uit werk (toegelaten activiteit en/of activiteit van de echtgenoot of partner) een inkomensdrempel niet overschrijden.

Noot: in het stelsel van de zelfstandigen wordt, in vergelijking met het werknemersstelsel, weinig verhoogde toeslagen uitbetaald. Dit kan (deels) verklaard worden doordat de categorie 'werklozen' niet bestaat bij de zelfstandigen.

- Toeslagen **afhankelijk van het kind**:
 - ✓ Kinderen krijgen een **leeftijdstoeslag** bovenop de kinderbijslag vanaf de leeftijd van 6 jaar. Die leeftijdstoeslag stijgt als het kind 12 en 18 jaar wordt.
 - ✓ In geval van eventuele **handicap** - onafhankelijk van de gezinsgrootte. In 2003 werd de toeslag voor kinderen met een erkende handicap of getroffen door een aandoening grondig hervormd. De regeling verschilt sindsdien naargelang het kind nog erkend is in het oud evaluatiesysteem of het nieuwe. Het oude evaluatiesysteem is enkel van toepassing op kinderen die erkend zijn als minstens 66% gehandicapt²³. In het nieuwe evaluatiesysteem, wordt er niet enkel rekening gehouden met medische elementen, maar wordt er vertrokken van een driepijlerpuntensysteem, waardoor meer kinderen in aanmerking kunnen komen. De 3 pijlers zijn:
 1. Medische ongeschiktheid (6 punten);
 2. Activiteit en participatie van het kind (12 punten);
 3. Familiale belasting van de handicap op andere gezinsleden (18 punten).
- De controlearts van de FOD Sociale Zekerheid bepaalt de puntenscore tijdens een controleonderzoek a.d.h.v. een medisch-sociale schaal. De schaal kent de helft van het gewicht toe aan de familiale belasting. De medische pijler weegt nog slechts door voor 1 zesde. Er kunnen 7 verschillende bedragen toegekend worden naargelang de ernst van de gevolgen van de aandoening.

²² Bron: RKW, ook opgenomen in studie CSB: 'De zesde staats hervorming: Quo vadis sociale zekerheid', Bea Cantillon, pg19.

²³ Het nadeel van het oude systeem is dat bepaalde kinderen met een eerder gematigde handicap geen recht hadden op een toeslag ondanks de ernstige gevolgen voor het gezin. Een tweede gebrek van de 66% - norm was dat soms door een goede behandeling de handicap onder de drempel terechtkwam met als pervers effect dat het kind geen recht meer had op de bijkomende bijslag voor gehandicapte kinderen of zelfs de basiskinderbijslag verloor (RKW, FOCUS 2008-3)

- **Forfaitaire** bijlagen:
 - ✓ Wezenbijslag – op moment dat 1 van beide ouders overlijdt (ligt stuk hoger dan gewone kinderbijslag, nl. €346,8 wezenbijslag per kind t.o.v. €90 euro voor een eerste, €167 voor een tweede of €249 voor een derde en volgend kind)²⁴;
 - ✓ Forfaitaire bijslag voor een kind geplaatst in een gezin²⁵.
-

Bijkomende Informatie:

Overzicht verschillende soorten gezinsuitkeringen

1. Het kraamgeld

Kraamgeld wordt uitgekeerd bij de geboorte van elk kind dat recht heeft op kinderbijslag. Voor een eerste geboorte is het kraamgeld hoger. Dat hogere bedrag wordt ook betaald voor alle kinderen van een meerling.

2. De adoptiepremie

Bij de adoptie van een kind wordt een adoptiepremie verleend op voorwaarde dat de rechthebbende of zijn partner een verzoekschrift heeft ingediend bij de bevoegde rechtbank of een adoptieakte heeft ondertekend en dat het geadopteerde kind tot het gezin behoort en rechtgevend is op kinderbijslag. De adoptiepremie is gelijk aan de kraamuitkering voor een eerste geboorte.

3. De gewone kinderbijslag

Voor elk rechtgevend kind wordt de gewone kinderbijslag betaald, behalve voor wezen die recht hebben op de hogere wezenbijslag. Het bedrag van de gewone kinderbijslag stijgt met de rang van het kind in het gezin, tot het derde kind. Bovendien kunnen naargelang van de leeftijd van het kind, zijn eventuele handicap of de sociale of gezinssituatie van de rechthebbende eventueel toeslagen betaald worden.

Er is recht op kinderbijslag vanaf de maand na die waarin het kind geboren is. De kinderbijslag wordt in principe uitbetaald op de 8ste van de daaropvolgende maand, dus in de 2de maand na de geboorte. In principe geldt het recht op kinderbijslag, alsook het recht op de eventuele sociale toeslagen (voor invaliden, werklozen en gepensioneerden) (zie punt 6b) en de toeslag voor eenoudergezinnen (zie punt 6c) voor minstens een volledig kwartaal.

4. De verhoogde wezenbijslag

Als een (adoptie-)ouder overleden is, wordt een verhoogde wezenbijslag betaald zolang de overlevende (adoptie-)ouder niet hertrouwd is of een gezin vormt met een nieuwe partner. Als dat wel het geval is wordt opnieuw de gewone kinderbijslag betaald.

²⁴ Uit cijfers (voor werknemersstelsel) blijkt dat het percentage wezen in de gewone schaal een stuk lager is dan in de verhoogde schaal (RKW, 'Geografische spreiding van de kinderbijslag, 2011). Dit wijst erop dat **binnen de totale groep weeskinderen het overgrote deel van de rechthebbenden niet hertrouwt of geen nieuw feitelijk gezin vormt**. Er zijn wel verschillen tussen de gewesten: in het Vlaams Gewest behoort 21,21 % van de wezen jonger dan 25 jaar tot de gewone schaal, tegenover 17,54 % in het Waals Gewest en 12,14 % in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

²⁵ Voor kinderen die daarentegen in een instelling verblijven, wordt 2/3 van de kinderbijslag betaald aan de instelling. De persoon die het kind opvoedde vóór de plaatsing krijgt het resterende 1/3 op voorwaarde dat die een band met het kind onderhoudt.

Het basisbedrag van de verhoogde wezenbijslag is voor alle kinderen gelijk, ongeacht de rang in het gezin. Daarbij komt dan eventueel een leeftijdstoelage of een toeslag voor kinderen met een aandoening.

5. De forfaitaire bijslag voor een kind geplaatst bij een privé-persoon

De bijslagtrekkende die vlak voor de plaatsing van het kind de kinderbijslag ontving, krijgt in principe een forfaitaire bijslag tijdens de plaatsing van het kind, op voorwaarde dat hij nauw contact blijft onderhouden met het kind.

6. Toeslagen op de kinderbijslag

Bovenop de basiskinderbijslag kunnen één of meer toeslagen verleend worden.

a) Leeftijdsbijslagen

Deze toeslagen worden verleend vanaf de leeftijd van 6 jaar, en het bedrag wordt hoger op 12 jaar en op 18 jaar.

Kinderen van de eerste rang geboren vanaf 1 januari 1991 die alleen de basiskinderbijslag ontvangen, krijgen maar de helft van de leeftijdsbijslag.

Dat geldt dus **niet** voor:

- kinderen met een aandoening,
- wezen die de verhoogde wezenbijslag ontvangen,
- kinderen van invalide of gehandicapte werknemers die een sociale toeslag ontvangen,
- kinderen van werknemers die gepensioneerd zijn of langer dan zes maanden werkloos, en die een sociale toeslag ontvangen,
- kinderen die gewaarborgde gezinsbijslag ontvangen,
- kinderen van eenoudergezinnen die een toeslag ontvangen.

Voor kinderen geboren vóór 1 januari 1991 geldt een speciale overgangmaatregel:

Oudste of enige kinderen die alleen de basiskinderbijslag ontvangen, behouden de leeftijdsbijslag die ze al ontvingen op 31 december 1996. Dat bedrag verhoogt echter niet meer met de leeftijd (wel door indexaanpassingen).

Voor kinderen van tweede rang die eerste rang worden geldt ook een overgangmaatregel:

Kinderen van de tweede rang die al 6 jaar waren op 31 december 1996: als ze eerste rang worden vallen ze terug op de leeftijdsbijslag waarop ze recht hadden op 31 december 1996.

Kinderen van de tweede of een volgende rang die nog geen 6 jaar waren op 31 december 1996: als ze eerste rang worden omdat een kind geen kinderbijslag meer geniet of het gezin verlaat, ontvangen ze zelf een forfaitaire leeftijdsbijslag, ongeacht hun leeftijd. Voor kinderen geboren tussen 1 januari 1991 en 31 december 1996 verhoogt het bedrag als ze 18 jaar worden.

b) Toeslag voor eenoudergezinnen

De eenoudertoeslag wordt betaald aan gezinnen **die geen sociale toeslag (zie hierna, punt c) ontvangen**, op voorwaarde dat de bruto beroeps- en/of vervangingsinkomsten van de bijslagtrekkende die alleen woont met de kinderen niet hoger is dan het grensbedrag voor de sociale toeslagen.

Het bedrag van deze toeslag verschilt naargelang van de rang van het kind in het gezin, tot het derde kind. Voor een kind van rang één en twee is het bedrag gelijk aan dat van de sociale toeslag voor werklozen. Voor het kind van derde rang is het hoger.

Als de bijslagtrekkende **een sociale toeslag ontvangt** (zie hierna) wordt voor het derde kind en de volgende kinderen het bedrag van de eenoudertoeslag betaald.

c) Sociale toeslagen

Deze toeslagen op de basiskinderbijslag worden verleend aan kinderen van bepaalde groepen van rechthebbenden:

- rechthebbenden die langer dan zes maanden arbeidsongeschikt of volledig uitkeringsgerechtigd werkloos zijn,
- de gepensioneerden,
- de invalide rechthebbenden,
- de volwassen gehandicapte zonder beroepsactiviteit,
- de weduw(e)naar met overlevingspensioen (in geval dat de overleden echtgenoot een sociale toeslag ontving op het ogenblik van het overlijden),
- de ex-gewaarborgde.

Het bedrag van deze toeslag daalt met de rang van het kind in het gezin, tot het 3de kind. Voor invaliden is het bedrag voor het 1e kind hoger dan voor werklozen en gepensioneerden.

De kinderen van 1ste rang met recht op een sociale toeslag ontvangen een hogere leeftijdsbijslag dan de kinderen van 1ste rang die enkel de basiskinderbijslag ontvangen, zonder toeslag voor gehandicapten en/of de eenoudertoeslag (zie punt 6a).

Voor de toeslag gelden strikte voorwaarden. De inkomsten waarover het gezin waarin het kind woont, beschikt mogen een bepaald bedrag, afhankelijk van de gezinssituatie, niet overschrijden.

Bij **werkhervatting** blijft het recht op de sociale toeslag nog 8 kwartalen lang bestaan na het kwartaal waarin de rechthebbende opnieuw begon te werken voor zover de inkomsten niet hoger zijn dan het grensbedrag. Dat is ook het geval als de toeslag in het kader van de gewaarborgde gezinsbijslag betaald werd.

d) Toeslag voor kinderen met een erkende handicap of getroffen door een aandoening
De toeslag komt bovenop de basiskinderbijslag of de verhoogde wezenbijslag en eventuele andere toeslagen.

In 2003 werd de toeslag voor gehandicapte kinderen grondig hervormd. De regeling verschilt sindsdien naargelang het kind nog erkend is in het oud evaluatiesysteem of in het nieuwe.

Elk kind, in het oude evaluatiesysteem, jonger dan 21 jaar en erkend als minstens 66 % gehandicapt krijgt een toeslag voor gehandicapten⁸. Volgens de graad van zelfredzaamheid (van 0 tot 9 punten) van het gehandicapte kind worden drie verschillende bedragen uitgekeerd.

Voor de kinderen in het nieuwe evaluatiesysteem geldig vanaf 2003, wordt de aandoening geëvalueerd aan de hand van een medisch-sociale schaal: zeven verschillende bedragen toegekend naargelang de ernst van de gevolgen van de aandoening. Voor de verhoogde bijslag wordt niet alleen rekening gehouden met de fysieke of mentale onbekwaamheid van het kind, maar ook met de impact van de aandoening op de activiteit en participatie van het kind en de gevolgen ervan voor het gezin (psychologische en financiële last). Voor het nieuwe evaluatiesysteem moeten kinderen niet noodzakelijk minstens 66 % gehandicapt zijn om een toeslag te krijgen.

Het nieuwe systeem werd in fasen ingevoerd, naargelang de geboortedatum van het kind. Vanaf 1 mei 2009 geldt het nieuwe evaluatiesysteem voor alle kinderen die aan een nieuwe evaluatie onderworpen worden door de dienst Uitkeringen voor gehandicapten van de FOD

Sociale Zekerheid. Het aantal kinderen dat nog erkend is in het oud evaluatiesysteem zal daardoor geleidelijk verdwijnen.

e) Jaarlijkse toeslag

Sinds 2006 wordt voor kinderen van 6 tot 17 jaar een jaarlijkse bijslag betaald. In 2008 is de betaling van die bijslag vóór het begin van het schooljaar uitgebreid tot de 18- tot 24 jarigen. Vanaf 2009 ontvangen ook de 0- tot 5-jarigen zo'n jaarlijkse bijslag. Alle kinderen met een recht op kinderbijslag in de maand juli krijgen deze jaarlijkse bijslag die betaald wordt in augustus. Het bedrag van de bijslag verschilt per leeftijdsgroep.

*Wat de huidige **bedragen** betreft, zijn deze voor de werknemers terug te vinden op <http://www.rkw.be/famipedia/scalesNL.php> en voor de zelfstandigen op <http://www.rsvz.be/nl/tools/numbers/index.htm>.*

Europese regeling en verdragen

Op Europees niveau wordt er een onderscheid gemaakt tussen gezinsbijslag en kinderbijslag. Gezinbijslag wordt gedefinieerd als “alle verstrekkingen en uitkeringen ter tegemoetkoming van de gezinslasten, met uitzondering van voorschotten op onderhoudsbijdragen en de bijzondere uitkeringen bij geboorte en adoptie”.

De kinderbijslag wordt gedefinieerd als “alle verstrekkingen of uitkeringen ter bestrijding van de gezinslasten in het kader van een wettelijke regeling die behoort tot een sociale zekerheidsregeling in een lidstaat”. Het kan dat de nationale benaming niet noodzakelijkerwijs overeenkomt met de Europese definitie.

De **Europese Verordening** nr. 883/2004 van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de sociale zekerheidsstelsels en de Europese toepassingsverordening nr. 987/2009 van 16 september 2009 regelen de toepassing van voorschriften ingeval van wijziging van bevoegdheid om kinderbijslag toe te kennen. De verordeningen zijn van toepassing wanneer zich één element situeert in een andere lidstaat. De verordeningen trachten zo de voor de sociaal verzekerde ongunstige gevolgen weg te werken die kunnen voortvloeien uit de exclusieve toepassing van de verschillende nationale wetgevingen. De verordeningen zijn van toepassing op alle personen die onderdaan zijn van een lidstaat (alook staatlozen en vluchtelingen die op het grondgebied van een lidstaat verblijven) op wie de socialezekerheidswetgeving van één of meer Lidstaten van toepassing is of geweest is, evenals op hun gezinsleden en nabestaanden. In ieder land treden er 'verbindingsorganen²⁶' op, specifiek voor het luikje gezinsbijslag. Voor België zijn dit RKW (voor de werknemers) en RSVZ (voor de zelfstandigen).

Op basis van eenvormige criteria bepalen de Verordeningen voor een bepaalde situatie, welke de bevoegde lidstaat is. Als er tussen landen op verschillende basis rechten toegekend worden geldt volgend principe: eerst recht op basis van activiteiten, dan op basis van pensioenen en dan op basis van woonplaats. Als er tussen landen op dezelfde basis rechten toegekend worden, geldt volgende volgorde:

1. activiteit:
 - a. woonland
 - b. twee werklanden, derde woonland: het land dat het hoogste bedrag toekent, betaalt; regularisatie tussen de landen
2. pensioen: het woonland, anders het land waarin de betrokkene het langst verzekeringsplichtig geweest is
3. woonplaats: woonplaats van de kinderen

²⁶ De missie van de verbindingsorganen van de lidstaten voor één of meerdere sectoren van de sociale zekerheid is de vragen om inlichtingen of bijstand voor de toepassing van de basisverordening en de toepassingsverordening te beantwoorden.

Eenmaal een lidstaat als bevoegde lidstaat is aangewezen past deze zijn eigen wetgeving toe. Als een persoon in België werkt, maar zijn gezin in een land verblijft waar de **Europese sociale verordeningen** van toepassing zijn²⁷, kan de betrokkene recht hebben op Belgische kinderbijslag (gewone kinderbijslag en sociale toeslag). Voor het kraamgeld en de adoptiepremie zijn er speciale voorwaarden²⁸.

Een werknemer of zelfstandige in België met de nationaliteit van een land waarmee België een **bilaterale overeenkomst** heeft gesloten²⁹, heeft voor zijn kinderen die in dat land verblijven recht op kinderbijslag. De bedragen en de voorwaarden zijn in de overeenkomst bepaald, en verschillen dus van land tot land. Noteer dat men in de regeling van de zelfstandigen niet evenveel verdragen heeft afgesloten als in het werknemersstelsel.

In een land waarmee België geen verdrag inzake sociale zekerheid gesloten heeft, kan de minister van Sociale Zaken een **afwijking** van de regels toestaan en de voorwaarden en het bedrag van de kinderbijslag bepalen³⁰.

Het Belgische kinderbijslagstelsel exporteert dus gezinsbijslagen naar gezinnen in partnerlanden op basis van Europese verdragen en bilaterale overeenkomsten. Deze geëxporteerde gezinsbijslagen bedragen in 2011 voor het werknemersstelsel 1,61% (of € 69.383.865) van de totale uitgekeerde bijslag en 1,41% (of €5.964.541) voor het zelfstandigenstelsel. 98,28% van die geëxporteerde bijslag in het werknemersstelsel gaat naar landen in de Europese Unie³¹. De overige 1,7% is verdeeld over de verschillende landen die een bilaterale overeenkomst ondertekend hebben³².

Overwegingen bij de huidige kinderbijslagregeling

De (historisch gegroeide) 4 regelingen hebben geleid tot een **complex toekenningsstelsel** met nood aan:

- **anti-cumulregels** om te voorkomen dat een kind kinderbijslag ontvangt uit verschillende regelingen. Er is wel discussie over de juistheid van de anticumulatiemechanismen: het huidige systematisch dragen van de lasten door de regelingen voor werknemers/de overheidssector ↔ de regeling voor zelfstandigen
- **instrumenten ter voorkoming** van dubbele betalingen: Kadaster = databank bij de RKW voor de werknemers- en overheidsregeling.

De bestaande **complexe architectuur** zorgt er weliswaar voor dat 97,3% van de kinderen kinderbijslag ontvangen, maar toch zijn het evenwicht van het geheel en de interne efficiëntie van de actie van elke regeling afzonderlijk, bedreigd op diverse vlakken:

²⁷ Die landen zijn: Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, het Verenigd Koninkrijk, IJsland, Zweden en Zwitserland.

²⁸ Kraamgeld en adoptiepremie kunnen enkel worden 'geëxporteerd' voor actieve werknemers, d.w.z. dat zij nog onder contract moeten zijn bij hun werkgever op de dag van de geboorte van het kind. Het recht in het woonland wordt afgetrokken van het bedrag dat België kan uitvoeren. Met het Groothertogdom Luxemburg en Frankrijk bestaan er bilaterale akkoorden, die bepalen dat het kraamgeld wordt betaald in het land van verblijf van het kind.

²⁹ momenteel met Marokko, Tunesië, Algerije, Kroatië, Turkije, Montenegro, Servië, Macedonië en Bosnië-Herzegovina, zie

http://www.famipedia.be/nl/famidoc/fiche_glossary/content/configuration/glossary/b/bilateral_convention.html)

³⁰ In 2011 ging het om 25 rechthebbenden van vreemde nationaliteit en 308 rechthebbenden van Belgische nationaliteit voor een bedrag van €1.095.399 (bron RKW, 'Kinderen opgevoed buiten het rijk, 2011')

³¹ De belangrijkste landen zijn Frankrijk (69% of 30.501 kinderen), Nederland (13,12% of 5.794 kinderen) en Polen (6,5% of 2.869 kinderen) – bron: RKW, 'Kinderen opgevoed buiten het rijk, 2011'.

³² De belangrijkste landen (voor werknemersstelsel) zijn Marokko (1.444 kinderen - 3,27%) en Turkije (233 kinderen – 0,5%)

- Doordat het recht gekoppeld is aan de arbeidspositie van de rechthebbende, werden er complexe regels uitgewerkt om de overgang tussen stelsels vlot te laten verlopen.
 - ✓ Bij overgang van de regeling voor werknemers naar de regeling voor zelfstandigen is de **trimesterialisering** van toepassing. Het recht op kinderbijslag in het stelsel van de werknemers blijft behouden tot het einde van het lopende kwartaal en tot het einde van het volgende kwartaal indien het voorrangrecht in de werknemersregeling nog bestaat in de “referentiemaand”. Uitzonderingen hierop zijn:
 - verandering in de gezinssituatie: uitwerking vanaf de eerste dag van de volgende maand;
 - overgang naar een gezinslid zonder beroepsactiviteit dat een activiteit als zelfstandige aanvat: uitwerking vanaf de eerste dag van het lopende kwartaal;
 - toekenning van een hoger bedrag in de regeling voor zelfstandigen: uitwerking vanaf de eerste dag van de volgende maand.
 - ✓ Bij overgang van de regeling voor zelfstandigen naar de regeling voor werknemers daarentegen, gaat het recht op kinderbijslag in het stelsel van de werknemers in vanaf de eerste dag van deze maand zelf, indien wordt voldaan aan de voorwaarden van art. 59 KBW (minstens halftijdse tewerkstelling). Uitzondering: einde van het recht op verhoogde wezenbijslag of verhoogde kinderbijslag voor invaliden heeft uitwerking vanaf de eerste dag van de volgende maand.

De bestaande **samenloopregeling** (art.60 KBW) beoogt steeds de toekenning van het hoogste bedrag (meestal werknemersstelsel boven zelfstandigenstelsel) wat in principe in het voordeel van het kind is. Dit leidt o.a. wel tot situaties waar kinderen uit 1 gezin rechtgevend zijn in verschillende stelsels. Als bijvoorbeeld bij de geboorte van het eerste kind de vader zelfstandige is en moeder werkzoekende schoolverlater (niet-vergoede werkzoekende), wordt het recht geopend in het stelsel van de zelfstandigen. Als 2 jaar later een tweede kind geboren wordt en de moeder nu vergoede werkloze is, wordt het recht voor het 2^e kind geopend in het stelsel van de werknemers, omdat voor dat kind nog geen effectief recht bestond in het stelsel van de zelfstandigen (Quo Vadis kinderbijslag, pg25).

Het geheel van regelingen (basisbijslag + sociale toeslag + eenoudertoeslag + leeftijdstoeslag + toeslag voor kinderen met een aandoening) in de verschillende rangen en voor wezen, leidt tot meer dan 60 combinaties van bedragen voor een rechtgevend kind en meer dan 700 combinaties van bedragen voor een rechtgevend kind met een handicap. Er is een factor 10 verschil tussen de minimale bijdrage en de maximale bijdrage³³.

In de zelfstandigenregeling wordt de kinderbijslag principieel uitbetaald aan de zelfstandige (= meestal de vader), terwijl in de werknemersregeling de kinderbijslag aan de moeder uitbetaald wordt, omdat geacht wordt dat de moeder de kinderen opvoedt. In geval van co-ouderschap is de huidige regeling om de kinderbijslag uit te betalen aan de moeder, met de mogelijkheid voor de vader om de kinderbijslag aan te vragen wanneer het kind/de kinderen bij hem gedomicilieerd is/zijn.

³³ Bron: RKW, Situatie van de kinderbijslag / FCUD aan de vooravond van de splitsing, presentatie – SAR WGG, 28 januari 2013

Bijkomende informatie bij de aandachtspunten

Organisatorisch:

- De 4 stelsels kennen niet alleen hun eigen administratie en financiering, maar soms ook verschillende modaliteiten qua bedragen en voorwaarden. Hierdoor is het beheer van kinderbijslagdossiers niet eenvoudig en is er kennis en ervaring vereist. Het duurt gemiddeld 1 jaar voor nieuw aangeworven dossierbeheerders min of meer zelfstandig kunnen werken. Deze complexiteit zorgt ook voor een hoge kost van het kinderbijslagstelsel³⁴.
- Door de historisch gegroeide structuur met kinderbijslagfondsen, sociale verzekeringsfondsen en rijksdiensten wordt er extra tijd en energie gestoken in het informeren en controleren. Ook wordt er steeds gestreefd om de hoogste uitkeringen te berekenen, wat voor de coördinatie van de gezinsbijslagen vaak met praktische moeilijkheden gepaard gaan. Het bepalen van de (feitelijke) gezinstoestand bijvoorbeeld omvat een groot deel van de tijdsbesteding in een kinderbijslagdossier, dat de kosten dus doet oplopen. Daarenboven zijn de toegepaste oplossingen vaak variabel en veranderen soms van instelling tot instelling.
- Door complexiteit van het systeem (en link met arbeidsstatuut, rangorde,..) is er een grote kans op fraude, waardoor sociale controle nodig is. De controles zijn gericht op doelgroepen, in hoofdzaak gezinnen die sociale toeslagen ontvangen, zoals bijvoorbeeld eenoudergezinnen, gezinnen met vervangingsinkomens, gezinnen die gewaarborgde gezinsbijslag of wezenbijslag krijgen, en zo meer.
- In geval van omvangrijke beweging in het beheer van de dossiers (wijziging van rechthebbenden, regularisatie,...) moet alvast budgettaire rekening worden gehouden met een meerkost in de organisatie van uitwisselingsstromen van gegevens via de Kruispuntbank van sociale zekerheid, de RKW en het RSVZ en de nodige aanpassingen aan de softwarepakketten van de socialeverzekeringsfondsen voor zelfstandigen inzake verwerking van de stromen en aanpassingen van de programma's.
- Indien de kinderbijslagfondsen na de splitsing van de kinderbijslag - al dan niet met een overgangperiode - geen rol meer zouden spelen, zouden ze hun enig maatschappelijk doel verliezen, met name de uitbetaling van kinderbijslag aan werknemersgezinnen (is bij de sociale verzekeringsfondsen alleen het geval voor de dienst kinderbijslagen binnen het fonds). De sociale passiva van alle fondsen worden op €99.545.675 geraamd, waarvan €5.971.638 gedekt wordt door provisies voor vakantiegeld. Het beschikbare deel (€38.786.578) van de administratieve reserve van de kinderbijslagfondsen op 31 december 2010 volstaat niet om de sociale passiva te dekken in geval van een eventuele ontbinding. De vraag is wie zal opdraaien voor de sociale passiva en eventuele outplacementmaatregelen voor het kinderbijslagpersoneel.
- Het is onduidelijk hoe de werkingskosten en uitbetaalde gezinsbijslagen van overheidsinstellingen die zelf de gezinsuitslagen voor hun personeel verzameld zullen worden.
- Sommige stakeholders stellen de rechter en partij rol van RKW in vraag. RKW betaalt enerzijds zelf gezinsbijslag uit (en fungeert dus als 'kinderbijslagfonds') en controleert anderzijds de kinderbijslagfondsen. RKW wordt echter niet zelf gecontroleerd op het uitbetalen van de gezinsbijslagen.

Beleidsmatig:

- Het huidige kinderbijslagsysteem is nog gebaseerd op het tradioneel mannelijke kostwinnersmodel, want de vader is in principe de rechthebbende voor de kinderbijslag.

³⁴ Van Lancker Wim (2012), *Als de kinderbijslag komt. Gedachten over de toekomstige Vlaamse kinderbijslag*, De Gids op Maatschappelijk Gebied.

- Dit impliceert dat als de man werkloos en het inkomen laag is, het kind in aanmerking komt voor sociale toeslag. Er zijn echter regels ingevoerd waardoor rechthebbende kan wijzigen als het in het voordeel is van het kind. Dit is administratief een omweg.
- De bedragen van de kinderbijslag zijn sinds de jaren '80 – ondanks indexering – niet meer aangepast aan de stijgende welvaart, waardoor het stelsel niet langer doelmatig is. Zeker het bedrag voor het eerste kind is zodanig geërodeerd dat het nauwelijks nog relevant is om de kosten voor dat kind te helpen dragen. Daarenboven zullen de overgedragen middelen enkel evolueren o.b.v. aandeel 0-18-jarigen en consumptie-index, en niet evolueren met de stijging van het BBP, noch gekoppeld aan de evolutie van het aandeel gezinnen dat nu recht heeft op verhoogde bedragen. Hierdoor zullen de gemeenschappen in toenemende mate zelf een deel van de kosten voor de gezinsbijslagen moeten voorzien.
 - Zeer complexe structuur van de kinderbijslagen in de professionele regelingen:
 - ✓ Rechtgevend kind = >60 mogelijke combinaties van bedragen
 - ✓ Gehandicapt rechtgevend kind = >700 mogelijke combinaties van bedragen
 - De verschillen in uitbetaling op basis van de rangorde leiden tot een zware administratieve belasting, zijn een mogelijke factor tot wangebruik en kunnen aanleiding geven tot ongelijkheid (België werd voor specifieke gezinssituaties al veroordeeld door het Grondwettelijk Hof en vergt bijsturingen³⁵). De hamvraag is of het afschaffen van de rangorde niet indruist tegen de standstill-verplichting en andere rechtspraak van het Grondwettelijk Hof.
 - Door complexe regeling en verschillende stelsels ontstaan er op het eerste zicht **discriminaties**:
 - ✓ De basisschaal van de gewaarborgde gezinsbijslag is de verhoogde schaal 42bis. Deze schaal wordt in de werknemersregeling enkel toegekend aan sommige werklozen, gepensioneerden en eenoudergezinnen. Werknemersgezinnen met een laag inkomen kunnen die schaal 42bis niet bekomen, juist omdat ze wel werken → De overgang van de regeling van werknemers, residuaire rechten, naar de residuaire regeling van gewaarborgde gezinsbijslag en omgekeerd leidt tot wijziging van de verschuldigde bedragen en leidt dus soms tot financieel verlies.
 - ✓ Bij gelijkverdeelde huisvesting van een kind bij beide ouders die gescheiden zijn maar samen het ouderlijk gezag uitoefenen, wordt één van de ouders als bijslagtrekkende aangewezen (in principe de moeder). Daaruit volgt dat de ouder die geen bijslagtrekkende is voor de kinderen uit zijn eerste relatie, en in zijn nieuw samengesteld gezin een kind samen met zijn nieuwe partner heeft, kinderbijslag van rang 1 ontvangt.
 - ✓ Wanneer een student hoger onderwijs zijn studies in de loop van het academiejaar wegens ziekte stopzet of vermindert onder de norm van 27 studiepunten, verliest hij zijn recht op kinderbijslag. Indien de ziekte voortduurt en de student zich ook het volgende academiejaar niet kan inschrijven is hij niet langer rechtgevend op kinderbijslag. Bij de zieke werkende schoolverlater blijft het recht op kinderbijslag wel, zolang het kind niet beschikbaar is voor de arbeidsmarkt.
 - ✓ Een moeder die er alleen voorstaat voor de kinderen omdat haar man gestorven is, ontvangt – zolang ze alleenstaande is - een wezenbijslag (ongeacht haar inkomen) voor haar kinderen (bedrag per kind is hoger dan gewone kinderbijslag voor een derde kind), terwijl een alleenstaande moeder pas een eenoudertoeslag ontvangt als haar inkomen een bepaalde drempel niet overstijgt. Deze toeslag samen met de gewone kinderbijslag is daarenboven veel lager dan de wezenbijslag³⁶. Daarenboven hebben zowel de wezenbijslag als de eenoudertoeslag een

³⁵ Een arrest van het Grondwettelijk Hof van 21 februari 2008 stelt dat voor ouders die hun kinderen gelijk verdeeld huisvesten ook de lasten van die kinderen gelijk verdeeld zijn en dus moet de wet rekening houden met de last die elk van beide ouders draagt voor de huisvesting en de opvoeding van de kinderen uit een eerste relatie om de rang te bepalen van de kinderen uit een tweede relatie.

³⁶ Voor de recentste bedragen zie: <http://www.rkw.be/famipedia/scalesNL.php>

maatschappelijk pervers effect: het belemmert het aangaan van standvastige relaties in een officieel samenwonen.

- ✓ De huidige eenoudertoeslag op de kinderbijslag is niet van toepassing op tweeoudergezinnen die eenzelfde laag inkomen hebben.
- ✓ Wanneer de ouder het derde van de kinderbijslag ontvangt voor een geplaatst kind, wordt er met dit kind rekening gehouden voor de rangbepaling. Geplaatste kinderen voor wie het één derde op een spaarrekening wordt gestort, worden niet meegeteld bij de groepering van kinderen rond de bijslagtrekkende.
- Gebrek aan coherentie in het begrip rang van de kinderen, in die mate dat deze aanleiding geven tot hogere bedragen in de gewone kinderbijslag, maar tot lagere bedragen in de sociale supplementen en de éénouderbijslag en geneutraliseerd zijn voor de wezenbijslagen. Er is daarentegen wel coherentie op het niveau van de getotaliseerde kinderbijslag per kind (basisbijslag + toeslag), want deze gaat altijd in stijgende lijn.
- Het stelsel van de gewaarborgde gezinsbijslag vergt een onderzoek naar de bestaansmiddelen (die een bepaald grensbedrag niet mogen overschrijden) en – omwille van zijn residuair karakter - een onderzoek naar een mogelijk recht in een ander stelsel. Deze onderzoeken zijn op administratief vlak zeer complex en in vele gevallen gebaseerd op weinig of niet gekwalificeerde gegevens, waardoor ze zeer foutgevoelig zijn.

Europees/internationaal

- Op **internationaal** vlak blijft het recht verbonden aan socioprofessionele situaties vastgesteld in België. Indien rechten gebonden zijn aan de woonplaats, komt het woonplaatsbeginsel onvermijdelijk in conflict met het werkplaatsbeginsel dat nu het geheel van de toekenningsregels binnen de sociale zekerheid regelt en ook gehanteerd wordt in de Europese regelgeving.

Exporteren van kinderbijslag: omwille van Europese regelgeving moet België kinderbijslag uitbetalen aan gezinnen waarvan de vader in België werkt en de moeder niet werkt en met de kinderen in een ander Europees land verblijft. Hier worden er extra controles uitgevoerd om na te gaan of de vader effectief werkt (als ingeschreven als zelfstandige).

Bijkomende informatie bij de te onderzoeken opties

Overzicht van de huidige rationale omtrent de kinderbijslag

Momenteel zijn de gezinsbijslagen toegekend op basis van het socioprofessioneel statuut van de rechthebbende en een aanvullend stelsel, de gewaarborgde gezinsbijslag. Er zijn tal van bijkomende regelingen die rekening houden met kindkenmerken (vb. kinderen met een beperking) en contextgebonden elementen (vb. het gezin waarin kinderen opgroeien). De verschillen in de basiskinderbijslag worden weggewerkt door gelijkschakeling over de verschillende stelsels, die een a priori vormen voor de overdracht. Momenteel zijn er per rechtgevend kind meer dan 60 mogelijke combinaties van bedragen. Voor een rechtgevend met een beperking zijn er meer dan 700 mogelijke combinaties van bedragen.

Het denken over gezinsbijslagen gaat zowel in op de grondslagen van de zogenaamde “horizontale solidariteit”, die van de gezinsbijslagen een universeel recht maakt als op de grondslagen van een “verticale solidariteit” die ervoor zorgt dat er een proportionaliteit bestaat in hetgeen een gezin ontvangt.

Horizontale solidariteit:

Doorheen de jaren van welvaartsgroei en “deproletarisatie van de arbeiders” kwam het gewicht meer te liggen op het verdelen van de lasten van het opvoeden van kinderen over de hele bevolking via de uitbetaling van gezinsbijslag, en wordt dus welvaartsverlies omwille van het hebben van kinderen zo veel mogelijk vermeden (= horizontale solidariteit). In functie van de vergrijzende samenleving kan hier nog een intergenerationeel argument aan worden toegevoegd³⁷. Gezinnen met kinderen dragen immers twee keer bij: eenmaal voor de pensioenen van de huidige generatie gepensioneerden, en eenmaal voor de investering in hun kinderen die later ook voor de vergrijzingskost zullen moeten instaan. Dit is de logica achter de zogenaamde horizontale herverdeling van kindarme gezinnen naar kindrijke gezinnen middels universele bijslagen die voor elk kind gelijk zijn, ongeacht het inkomen – laag of hoog - van het gezin waar het kind opgevoed wordt.

Verticale solidariteit:

Bij deze argumentatie is de rationale “armoedebestrijding”, door middel van selectieve hogere bijslagen voor sociale uitkeringstrekkers, eenoudergezinnen, en bij uitstek, door middel van de gewaarborgde gezinsbijslagen (= verticale solidariteit) meer recent bijgekomen. Voor gezinnen die met een laag inkomen moeten rondkomen is de kost van kinderen proportioneel zwaarder om te dragen. Omdat kinderen niet zelf kunnen kiezen in welk gezin ze geboren worden, is het een kwestie van rechtvaardigheid om meer te investeren in de gezinnen die het moeilijker hebben om de kinderkosten te dragen. De doelstelling van armoedebestrijding wordt verwezenlijkt door de zogenaamde verticale herverdeling, van hoge naar lage inkomensgezinnen. Recent onderzoek wijst wel uit dat België op het vlak van kinderarmoede verworden is van een “best practice” in de jaren '80 van de vorige eeuw, tot een middenmotor vandaag. Deze cijfers tonen een sterke regionale gradiënt: terwijl het kinderarmoederisico in Vlaanderen in de periode 2005-2009 stabiel gebleven is tussen 10 en 11 %, is datzelfde risico in Wallonië gestegen van 19 % tot 24 %. De huidige sociale toeslagen komen wel terecht bij gezinnen die een groot risico lopen om in armoede te leven: 60 % van de gezinnen met kinderen die recht hebben op sociale toeslagen leven in bestaansonzekerheid. Niettegenstaande is de impact van de sociale toeslagen op het armoederisico niet groot: de armoede neemt af met slechts 4,4 %. Het gewicht van de selectiviteit in het Belgische stelsel is, blijkens deze cijfers, beperkt.

Er is bij de bevraagde stakeholders een sterke overeenkomst om naar de toekomst te streven dat gezinsbijslagen doelmatiger (compenseren voor de kosten van de kinderen) en

³⁷ Cantillon en Goedemé (2006), “75 jaar kinderbijslag”, in: Tijdschrift voor Sociale Zekerheid

rechtvaardiger (meer compenseren voor kinderen in gezinnen met minder middelen) zouden zijn door hervormingen door te voeren in de verhouding tussen (universelere) basisbijslagen en (selectievere) toeslagen, door de leeftijdsbijslagen te herbekijken en door de rangorde te bekijken (zie optie D). Deze vraag vertrekt vanuit de overtuiging dat een ideaal kinderbijslagsysteem een goede balans bevat tussen horizontale en verticale solidariteit om zowel doelmatig als rechtvaardig te kunnen zijn.

Bijkomende informatie bij de beschrijving van de nuloptie

Doelstelling

Zonder geboorten geen rechtgevende kinderen en geen kinderbijslag. Het idee achter de gezinsbijslagen is dat een kind in een gezin extra kosten meebrengt. De visie - van in het begin van ontstaan kinderbijslag - is dat de progressiviteit van de toegekende bedragen (rangorde) verantwoord is doordat de lasten voor de gezinnen toenemen naarmate ze meer kinderen hebben.

De (oorspronkelijke) doelstellingen van de gezinsbijslagen zijn:

- Geboortecijfer doen stijgen door meer kinderbijslag (progressief systeem) te geven voor een volgend kind (op basis van rangorde);
- Aanvulling op het loon volgens de gezinslast: historische doelstelling met het oog op het verbeteren van de situatie van gezinnen met kinderen bij totstandkoming van de kinderbijslag;
- Gedeeltelijke compensatie voor opvoedingskosten van kinderen om ervoor te zorgen dat gezinnen met kinderen een levensstandaard kan worden gegarandeerd die vergelijkbaar is met die van gezinnen zonder kinderen (= horizontale inkomensverdeling tussen gezinnen met en zonder kinderen);
- Armoede bestrijden of voorkomen door het toekennen van kinderbijslag. Vanaf jaren '70 werd er meer ingezet op selectief hogere bijslagen voor sociale uitkeringsgerechtigden, eenoudergezinnen en door gewaarborgde gezinsbijslagen (= verticale inkomensherverdeling).

Achter de kinderbijslag gaan, van bij het prille begin, zeer diverse motivaties en doelstellingen schuil: het tekortschieten in de jaren twintig en dertig van de arbeiderslonen als enig gezinsinkomen, de armoede en sociale onrust die daarvan het gevolg was; de bezorgdheid voor de geboorteafname tijdens het interbellum en de nood aan een fitte beroepsbevolking in de concurrentiële omgeving op het einde van de 19e en het begin van de 20ste eeuw³⁸. In het actuele Belgische kinderbijslagstelsel staan zowel de horizontale (van kindarme naar kindrijke gezinnen) als de verticale (van hoge naar lage inkomens) herverdeling centraal. Maar het gewicht van de horizontale verdeling is tot op vandaag veel groter gebleven dan dat van de verticale verdeling en de armoedebestrijding (Cantillon en Goedemé³⁹). Niettemin zouden bij het schrappen van de kinderbijslag, 10,85 % meer rechtgevende kinderen onder de armoedegrens terechtkomen (RKW)⁴⁰.

We stoten hier volgens Cantillon en Goedemé op één van de grote paradoxen van het sociaal beleid in het algemeen en van de kinderbijslag in het bijzonder. Sociale herverdeling die gestoeld is op een 'rechten'-discours – i.c. het recht van het kind – en derhalve een universele architectuur kent – **universele kinderbijslagen voor rijk en arm – blijken zeer performant te zijn in armoedebestrijding**, hoewel dat niet hun eerste doelstelling is. Dit heeft veel te maken met legitimiteit, 'political support' en ook met het probleem van werkloosheidsvallen: selectieve systemen die minder gedragen worden door brede lagen van de bevolking en die bovendien structurele afhankelijkheidsvallen genereren, stranden meestal op een veel lager beschermingsniveau dan universele systemen die voordelen opleveren voor de ganse bevolking. Cantillon en Goedemé waarschuwen wel om het **belang van selectieve bijsturingen** binnen de universele architectuur van het stelsel niet te

³⁸ Cantillon ea (2012), 'Kinderbijslagen en armoede: kan de 6e staatshervorming het immobilisme doorbreken?' CSB

³⁹ Cantillon en Goedemé (2006), '75 jaar kinderbijslag', in Tijdschrift voor Sociale Zekerheid

⁴⁰ Dit cijfer verbergt echter een sterke regionale gradiënt: terwijl het kinderarmoederisico in Vlaanderen in de periode 2005-2009 stabiel is gebleven tussen 10 en 11%, is datzelfde risico in Wallonië gestegen van 19,2 tot 24,2% (bron: Cantillon ea (2012), 'Kinderbijslagen en armoede: kan de 6^e staatshervorming het immobilisme doorbreken?' CSB)

onderschatten. Er is volgens hen ongetwijfeld nog ruimte om deze bijstellingen te **verfijnen en te versterken**.

De automatische koppeling van de uitkeringen aan de stijging van de prijzen (index) heeft ervoor gezorgd dat de kinderbijslagen in belangrijke mate de gemiddelde prijsstijgingen hebben gevolgd, en dus **koopkrachtvast** waren (Cantillon ea, 2012,pg14). De automatische indexkoppeling van de uitkeringen volstond echter **niet** om de uitkeringen ook **welvaartsvast** te maken en zodoende eenzelfde mate van horizontale solidariteit tussen kindarme en kindrijke gezinnen aan te houden.

Doelgroep

- Gezinnen met kinderen van 0 t.e.m. 18 jaar op voorwaarde dat één van de ouders o.b.v. socioprofessioneel statuut een recht kan openen op kinderbijslag (= afgeleid recht). Ofwel is er een volwaardig recht op kinderbijslag in het werknemers-, zelfstandigen- of overheidsstelsel, ofwel kan er een residuair recht in de werknemersregeling of gewaarborgde gezinsbijslag geopend worden. De kinderbijslag wordt onvoorwaardelijk toegekend tot 31 augustus van het jaar waarin het kind 18 jaar wordt. Kinderen met een aandoening kunnen een toeslag op de kinderbijslag krijgen tot hun 21ste.
- Ook 18-25 jarigen hebben nog recht op kinderbijslag op voorwaarde dat ze nog studeren (ten minste ingeschreven zijn voor 27 studiepunten – tijdens thesisjaar geen recht op kinderbijslag⁴¹), of na de studie, ingeschreven zijn als werkzoekende, in de wachttijd voor werkloosheidsuitkering. In de praktijk betekent dit dat de kinderbijslag kan worden toegekend zolang het kind niet beschikbaar is voor de arbeidsmarkt.
- Bereik (2011 - gegevens RKW)
 - ✓ **Werknemersregeling**⁴²: 74,02% van de kinderen = 1.998.826 kinderen
 - ✓ **Overheidsregeling**⁴³: 17,81% kinderen = 481.042 kinderen (toegekend door RSZPPO⁴⁴, RKW, CDVU⁴⁵ of autonome overheidsinstellingen die zelf kinderbijslag uitbetalen);
 - ✓ **Zelfstandigenregeling**⁴⁶: 7,5% of 202.439 kinderen;
 - ✓ Regeling **gewaarborgde gezinsbijslag**: 0,66% of 17.929 kinderen.

Betrokken voorzieningen en organisaties in de uitvoering

- **Stelsel werknemers**: RKW, 14 vrije kinderbijslagfondsen, 2 bijzondere kinderbijslagfondsen (scheepvaart + havenbedrijf) en overheidsinstellingen
- **Stelsel zelfstandigen**: RSVZ, 11 sociale verzekeringsfondsen + 1 nationale hulpkas
- **Stelsel ambtenaren**: RSZPPO, RKW en overheidsinstellingen
- **Stelsel gewaarborgde gezinsbijslag**: RKW

Koepelorganisatie/belangenvertegenwoordiging

- Kinderbijslagfondsen, werknemers- en werkgeversorganisaties
- Medebeheer voor het werknemersstelsel via het beheerscomité van de RKW waarin zowel de werkgeversorganisaties, de werknemersorganisaties als andere gezinsorganisaties vertegenwoordigd zijn, voor het zelfstandigenstelsel via het algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen en voor (deel van) het overheidsstelsel via het Beheerscomité van RSZPPO.

⁴¹ ⇔ bij toekenning studietoelagen wordt ook norm van 27 studiepunten gehanteerd, behalve in het diplomajaar

⁴² Bijkomende cijfers binnen het werknemersstelsel (juni 2011):

http://www.socialsecurity.fgov.be/docs/nl/publicaties/vademecum/2013/II_C_4StatNI_VMed2013.pdf

⁴³ Bijkomende cijfers voor overheidsstelsel (juni 2011):

http://www.socialsecurity.fgov.be/docs/nl/publicaties/vademecum/2013/VII_D_PublicNI_VMed2013.pdf

⁴⁴ RSZPPO: Rijksdienst voor Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheidsdiensten

⁴⁵ CDVU: Centrale Dienst der Vaste Uitgaven – www.kinderbijslag.fgov.be

⁴⁶ Meer gedetailleerde cijfers zelfstandigenstelsel (juni 2011) zijn te vinden op

http://www.socialsecurity.fgov.be/docs/nl/publicaties/vademecum/2013/III_C_4StatNI_VMed2013.pdf

Financieringsmechanismen

- **Stelsel werknemers:** globale bijdrage waarvan 7% werkgeversbijdrage RSZ voor kinderbijslag. Indien dit niet voldoende is, worden er bijkomende middelen voorzien uit algemeen beheer. Daarenboven zijn er contractuele werknemers waarvoor geen werkgeversbijdrage betaald wordt, maar die toch ten laste van het stelsel van de werknemers vallen. Het gaat om tijdelijke leerkrachten (voor 4e kwartaal), werkloze tijdelijke leerkrachten, contractueel personeel scholengroepen (4e kwartaal), geco's, andere werkende contractuelen met bijdragevermindering, werkloze contractuelen en onthaalouders aangesloten bij een dienst voor opvanggezinnen in de privé sector.
 - ✓ Intern RKW: 180 budgetten => cliënten waarvoor RKW de kinderbijslag uitbetaalt, hebben allemaal een apart budget (bv VDAB, leerkrachten,...). Voor statutaire en contractuele leerkrachten gaat het om 2 verschillende budgetten, dus 2 verschillende financieringsstromen.
- **Stelsel overheid:** De kinderbijslag betaald door RSZPPO wordt gefinancierd met een werkgeversbijdrage van 5,25% op de bezoldiging van de (contractuele en statutaire) werknemers van de sector, behalve voor rechthebbenden die tewerkgesteld zijn ingevolge artikel 60, § 7 (hiervoor wordt geen patronale socialezekerheidsbijdrage betaald) en onthaalouders aangesloten bij een dienst voor opvanggezinnen in de openbare sector. Overheidsinstellingen betalen een werkgeversbijdrage van 7% voor hun contractuele werknemers. Overheidsinstellingen die de gezinsbijslag van hun statutaire ambtenaren door het RKW laten uitbetalen, moeten op deze loonmassa geen bijdrage betalen (wel administratiekost van 1,35%) en schrijven het budget van de kinderbijslag in het budget van de instelling in.

Overheidsinstellingen die de gezinsbijslag zelf uitbetalen doen dit op hun eigen werkingskosten. De NMBS daarentegen, die als werkgever aangesloten is bij de RKW, is bevoegd om zelf de kinderbijslag te betalen aan haar actieve werknemers en krijgt hiervoor een toelage voor haar administratiekosten⁴⁷.
- **Stelsel zelfstandigen:** degressief geplafonneerde bijdrage volgens inkomen: minimum kwartaalbijdrage voor zelfstandigen in hoofdberoep bedraagt 723 euro en de maximale kwartaalbijdrage 4.072 euro. Voor uitbetaling van de kinderbijslag moet sinds 1 juli 2008 niet meer nagegaan worden of de sociale bijdragen voor de referentekwartalen betaald zijn.

Begroting

Uitgaven gezinsbijslagen:

Uitgaven per stelsel voor heel België(2011)		
	Kinderen	Bedragen
Werknemersstelsel	1.998.826	€ 4.309.657.548
Gewaarborgde gezinsbijslag (globaal beheer)	17.929	€ 50.643.364
Stelsel overheid	481.042	€ 1.015.950.121
<i>waarvan RSZPPO</i>		€ 452.271.282
<i>RKW derden</i>		€ 380.754.291
<i>autonome instellingen</i>		€ 182.924.548
Stelsel zelfstandigen	202.439	€ 420.985.206
TOTAAL	2.700.236	€ 5.797.236.239

- Voor het Vlaams Gewest werd er in 2011 €3.139.734.863 gezinsbijslagen toegekend aan 1.509.230 kinderen.

⁴⁷ In 2011 kreeg de NMBS een toelage van €580.865,72 voor haar administratiekosten (RKW, jaarverslag 2011)

- 2010: € 5.582.570.170, waarvan € 3.038.526.828 toegekend in het Vlaams Gewest (€ 2.516.647.917 voor 0-17-jarigen en € 521.878.911 voor +18-jarigen)

Werkingskosten betaalcircuit:

Werkingskosten betaalcircuit	
	Bedrag
RKW (2013)	€ 81.100.00
<i>Personeelskost RKW</i>	€ 54.481.000
<i>Personeelskost uitbetaling derden</i>	€ 2.728.000
<i>Werkingskosten</i>	€ 12.643.000
<i>Informatiekosten</i>	€ 8.563.000
<i>Investeringskost</i>	€ 2.191.000
<i>Waaronder voor onroerend goed</i>	€ 516.000
Administratiekosten kinderbijslagkassen	€ 99.700.000
<i>waaronder responsabiliserings- enveloppe</i>	€ 13.050.000
RSZPPO (2012)	€ 14.023.000
RSVZ (nationale hulpkas) 2012	€ 657.357
Federale instellingen	€ 3.045.000
TOTAAL	€ 198.525.357

De regelgeving is terug te vinden op www.famipedia.be voor het werknemers- en overheidsstelsel en gewaarborgde gezinsbijslag en op http://www.rsvz.be/nl/tools/publications/law_digital/familyallowance/index.htm voor het zelfstandigenstelsel.

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 2. FONDS VOOR COLLECTIEVE UITRUSTINGEN EN DIENSTEN (FCUD)

Bijkomende informatie bij de huidige bevoegdheidsverdeling

Het FCUD werd ingesteld bij de wet van 20 juli 1971 tot wijziging van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, vervangen bij de programmawet van 24 december 2002.

De Programmawet van 24 december 2002 (art. 83 – 84) heeft de opdracht van het FCUD gericht op de volgende vier specifieke vormen van kinderopvang:

- de buitenschoolse opvang van werknemerskinderen van 2,5 tot 12 jaar, gedurende de schoolvakanties, vóór en na de school en op woensdagnamiddag;
- de opvang van werknemerskinderen van 0 tot 12 jaar die te ziek zijn om naar hun gebruikelijke opvang te gaan;
- de flexibele opvang van werknemerskinderen van 0 tot 12 jaar, buiten de normale openingstijden van de instelling (voor 7 uur 's morgens of na 18 uur 's avonds);
- de urgentieopvang van werknemerskinderen van 0 tot 3 jaar. Dat is de opvang in specifieke omstandigheden waarbij de ouders een werkaanbieding hebben, een beroepsopleiding volgen bij een erkende instelling of hun herintrede doen in het beroepsleven (voor een periode van maximaal 6 maanden).

De uitvoering van de opdrachten wordt geregeld door:

- Het Koninklijk besluit van 19 augustus 1997 tot vaststelling van de wijze waarop het Fonds voor collectieve uitrustingen en diensten de opbrengst van de ontvangen bijdragen toewijst aan de toekenning van subsidies voor projecten voor de opvang van kinderen van 2,5 tot 12 jaar en sommige projecten voor de opvang van kinderen van 0 tot 3 jaar
- Het Bijzonder reglement van 2 september 1997 betreffende het koninklijk besluit van 19 augustus tot vaststelling van de wijze waarop het Fonds voor Collectieve Uitrustingen en Diensten de opbrengst van de ontvangen bijdragen toewijst aan de toekenning van subsidies voor projecten voor de opvang van kinderen van 2,5 tot 12 jaar en sommige projecten voor de opvang van kinderen van 0 tot 3 jaar.

Arrest nr. 104/2004 van het Arbitragehof (nu het Grondwettelijk Hof) van 16 juni 2004 na de door de Vlaamse Regering ingediende aanvraag tot vernietiging van artikelen 83 en 84 van de programmawet van 24 december 2002. Artikel 83 vervangt artikel 107 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

In haar arrest stelt het Arbitragehof dat de term "diensten" – zoals vermeld in artikel 107 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders – in het Nederlands voor meerdere interpretaties in het Nederlands vatbaar is.

Indien het begrip "diensten" wordt opgevat in die zin dat het FCUD wordt gemachtigd om rechtstreeks aan "diensten" (= voorzieningen) subsidies te verstrekken, zou de bepaling volgens het Hof niet verenigbaar zijn met de bevoegdheidsverdelende bepalingen (van de Grondwet).

Indien datzelfde begrip "diensten" wordt opgevat in die zin dat aanvullende kinderbijslag wordt uitbetaald ten behoeve van de rechthebbenden op kinderbijslag voor werknemers als tegemoetkoming in de opvangkosten voor kinderen, moet het echter wel worden beschouwd als sociale zekerheidsprestatie die tot de Federale bevoegdheid behoort.

Het Hof oordeelt dat als het begrip op de tweede manier geïnterpreteerd wordt, er geen bevoegdheidsoverschrijding is.

Het Arbitragehof aanvaardt met haar arrest dat de sociale zekerheidsprestatie ook aan derden (vb. voorzieningen) kan uitbetaald worden op voorwaarde dat het een individueel bedrag blijft (vb. forfaitair bedrag per kind en per dag) als tegemoetkoming in de opvangkosten voor de kinderen die er recht op hebben. Dit veronderstelt een aanpassing van het subsidiëeringsmechanisme bij FCUD.

De federale wetgever heeft bij wet van 21 april 2007 de regeling betreffende het FCUD gewijzigd, met de bedoeling de regeling meer in overeenstemming te brengen met de bevoegdheidsrechtelijke vereisten zoals geformuleerd door het Grondwettelijk Hof. Uit de memorie van toelichting bij deze wet blijkt de bedoeling van de wetgever om de tegemoetkoming van het FCUD niet meer te verbinden aan de opvangvoorzieningen, en een recht toe te kennen aan het kind. Het Fonds komt aldus tussen in de financiering van de kosten voor de opvang van ieder op kinderbijslag rechtgevend kind bij welbepaalde opvangdiensten. Om de criteria te bepalen waaraan de structuren moeten beantwoorden, moet, aldus artikel 107 in zijn nieuwe lezing, een samenwerkingsakkoord worden gesloten tussen de federale staat en de bevoegde deelgebieden.

Doelgroep en bereik van het FCUD

In het referentiejaar 2011 werden er door het FCUD 367 projecten ondersteund. 60,5 % van de projecten (m.n. 230 projecten: 222 opvangprojecten en 8 regionale promotoren) situeren zich in Vlaanderen (incl. het tweetalig gebied Brussel hoofdstad).

Ruim 1/3de van de Vlaamse projecten wordt beheerd door vzw's, de resterende 2/3de wordt beheerd door de lokale besturen (OCMW, gemeente- of provinciebestuur).

De 222 opvangprojecten zijn als volgt verdeeld over de verschillende opvangvormen:

- 167 projecten (72,%) buitenschoolse opvang;
- 33 projecten voor opvang van zieke kinderen (14%),
- 3 projecten voor flexibele opvang (1,3%);
- 4 projecten voor urgentieopvang (1,4%);
- 15 geïntegreerde projecten (6,5%).

De geïntegreerde projecten combineren buitenschoolse opvang en/of opvang zieke kinderen en/of flexibele opvang en/of urgente opvang.

Tabel 2 geeft een overzicht van het gemiddeld aantal werknemerskinderen dat per dag werd opgevangen in 2011 (referentiejaar 2010). Het aantal opgevangen kinderen is het grootst in de buitenschoolse opvang en de opvang voor zieke kinderen. Van de werknemerskinderen die in de buitenschoolse opvang werden opgevangen komt ongeveer drie kwart uit Vlaanderen en het tweetalig gebied Brussel hoofdstad. Voor de kinderen die opgevangen worden wegens ziekte is dit ongeveer 2/3de. Voor de flexibele en de urgente opvang liggen de verhoudingen omgekeerd. Het aantal opgevangen kinderen is hier echter beperkt.

Tabel 1 – Gemiddeld aantal opgevangen werknemerskinderen (referentiejaar 2010)

	Buitenschoolse opvang	Flexibele opvang	Urgente opvang	Opvang zieke kinderen
Aantal en percentage opgevangen kinderen in Vlaanderen en Brussel Hoofdstad	19.554 (73,1%)	217 (25,1%)	47 (18,9%)	15.921 (65,0%)
Totaal aantal opgevangen kinderen	26.739	864	249	24.508

Koepelorganisaties – regionale promotoren buitenschoolse opvang

In het referentiejaar 2011 subsidieerde het FCUD het personeel van 8 regionale promotoren buitenschoolse opvang (3,5% van het aantal in Vlaanderen gesubsidieerde projecten). Het gaat om volgende projecten:

- vzw Komma, Hendrik I lei 17 te 1800 Vilvoorde;
- vzw VCOK, Raas van Gaverestraat 67A te 9000 Gent;
- vzw KIKO, Campus Blairon Steenweg op Gierle 100 bus 714 te 2300 Turnhout;
- vzw PCBO, Stadsomvaart 9 te 3500 Hasselt;
- IGO Leuven, Aarschotsesteenweg 212 te 3010 Leuven;
- vzw 3Wplus, Brusselsesteenweg 617 te 1731 Asse;
- vzw Landelijke Kinderopvang, Remylaan 4 B te 3018 LEUVEN;
- Provinciebestuur Antwerpen, Boomgaardstraat 22 bus 101 te 2018 Antwerpen.

Deze regionale promotoren zijn sinds het begin van de jaren 90 actief. Een aantal van de regionale coördinatoren organiseren zelf ook buitenschoolse opvang. Andere sluiten individuele samenwerkingsovereenkomsten af met de verschillende opvangvoorzieningen.

De werking van deze regionale promotoren is zeer divers. Zij nemen verschillende taken op, waaronder:

- Ondersteunen lokale coördinatoren en begeleiders in de buitenschoolse opvang: Detecteren van vormingsbehoeften, organiseren van vormingen al dan niet op maat van individuele opvangvoorzieningen, opvangvoorzieningen ondersteunen bij het opmaken van hun kwaliteitshandboek, inspelen op nieuwe tendenzen, ...
- Vervullen een brugfunctie tussen het werkveld en de overheid: Brengen lokale coördinatoren samen in functie van informatie- en ervaringsuitwisseling en verdedigen de belangen van het werkveld bij de overheid.
- Ondersteuning m.b.t. administratieve verplichtingen: Verzamelen van alle documenten nodig in functie van FCUD-subsidiëring, aanspreekpunt zijn voor dossier- en databeheer op regionaal niveau.
- begeleiden van het Lokaal Overleg Kinderopvang.

Sommige taken zijn gelijklopend voor meerder regionale promotoren. Binnen dit pakket legt elke promotor ook eigen accenten waardoor geen uniforme dienstverlening naar alle voorzieningen gegarandeerd kan worden. Ook zijn er regio's in Vlaanderen en in het bijzonder in Brussel waar geen regionale coördinator actief is.

Buitenschoolse groepsopvang⁴⁸ in Vlaanderen: wie subsidieert wat?

Vlaanderen telt 27.351,21 equivalent volle opvangplaatsen in de buitenschoolse groepsopvang gespreid over 257 initiatieven voor buitenschoolse opvang en 39 buitenschoolse opvangvoorzieningen verbonden aan een erkend kinderdagverblijf. 71 initiatieven voor buitenschoolse opvang worden uitsluitend gesubsidieerd door FCUD, 87 worden uitsluitend gesubsidieerd door Kind en Gezin en 99 initiatieven voor buitenschoolse opvang en 5 buitenschoolse opvangvoorzieningen verbonden aan een erkend kinderdagverblijf worden gesubsidieerd door zowel FCUD als Kind en Gezin.

Tabel 5 geeft een overzicht van het aantal erkende, resp. het aantal erkende en gesubsidieerd, equivalent volle plaatsen in de buitenschoolse groepsopvang. Iets meer dan de helft (51,2%) van het aantal equivalent volle plaatsen wordt gesubsidieerd door het FCUD en ruim een kwart wordt gesubsidieerd door Kind en Gezin (28,9%). 1/5de van het aantal equivalent volle plaatsen wordt noch door de Federale noch door de Vlaamse overheid gesubsidieerd.

De subsidiëring vanuit het FCUD draagt m.a.w. in belangrijke mate bij aan de leefbaarheid van de buitenschoolse opvang sector. Mocht deze subsidie wegvallen dan betekent dit wellicht een verlies van de helft van de opvangplaatsen.

Tabel 2 – Erkende, resp. aantal erkende en gesubsidieerd equivalent volle plaatsen in initiatieven voor buitenschoolse opvang

	Aantal	Percentage
Erkende equivalent volle plaatsen	27.351,21	
Gesubsidieerde equivalent volle plaatsen	20.448,85	
Gesubsidieerd door FCUD	13.996,75	51,2%
Gesubsidieerd door Kind en Gezin	7.918,10	28,9%
Aantal niet gesubsidieerde equivalent volle plaatsen	5.436,36	19,9%

Het FCUD subsidieert 1.129,53 VTE personeelsleden in 230 kinderopvangprojecten. Tabel 6 geeft per type project een overzicht van het aantal VTE in functie van het verloningsniveau.

Tabel 3 – Aantal VTE gesubsidieerde personeelsleden in kinderopvangprojecten naar gelang het verloningsniveau (Bron: FCUD)

	niveau A	Niveau B	Niveau C	Niveau C opleg weerwerk-gesco	Niveau C ex-DAC
Regionale promotoren	12,60	0,60	12,20		
Buitenschoolse opvang		157,72	119,98	599,07	
Zieke kinderen		13,51	85,75	3,76	
Geïntegreerde projecten		19,76	60,48	30,90	0,80
Flexibele opvang		0,80	5,40		
Urgente opvang		1,20	4,30	0,70	
Totaal	12,60	193,59	288,11	634,43	0,80

Via de subsidiëring van de regionale promotoren draagt het FCUD de volledige loonkost van 25,4 VTE medewerkers in de buitenschoolse opvang. Het gaat om:

- Regionale coördinatoren (12,6 VTE op niveau A en 0,6 VTE op niveau B)
- Administratieve krachten (12,2 VTE medewerkers van niveau C).

⁴⁸ Initiatieven voor buitenschoolse opvang, buitenschoolse opvang verbonden aan erkende kinderdagverblijven en lokale diensten buitenschoolse opvang

Het wegvallen van de FCUD-subsidiëring brengt niet alleen de tewerkstelling in gevaar, het betekent ook dat opvangvoorzieningen niet langer kunnen terugvallen op de ondersteuning die deze promotoren aanbieden.

Het FCUD subsidieert ook nog de volledige loonkost van 192,99 VTE lokale coördinatoren (niveau B) en 275,91 VTE begeleiders (niveau C) in de verschillende kinderopvangprojecten. Daarnaast betaalt het FCUD de opleg (bovenop de weerwerk-gesco-premie) van 634,3 VTE begeleiders (niveau C). Het wegvallen van de subsidiëring houdt ook hier belangrijke risico's in voor de tewerkstelling van deze coördinatoren en begeleiders. Waar het de begeleiders betreft gaat het meestal om laaggeschoolde medewerkers (vnl. vrouwen, vaak ook herintreders op de arbeidsmarkt).

Bijkomende informatie bij de punten die nog moeten besproken worden

Tabel 1 geeft een overzicht van de inkomsten en uitgaven van het FCUD voor de periode 2009 tot 2012. (Bron: FCUD). In 2011 (referentiejaar 2010) bedroegen de uitgaven van het FCUD 56.826.895,77 euro. Ongeveer de helft daarvan – zijnde 30.108.057,79 euro (53,0%) – werd besteed aan projecten in het Vlaamse en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tabel 4 - Totaal inkomsten en uitgaven van het FCUD voor de periode 2009 tot 2012 (Bron: FCUD)

		2009 (Definitief)	2010 (Definitief)	2011 (Definitief)	2012 (Raming)
Ontvangsten	Ontvangsten RSZ ⁴⁹	56.248.012,63	56.846.743,88	59.306.915,78	58.874.751,00
	Andere ontvangsten niet recurrent	313.716,52	136.747,75	50.989,48	33.200,00
	Leningen Intresten	144.337,44	83.586,54	149.370,57	20.600,00
Totaal inkomsten		56.706.066,59	57.067.078,17	59.507.275,83	58.928.551,00
Uitgaven	Subsidies	-54.992.889,11	-55.779.756,63	-57.847.486,80	-58.558.394,92
	Administratiekosten ⁵⁰	-1.006.613,28	-1.047.139,14	-1.071.003,41	-1.047.139,14
	Totaal uitgaven	-55.999.502,39	-56.826.895,77	-58.918.490,21	-59.605.534,06
Saldo per dienstjaar		706.564,20	240.182,40	588.785,62	-676.983,06

Sinds 1994 heeft het FCUD een gecumuleerd saldo opgebouwd van 4.813.692,60 euro.

Figuur 1 toont de evolutie van het gecumuleerd saldo gedurende de periode 2009 tot 2012.

⁴⁹ Wet van 22 februari 1998 houdende sociale bepalingen (BS 03.03.1998)

Art. 54. In artikel 38 van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, gewijzigd voor de laatste keer door het koninklijk besluit van 20 december 1996, wordt een § 3quinquies ingevoegd, luidend als volgt :

"§ 3quinquies. **Er wordt met ingang van 1 januari 1999 ten laste van de werkgever een bijdrage van 0,05 %, berekend op het loon van de werknemer**, bedoeld in artikel 23, ingevoerd.

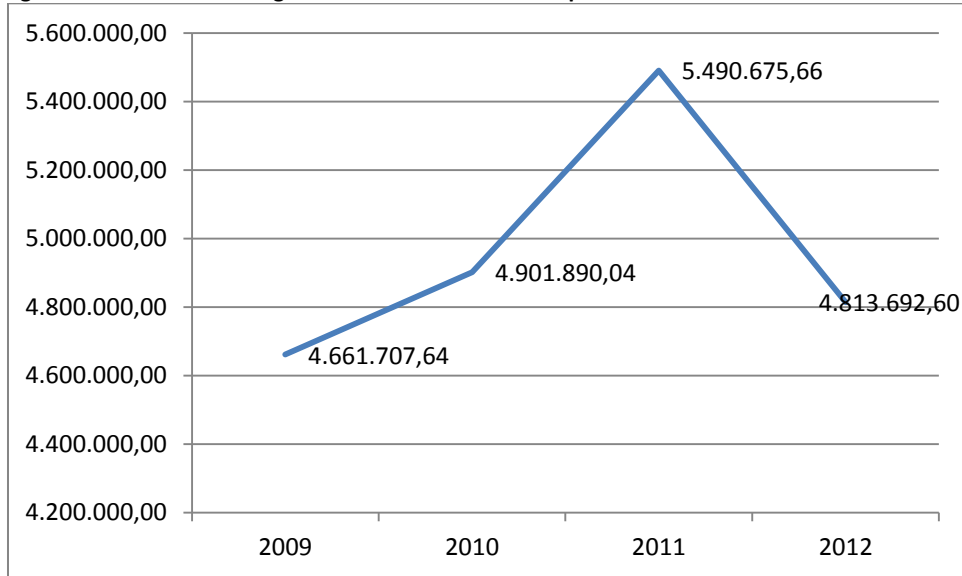
De bijdrage wordt door de werkgever betaald aan de instelling belast met de inning van de sociale-zekerheidsbijdragen, binnen dezelfde termijnen en onder dezelfde voorwaarden als de sociale-zekerheidsbijdragen voor de werknemers.

Deze bijdrage wordt toegewezen aan het Fonds voor collectieve uitrustingen en diensten, ingesteld bij de Rijksdienst voor kinderbijslag voor werknemers bij toepassing van artikel 107, § 1, van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders, gecoördineerd op 19 december 1939.

Deze bijdrage wordt gelijkgesteld met de sociale-zekerheidsbijdragen, inzonderheid wat betreft de aangiften met verantwoordelijkheid van de bijdragen, de betalingstermijnen, de toepassing van de burgerlijke sancties en de strafbepalingen, het toezicht, de aanwijzing van de rechter bevoegd in geval van betwisting, de verjaring inzake rechtsvorderingen, het voorrecht en de mededeling van het bedrag van de schuldvordering van de instelling belast met de inning en de invordering van de bijdragen."

⁵⁰ Administratiekosten: verrekening van loon- en overheadkosten tussen RKW en FCUD.

Figuur 1 – Evolutie van het gecummuleerd saldo voor de periode 2009-2012

Op basis van artikel 48 van de programmawet van 27 december 2004 (= uitvoering van de afspraken gemaakt tijdens de ministerraad van Oostende) wordt aan het FCUD een bedrag uitgekeerd ten laste van het globaal beheer. Voor het dienstjaar 2005 betrof het een bedrag van 15 miljoen euro. Dit bedrag zou systematisch verhoogd worden: 16,5 miljoen euro voor het dienstjaar 2006 en 18,1 miljoen euro voor het dienstjaar 2007. Vanaf het dienstjaar 2008 bedraagt dit bedrag 20 miljoen euro.

De middelen voor 2007 en volgende werden afhankelijk gesteld van het in werking treden van de wet van april 2007. De wet is door het ontbreken van deze samenwerkingsakkoorden tussen de federale overheid en de gewesten nog niet van kracht. De vooropgestelde middelen voor 2007 en volgende werden om die reden nooit uitgekeerd.

De middelen voor 2005 en 2006 (samen 31.500.000,-) werden wel aan het FCUD uitgekeerd maar omdat de wet van april 2007 nog niet van kracht is hebben deze middelen nooit een bestemming gekregen.

Tabel 5 – Middelen door het FCUD verworven via de ministerraad van Oostende

	2009	2010	2011	2012
Middelen Oostende	0,00	0,00	0,00	0,00
cumulatief	31.500.000,00	31.500.000,00	31.500.000,00	31.500.000,00
Intresten Ministerraad van Oostende	199.931,84	106.546,96	257.427,97	100.000,00
cumulatief	3.508.777,85	3.615.324,81	3.872.752,78	3.972.752,78
Kapitalisatie Oostende	35.008.777,85	35.115.324,81	35.372.752,78	35.472.752,78

Bijkomende informatie bij de aandachtspunten

De geschiedenis van de buitenschoolse opvang – groei naar een subsidiëring via drie sporen

- Ontwikkelingen op federaal niveau

Buitenschoolse opvang is ontstaan als een federaal tewerkstellingsproject voor laaggeschoolde langdurig werkzoekenden. Al in 1989 werden weerwerk-gesco's in projecten kinderopvang van openbare besturen gefinancierd. In de periode 1989-1992 werd, als gevolg van verschillende sociale akkoorden (afgesloten tussen de federale sociale partners), een deel van de patronale bijdrage geïnvesteerd in het Tewerkstellingsfonds. Dit Tewerkstellingsfonds subsidieerde kinderopvangprojecten en had als doel de tewerkstelling en opleiding van risicogroepen op de arbeidsmarkt.

Als gevolg van het sociaal akkoord voor 1993-1994 beslisten de federale sociale partners dat een 'speciale bijdrage van 0,05%' op de brutolonen zou worden gestort aan het FCUD. Met deze beslissing krijgt het FCUD de bevoegdheid over o.a. de buitenschoolse opvang en worden ook de middelen uit het Tewerkstellingsfonds naar het FCUD overgeheveld. Door deze beslissing komt er ruimte voor nieuwe buitenschoolse opvangprojecten. Het aantal opvangprojecten stijgt zienderogen. Gelet op de beperkingen van het budget worden er vanaf 2000 geen nieuwe projecten meer toegelaten en kunnen de bestaande projecten ook niet verder worden uitgebreid. In 2004 wordt (eveneens om budgettaire redenen) de loonsubsidie geplafonneerd. Dit betekent concreet dat anciënniteit van de werknemer niet meegenomen wordt bij het berekenen van de loonsubsidie.

- Ontwikkeling op Vlaams niveau

Wanneer de toenmalige Vlaamse minister van werk in 1992 een contingent weerwerk-gesco's ter beschikking stelt van de buitenschoolse opvang ontstaat er een tweede subsidiespoor. Er werd gestreefd naar een parallisme tussen de projecten die bij het Tewerkstellingsfonds werden ingediend en deze die als Weerwerk-project bij de Vlaamse minister werden goedgekeurd. Voor de begeleiding van de kinderen konden weerwerk-gesco's worden ingeschakeld. De werkingskosten voor de lokale en regionale coördinatoren werden aanvullend door het Tewerkstellingsfonds, en vanaf 1994 door het FCUD, gesubsidieerd.

In 1997 wordt de bevoegdheid voor de buitenschoolse opvang overgedragen aan de Vlaamse minister voor Welzijn. Als gevolg daarvan worden alle buitenschoolse opvangprojecten, na bezoek van inspectie, erkend door Kind en Gezin. Voor de al bestaande projecten werd een erkende capaciteit vastgelegd. Het aantal weerwerk-gesco-begeleiders, door het FCUD berekend op basis van het aantal opgevangen kinderen, bleef ongewijzigd.

In 2001 maakt de Vlaamse regering voor het eerst middelen vrij voor de verdere uitbouw van buitenschoolse opvang (i.c. initiatieven voor buitenschoolse opvang en buitenschoolse opvang verbonden aan erkende kinderdagverblijven). Zo ontstaat een derde subsidiespoor via Kind en Gezin. Ook voor deze dossiers wordt er gestreefd naar een parallisme tussen de erkenning en subsidiëring door Kind en Gezin en de toekenning van weerwerk-gesco's.

Voor de uitbreiding 2003-2004 werkt Kind en Gezin voor de verdeling van de middelen voor het eerst met een plannings- en wittevlekkenoefening. Tegelijk werd het mogelijk gemaakt opvangplaatsen te laten erkennen door Kind en Gezin zonder dat daar een subsidiebelofte aan werd gekoppeld. De buitenschoolse opvangplaatsen die zo ontstaan voldoen aan de kwaliteitsvoorwaarden maar de personeel- en werkingskosten wordt gedragen door het organiserend bestuur (doorgaans gemeentebestuur en OCMW).

De geschiedenis leidt tot verschillende types van subsidiëring van buitenschoolse opvangplaatsen

Het subsidiebedrag dat opvangvoorzieningen vanuit de verschillende overheden en beleidsdomeinen ontvangen is afhankelijk van de historische context waarbinnen de opvangplaatsen tot stand kwamen. We kunnen verschillende types van subsidiëring van buitenschoolse opvangplaatsen onderscheiden. Tabel 3 geeft een overzicht. Daarenboven kan één opvangvoorziening verschillende ‘types’ buitenschoolse opvangplaatsen hebben.

Voor een aantal erkende buitenschoolse opvangplaatsen ontvangt de opvangvoorziening geen subsidie. Het betreft:

- Plaatsen ontstaan vóór 2001 en gevestigd in scholen. Het FCUD subsidieert immers geen opvang georganiseerd in en door scholen.
- Plaatsen ontstaan na 2004 en die buiten de programmatie van de Vlaamse overheid vallen.

Tabel 6 – Verschillende types van opvangplaatsen naargelang hun ontstaan

Wie?	Vlaams Subsidieagentschap Werk en Sociale economie	FCUD				Kind en Gezin
Wat?	Weerwerk-gesco (= begeleider)	Werking	Opleg begeleider	Volwaardige begeleider (*)	Coördinatie	Werking Coördinatie Opleg begeleider
Plaatsen						
Type 1						
Type 2						
Type 3						
Type 4						
Type 5						
Type 6						

(*) op basis van het reguliere loonbarema beperkt tot de weddeschalen en voorwaarden van toepassing voor een zelfde ambt uitgeoefend in de federale overheidsdiensten.

- Type 1: buitenschoolse opvangplaatsen die oorspronkelijk gefinancierd werden vanuit het Tewerkstellingsfonds werden in 1994 overgeheveld naar het FCUD. Voor deze plaatsen ontvangt de voorziening werkings- en personeelskosten vanuit het FCUD. Het FCUD subsidieert de loonkost van de begeleiders op basis van de reguliere loonbarema's (d.i. meer dan wat voorzien wordt in de weerwerk-gesco-premie). Tot deze groep behoren ook de buitenschoolse opvangplaatsen georganiseerd door vzw en opgestart tussen 1994 en 1997. Zijnde de periode waarbinnen vzw's geen beroep konden doen op weerwerk-gesco's. Ook voor deze buitenschoolse opvangplaatsen krijgt de voorziening haar begeleiders volledig gesubsidieerd door FCUD.
- Type 2: nieuwe projecten opgestart bij de overheveling van de bevoegdheden rond buitenschoolse opvang naar het FCUD. De plaatsen worden gesubsidieerd via FCUD (werking, opleg begeleider en coördinatiekosten) en Subsidieagentschap Werk en Sociale economie (weerwerk-gesco-premie voor begeleiders).
- Type 3: buitenschoolse opvangprojecten waarvoor het FCUD alleen de werkingskosten en de opleg voor de begeleider betaalt. Voor deze plaatsen krijgt de voorziening geen coördinatiekosten. Deze situatie is een gevolg van de plafonnering van budgetten bij het FCUD.
- Type 4: buitenschoolse opvangplaatsen ontstaan na 2001 worden gesubsidieerd via het Subsidieagentschap Werk en Sociale economie (weerwerk-gesco-premie) en Kind en Gezin (werkingskosten, opleg loonkost begeleider en loonkost halftijdse coördinator).
- Type 5: een beperkt aantal recent opgestarte buitenschoolse opvangplaatsen (uitbreiding 2010) komen omwille van de beperkte openingsduur (bv. alleen vakantieopvang) niet in aanmerking voor weerwerk-gesco's. De voorziening krijgt alleen een forfaitair bedrag per plaats van Kind en Gezin.
- Type 6: beperkt aantal plaatsen, toegekend in de periode 2003-2004, waarvoor uitzonderlijk alleen weerwerk-gesco-middelen werden toegekend. Deze voorzineingen krijgen geen forfaitaire subsidie per plaats van Kind en Gezin.

Diverse subsidiestromen en financieringsmechanismen zorgen voor een ongelijke subsidiëring

Ter illustratie vergelijken we de dossiersituatie van twee buitenschoolse opvangvoorzieningen met een verschillende historische achtergrond. We bekijken telkens de huidige dossiersituatie. We bekijken ook, wat het zou betekenen wanneer deze dossiers door Kind en Gezin zouden gesubsidieerd worden.

Voorbeeld A

De opvangvoorziening telt 70 erkende equivalent volle plaatsen⁵¹ opgestart in de periode 1994-2001 en gesubsidieerd door FCUD. Op basis van het aantal opgevangen kinderen kreeg de voorziening destijds 8 weerwerk-gesco's toegewezen. De tussenkomst voor begeleiders vanwege het Subsidieagentschap Werk en Sociale economie kan geraamd worden op 120.000 euro (ong. 15.000 euro per weerwerk-gesco).

Uitgaande van de hypothese dat het initiatief zou gesubsidieerd worden door Kind en Gezin – en rekening houdend met de grootte van het initiatief (70 erkende equivalent volle plaatsen) – zouden 5,1 VTE weerwerk-gesco kunnen worden toegekend. De subsidie vanuit het Subsidieagentschap Werk en Sociale economie bedraagt in dat geval ongeveer 76.500 euro.

Vergelijking van de twee scenario's zijnde de huidige subsidiëring via FCUD versus een eventuele subsidiëring door Kind en Gezin brengt ons bij onderstaand resultaat:

<u>Dossiersituatie</u>	<u>FCUD-subsidiëring</u> (= actuele situatie)	<u>Kind en Gezin-subsidiëring</u> (= hypothese)
70 equivalentvolle plaatsen	107.000 euro	123.000 euro
Weerwerk-gesco 's	120.000 euro	76.500 euro
Totale subsidie	227.000 euro	199.500 euro

⁵¹ Een equivalent volle plaats houdt rekening met de openingstijden van een opvangvoorziening.

Concreet betekent dit dat deze opvangvoorziening in het huidige FCUD-scenario meer middelen krijgt dan in het hypothetisch Kind en Gezin-scenario.

Voorbeeld B

Dit initiatief heeft 77 erkende equivalent volle plaatsen opgestart vóór 1994. Voor deze plaatsen ontvangt het initiatief alleen FCUD-subsidie en weerwerk-gesco-middelen. Het dossier is een van de uitzonderingsdossiers waarvoor FCUD geen coördinatiefunctie subsidieert. Het initiatief heeft ook nog 25 plaatsen opgestart in de periode 1994 – 2001. Ook deze plaatsen worden gesubsidieerd vanuit het FCUD en het Subsidieagentschap Werk en Sociale economie.

Het initiatief kreeg destijds 7,5 VTE weerwerk-gesco's toegewezen. Op basis daarvan kan de tussenkomst van het Subsidieagentschap Werk en Sociale economie geraamd worden op 112.000 euro. Uitgaande van de hypothese dat het initiatief zou gesubsidieerd worden door Kind en Gezin – en rekening houdend met de erkende capaciteit (102 equivalent volle plaatsen) – zouden er 6,3 VTE weerwerk-gesco's kunnen worden toegekend. De subsidie vanuit het Subsidieagentschap Werk en Sociale economie zou in dat geval ongeveer 95.600 euro bedragen. Vergelijking van de twee scenario's zijnde subsidiëring via FCUD versus via Kind en Gezin brengt ons bij onderstaand resultaat:

<u>Dossiersituatie</u>	<u>FCUD-subsidiëring</u> (= actuele situatie)	<u>Kind en Gezin-subsidiëring</u> (= hypothese)
102 equivalentvolle plaatsen	26.000 euro	171.000 euro
Weerwerk-gesco's	112.500 euro	95.600 euro
Totale subsidie	138.500 euro	266.600 euro

Concreet betekent dit dat het initiatief in het hypothetische scenario van Kind en Gezin-subsidiëring dubbel zoveel subsidie zou krijgen dan wat nu het geval is.

BIJLAGEN BIJ DEEL 4.

ARBEIDSMARKTBELEID

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 2. DOELGROEPENBELEID

Bijkomende informatie bij de huidige bevoegdheidsverdeling

Doelgroepen

- Programmawet (I) van 24 december 2002 (titel IV, hoofdstuk 7, artikel 340 tot 341 *bis*, artikel 347 *bis*, artikel 353)
- Koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van Hoofdstuk 7 van Titel IV van de Programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van de sociale zekerheidsbijdragen (artikelen 7 tot 14 *bis*, artikelen 20/1 tot 20/4, artikelen 28/1 tot 28/1 *ter*)
- Wet van 20 december 1999 tot toekenning van een werkbonus onder de vorm van een vermindering van de persoonlijke bijdragen van sociale zekerheid aan werknemers met lage lonen en aan sommige werknemers die het slachtoffer waren van een herstructurering
- Koninklijk besluit van 17 januari 2000 tot uitvoering van artikel 2 van de wet van 20 december 1999 tot toekenning van een werkbonus onder de vorm van een vermindering van de persoonlijke bijdragen van sociale zekerheid aan werknemers met lage lonen en aan sommige werknemers die het slachtoffer waren van een herstructurering
- Artikel 33 van de wet van 22 december 1995 houdende maatregelen tot uitvoering van het meerjarenplan voor de werkgelegenheid
- Koninklijk besluit van 2 april 1998 tot uitvoering van artikel 33 van de wet van 22 december 1995 houdende maatregelen tot uitvoering van het meerjarenplan voor werkgelegenheid
- Wet van 20 december 1999 tot toekenning van een werkbonus onder de vorm van een vermindering van de persoonlijke bijdragen van sociale zekerheid aan werknemers met lage lonen en aan sommige werknemers die het slachtoffer waren van een herstructurering (artikel 3 *bis* en 3 *bis*/1)
- Koninklijk besluit van 17 januari 2000 tot uitvoering van artikel 2 van de wet van 20 december 1999 tot toekenning van een werkbonus onder de vorm van een vermindering van de persoonlijke bijdragen van sociale zekerheid aan werknemers met lage lonen en aan sommige werknemers die het slachtoffer waren van een herstructurering
- Koninklijk Besluit nr. 499 van 31 december 1986 tot regeling van de sociale zekerheid van sommige kansarme jongeren, met uitzondering van artikelen 3 en 4 *bis*
- Organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (artikelen 57 *quater*, 60 en 61)
- Wet van 22 december 1995 houdende maatregelen tot uitvoering van het meerjarenplan voor werkgelegenheid (artikel 33, §1 tot §4 en artikel 34)
- Koninklijk besluit van 2 april 1998 tot uitvoering van artikel 33 van de wet van 22 december 1995 houdende maatregelen tot uitvoering van het meerjarenplan voor werkgelegenheid (artikel 33, §1 tot §4 en artikel 34)

Sectorale kortingen

BAGGERSECTOR

- wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, artikel 37ter, ingevoegd bij de wet van 24 december 1999 en vervangen bij de wet van 20 juli 2005
- Koninklijk besluit van 26 april 2009 tot uitvoering van artikel 37ter van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers en tot opheffing van het koninklijk besluit van 16 mei 2001 houdende vrijstelling van bepaalde werknemersbijdragen ten behoeve van de ondernemingen behorende tot de baggersector

SLEEPVAARTSECTOR

- wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, inzonderheid op artikel 37ter, ingevoegd bij de wet van 24 december 1999
- Koninklijk besluit van 16 mei 2001 houdende vrijstelling van bepaalde werkgevers- en werknemersbijdragen ten behoeve van de ondernemingen behorende tot de sleepvaartsector.

KUNSTENAARS

- wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, inzonderheid op artikel 37quinquies, § 1, tweede lid, ingevoegd bij de wet van 24 december 2002
- Koninklijk besluit van 23 juni 2003 houdende maatregelen inzake de vermindering van de socialezekerheidsbijdragen verschuldigd voor de kunstenaar

KINDEROPVANG - ONTHAALoudERS

- wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers, inzonderheid op artikel 37sexies, ingevoegd bij de wet van 24 december 2002

HUISPERSONEEL

- Koninklijk besluit nr. 483 van 22 december 1986 tot vermindering van de sociale zekerheidsbijdragen van de werkgevers bij de indienstneming van dienstboden. -

Activering werkloosheidsuitkeringen :

- Besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders (artikel 7, §1, derde lid, i, m, p en §1bis);
- Koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering (36ter en 36quinquies, 78ter, 78sexies en artikel 131);
Koninklijk besluit van 23 december 1994 tot uitvoering van Hoofdstuk II van Titel IV van de wet van 21 december 1994 houdende sociale bepalingen;
- Koninklijk besluit van 19 december 2001 tot bevordering van de tewerkstelling van langdurig werkzoekenden
- Koninklijk besluit van 11 juli 2002 tot vaststelling van de financiële tussenkomst vanwege het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn in de loonkost van een gerechtigde op maatschappelijke integratie die wordt aangeworven in het kader van het Activaplan
- Koninklijk besluit van 14 november 2002 tot vaststelling van de financiële tussenkomst vanwege het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn in de loonkost van een rechthebbende op financiële maatschappelijke hulp die wordt aangeworven in het kader van het Activaplan
- Koninklijk besluit van 29 maart 2006 tot uitvoering van artikel 7, § 1, derde lid, m, van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders ter bevordering van de tewerkstelling van laaggeschoolde of erg laag geschoolde jongeren

- Koninklijk besluit van 9 juni 1997 tot uitvoering van artikel 7, § 1, derde lid, m, van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders betreffende de doorstromingsprogramma's
- Koninklijk besluit van 16 mei 2003 tot uitvoering van Hoofdstuk 7 van Titel IV van de Programmawet van 24 december 2002 (I), betreffende de harmonisering en vereenvoudiging van de regelingen inzake verminderingen van de sociale zekerheidsbijdragen
- Wet van 12 augustus 2000 houdende sociale, budgettaire en andere bepalingen (artikel 183, artikelen 194 en 195)
- Wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie (artikel 36 tot 39)
- Koninklijk besluit van 11 juli 2002 tot vaststelling van de financiële tussenkomst van wege het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn in het kader van de invoeginterim
- Koninklijk besluit van 14 november 2002 tot vaststelling van de financiële tussenkomst vanwege het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn voor een rechthebbende op financiële maatschappelijke hulp in het kader van de invoeginterim
- Koninklijk besluit van 3 mei 1999 tot uitvoering van artikel 7, § 1, derde lid, m, van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders betreffende de herinschakeling van zeer moeilijk te plaatsen werklozen
- Koninklijk besluit van 11 juli 2002 tot vaststelling van de financiële tussenkomst van wege het openbaarcentrum voor maatschappelijk welzijn in de loonkost van een gerechtigde op maatschappelijke integratie die wordt tewerkgesteld in een sociale inschakelingsinitiatief
- Koninklijk besluit van 14 november 2002 tot vaststelling van de financiële tussenkomst vanwege het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn in de loonkost van een rechthebbende op financiële maatschappelijke hulp die wordt tewerkgesteld in een sociale inschakelingsinitiatief
- Koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 14 november 2002 tot vaststelling van de financiële tussenkomst vanwege het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn in de loonkost van een rechthebbende op financiële maatschappelijke hulp die wordt tewerkgesteld in een sociale inschakelingsinitiatief en tot vaststelling van de vrijstelling van werkgeversbijdragen.

Banenplannen :

- K.B. nr 474 van 28 oktober 1996 tot opzetting van de door de Staat gesubsidieerde contractuelen bij sommige plaatselijke besturen
- Titel III, hoofdstuk II van de Programmawet van 30 december 1988
- K.B. 27 februari 1989 tot uitvoering van de Programmawet van 30 december 1988- Titel III- Hoofdstuk II tot opzetting van een stelsel van gesubsidieerde contractuelen bij sommige openbare besturen

Jongerenbonus non-profit :

- Wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact. Hoofdstuk III - tewerkstelling van jongeren in de social profitsector. Artikelen 79 tot en met 87.
- Koninklijk Besluit van 27 april 2007 houdende de algemene uitvoeringsbepalingen van de maatregelen ten gunste van de tewerkstelling van jongeren in social profitsector voortspuitend uit de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact.

Bijkomende informatie bij de nuloptie

Tabel : Overzicht van de RSZ-doelgroepkortingen (aanvragen 2011)

Programma	Aangevraagde korting in Miljoen Eur	Volume in VTE – (gemiddelde van 4 kwartalen)
Jongeren	98,1	87.257
Ouderen	222,3	181.063
Langdurig Werklozen	70,8	18.696
Doorstromingsprogramma's	3,7	894
SINE	14,7	3.864
Na herstructurering	9,8	2.810
Na herstructurering (koopkracht)	2,0	1.371
Moeilijk te Plaatsen Werklozen + leefloners	1,3	359
Bagger en sleepvaartsector	4,3	370
Huisbedienden	0,14	30
Onthaalouders	10,7	3.329
Kunstenaars	5,8	1.246
Totaal Doelgroepverminderingen	SOM = 443,64	SOM = 301.289
<i>Eerste aanwervingen</i>	<i>55,0</i>	<i>23.728</i>
<i>Wetenschappelijk Onderzoek</i>	<i>18,9</i>	<i>1.118</i>
<i>Werkbonus en lage lonen</i>	<i>418,9</i>	<i>602.834</i>
<i>Structurele verminderingen</i>	<i>2615,3</i>	<i>1.282.161</i>

Cursief : andere dan doelgroepkortingen, die federaal blijven

RVA

De interactieve statistieken geven een breder beeld op de bevoegdheidsoverdracht dan de doelgroepmaatregelen die deel uitmaken van deze fiche.

Tabel : Sociale prestaties van de RVA (in mio euro, 2011)

	Vlaams Gewest	Waals Gewest	BHG	Totaal	% Vlaams Gewest
Totaal Activeringen	446,7	523,1	105,79	1075,6	41,5%
Werklozen met een PWA-vrijstelling	10,2	2,4	0,9	13,5	75,6%
Activeringsmaatregelen gericht op werklozen die zich inzetten in het buitenland	0,07	0,03	0,03	0,13	53,8%
Activeringsmaatregelen gericht op jongere werklozen	0,6	0,3	0,06	0,9	66,7%
Activeringsmaatregelen gericht op oudere werklozen	29,3	7,4	1,3	38,1	76,9%
Activeringsmaatregelen gericht op opleiding van werklozen: studies	65,6	105,3	18,2	189,1	34,7%
Activeringsmaatregelen gericht op opleiding van werklozen: beroepsopleiding	100,2	66	14,3	180,6	55,5%
Activeringsmaatregelen langdurig werklozen (uitgezonderd doorstromingsprogramma's)	234,1	327,1	68,1	629,4	37,2%
Activeringsmaatregelen langdurig werklozen (doorstromingsprogramma's)	6,6	14,6	2,9	24,1	27,4%

Bron : RVA website Interactieve Statistieken

Met het aantal **fysieke eenheden** in een bepaalde maand bedoelen we eigenlijk het aantal uitgevoerde betalingen tijdens die maand, indieningsmaand genoemd. Tijdens een indieningsmaand kunnen meerdere betalingen voor één persoon verricht worden. Een betaling kan immers betrekking hebben op een maand in het verleden. De maand waarop een betaling betrekking heeft wordt referentemaand genoemd. De RVA-betaalstatistieken zijn gebaseerd op de indieningsmaand, en niet op de referentemaand. Het begrip fysieke eenheden verwijst dus niet naar het aantal betaalde personen.

in mio euro (2011)

	Vlaams G	Waals G	Brussel	Andere	Totaal
RVA Activeringen	446,7	523,1	105,79	0	1075,6
RSZ-verminderingen	443,65	264,81	73,88	17,33	799,7
Totaal	890,35	787,91	179,67	17,33	1875,3

Andere = buiten België en onbekend

	Vlaams G	Waals G	Brussel	Andere	Totaal
RVA Activeringen	41,5%	48,6%	9,8%	0,0%	100,0%
RSZ-verminderingen	55,5%	33,1%	9,2%	2,2%	100,0%
Totaal	47,5%	42,0%	9,6%	0,9%	100,0%

Bijkomende informatie bij de zesde optie: TW-matrix

Bij de start van de legislatuur 2009-2014 werd de uitdaging om de bestaande opleidings- en tewerkstellingsmaatregelen te hervormen voorgesteld onder de vorm van een tewerkstellingsmatrix. De uitdaging is om overlap of niet-bereiken van doelgroepen tegen te gaan, de transparantie naar de werkgevers te verhogen en de maatregelen op elkaar af te stemmen, rekening houdende met de Europese regelgeving. De gedefinieerde doelgroepen in de Europese regelgeving bieden een aantal handvaten voor de Vlaamse regelgeving, maar zijn niet noodzakelijk te nemen of te laten. Uit de kansen op werk blijkt dat de vier prioritaire kansengroepen en langdurige werkzoekenden nog steeds zwakker staan op de arbeidsmarkt. De gemiddelde kans op werk bedraagt 13,3% voor werkzoekenden die minder dan 1 jaar werkzoekend zijn, bij personen die tussen 1 en 2 jaar werkzoekend zijn daalden deze tot 7,2%, bij meer dan 2 jaar tot minder dan 4% (bron: werk.be).

Om de tewerkstellingsmatrix, met de 4 modules (opleiding, begeleiding, loonpremie, arbeidspostaanpassingen), in praktijk te brengen, werden een aantal principes gedefinieerd:

- Deze matrix zal van toepassing zijn op alle werkgevers met activiteiten binnen een economische context, ongeacht hun rechtspersoon. Op deze manier voorkomen we eventuele marktverstoring.
- We stappen af van een categoriale benadering en gaan maximaal voor maatwerk in de ondersteuning die we individuen geven. Essentieel is de correcte toeleiding naar de meest geschikte maatregel door de arbeidsmarktregisseur.
- De vier modules zijn onderling combineerbaar naargelang de noden van de betrokken werknemer. Dat betekent concreet dat de vier modules niet noodzakelijk ingezet moeten worden om een geslaagde inschakeling te realiseren.
- De POP-principes zullen worden geïntegreerd (o.a. competentiegericht, zelfsturend indien mogelijk en aandacht voor langetermijnperspectief).
- De ondersteuning vanuit de matrix heeft niet enkel betrekking op de instroom van werkzoekenden, maar ook op de doorstroom vanuit de sociale economie naar de reguliere arbeidsmarkt. We geven maximaal kansen aan de instroom van nieuwe deelnemers binnen maatregelen.
- Carrousels en draaideureffecten, waarbij personen onterecht in de ene na de andere maatregel terechtkomen, worden bestreden door een gedegen opvolging van de uitstroom naar werk uit de diverse maatregelen. Het bereik van kansengroepen wordt opgevolgd omdat uit onderzoek blijkt dat zij de grootste meerwaarde uit een interventie halen.
- Er werd een onderscheid gemaakt tussen collectief (minstens 5VTE en organisatievoorwaarden van sociaal ondernemerschap) en individueel maatwerk.

STAND VAN ZAKEN TEWERKSTELLINGSMATRIX

Binnen de sociale economie werden de principes van de tewerkstellingsmatrix gelinkt aan de hervorming van de sociale economie. Bij het maatwerkdecreet collectieve inschakeling en het decreet lokale diensteneconomie werden de modules loonpremie en begeleiding vormgegeven. Bij de uitwerking van de loonpremie wordt bewaakt dat deze ook bij individueel maatwerk kan toegepast worden.

Onder de bevoegdheid Werk wordt ingezet op een optimalisering van de bestaande maatregelen, zoals T50+, IBO,... Naar uiterst kwetsbaren wordt via werkervaring een geïntegreerd pakket aan ondersteuning aan langdurig werkzoekenden geboden met de bedoeling om de brug naar reguliere tewerkstelling te slaan. Ook hier wordt momenteel gebruik gemaakt van het DAEB-kader. C-IBO biedt competentieversterking bij de toekomstige werkgever.

Het onderstaande schema combineert de bestaande maatregelen met de modules die nog verder uitgewerkt moeten worden:

- De module begeleiding op de werkvloer wordt momenteel hoofdzakelijk ingevuld via omkadering in collectieve maatregelen en jobcoaching. De nood aan een hervorming van de module dringt zich op, in het kader van de hervormingen SE en werkervaring wordt hiertoe een aanzet gegeven. De module arbeidspostaanpassing en IBO zijn voor alle werkzoekenden toegankelijk, mits de noodzaak aan competentieversterking kan aangetoond worden.
- Onder de bevoegdheid Sociale economie wil het maatwerkdecreet collectieve inschakeling voor de personen met een arbeidsbeperking (pmah en psp) en de uiterst kwetsbaren een pakket aanbieden met een loonpremie en een module begeleiding op de werkvloer waarin aandacht voor competentie-ontwikkeling en een passende arbeidsomgeving verweven zit. Voor personen die tussen de mazen van de groepsvrijstellingsverordening glippen en toch een meer langdurige nood aan ondersteuning hebben, werd gezocht naar een oplossing binnen het DAEB-kader, met name in de Lokale Diensteneconomie.

TEWERKSTELLINGSMATRIX			Opleiding op de werkvloer	Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie	Arbeidspost-aanpassing
EU-categorie: Personen met een handicap						
Personen met een arbeidsbeperking	Personen met een arbeidshandicap	Collectief		Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie maatwerk	
		Individueel	IBO/GIBO	Jobcoaching	Loonpremie VOP	BTOM
	Personen met een psychosociale problematiek (PSP)	Collectief		Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie maatwerk	
		Individueel	IBO/GIBO	Jobcoaching		
EU-categorie: Uiterst kwetsbare werknemers						
> 24 maanden wz		Werkervaring	integraal pakket			
		Collectief		Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie maatwerk	
		Individueel	IBO/CIBO	Jobcoaching		
EU-categorie: Kwetsbare werknemers						
50+		Individueel	IBO	Jobcoaching	tewerkstellings-premie 50+	Arbeidspost-aanpassing
Allouchtonen met competentieachterstand		Individueel	IBO	Begeleiding op de werkvloer		
Kortgeschoolden		Individueel	IBO	Begeleiding op de werkvloer		

In de huidige uitwerking van de loonpremie werd reeds het volgende afgesproken:

- We gaan voor een eenduidige loonpremie op Vlaams niveau; cumul tussen Vlaamse loonpremies is niet mogelijk.
- De samenstelling van de loonkosten onderworpen aan de sociale zekerheid o.b.v. DmfA gebeurt bij alle loonpremies op dezelfde manier. We houden rekening met de werkgeversbijdragen en brengen de structurele werkgeversverminderingen op de sociale zekerheid in mindering.
- De begrenzing van de loonkosten gebeurt via hetzelfde mechanisme, nl. koppeling aan GGMMI¹. Bij het NEC wordt momenteel gebruik gemaakt van het dubbel van het

¹ GGMMI: gewaarborgd gemiddeld minimummaandinkomen, het minimumloon uit arbeid dat de werkgever in de privé-sector voor een gemiddelde maand aan een voltijdse werknemer die 21 jaar of ouder is moet garanderen. Dit nationaal minimumloon wordt bepaald tijdens onderhandelingen tussen de sociale partners.

- GGMMI. Aangezien bij collectief maatwerk de loonbarema's lager liggen, zal een aangepaste formule gebruikt worden.
- We houden rekening met de Europese staatssteunregels. De som van alle tegemoetkomingen moet onder de Europese drempels blijven. We bouwen mechanismen in om te kunnen controleren op andere tegemoetkomingen via de Kruispuntbank. Federale tegemoetkomingen in de loonkosten worden afgetrokken van de Vlaamse loonpremie, zodat deze grenzen gerespecteerd worden.
 - Bij de loonpremie voor de doelgroepwerknemer collectief maatwerk vertrekken we van de reële loonkost en willen we ook rekening houden met bijzondere looncomponenten (gewaarborgd loon,...). Deze looncomponenten maken deel uit van CAO-onderhandelingen met de sector.

PISTES TEWERKSTELLINGSMATRIX N.A.V. OVERDRACHT FEDERALE DOELGROEPMAATREGELEN

In het kader van de staatshervorming focussen we op de uitwerking van de module loonpremie omdat de federale maatregelen immers een impact op de loonkosten hebben. De huidige federale maatregelen werken via verschillende mechanismen, we willen op Vlaams niveau naar een unieke en eenvormige loonpremie in de vorm van een tussenkomst in de loonkosten aan de werkgever. De werkhervattingstoeslag voor werkzoekenden die het werk hervatten zou bijgevolg afgeschaft worden. De maatregel wordt momenteel weinig gebruikt en het lijkt ons efficiënter om op een andere manier in te zetten op betaalbare en toegankelijke kinderopvang voor alleenstaande ouders of openbaar vervoer dan via een financiële incentive aan de betrokkene.

Loonkostsubsidies trachten door middel van financiële prikkels werkgevers aan te moedigen om werklozen met bepaalde kenmerken aan te werven, zonder dat dit een effect heeft op het nettoloon dat de werknemer ontvangt. De koppeling met andere modules, specifiek opleiding en begeleiding op de werkvloer moet overwogen worden om eventuele perverse effecten van de loonkostsubsidie te vermijden (vb. substitutie, verdringing, carrousel). We stellen voor om het principe van de loongrens te behouden omdat dit de uitgaven enigszins onder controle houdt en uit evaluatieonderzoek blijkt dat loonkostensubsidies voornamelijk spelen aan de ondergrens van de arbeidsmarkt. Ook de federale overheid heeft bij de hervorming van de RSZ-verminderingen voor oudere en jonge werknemers een loongrens ingevoerd.

We maken een onderscheid naar aanwervingssubsidies die per definitie tijdelijk zijn en geschikt zijn om de tewerkstelling van specifieke doelgroepen te bevorderen. Het gaat om doelgroepen waarvan men kan aannemen dat ze na de aanwerving tijdelijk minder productief zullen zijn en de loonkostensubsidie dus het verschil tussen de loonkosten en deze mindere productiviteit (gedeeltelijk) overbrugt. Aangezien de aanwervingssubsidie per definitie tijdelijk is, is de onderliggende premisse dat na het wegvallen van de loonkostensubsidie, dit productiviteitsnadeel ook zal zijn verdwenen. We kiezen voor selectieve tewerkstellingssubsidies wanneer de onderliggende premisse dan weer is dat er doelgroepen zijn waarvan men kan aannemen dat ze blijvend minder productief zullen zijn, zodat ze permanent moeten worden ondersteund opdat ze enige werkzekerheid zouden hebben. Binnen elke subsidie voorzien we regelmatige opvolging om indien nodig de ondersteuning aan te passen.

We moeten bij de uitwerking van nieuw beleid bij de bevoegdheidsoverdracht ook rekening houden met factoren als administratieve procedure om de loonkostsubsidie te bekomen want de bekendheid van de maatregel en transparantie bij het toekennen spelen ook een rol in het succes van de loonkostensubsidie. De procedure via de RSZ is administratief weinig belastend naar de werkgever, terwijl de procedure via RVA de toekenning van een attest vraagt bij aanwerving en de betrokkene via de uitbetalingsuitstelling de geactiveerde uitkering ontvangt (uitz. SINE waar dit via de werkgever verloopt). We denken eraan om de procedure via de RSZ te behouden voor zover het gaat om loonkostensubsidies die aan een grote groep van werkgevers op een relatief gemakkelijke manier kunnen toegekend worden.

De beperking hierbij is dat de hoogte van de vermindering begrensd is tot de hoogte van de bijdrage. Binnen DmfA worden bv. verschillende codes gebruikt naargelang het type werknemer (met daaraan gekoppeld specifieke bijdragevoeten of bijdrageverminderingen). Afhankelijk van de flexibiliteit en de kostprijs van dit systeem zou er voor geopteerd kunnen worden om op Vlaams niveau een aantal werknemerscodes aan te duiden (waar dan specifieke bijdrageverminderingen aan gekoppeld worden).

De procedure via de RVA/POD MI biedt ons inziens geen meerwaarde ten opzichte van het toelidings- en indiceringsproces door de arbeidsmarktregisseur. Bovendien is deze procedure beperkt tot uitkeringsgerechtigde werklozen of gerechtigden op een leefloon of maatschappelijke hulp. Een dergelijke procedure maakt het evenwel mogelijk specifieke groepen een hogere tussenkomst te geven en bovendien bovenop de werkgeversbijdragevermindering een tussenkomst in de loonkost te geven. Zeker voor groepen waarbij de werkgeversbijdrage door de bijdragevermindering reeds op nul werd gebracht kan dit een optie zijn. Wanneer we voor een specifieke loonpremie kiezen, vb. in combinatie met begeleiding of opleiding, geven we de voorkeur om via een Vlaams agentschap te werken dat deze loonpremies beheert en dit zowel voor collectief als individueel maatwerk. In afwachting van de operationalisering van de zesde staatshervorming neemt het Vlaams Subsidieagentschap de operationalisering van de loonpremie binnen collectief maatwerk op zich. Er wordt gewaakt over de klantvriendelijkheid voor de werkgevers. Zowel met de federale overheid als binnen de Vlaamse overheid maken we gebruik van elektronische gegevensuitwisseling. Er wordt over gewaakt dat de procedure ook bij individueel maatwerk kan toegepast worden.

De onduidelijkheid over het budget en de nood aan overleg met de sociale partners inzake werkgelegenheidsbeleid maakt dat we voorlopig enkel een aantal pistes kunnen uitwerken, vertrekkende van de federale maatregelen en de principes van de TW-matrix.

- De middelen voor SINE worden als tewerkstellingssubsidie voor personen met arbeidsbeperking en aanwervingssubsidie voor uiterst kwetsbare werknemers binnen collectief maatwerk en lokale diensteneconomie benut. Bij de uitwerking van de begroting van het maatwerkdecreet collectieve inschakeling en decreet lokale diensteneconomie werd reeds rekening gehouden met deze middelen. We zoeken naar de meest geschikte procedure om de tegemoetkoming in de loonkosten van de doelgroepwerknemers uit te betalen. Het is een optie om de RSZ-vermindering te behouden, de tegemoetkoming via de RVA willen we bij voorkeur integreren binnen de Vlaamse loonpremie. De toekenning van de ondersteuning gebeurt via de VDAB (indicering), het VSA staat in voor de uitbetaling van de loonpremie en de controle op de organisatie- en kwaliteitsvoorwaarden.

Binnen collectief maatwerk maken bepaalde loonelementen voor de doelgroepwerknemer onderdeel uit van cao-onderhandelingen. Het kan overwogen worden om deze elementen via de sectorale korting voor de sociale economie toe te kennen.

- We voorzien een equivalent voor de loonpremie voor personen met een arbeidsbeperking binnen individueel maatwerk, dus op de reguliere arbeidsmarkt. Dit betekent een aanpassing van de Vlaamse Ondersteuningspremie voor personen met een arbeidshandicap (VOP) en een nieuwe groep van begunstigden, personen met psychosociale problematiek. Een andere optie is om voor deze loonpremie voor personen met een arbeidsbeperking een nieuwe regelgeving te schrijven, waarbij de VOP uitdooft. De toekenning van de premie gebeurt via de VDAB (indicering), de uitbetaling verloopt via een Vlaams agentschap dat de taak krijgt.
- Langdurige werklozen/DSP: binnen de tewerkstellingsmatrix wordt de ondersteuning bepaald in functie van de afstand tot de arbeidsmarkt, de rechtspersoon van de werkgever speelt niet langer een rol. Vandaar dat we voorstellen om de middelen voor langdurige werklozen, Doorstroomprogramma's (DSP) en leefloners te bundelen tot een aanwervingssubsidie voor beperkte tijd, eventueel gekoppeld aan begeleiding/opleiding op de werkvloer. Het gaat om de uitwerking van een equivalent binnen individueel maatwerk voor de aanwervingssubsidie voor uiterst kwetsbare werkzoekenden die in het collectief maatwerkdecreet werd voorzien. Bij de verdere uitwerking moet blijken of via

de RSZ (zoals nu bij de Activa-RSZ-verminderingen) kan gewerkt worden (en dus zonder tussenkomst van de arbeidsmarktregisseur), dan wel na vaststelling van de nood aan ondersteuning door de VDAB (indicering). Bij een koppeling aan begeleiding/opleiding op de werkvloer lijkt indicering noodzakelijk om de nood aan ondersteuning te bepalen.

- Jongeren: we stellen voor om binnen het Vlaamse kader ruimte te voorzien voor een aanwervingssubsidie voor kortgeschoolde jongeren om de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt te vergemakkelijken. Deze maatregel zou gericht zijn naar alle werkgevers en zou via de RSZ kunnen verlopen (met een plafond op loonkost en evt. een modulering naargelang het opleidingsniveau om de efficiëntie van de maatregel te verhogen) zonder tussenkomst van de arbeidsmarktregisseur om de indicering vast te stellen. Deze maatregel lijkt erg op de federale RSZ-vermindering naar laaggeschoolde of erg laaggeschoolde startbaners. We brengen de hoogte en de duur van de tussenkomst in overeenstemming met de Europese staatssteunregels. De recente aanpassingen door de federale overheid naar de leeftijdsgrens en middengeschoolde jongeren die 6 maanden werkzoekend zijn moeten geëvalueerd worden.
- Naar ongekwalificeerde jongeren (cf. Loopbaanakkoord) zouden we een extra inspanning kunnen overwegen, via een algemene hogere tegemoetkoming via de RSZ of via een apart programma, waarbij begeleiding op de werkvloer geïntegreerd wordt. De experimenten met de WIJ (Werkinlevingstrajecten) en instapstages lopen momenteel niet lang genoeg om hier lessen uit te trekken. Activa Start richt zich momenteel tot deze doelgroep en moet geëvalueerd worden.
- Ouderen: de federale overheid hanteert diverse afbakeningen. Binnen Activa en herstructurering is dit 45+ en wordt de duur van de subsidie beperkt in de tijd, met de recente hervorming aan de RSZ-vermindering i.k.v. het relanceplan werd dit algemeen opgetrokken tot 54 jaar (voor aanwervingen en zittende werknemers met een laag of middenloon). Op Vlaams niveau hanteren we momenteel 50 jaar als leeftijdsgrens voor de afbakening van de kansengroep gezien hun lagere werkzaamheidsgraad. Al merken we binnen de groep ook verschillen, vb. naar scholingsniveau. We integreren de federale middelen (RSZ en RVA) en de tewerkstellingspremie 50+ in een nieuw systeem van een Vlaamse loonpremie waarmee we de aanwerving van werkzoekenden ouder dan 50 jaar ondersteunen. Hierbij zijn verschillende scenario's mogelijk en moeten we rekening houden met de evaluatie van de aanpassingen aan de RSZ-verminderingen. Naar het model van de jongeren kan gedacht worden aan een tijdelijke RSZ-vermindering bij de aanwerving van (laaggeschoolde en/of middengeschoolde) 50-plussers met een beperking tot de lage en middenlonen. Op deze manier kan de maatregel zonder tussenkomst van de arbeidsmarktregisseur geïmplementeerd worden. Bijkomend kunnen we overwegen om een extra ondersteuning te voorzien zodat vijftigplussers met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt meer ondersteuning krijgen (vb. door hogere loonpremie of gekoppeld aan begeleiding op de werkvloer of arbeidspostaanpassing) om de tewerkstelling duurzaam te maken. In dit geval moet de arbeidsmarktregisseur de bijkomende nood vaststellen (indicering) en kan verder gebouwd worden op het begeleidingstraject dat de VDAB reeds met de persoon had opgestart.
De huidige federale tewerkstellingssubsidie voor oudere werknemers met loongrens kan in een overgangsscenario overwogen worden om te worden behouden, maar op langere termijn wijst onderzoek uit dat dit financieel niet houdbaar is (o.a. vergrijzing van de arbeidsdeelname en verhoogde arbeidsparticipatie van vrouwen).
- Een nieuw uit te werken tijdelijk en activerend tewerkstellingsprogramma voor een beperkte groep van werkzoekenden waarbij personen met een afstand tot de arbeidsmarkt de nodige competenties, arbeidsattitudes en werkervaring opdoen om nadien zonder ondersteuning tewerkgesteld te worden. Bepaalde plaatsen binnen het gescostelsel of startbanen kunnen hiervoor geschikt zijn, maar deze plaatsen kunnen ook binnen de reguliere arbeidsmarkt gevonden worden.

- Afschaffen van systemen van werkhervattingstoelage aan werknemers, doelgroepverminderingen voor werknemers bij herstructurerings, bepaalde gesco's, sectorale verminderingen,... De middelen zullen in de eerste plaats gebruikt worden voor de realisatie van een uniforme loonpremie op Vlaams niveau, de uitwerking van de module begeleiding op de werkvloer binnen een individuele context en indien nodig, voor de uitkeringen van cursisten tijdens hun opleiding, wanneer het federaal voorziene plafond overschreden wordt.
- Wat de sectorale verminderingen en bepaalde gesco's (openbare besturen, kinderopvang,...) betreft, kunnen we de vraag stellen of deze door het beleidsdomein WSE beheerd moeten worden.

We merken op dat de uitwerking sterk afhankelijk is van de optie om de regionale selectiviteit uit te sluiten. Wanneer de regionale selectiviteit kan uitgesloten worden kan de loonpremie naar de verschillende doelgroepen (personen met een arbeidsbeperking, uiterst kwetsbare,...) als een structurele maatregel worden beschouwd en biedt dit meer opties naar de hoogte en de duur van de tegemoetkoming. Wanneer de regionale selectiviteit niet kan uitgesloten worden betekent dit een aanpassing van de duur waarin de tegemoetkoming kan genoten worden. Zo is de duur voor de ondersteuning van vijftigplussers in de groepsvrijstelling bv. beperkt tot maximaal 12 maanden.

In het volgende schema werd de tewerkstellingsmatrix aangepast met de hierboven beschreven pistes. Binnen de module loonpremie wijst de oranje kleur op een nieuwe maatregel, de oranje kleur met schakering verwijst naar een integratie met een Vlaamse maatregel tot een eenvormige maatregel. Binnen de module begeleiding op de werkvloer zien we de opportuniteit om binnen de setting van individueel maatwerk een equivalent voor begeleiding op de werkvloer zoals dit binnen het maatwerkdecreet collectieve inschakeling werd vormgegeven uit te werken.

TEWERKSTELLINGSMATRIX			Opleiding op de werkvloer	Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie	Arbeidspost-aanpassing
EU-categorie: Personen met een handicap						
Personen met een arbeidsbeperking	Personen met een arbeidshandicap	Collectief		Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie maatwerk	
		Individueel	IBO/GIBO	Jobcoaching	Loonpremie VOP	BTOM
	Personen met een psychosociale problematiek (PSP)	Collectief		Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie maatwerk	
		Individueel	IBO/GIBO	Jobcoaching	Loonpremie maatwerk	
EU-categorie: Uiterst kwetsbare werknemers						
> 24 maanden wz		Werkervaring	integraal pakket			
		Collectief		Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie maatwerk	
		Individueel	IBO/CIBO	Jobcoaching	Loonpremie maatwerk	
EU-categorie: Kwetsbare werknemers						
50+		Individueel	IBO	Jobcoaching	Tewerkstellingspremie 50+	
Allochtonen met competentieachterstand		Individueel	IBO	Jobcoaching		
Kortgeschoolden	ongekwalificeerde schoolverlaters	Individueel	IBO	Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie	
	kortgeschoolde jongeren	Individueel	IBO	Begeleiding op de werkvloer	Loonpremie	

Lijst van afkortingen

BKO	Buitenschoolse Kinderopvang
BTOM	Bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen voor personen met een arbeidshandicap
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CIBO	curatieve individuele beroepsopleiding in de onderneming voor langdurige werkzoekenden
DAC	Derde arbeidscircuit
DAEB	Diensten Algemeen Economisch belang
DSP	Doorstroomprogramma
Gesco	gesubsidieerde contractueel
GIBO	gespecialiseerde individuele beroepsopleiding in de onderneming voor personen met een arbeidshandicap
IBO	individuele beroepsopleiding in de onderneming
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
LDE	Lokale Diensteneconomie
RSZ	Rijksdienst Sociale Zekerheid
RSZPPO	Rijksdienst Sociale Zekerheid van de plaatselijke en provinciale overheden
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
SE	sociale economie
SERV	Sociaal-economische Raad Vlaanderen
SINE	Sociale Inschakelingseconomie
T50+	Tewerkstellingspremie 50+VIA
Akkoord	Vlaams Interprofessioneel
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VOP	Vlaamse Ondersteuningspremie voor personen met een arbeidshandicap
VSA	Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie
VTE	voltijds equivalenten
VWEU	Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
WEP	Werkervaringsprojecten
WIJ	Werkinlevingstrajecten

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 3. ECONOMISCHE MIGRATIE

Bijkomende informatie bij de huidige bevoegdheidsverdeling

Arbeidskaarten:

- Wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers;
- Koninklijk Besluit van 9 juni 1999 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers;
- Koninklijk besluit van 2 april 2003 tot bepaling van de modaliteiten van indiening van de aanvragen en van aflevering van de arbeidskaart C;
- Koninklijk besluit van 23 mei 2006 betreffende de modaliteiten van indiening van de aanvragen en aflevering van de arbeidsvergunningen en arbeidskaarten bepaald in artikel 38quater, § 3, van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers;
- Koninklijk besluit van 7 oktober 2009 houdende bijzondere bepalingen met betrekking tot de tewerkstelling van sommige categorieën van buitenlandse werknemers;
- Koninklijk besluit van 16 april 1992 tot reorganisatie van de Adviesraad voor buitenlandse arbeidskrachten;
- Omzendbrief van 1 april 2003 betreffende de opheffing, ten gevolge van de invoering van de arbeidskaart C, van bestaande omzendbrieven waarbij in een voorlopige arbeidsvergunning werd voorzien;
- Omzendbrief van 1 juni 2007 betreffende de toekenning van arbeidskaart C voor de asielzoekers vanaf 1 juni 2007;
- Omzendbrief van 17 oktober 2007 betreffende de vrijstellingen van arbeidskaarten voor kaderleden en onderzoekers;
- Omzendbrief van 17 december 2008 betreffende de interpretatie van het Koninklijk Besluit van 9 juni 1999 houdende de uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers;

Beroepskaarten

- Wet van 19 februari 1965 betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsactiviteiten der vreemdelingen;
- Koninklijk besluit van 11 mei 1965 tot uitvoering van de wet van 19 februari 1965 betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsactiviteiten der vreemdelingen en betreffende de regeling van de organisatie en de te volgen procedure door de Raad voor Economisch Onderzoek inzake Vreemdelingen.
- Koninklijk besluit van 26 mei 1965 tot uitvoering van de wet van 19 februari 1965 betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsactiviteiten der vreemdelingen en betreffende de toewijzing van de ambtenaren belast met het waken over de toepassing van de bovenstaande wet.
- Koninklijk besluit van 2 augustus 1985 houdende uitvoering van de wet van 19 februari 1965 betreffende de uitoefening van de zelfstandige beroepsactiviteiten der vreemdelingen;
- Koninklijk besluit van 3 februari 2003 tot vrijstelling van bepaalde categorieën van vreemdelingen van de verplichting houder te zijn van een beroepskaart voor de uitoefening van een zelfstandige beroepsactiviteit;
- Omzendbrief van 11 juli 2002 betreffende de verblijfsvoorwaarden voor Zwitserse onderdanen en hun familieleden;

Studentenmigratie

- Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (art. 58);
- Omzendbrief van 15 september 1998 van betreffende het verblijf van vreemdelingen die in België wensen te komen studeren;
- Omzendbrief van 23 september 2002 ter aanvulling van de omzendbrief van 15 september 1998 betreffende het verblijf van vreemdelingen die in België wensen te komen studeren, meer bepaald met betrekking tot de vreemdelingen die onderwijs voor sociale promotie wensen te volgen;

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 5 – AFDELING 4. BETAALD EDUCATIEF VERLOF

Bijkomende informatie bij de huidige bevoegdheidsverdeling

Aard	Datum	Titel	Beknopte inhoud
Wet	22.01.1985	Herstelwet houdende sociale bepalingen - Afd. 6: Toekenning van betaald educatief verlof in het kader van de voortdurende vorming van de werknemers	<ul style="list-style-type: none"> - Toepassingsgebied: betrokken werkgevers / werknemers / opleidingen / oprichting erkenningscommissie - toekenningsmodaliteiten: maxima per jaar volgens type opleiding / aanvraagprocedure voor de werknemer / planningsregels / vergoeding van het verlof / voorwaarden voor het behoud of verlies van het recht / ontslagbescherming / terugbetaling bij misbruik - verdeling van de lasten: terugvorderingsprocedure voor de werkgevers en verdeling van de lasten tussen werkgevers en staat - toezicht en strafbepalingen - verjaring - slotbepalingen: overgangsbepalingen en inwerkingtreding
Wet	19.08.1992	Wet houdende goedkeuring van het verdrag nr. 140 betreffende betaald scholings- en vormingsverlof, aangenomen te Genève op 24 juni 1974 door de Internationale Arbeidsconferentie tijdens haar negenenvijftigste zitting	Goedkeuring van het verdrag nr. 140 betreffende betaald scholings- en vormingsverlof
Wet	02/01/2001	Programmawet art. 66, §2,4° in fine en §3quinquies	Alternatieve financiering van het stelsel *
Wet	06.06.2010 07.11.2011	Wet tot invoering van het Sociaal Strafwetboek	inbreuken en hun bestraffing
K.B.	23.07.1985	KB tot uitvoering van afd. 6 – toekenning van betaald educatief verlof in het kader van de voortdurende vorming van de werknemers – van hoofdstuk IV van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen	<ul style="list-style-type: none"> - toepassingsgebied inzake opleidingen: verdere specificatie van de rechtgevende categorieën - erkenningscommissie: samenstelling / stemrecht - toekenningsmodaliteiten: rechtgevende periode / planning / aanvraagprocedure / vergoeding van de werknemer / bedrag van de terugbetaling aan de werkgever - verdeling van de lasten: documenten voor de terugvordering / inning sociale werkgeversbijdrage - toezicht: bevoegde inspectiediensten / uitreiken opleidingsgetuigschriften - inwerkingtreding en slotbepalingen

K.B.	03.05.1990	KB waarbij de toepassingsregels voor toekenning van betaald educatief verlof aan werknemers die examens voor de centrale examencommissie voorbereiden en afleggen worden bepaald	Toepassingsregels: <ul style="list-style-type: none"> - recht op drievoud aantal arbeidsuren per week - aanvraagprocedure bij de werkgever - periode waarin het educatief verlof kan worden opgenomen - getuigschriften uit te reiken door de examencommissie
K.B.	27.08.1993	KB tot wijziging van de lijst van de opleidingen die in aanmerking komen voor betaald educatief verlof	<ul style="list-style-type: none"> - uitgesloten opleidingen in het deeltijds kunstonderwijs - uitgesloten opleidingen in het onderwijs voor sociale promotie - uitgesloten middenstandsopleidingen
K.B.	10.11.2001	KB tot verruiming van het toepassingsgebied van afd. 6 - toekenning van betaald educatief verlof in het kader van de voortdurende vorming van de werknemers – van hoofdstuk IV van de herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen	Uitbreiding van het toepassingsgebied voor werknemers die: <ul style="list-style-type: none"> - min. 4/5 tewerkgesteld zijn - tewerkgesteld zijn op basis van een variabel uurrooster - tewerkgesteld zijn met een vast uurrooster, minstens halftijds en minder dan 4/5-tijds en tijdens de werkuren beroepsopleidingen volgen Toekenningsmodaliteiten (proportioneel recht)
K.B.	10.11.2006	KB waarbij de toepassingsregels worden bepaald voor toekenning van betaald educatief verlof aan werknemers die examens afleggen, georganiseerd door de gefedereerde overheden in het kader van een systeem van certificering van verworven competenties	<ul style="list-style-type: none"> - uitbreiding van het toepassingsgebied waarbij 8u educatief verlof kan worden opgenomen op de dag van het examen, voor werknemers die een ervaringsbewijs wensen te behalen. - toekenningsmodaliteiten
M.B.	20.08.1985	MB betreffende de door de onderwijsinrichtingen en de opleidingsorganisaties uit te reiken bescheiden in toepassing van de wetgeving inzake toekenning van betaald educatief verlof in het kader van de voortdurende vorming van de werknemers	Door de opleidingsorganisaties uit te reiken getuigschriften (model als bijlage)
M.B.	06.11.1985 04.10.2001	Ministerieel besluit betreffende de bewijsstukken welke dienen te worden overgelegd om de terugbetaling te bekomen van de lonen en sociale bijdragen met betrekking tot het betaald educatief verlof	Formulieren (model als bijlage) en bewijsstukken over te maken door de werkgever om de terugbetaling te bekomen van het educatief verlof.

Bijkomende informatie bij de nuloptie

Jaarlijks budget, uitgesplitst over de drie gewesten

	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
Brussel	23.512.593	15.402.044	14.448.531	10.531.474	14.365.765	14.883.243	18.306.029	10.657.491
Vlaanderen	49.212.115	52.914.316	52.835.488	41.386.696	55.877.470	59.433.211	58.143.424	39.735.570
Wallonië	11.360.379	11.963.014	11.335.916	9.096.886	12.067.242	12.093.966	11.663.935	12.788.125
Totaal Rijk	84.085.087	80.279.374	78.619.935	61.015.056	82.310.477	86.410.420	88.113.388	63.181.186

(bron: FOD waso, gegevens 2010/2011 onvolledig)

Soorten opleidingen

De regelgeving voorziet vandaag drie manieren om opleidingen te erkennen. Over de diverse jaren werden een verschillend % van het totale budget aan deze diverse opleidingen besteed in België (bron: FOD waso).

% totaal budget	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
1. Opleidingen erkend door erkennings commissie					
	54,70%	48,89%	51,88%	50,49%	52,54%
Waarvan volwassenonderwijs (incl.taalopleidingen)					
	39,77%	34,44%	34,50%	34,31%	35,38%
2. Opleidingen erkend door paritaire comités					
	30,29%	32,41%	29,26%	33,60%	33,37%
3. algemene opleidingen					
	15,00%	18,70%	18,86%	15,91%	14,09%
	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Socio-economische gegevens mbt deelnemende werkenden voor België

Statuut

	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
arbeiders	60,00%	61,82%	58,19%	56,30%	54,50%
bedienden	40,00%	38,18%	41,81%	43,70%	45,50%
totaal	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Geslacht

	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
m	67,36%	65,57%	61,91%	61,80%	60,83%
vr	32,64%	34,43%	38,09%	38,20%	39,17%
tot	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Leeftijd:

	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011
15-19	1,02%	0,93%	0,64%	0,52%	0,64%
20-24	11,15%	11,67%	11,24%	10,37%	10,31%
25-29	17,87%	17,79%	17,91%	17,69%	17,89%
30-34	15,06%	14,94%	14,79%	15,23%	15,83%
35-39	15,51%	15,27%	14,88%	14,28%	13,88%
40-44	16,27%	15,78%	15,69%	15,21%	14,55%
45-49	12,81%	12,85%	13,49%	14,42%	13,94%
50-54	7,68%	7,88%	8,19%	8,97%	9,12%
55-59	2,38%	2,58%	2,87%	2,98%	3,34%
60-64	0,24%	0,31%	0,30%	0,32%	0,46%
64+	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,02%
TOT.	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Meer cijfers op www.werk.belgie.be verloven – betaald educatief verlof – statistieken.

Vergelijking met opleidingscheques

a) Aantal en bedrag gehonoreerde aanvragen opleidingscheques

jaar_avr	aantal_openstaande_gehonoreerde	bedrag_openstaande_gehonoreerde
2003	81562	9056805
2004	180377	20358720
2005	190494	22468015
2006	210964	26052820
2007	228370	31101190
2008	237650	34402715
2009	238987	35414855
2010	159295	23652140
2011	124834	18547645
2012	118052	18067505
Eindtotaal	1770585	239122410

b) Aandeel budget per type verstrekker

Type	2011	2012
CVO	54,1%	53,1%
Onderwijs	12,1%	17,3%
Syntra	14,9%	14,8%
Alle andere	18,8%	14,8
Eindtotaal	100,0	100,0

c) Aantal opleidingscheques naar opleidingsniveau (2012)

Scholing	Totaal	%
Hooggeschoold	57.278	48,5
Laaggeschoold	15.715	13,3

Middengeschoold	45.059	38,2
Eindtotaal	118.052	100,0

d) Aantal opleidingscheques naar leeftijd (2012)

Leeftijd	Totaal	%
-20	467	0,4
20 -25	11.574	9,8
25 -30	21.564	18,3
30 -40	31.895	27,0
40 -50	29.433	24,9
50 en+	23.119	19,6
Eindtotaal	118.052	100,0

Welke opleidingen geven op hoeveel uren BEV recht?

Jaarlijkse plafonds

Jaarlijkse plafonds indien werkuren en opleidingsuren niet samenvallen	Maxima	Maxima als beroepsopleiding = knelpuntberoep/basiseducatie/1e diploma HSO *
Beroepsopleiding (uitgezonderd taal)	100	180
Algemene opleiding	80	/
Beroepsopleiding (uitgezonderd taal) + algemene opleiding	100	180
Academische bachelor of master	120	180

Jaarlijkse plafonds indien werkuren en opleidingsuren samenvallen	Maxima	Maxima als beroepsopleiding = knelpuntberoep/basiseducatie/1e diploma HSO *
Beroepsopleiding (uitgezonderd taal)	120	180
Algemene opleiding	80	/
Beroepsopleiding (uitgezonderd taal) + algemene opleiding	120	180

Specifieke plafonds met of zonder samenvallen van opleidingsuren en werkuren	Maxima	Maxima als beroepsopleiding = knelpuntberoep/basiseducatie/1e diploma HSO *
Taalopleiding	80	/
Taalopleiding + andere beroepsopleiding	100	180

BIJLAGEN BIJ DEEL 6.

JUSTITIEEL BELEID

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 1. VERVOLGINGSBELEID

Bijkomende informatie m.b.t. de strafrechtelijke vervolging in Vlaamse materies

Hieronder volgt een beknopt overzicht van Vlaamse materies en regelgeving die strafbepalingen bevatten en waarin aan Vlaamse personeelsleden toezichtstaken zijn toegekend, zonder exhaustief te zijn. In bepaalde gevallen wordt ook beknopt vermeld hoe het huidige vervolgingsbeleid georganiseerd is.

Leefmilieu, Natuur en Energie

De bevoegdheden inzake leefmilieu zijn quasi volledig geregionaliseerd.

De regelgeving inzake milieuhandhaving in Vlaanderen ligt vervat in titel XVI “Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen” van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM), zoals ingevoegd bij decreet van 21 december 2007 (reeds meermaals gewijzigd) alsook het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 (reeds meermaals gewijzigd).

Deze regelgeving omvat een duidelijk en uniform kader voor het toezicht en de sanctionering van het Vlaamse milieurecht. Naast het “klassieke” systeem van strafrechtelijke sanctionering bestaat tevens de mogelijkheid tot bestuurlijke sanctionering. Enerzijds betreft het de zgn. milieu-inbreuken die gedepenaliseerd zijn en exclusief bestuurlijk kunnen worden gesanctioneerd door de gewestelijke entiteit (de afdeling Milieuhandhaving van het dep. LNE). Anderzijds betreft het de zgn. milieumisdrijven, die aan de bevoegde procureur des Konings worden overgemaakt. De procureur des Konings beslist of hij het milieumisdrijf strafrechtelijk behandelt dan wel of het misdrijf wordt doorgestuurd (verval van de strafvordering) naar de gewestelijke entiteit met oog op (alternatieve) bestuurlijke beboeting. Binnen leefmilieu zijn er meerdere handhavingsactoren, zowel gemeentelijk, provinciaal als gewestelijk (binnen en buiten LNE). De gewestelijke toezichthouders binnen het beleidsdomein LNE worden opgesomd in art. 16.3.1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) en in art. 12 van het Milieuhandhavingsbesluit (BVR 12/12/2008). De thema’s waarop de handhaving betrekking heeft, m.n. de toezichtsoopdrachten, worden vermeld in art. 21 t.e.m. 32 van het Milieuhandhavingsbesluit.

Er is structureel overleg met de parketten en parketten-generaal in het kader van de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving (plenair en via werkgroepen), waarvan de werking en samenstelling decretaal verankerd is (zie www.vhrm.be). Daarnaast hebben de meeste handhavingsactoren binnen LNE ook (ad hoc) contacten met de werkgroep Vlaamse Milieumagistraten (parketten 1^e aanleg) en het expertisenetwerk leefmilieu (parket-generaal), of maken ze deel uit van regionale leefmilieunetwerken waarin ook de parketten participeren.

Daarnaast kan ook verwezen worden naar o.m.:

- de Prioriteitennota Vervolgingsbeleid Milieurecht van 2000 zoals in april 2013 geactualiseerd en ondertekend door minister Schauvliege en minister Turtelboom: bevat het engagement van de parketten om misdrijven die door de verbalisanten als “prioritair” worden aangeduid het meest gepaste gevolg te geven, d.w.z. strafrechtelijk behandelen of overmaken aan de gewestelijke entiteit met oog op bestuurlijke beboeting
- de Sorteernota van het College van Procureurs-generaal van 2011 met richtlijnen voor strafrechtelijke dan wel bestuurlijke sanctionering van milieumisdrijven

Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed

Agentschap Inspectie RWO heeft (strafrechtelijke) handhavingstaken voor de drie beleidsvelden en thema's Ruimtelijke Ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed

Er bestaat een commissie handhavingsbeleid RWO waarin is vertegenwoordigd:

Voor de Vlaamse overheid

- het departement RO
- agentschap Wonen
- agentschap OE
- agentschap Inspectie RWO
- Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid

Voor de parketten:

- Parketten-generaal (2 afgevaardigden)
- Parketten (2 afgevaardigden)

Voor de gemeenten:

- VVSG
- 2 gemeenten

Voor de politie:

- 1 vertegenwoordiger lokale politie

Deze commissie heeft tot nu toe geen verankering in de regelgeving, maar komt wel 2 tot 3 keer per jaar samen over onderwerpen die het algemene beleid betreffen op de beleidsvelden ruimtelijke ordening, onroerend erfgoed en wonen (krotverhuur - kwaliteitsbewaking woningen – domiciliefraude).

Op de drie beleidsvelden wordt er gewerkt met prioriteiten voor Vlaanderen. De lokale overheden kunnen andere prioriteiten hanteren (bv. optreden tegen lokale problematieken ruimtelijke ordening zoals opdelen van eengezinswoningen, verharding voortuinen voor autoverkoop enz...). De afstemming tussen Vlaamse en lokale prioriteiten wordt betracht via handhavingsprotocols met de individuele lokale besturen.

Naast het overleg via de commissie handhavingsbeleid is er overleg op het niveau van het ressort van een hof van beroep of op niveau van een gerechtelijk arrondissement. Per gerechtelijk arrondissement is er een vast aanspreekpunt in het agentschap Inspectie RWO. Er is een sporadische deelname expertisenetwerk leefmilieu (dat ook RO, OE en WO behartigt).

Werk en Sociale Economie

Strafrechtelijke vervolging heeft betrekking op volgende regelgeving:

- Decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede van de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen;
- Decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt;
- Decreet van 10 december 2010 betreffende de private arbeidsbemiddeling;

- Decreet van 17 februari 2012 betreffende de ondersteuning van het ondernemerschap op het vlak van de sociale economie en de stimulering van het maatschappelijk verantwoord ondernemen
- Wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers;
- Decreet van 30 april 2004 tot uniformisering van de toezichts-, sanctie- en strafbepalingen die zijn opgenomen in de regelgeving van de sociaalrechtelijke aangelegenheden, waarvoor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest bevoegd zijn (voor de andere dossiers);

Mobiliteit en Openbare Werken

De juridische grondslag is zowel terug te vinden in federale regelgeving (van voor de regionalisering) als in Vlaamse decreten.

Zonder exhaustief te zijn kan hier verwezen worden naar:

- het Wegverkeersreglement waar personeelsleden van het Agentschap Wegen en Verkeer, van De Lijn ... met politionele bevoegdheden worden belast
- het Algemeen Scheepvaartreglement waar in verband met het verkeer over het water gelijklopende bepalingen zijn opgenomen als deze die gelden in het Wegverkeersreglement voor het verkeer over de weg
- het materialendecreet waar handhavingstaken in verband met sluikestorten en zwerfvuil zijn bepaald
- het K.B. betreffende de technische eisen waaraan motorvoertuigen moeten voldoen waar de bevoegde personen uit het wegverkeersreglement eveneens als bevoegde personen worden beschouwd
- het rooilijnendecreet waarop de personeelsleden van het Agentschap Wegen en Verkeer toezicht kunnen uitoefenen
- de wet op de autosnelwegen die handhavingstaken aan deze zelfde personeelsleden verleend
- het decreet personenvervoer waaraan sommige personeelsleden van De Lijn bevoegdheden ontlene
- de samenwerkingsovereenkomst met de Belgische Staat die onder meer de basis vormt voor de beveiligingstaken op de Vlaamse luchthavens
- het decreet betreffende het vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren kent handhavingstaken toe aan Vlaamse personeelsleden
- het decreet betreffende de organisatie en de werking van de loodsdienst van het Vlaamse Gewest en het scheepvaartbegeleidingsdecreet bevatten een juridische grondslag op dit vlak
- de havenkapiteinswet en het havendecreet bepalen de politionele bevoegdheden van de Vlaamse personeelsleden in verband met handhaving

De contacten met de Parketten zijn niet geïnstitutionaliseerd en verlopen eerder informeel. Op het vlak van de wegeninspectie werd het Vlaamse Gewest in het verleden nauw betrokken bij richtlijnen die werden opgesteld door het openbaar ministerie. Deze richtlijnen zijn echter aan herziening toe.

Bij knelpunten is in de materie van de "gewichtsoverschrijding" ook wel sprake van ad-hoc contacten met de Parketten.

Er zijn informele contacten in verband met verkeersovertredingen die worden vastgesteld door onbemande camera's of naar aanleiding van een trajectcontrole.

Waterbeleid:

Er heeft in het verleden overleg plaatsgevonden tussen de Havenkapitein en de parketten. Momenteel is er geen structureel overleg (MDK; W&Z).

Er heeft in het verleden overleg plaatsgevonden tussen nv De Scheepvaart en de parketten. De samenwerking verloopt vlot o.a. wat betreft het verwijderen van gedumpte wagens. Momenteel is er geen structureel overleg (nv De Scheepvaart).

Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Het al dan niet strafrechtelijk vervolgen van inbreuken op WVG-regelgeving (of van inbreuken op door WVG geïnspecteerde regelgeving), wordt in algemene regel overgelaten aan de beoordelingsbevoegdheid van de parketten. In sommige gevallen wenst de Vlaamse overheid wel uitdrukkelijk dat vervolging wordt ingesteld. Zo wenst Kind en Gezin bvb. dat vervolging wordt ingesteld inzake illegale bemiddeling in adoptiedossiers. In andere gevallen wenst de Vlaamse overheid inspraak te krijgen in het vervolgingsbeleid. Dit is bvb. het geval voor de toepassing van de strafbepalingen uit artikel 128 en volgende van de gecoördineerde ziekenhuiswet, gesteld op de niet-naleving van bepaalde regels. Immers, de gemeenschappen zijn bevoegd voor het verlenen of intrekken van de erkenningen van ziekenhuizen. Dan is het logisch dat zij de intrekking of niet-erkenning effectief kunnen doen naleven. Invloed op de toepassing van de strafbepalingen van art. 128 en vlg. kan hierbij helpen.

Een specifieke situatie betreft de eventuele strafrechtelijke handhaving van bepalingen inzake het preventief gezondheidsbeleid. In het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventief gezondheidsbeleid zijn strafsancities opgenomen, specifiek voor de bevoegdheden van de afdeling Toezicht Volksgezondheid (initiatieven met betrekking tot fysieke, ruimtelijke en materiële omgevingsfactoren: biotische factoren die een gevaar vormen voor de volksgezondheid). In dit kader kunnen maatregelen genomen worden om infecties, allergieën, intoxicaties, epidemieën,... te voorkomen. Bepaalde ambtenaren van de afdeling Toezicht Volksgezondheid hebben ter zake ook politionele bevoegdheden (opmaken Pv's, nemen maatregelen, ...). Niet-naleving van opgelegde maatregelen of verhinderend van het toezicht is strafbaar gesteld. In dit kader functioneert ook een beroepscollege waar iemand die een maatregel opgelegd krijgt van afzondering omwille van verplichte behandeling of een beroepsverbod, in beroep kan gaan.

Vastgesteld wordt dat het zeer klein aantal Pv's dat hierover opgesteld wordt, niet gevolgd wordt door strafvervolging en dit zowel bij Pv's in het kader van de milieuwetgeving VLAREM als in het kader van het preventiedecreet (legionellabelsluit). Dat een en ander zijn oorzaak zou vinden in problemen met bewijskracht van de Pv's van de afdeling Toezicht Volksgezondheid, werd tot dusver nooit vernomen.

Een andere situatie waar een vorm van samenwerking/overleg wenselijk is, betreft het informeren van agentschappen over het gevolg dat door het parket gegeven wordt aan bepaalde opsporings- of gerechtelijke onderzoeken. Zo heeft bv. Kind en Gezin er belang bij geïnformeerd te worden over het gevolg dat gegeven wordt aan strafonderzoeken naar kindermishandeling en naar andere mogelijke inbreuken die een risico voor de veiligheid van kinderen inhouden, gesteld door een erkende of vergunde voorziening. Kind en Gezin heeft deze informatie nodig om een beslissing te kunnen nemen inzake een opheffing of een schorsing. Maar het geheim van het onderzoek verhindert dat deze door justitie gegeven wordt. In de regel worden in dergelijke situaties de gewone regels i.v.m. het strafprocesrecht gevolgd: Kind en Gezin stelt zich burgerlijke partij; meldt zich als benadeelde partij; vraagt inzage in het dossier na beëindiging van het onderzoek;....

Echter, in de praktijk heeft Kind en Gezin er behoefte aan sneller geïnformeerd te worden over een beperkt aantal feiten die een risico inhouden voor de veiligheid van kinderen en zonder daartoe steeds partij te moeten worden in een rechtszaak. In het verleden vonden omtrent een en ander ad-hoc contacten plaats tussen Kind en Gezin en het College van procureurs-generaal. Kind en Gezin wenst dat over deze problematiek een richtlijn van het College zou uitgewerkt worden aan de voorbereiding van dewelke Kind en Gezin wenst mee te werken.

Nog i.v.m. kindermishandeling kan gewezen worden op de samenwerking tussen justitie en hulpverlening, zoals geformuleerd in het Protocol kindermishandeling van 30 maart 2010. Op basis van dit protocol werden arrondissementale raden kindermishandeling opgericht waar de samenwerking tussen politie, justitie en hulpverlening afgesproken en verbeterd wordt. Op Vlaams niveau werd het Vlaams Forum Kindermishandeling opgericht voor de beleidsmatige samenwerking en opvolging van deze problematiek.

Een zeer uitgebalanceerde samenwerking tussen parket en hulpverlening inzake kindermishandeling, werd uitgetekend in het experimentele Protocol van Moed in het gerechtelijk arrondissement Antwerpen. Dit wordt – met het oog op eventuele spreiding – wetenschappelijk opgevolgd door het Steunpunt WVG.

Het agentschap Jongerenwelzijn neemt een bijzondere positie in t.o.v. het openbaar ministerie.

Artikelen 31 en 32 van het decreet van 7 maart 2008 inzake bijzondere jeugdbijstand regelt een aantal taken van de bemiddelingscommissies voor bijzondere jeugdbijstand waaronder:

- het in ontvangst nemen van bemiddelingsverzoeken of verzoeken om advies vanwege parketmagistraten belast met jeugdzaken;
- het met gemotiveerd advies een dossier betreffende een problematische opvoedingssituatie doorverwijzen naar het openbaar ministerie.

Het gaat in dit laatste geval dus niet zozeer om een ‘vervolgingsbeleid’ dan wel om ondersteunen of uitlokken van een ‘vordering’ (vordering van de jeugdrechter om gerechtelijke maatregelen te treffen) zonder dat er sprake is van een wetsovertreding. Over deze decretaal bepaalde procedures zijn er momenteel geen systematische, gestructureerde contacten met de procureurs-generaal.

In het voorontwerp van decreet betreffende de integrale jeugdhulp (dat de bepalingen i.v.m. de bemiddelingscommissies zal vervangen) is voorzien dat de gemandateerde voorzieningen (ondersteuningscentra jeugdzorg en de vertrouwenscentra kindermishandeling):

- verontrustende situaties, aangemeld door het openbaar ministerie, onderzoeken en aanklappend opvolgen en waarborgen dat daarin daadwerkelijk jeugdhulpverlening wordt verleend (art. 33);
- minderjarigen in een verontrustende situatie verwijzen naar het openbaar ministerie als jeugdhulpverlening maatschappelijk noodzakelijk is maar niet vrijwillig aanvaard wordt en de veiligheid en de ontplooiingskansen van de minderjarige in het gedrang zijn (art. 39).

Over de toekomstige toepassing van dit decreet wordt thans overleg gepleegd met de Unie van Jeugdmagistraten.

Het agentschap Jongerenwelzijn staat ook in voor de uitvoering van de maatregelen die door de jeugdrechtbank wordt uitgesproken ten aanzien van minderjarigen die een misdrijf hebben gepleegd (wet van 8 april betreffende de jeugdbescherming). Hierover wordt sporadisch overleg gepleegd met de jeugdmagistraten.

Het agentschap Jongerenwelzijn is onrechtstreeks betrokken bij het ‘expertisenetwerk jeugddelinquentie’ van het College van procureurs-generaal. Het agentschap krijgt de verslaggeving van dit expertisenetwerk toegezonden en in het regulier overleg tussen het agentschap, de FOD Justitie en de jeugdmagistraten wordt ad hoc ingegaan op vraagstukken die ook op het expertisenetwerk Jeugddelinquentie behandeld worden. Gelet op de bevoegdheidsoverdracht inzake de maatregelen ten aanzien van de jeugddelinquentie is in de toekomst een systematische deelname aan het expertisenetwerk noodzakelijk.

Een aantal voorzieningen aangestuurd door de afdeling Welzijn en Samenleving wordt gevat door samenwerkingsakkoorden/richtlijnen waarin samenwerking tussen hulpverlening en justitie vervat is. Het gaat om het Samenwerkingsakkoord tussen de Staat en de Vlaamse gemeenschap inzake slachtofferzorg waarin, naast de taakverdeling tussen hulpverlening/politie/justitie en andere afspraken, arrondissementele raden slachtofferzorg zijn voorzien onder het voorzitterschap van de referentiemagistraat slachtofferzorg. De richtlijnen van het College van procureurs-generaal inzake slachtofferonthaal en inzake de aanpak van intrafamiliaal geweld omvatten ook de rol en de tussenkomsten van de hulpverleningsdiensten van de gemeenschappen.

In het voorontwerp van decreet houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt een decretale basis gegeven aan de 'Meldpunten geweld, misbruik en kindermishandeling'. Bij de meldpunten kan iedereen terecht, die vragen heeft met betrekking tot misbruik, geweld of kindermishandeling. De meldpunten zorgen voor de nodige vraagverheldering en geven advies. Als dat echter nodig is verwijzen de meldpunten onmiddellijk en naadloos door naar het meest aangewezen hulp- en dienstverlenend aanbod (het vertrouwenscentrum kindermishandeling of een centrum voor algemeen welzijnswerk, naar gelang van het geval, of eventueel naar een voorziening die meer passende hulp kan verlenen) of naar justitie (het parket). Ook in dit kader zijn overleg en afspraken met het openbaar ministerie dus aangewezen.

Het agentschap Zorginspectie (en soms ook de afdeling Toezicht Volksgezondheid) wordt regelmatig geconfronteerd met het 'samenlopen' van een inspectie en een opsporings- of gerechtelijk onderzoek. In dat kader stellen zich vragen m.b.t.

- de toelaatbaarheid van de uitwisseling van informatie (inspectieverslagen) tussen Zorginspectie en politie;
- de meldingsplicht art. 29 Sv en het (gedeeld) beroepsgeheim (al dan niet) van inspecteurs;
- de toepassing van de bepalingen van de Salduz-wet (met o.m. nemo tenetur-beginsel) op inspecties;
- de vraag of een inspectie mag plaatsvinden als er reeds een opsporingsonderzoek loopt?

M.a.w. een reeks juridische vragen waaromtrent afstemming/overleg met parket/parket-generaal nodig is.

Meer in het algemeen is er de vraag hoe best kan opgetreden worden t.a.v. erkende of vergunde voorzieningen die inbreuken plegen op niet WVG-regelgeving zoals bvb. schending van de wetgeving op de handelspraktijken, op de consumentenbescherming, op de sociale zekerheid van zelfstandigen, op de vennootschapswetgeving, fiscale wetgeving, strafwetgeving,... De overheid komt mogelijke inbreuken te weten via de behandeling van klachten of naar aanleiding van een inspectie of dossieronderzoek. Gelet op de meldingsplicht van ambtenaren, dienen deze inbreuken gemeld te worden aan de bevoegde instanties (FOD Economie, FOD Sociale Zaken,...). Informatie over de uitkomsten van het onderzoek door de bevoegde diensten is belangrijk voor de Vlaamse overheid. Het zou immers het vertrouwen van de gebruikers schaden als zou blijken dat de Vlaamse overheid niet op de hoogte is van veroordelingen of maatregelen wegens inbreuken gepleegd door erkende of vergunde voorzieningen. Dit vergt m.a.w. ook contacten en overleg met andere federale diensten dan de gerechtelijke.

Internationaal Vlaanderen

Het Wapenhandeldecreet en het Wapenhandelbesluit regelen de in-, uit-, doorvoer en (intrauniale) overbrenging van defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen en munitie.

Het Wapenhandeldecreet betekent op het vlak van vervolging een breuk met het verleden in de zin dat het algemeen strafrecht van toepassing is op de vervolging van inbreuken inzake in-, uit- en doorvoer van wapens en militair materiaal (tegenover het douanestrafrecht onder de Wet van 5 augustus 1991). Het Wapenhandeldecreet voorziet op het vlak van sanctionering bovendien in zowel strafrechtelijke als administratieve sancties onder de vorm van “zachte depenalisering”. Dit houdt in dat de secretaris-generaal van Departement internationaal Vlaanderen (DiV) t.a.v. een vastgestelde inbreuk een administratieve sanctie kan opleggen als binnen twee maanden na de vaststelling van de inbreuk geen strafvordering is ingesteld. De bevoegde dienst binnen DiV voor de in-, uit- en doorvoer van wapens en militair materiaal, de dienst Controle Strategische Goederen (dCSG) en de bestaande Cel Handhaving werden aangesteld als toezichthouder over het Wapenhandeldecreet.

In het licht van de nieuwe nieuwe vervolgings- en sanctioneringsregeling werden op basis van een behoeftanalyse van de dCSG verschillende processen opgestart om de handhaving van het Wapenhandeldecreet te omkaderen.

Intern werd een overleg opgestart tussen de dCSG en de Cel Handhaving van het DiV met het oog op het vastleggen van een omvattende afsprakennota over de praktisch implementatie van de handhaving van het Wapenhandeldecreet en een eerste prioriteitennota. De kern van de afsprakennota zal worden gevormd door een stroomschema voor de behandeling van inbreukdossiers, operationele afspraken over interne en externe communicatie en een beslissingskader voor het opleggen van administratieve sancties. De nota zal ook een interne “werkgroep handhaving” oprichten.

Extern werd door de dCSG contact opgenomen met het College van Procureurs-generaal (CPG) met het oog op afspraken over onder meer: (1) het aanstellen van contactpersonen binnen de Vlaamse parketten; (2) richtlijnen omtrent het ter beschikken stellen aan de dCSG van relevante informatie in het kader van vergunningsdossiers; (3) opsporings- en vervolgingsprioriteiten en; (4) de werking van de zachte depenalisering voorzien door het Wapenhandeldecreet. De dCSG bereidt momenteel in samenwerking met een aangestelde contactpersoon binnen het CPG hieromtrent een dossier voor.

Met het oog op een omvattend begrip van de effecten van de nieuwe vervolgings- en sanctioneringsregeling op de formele en operationele aspecten van de strafprocedure bereidt de dCSG ten slotte een onderzoeksopdracht over deze problematiek voor. De resultaten moeten voor de dCSG een verdere basis geven voor afspraken met het CPG en met controle- en opsporingsinstanties zoals de Douane.

De secretaris-generaal van DiV kan t.a.v. overtredingen van de bepalingen van het Wapenhandeldecreet en het Wapenhandelbesluit administratieve sancties opleggen als binnen twee maanden na de vaststelling van een inbreuk geen strafvordering is ingesteld. Qua handhaving in de ruime zin kan de bevoegde minister in geval van aanwijzingen van inbreuken personen bij wijze van preventieve maatregel tijdelijk van de toepassing van het Wapenhandeldecreet uitsluiten.

Landbouw en Visserij

Voor landbouw wordt er met ingang van 1 januari 2014 voor geopteerd niet langer strafrechtelijk te sanctioneren, maar alleen nog administratief te handhaven. Daartoe is momenteel in het Vlaams Parlement een ontwerp van decreet in behandeling (art. 55-63).

Wat zeevisserij betreft, blijft de handhaving strafrechtelijk (zie artikel 64-69).

Onderwijs

De wet op de leerplicht bepaalt dat ouders verantwoordelijk zijn voor het regelmatig naar school gaan van hun kinderen of op een andere wijze voldoen aan de leerplicht. Dit kan bestraft worden met een boete voor de ouders, in geval van recidive kan zelfs een gevangenisstraf worden uitgesproken, dit is echter nog nooit gebeurd. Boetes zijn wel al uitgesproken de laatste schooljaren. Daarnaast kan het parket in het geval van spijbelen ook dagvaarden voor de jeugdrechtbank, in het kader van een problematische opvoedingssituatie (pos). De jeugdrechter kan dan beschermende maatregelen nemen ten aanzien van de minderjarige.

In het kader van de nieuwe wet op de jeugdbescherming geniet elk parket sinds 1 september 2006 de ondersteuning van een criminoloog die drie belangrijke opdrachten vervult:

- hij/zij ontmoet de jongere en diens ouders en informeert ze over de mogelijkheid een bemiddeling te overwegen;
- hij/zij werkt samenwerkingsverbanden uit met scholen en CLB's inzake spijbelgedrag;
- hij/zij werkt samenwerkingsverbanden uit om de aanpak van kindermishandeling te versterken.

Door de komst van deze parketcriminologen is er nu effectief een vervolgingsbeleid binnen de parketten rond spijbelen.

We onderscheiden twee soorten vormen van schoolverzuim, waarvoor het parket ingeschakeld kan worden:

- absoluut schoolverzuim: een leerplichtige leerling is niet ingeschreven in een school en voldoet ook op geen andere manier aan de leerplicht
- relatief schoolverzuim: een leerplichtige leerling is wel ingeschreven in een school, maar is hier niet regelmatig aanwezig

Voor de twee vormen van schoolverzuim wordt het parket ingeschakeld:

- voor dossiers absoluut schoolverzuim kadert dit in de opvolging van de leerplichtcontrole door AgODi: op het einde van de procedure worden die dossiers waarvoor er geen duidelijkheid is of er aan de leerplicht wordt voldaan, doorgestuurd naar het parket. Een goed overzicht van heel de procedure is terug te vinden in het rapport leerplicht.
- Voor dossiers relatief schoolverzuim: de dossiers van spijbelaars kunnen op twee manieren bij het parket terecht komen:
 - ✓ Via AgODi (scholen of CLB melden via een 'zorgwekkend dossier' dat een leerling hardnekkig spijbelt en zij hier geen oplossing voor vinden)
 - ✓ Via de lokale politie: indien er een lokaal spijbelplan is, dan kunnen scholen hardnekkige spijbelaars aanmelden bij de lokale politie, die dan een PV kunnen opstellen

Er is op regelmatige basis overleg tussen het beleidsdomein onderwijs (departement Onderwijs & Vorming en het Agentschap voor Onderwijsdiensten) en de coördinatoren van de parketcriminologen. Er is een Nederlandstalige en een Franstalige coördinatrice, die dus de coördinatie van de Nederlandstalige, respectievelijk Franstalige parketcriminologen op zich nemen. Zij organiseren o.a. thematische werkgroepen voor de parketcriminologen. Zo is er een werkgroep over spijbelen en het is met die werkgroep dat we in het verleden afgestemd hebben over de manier waarop de parketcriminologen hun lokale spijbelplannen vorm geven.

In samenwerking werd een 'voorbeeld' spijbelactieplan uitgewerkt en dit werd voorgelegd aan het expertisenetwerk jeugdbescherming, waar het eensgezind werd goedgekeurd. Het actieplan werd, via een omzendbrief van het parket bij het Hof van Beroep te Brussel, aan alle Vlaamse parketten bezorgd en is bedoeld als richtlijn bij het uitwerken van hun eigen spijbelplannen.

Financiën en Begroting

Binnen het beleidsdomein F&B oefent de Vlaamse Belastingdienst (Vlabel) controle uit op de naleving van de fiscale regelgeving zoals van toepassing op de gewestbelastingen in eigen beheer (onroerende voorheffing, verkeersbelasting, belasting op inverkeerstelling, eurovignet, leegstandsheffing bedrijfsruimten, verkrottingsheffing woningen/gebouwen en planbatenheffing).

Bij de vaststelling van inbreuken kan Vlabel administratieve sancties opleggen.¹

De daartoe gemachtigde controleurs van Vlabel beschikken tijdens de opsporing van overtredingen inzake de verkeersbelastingen, bij de afwikkeling ervan en bij het opstellen van processen-verbaal, over de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie.² Naast de administratieve sancties voorziet het WIB en het WIGB ook in strafrechtelijke sancties.³ Het openbaar ministerie kan o.a. vervolgingen instellen indien het kennis heeft gekregen van de feiten ten gevolge van een klacht of een aangifte van een ambtenaar die de machtiging had waarvan sprake is in artikel 29, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering (de delegatie om een klacht in te dienen, aangifte te doen of advies te verlenen aan de procureur des Konings volgens art. 461 WIB, is gebeurd bij art. 41 van het Besluit van de administrateur-generaal tot subdelegatie van sommige bevoegdheden aan personeelsleden van het agentschap Vlaamse Belastingdienst van 14 maart 2012). Voor de onroerende voorheffing zijn er nog geen strafrechtelijke vervolgingen ingesteld (Vlabel heeft nog geen aangifte moeten doen van strafrechtelijke inbreuken).

In het kader van de verkeersbelastingen kan de belastingplichtige bij overtredingen die worden vastgesteld door de politie (bijvoorbeeld bij gebruik van een wagen met een buitenlandse nummerplaat door een inwoner van België) ook zowel strafrechtelijk⁴ als administratief worden gesanctioneerd. De politie bezorgt de PV's aan Vlabel, die enkel instaat voor de administratieve sancties. Vlabel legt op basis van het PV van de politie steeds een administratieve boete op en koppelt dit terug aan de politie, maar wat betreft de strafrechtelijke vervolging bestaat er geen overleg.

Opmerking:

- 1) Vanaf 2015 is de inning in eigen beheer voorzien van de successie- en registratierechten. De wetboeken van successierechten en registratierechten bevatten ook een aantal bepalingen i.v.m. correctionele straffen.⁵
- 2) Voor de volledigheid wordt ook gewezen op de recente wet van 20 september 2012 tot instelling van het una-viaprincipe in de vervolging van overtredingen van de fiscale wetgeving en tot verhoging van de fiscale penale boetes (Una-viawet) die op 1 november 2012 in werking is getreden. Die wet:

¹ art. 445 van het wetboek van inkomstenbelastingen (WIB), art. 2, derde lid en 2 bis van het wetboek van de met inkomsten gelijkgestelde belastingen (WIGB), art. 2, tweede lid en 13 eurovignetwet,...; Besluit van de administrateur-generaal van 25 februari 2011 tot vaststelling van de administratieve boete bij overtreding van de wetten op de verkeersbelastingen, Besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2011 tot vaststelling van de schalen van de administratieve boete inzake eurovignet

² art. 120 tot en met 123 WIGB, Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot invoering van een eigen controle-instantie ter controle op de naleving van de wetten op de verkeersbelastingen, Besluit van de administrateur-generaal van 24 november 2010 tot uitvoering van de oprichting van een Vlaamse controle-instantie voor de naleving van de wetten op de verkeersbelastingen, art. 1 Koninklijk besluit op het eurovignet van 9 januari 1995; art. 14/1 Koninklijk besluit van 8 juli 1970 houdende de algemene verordening betreffende de met de inkomstenbelastingen gelijkgestelde belastingen, zoals van toepassing in het Vlaams Gewest

³ art. 449 tot 463 WIB, die via art. 2 WIGB ook van toepassing is op de verkeersbelasting; art. 41 WIGB

⁴ meestal zien we dat de procureur des Konings gebruik maakt van art. 216 bis Wetboek van Strafvordering = vraag aan overtreder om geldsom te betalen aan de FOD Financiën, ontvanger der penale boeten

⁵ artikel 133-133 decies W.Succ., art. 206 t/m 207 W.Reg

- tracht een oplossing te bieden voor het non-bis-in-idemprobleem dat in fiscale zaken kon ontstaan door de samenloop van een administratieve en strafrechtelijke bestraffing voor dezelfde feiten;
- tracht een overleg mogelijk te maken tussen parket, fiscale administratie en politie inzake dossiers van fiscale fraude en meer bepaald met betrekking tot de weg die het dossier moet volgen;
- verhoogt de pecuniaire strafrechtelijke sancties aanzienlijk om aan de strafrechtelijke aanpak een voldoende ontradend effect te geven.

Deze wet van 20 september 2012 heeft het 'una via'-principe enkel voor bepaalde belastingen geïmplementeerd. Het probleem van bovenvermelde samenloop stelt zich immers niet bij alle belastingen. Een grondig onderzoek voor alle gewestbelastingen lijkt nog aangewezen.

Een vervolgingsbeleid in samenwerking met de parketten is er niet. Er is wel samenwerking tussen de Vlaamse Belastingdienst en de politie, de FOD Financiën (douane en accijnzen) en andere Vlaamse overheidsdiensten (MOW) voor de opsporing van inbreuken op de wetgeving inzake de verkeersbelastingen. Afspraken voor gezamenlijke controles worden gemaakt op ad hoc basis.

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 2. JUSTITIEHUIZEN

Bijkomende informatie bij de bespreking van de effecten van de nuloptie

1. Aanbevelingen Raad van Europa inzake gemeenschapsgerichte straffen en maatregelen en inzake bemiddeling

Recommandation CM/Rec(2010)1 du Comité des Ministres aux Etats membres sur les règles du Conseil de l'Europe relatives à la probation
(adoptée par le Comité des Ministres le 20 janvier 2010, lors de la 1075e réunion des Délégués des Ministres)

Le Comité des Ministres, en vertu de l'article 15.b du Statut du Conseil de l'Europe,

Considérant que le but du Conseil de l'Europe est de réaliser une union plus étroite entre ses membres, en particulier par l'harmonisation des législations sur des questions d'intérêt commun ;

Considérant que le but de la probation est de contribuer à l'équité de la justice pénale ainsi qu'à la sécurité publique en prévenant et en réduisant la commission d'infraction ;

Considérant que les services chargés de la probation font partie des services essentiels de la justice et que leur travail a un impact sur la diminution de la population carcérale ;

Eu égard :

- à la Déclaration et au Plan d'action adoptés lors du Troisième Sommet des Chefs d'Etat et de Gouvernement du Conseil de l'Europe (Varsovie, 16-17 mai 2005), en particulier pour ce qui concerne la sécurité des citoyens ;
- à la Résolution n° 2 (paragraphe 19) adoptée par la 26e Conférence des ministres européens de la justice (Helsinki, 7-8 avril 2005) ;

Prenant en compte :

- la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (STE n° 5) ;
- la Convention européenne pour la surveillance des personnes condamnées ou libérées sous condition (STE n° 51) ;
- la Convention européenne sur la valeur internationale des jugements répressifs (STE n° 70) ;
- la Recommandation n° R (92) 16 relative aux règles européennes sur les sanctions et mesures appliquées dans la communauté ;
- la Recommandation n° R (97) 12 sur le personnel chargé de l'application des sanctions et mesures ;
- la Recommandation n° R (99) 19 sur la médiation pénale ;
- la Recommandation n° R (99) 22 concernant le surpeuplement des prisons et l'inflation carcérale ;
- la Recommandation Rec(2000)22 concernant l'amélioration de la mise en œuvre des règles européennes sur les sanctions et mesures appliquées dans la communauté ;
- la Recommandation Rec(2003)22 concernant la libération conditionnelle ;

- la Recommandation Rec(2003)23 concernant la gestion par les administrations pénitentiaires des condamnés à perpétuité et des autres détenus de longue durée ;
- la Recommandation Rec(2006)2 sur les Règles pénitentiaires européennes ;
- la Recommandation Rec(2006)8 sur l'assistance aux victimes d'infractions ; et
- la Recommandation Rec(2006)13 concernant la détention provisoire, les conditions dans lesquelles elle est exécutée et la mise en place de garanties contre les abus ;

Prenant également en compte :

- les Règles minima des Nations Unies pour l'élaboration de mesures non privatives de liberté (Règles de Tokyo),

Recommande aux gouvernements des Etats membres :

- d'être guidés, dans l'élaboration de leurs législations et de leurs politiques ainsi que de leurs pratiques, par les règles figurant dans les annexes à la présente recommandation ;
- de s'assurer que la présente recommandation et son commentaire sont traduits et diffusés de la façon la plus large possible et plus particulièrement auprès des autorités judiciaires, des services de probation, des services pénitentiaires, ainsi que des médias et du grand public.

Annexe I à la Recommandation CM/Rec(2010)1

Partie I : Portée, champ d'application, définitions et principes fondamentaux

Portée et champ d'application

Les présentes règles énoncent les principes qui doivent guider la création et le bon fonctionnement des services de probation. Elles s'appliquent aussi à d'autres organisations lorsqu'elles accomplissent les tâches couvertes par ces règles, y compris d'autres organismes publics, ainsi que des organisations non gouvernementales et commerciales.

Elles ne sauraient en aucune manière être interprétées comme faisant obstacle à l'application de normes et instruments internationaux pertinents relatifs aux droits de l'homme plus favorables à la prise en charge des auteurs d'infraction.

Les présentes règles doivent être lues en parallèle avec la Recommandation n° R (92) 16 relative aux règles européennes sur les sanctions et mesures appliquées dans la communauté.

De plus, ces règles complètent les dispositions pertinentes de la Recommandation n° R (97) 12 sur le personnel chargé de l'application des sanctions et mesures, de la Recommandation n° R (99) 19 sur la médiation pénale, de la Recommandation Rec(2000)22 concernant l'amélioration de la mise en œuvre des règles européennes sur les sanctions et mesures appliquées dans la communauté, de la Recommandation Rec(2003)22 concernant la libération conditionnelle, de la Recommandation Rec(2003)23 concernant la gestion par les administrations pénitentiaires des condamnés à perpétuité et des autres détenus de longue durée, de la Recommandation Rec(2006)2 sur les Règles pénitentiaires européennes, de la Recommandation Rec(2006)8 sur l'assistance aux victimes d'infractions, et de la Recommandation Rec(2006)13 concernant la détention provisoire, les conditions dans lesquelles elle est exécutée et la mise en place de garanties contre les abus, et doivent être interprétées ensemble.

Définitions

Probation : ce terme décrit l'exécution en milieu ouvert de sanctions et mesures définies par la loi et prononcées à l'encontre d'un auteur d'infraction. Elle consiste en toute une série d'activités et d'interventions, qui impliquent suivi, conseil et assistance dans le but de réintégrer socialement l'auteur d'infraction dans la société et de contribuer à la sécurité collective.

Service de probation : tout organisme désigné par la loi pour remplir les tâches et responsabilités décrites ci-dessus. Suivant le système national, le travail du service de probation peut également inclure la transmission d'informations et d'avis aux autorités judiciaires et aux autres autorités décisionnaires pour les aider à prendre des décisions équitables en connaissance de cause ; le conseil et l'assistance aux auteurs d'infraction pendant leur détention pour préparer leur libération et leur réinsertion ; l'assistance aux personnes en libération anticipée et leur contrôle ; des interventions de justice réparatrice ; et l'offre d'une assistance aux victimes de crime.

Sanctions et mesures appliquées dans la communauté : sanctions et mesures qui maintiennent l'auteur d'infraction dans la communauté et impliquent certaines restrictions de liberté par l'imposition de conditions et/ou d'obligations. L'expression désigne les sanctions décidées par une autorité judiciaire ou administrative et les mesures prises avant la décision imposant la sanction ou à la place d'une telle décision, de même que les modalités d'exécution d'une peine d'emprisonnement hors d'un établissement pénitentiaire.

Aide à la réadaptation : processus consistant à réintégrer de manière volontaire dans la société un auteur d'infraction, après sa sortie définitive de prison, d'une manière à la fois positive, planifiée et encadrée. Dans les présentes règles, ce terme est distinct du terme « réinsertion », qui fait référence à une intervention prévue par la loi et mise en place après la sortie.

Principes fondamentaux

1. Les services de probation ont pour but de réduire la commission de nouvelles infractions en établissant des relations positives avec les auteurs d'infraction afin d'assurer le suivi (y compris un contrôle, le cas échéant), de les guider et de les assister pour favoriser la réussite de leur insertion sociale. De cette manière, la probation contribue à la sécurité collective et à la bonne administration de la justice.
2. Les services de probation sont tenus de respecter les droits fondamentaux des auteurs d'infraction. Dans toutes leurs interventions, ils tiennent dûment compte de la dignité, de la santé, de la sécurité et du bien-être des auteurs d'infraction.
3. Dans tous les cas où les services de probation traitent des questions relatives aux victimes d'infraction, ils sont tenus de respecter les droits et les besoins de ces dernières.
4. Les services de probation tiennent pleinement compte des particularités, de la situation et des besoins individuels des auteurs d'infraction, de manière à ce que chaque cas soit traité avec justice et équité. Les interventions des services de probation sont menées sans discrimination fondée notamment sur le sexe, la race, la couleur, la langue, la religion, le handicap, l'orientation sexuelle, les opinions politiques ou autres, l'origine nationale ou sociale, l'appartenance à un groupe ethnique minoritaire, la fortune, la naissance ou toute autre situation.
5. En exécutant toute sanction ou mesure, les services de probation ne doivent pas imposer à l'auteur d'infraction des charges ou des restrictions de ses droits supérieures à ce qui a été prévu par la décision judiciaire ou administrative et qui résulte dans chaque cas particulier de la gravité de l'infraction ou du risque de récidive convenablement évalué.

6. Dans toute la mesure du possible, les services de probation recherchent le consentement éclairé et la coopération d'auteurs d'infraction pour toutes les interventions qui les concernent.
7. Chaque intervention préalable à l'établissement définitif de la culpabilité doit se faire avec le consentement éclairé de l'auteur d'infraction et ne doit pas porter atteinte à la présomption d'innocence.
8. Les services de probation, leurs missions et leurs responsabilités, ainsi que leurs relations avec les pouvoirs publics et d'autres organismes, sont définis par le droit national.
9. La probation reste de la responsabilité des pouvoirs publics, même dans les cas où les services sont assurés par d'autres organismes ou par des bénévoles.
10. Les services de probation bénéficient d'un statut et d'une reconnaissance correspondant à leur mission et sont dotés de ressources suffisantes.
11. Les autorités décisionnaires utilisent, si approprié, les conseils et le suivi professionnels des services de probation afin, d'une part, de réduire le risque de récidive, et, d'autre part, de développer l'usage des mesures alternatives à la privation de liberté.
12. Les services de probation coopèrent avec d'autres organismes publics ou privés et les communautés locales pour promouvoir l'insertion sociale des auteurs d'infraction. Un travail pluridisciplinaire et interorganisationnel, coordonné et complémentaire est nécessaire pour répondre aux besoins souvent complexes des auteurs d'infraction et renforcer la sécurité collective.
13. Toutes les activités et interventions des services de probation respectent les normes déontologiques et professionnelles nationales et internationales les plus avancées.
14. Des procédures accessibles, impartiales et efficaces de dépôt de plainte concernant la pratique probatoire doivent être établies.
15. Les services de probation sont soumis à une inspection gouvernementale régulière et/ou à un contrôle indépendant.
16. Les autorités compétentes soutiennent l'efficacité des mesures de probation en encourageant la recherche scientifique, dont les résultats doivent orienter les politiques et les pratiques en matière de probation.
17. Les autorités compétentes et les services de probation informent les médias et le grand public de l'action des services de probation afin de mieux faire comprendre leur rôle et leur valeur pour la société.

Partie II : Organisation et personnel

Organisation

18. La structure, le statut et les ressources des services de probation doivent correspondre au volume des tâches et des responsabilités qui leur sont confiées et doivent refléter l'importance du service public qu'ils assurent.
19. Les services de probation, qu'il s'agisse d'organismes publics ou privés, sont tenus de se conformer aux instructions et aux règles formelles de la politique d'intervention établies par les autorités compétentes.

20. Tout organisme privé assurant des services de probation pour les auteurs d'infraction doit être agréé par les autorités compétentes, conformément au droit national.

Personnel

21. Les services de probation doivent agir de façon à gagner la crédibilité des autres organes de justice et de la société civile pour le statut et le travail effectué par leur personnel. Les autorités compétentes s'efforcent de faciliter à atteindre ce but en lui fournissant des ressources adéquates, en veillant à ce que le personnel soit sélectionné et recruté de façon ciblée, correctement rémunéré et placé sous l'autorité d'une direction compétente.

22. Le personnel est recruté et sélectionné en fonction de critères approuvés qui doivent insister sur l'intégrité, les qualités humaines, les compétences professionnelles et les aptitudes personnelles nécessaires à la tâche complexe qui l'attend.

23. Tous les membres du personnel doivent avoir accès à des formations adaptées à leur rôle et à leur degré de responsabilité professionnelle.

24. Une formation initiale est dispensée à tous les membres du personnel dans le but de leur transmettre les compétences, les connaissances et les valeurs nécessaires. Le personnel est évalué selon des modalités reconnues et des qualifications, qui valident le niveau de compétence atteint, sont décernées.

25. Le personnel doit, tout au long de sa carrière, entretenir et améliorer ses connaissances et ses compétences professionnelles grâce à des formations et au développement continu qui lui sont proposés.

26. Le personnel doit être formé et habilité à agir selon son appréciation, dans le respect de la loi, de l'éthique, des principes de l'institution, des normes professionnelles actualisées et du code déontologique.

27. Le personnel travaillant ou amené à travailler avec les auteurs qui ont commis des infractions de nature particulière reçoit une formation spécialisée à cet effet.

28. La formation prend en compte les auteurs d'infraction et, le cas échéant, les victimes particulièrement vulnérables ou qui ont des besoins particuliers.

29. Les effectifs des services de probation doivent être suffisants pour qu'ils puissent assurer pleinement leur mission. Le nombre de dossiers que chaque agent a à traiter doit lui permettre de surveiller, guider et assister efficacement les auteurs d'infraction, de manière humaine et, si cela est approprié, de travailler avec leur famille et, le cas échéant, les victimes. Si la demande est excessive, il est de la responsabilité de la direction de chercher des solutions et d'indiquer au personnel les tâches prioritaires.

30. La direction assure la qualité du travail de probation en dirigeant, guidant, supervisant et motivant le personnel. Ce dernier doit rendre compte de ses actes.

31. La direction veille à développer et à entretenir de bonnes relations de travail et de bons contacts avec d'autres services et partenaires, avec les bénévoles, les pouvoirs publics, les médias et le grand public.

32. Des dispositions prévoient la consultation collégiale du personnel par la direction sur des questions d'ordre général relatives à l'activité professionnelle et aux conditions d'emploi y afférant.

33. La rémunération, les avantages sociaux et les conditions d'emploi du personnel doivent être en rapport avec le statut de la profession et doivent correspondre à la nature astreignante de leur travail pour permettre de recruter et de conserver un personnel compétent.

34. Des bénévoles peuvent être impliqués dans certains aspects du travail de probation. Ils font l'objet d'une sélection, d'un soutien et de l'attribution des ressources adéquates.

Partie III

Responsabilités et relations avec d'autres organismes

35. En accord avec le droit national, les services de probation sont en contact avec les autorités judiciaires et, si nécessaire, avec d'autres autorités compétentes, et leur fournissent des informations. Ils leur communiquent en règle générale des informations de portée générale ainsi que relatives à des cas particuliers concernant notamment l'impact probable de la détention et l'opportunité d'appliquer des sanctions et mesures non privatives de liberté. Dans les hypothèses où des rapports relatifs à des cas particuliers sont requis, l'information à communiquer doit être clairement définie.

36. Les services de probation soumettent régulièrement aux autorités compétentes des rapports et des comptes rendus sur l'ensemble de leur action.

37. Les services de probation coopèrent avec d'autres organes du système judiciaire, avec les services de soutien et avec la société civile pour s'acquitter efficacement de leurs missions et obligations.

38. Les services de probation incitent et aident les services de soutien à assumer les responsabilités qui sont les leurs en ce qui concerne l'assistance à porter aux auteurs d'infraction en tant que membres de la société.

39. Indépendamment du fait qu'ils fassent ou non partie d'une même organisation, les services de probation et les services en milieu fermé travaillent en étroite coopération pour contribuer à un passage réussi de la vie carcérale à la vie en société.

40. En cas de besoin, des accords interorganisationnels de portée générale ou concernant des cas particuliers et précisant les conditions de coopération et d'assistance sont conclus entre différents partenaires.

41. Le droit national doit établir des règles formelles et claires relatives au secret professionnel, à la protection des données et à l'échange d'informations. En cas d'établissement de partenariat, il est fait expressément mention de ces règles.

Partie IV

Le travail de probation

Rapports présententiels

42. En fonction du système juridique national, les services de probation peuvent établir des rapports présententiels sur des auteurs présumés d'infraction particulière dans le but, le cas échéant, d'aider les autorités judiciaires à statuer sur l'opportunité des poursuites ou sur la sanction ou la mesure appropriée. Dans ce cas, ils communiquent régulièrement avec les autorités judiciaires pour déterminer les situations dans lesquelles ce type de rapport peut être utile.

43. Les rapports présentenciels se fondent sur des informations clairement identifiées. Dans la mesure du possible, elles doivent être vérifiées et mises à jour pendant le déroulement de la procédure.

44. Les auteurs présumés d'infraction doivent avoir la possibilité de participer à l'établissement du rapport, dans lequel leur avis, si disponible, doit être reflété et dont le contenu doit leur être communiqué personnellement ou par l'intermédiaire de leur représentant légal.

Autres rapports consultatifs

45. En fonction du système juridique national, les services de probation peuvent établir les rapports nécessaires à la prise des décisions par les autorités compétentes. Ces rapports donnent un avis :

- a. sur la possibilité de libérer l'auteur d'infraction ;
- b. sur les conditions particulières dont doit éventuellement être assortie la décision de libération de l'auteur ;
- c. sur toute prise en charge nécessaire pour préparer l'auteur d'infraction à sa libération.

46. Les auteurs d'infraction doivent avoir la possibilité, le cas échéant, de participer à l'établissement de ce rapport, dans lequel leur avis, si disponible, doit être reflété et dont le contenu doit leur être communiqué personnellement ou par l'intermédiaire de leur représentant légal.

Le travail d'intérêt général

47. Le travail d'intérêt général est une sanction ou mesure appliquée dans la communauté qui implique l'organisation et le suivi par les services de probation d'un travail bénévole au service de la collectivité à titre de réparation effective ou symbolique du préjudice causé par l'auteur d'infraction. Le travail d'intérêt général ne doit pas être de nature à stigmatiser les auteurs d'infraction et les services de probation doivent chercher à identifier et à utiliser des tâches propices au développement des compétences et à l'insertion sociale des auteurs d'infraction.

48. Le travail d'intérêt général ne doit pas être exécuté au bénéfice des services de probation, de leur personnel ou dans un but commercial.

49. Lors de la sélection des tâches qui se prêtent au travail d'intérêt général, les services de probation prennent en compte la sécurité de la collectivité et des bénéficiaires directs de ce travail.

50. La protection des auteurs d'infraction affectés à un travail d'intérêt général doit être assurée par des mesures adéquates d'hygiène et de sécurité. Ces mesures ne peuvent pas être moins rigoureuses que celles applicables aux autres travailleurs.

51. Les services de probation conçoivent des programmes de travail d'intérêt général prévoyant toute une série de tâches correspondant aux différentes aptitudes des auteurs d'infraction et à la diversité de leurs besoins. En particulier, des tâches adaptées doivent être prévues pour les femmes, pour les personnes handicapées, pour les jeunes adultes et pour les personnes âgées.

52. Les auteurs d'infraction doivent être consultés sur les types de travail qu'ils peuvent effectuer.

Les mesures de suivi

53. En accord avec le droit national, les services de probation peuvent assurer un suivi avant, pendant et après le procès, tel un suivi dans le cadre d'une libération provisoire, d'une libération sous caution, d'abandon conditionnel des poursuites, d'une peine conditionnelle ou avec sursis, ou d'une libération anticipée.

54. Pour garantir le respect de la mesure, il est nécessaire que le suivi soit pleinement adapté à la diversité des auteurs d'infraction et à leurs besoins.

55. Le suivi ne doit pas être considéré comme un simple contrôle, mais aussi comme un moyen de conseiller, d'aider et d'accompagner les auteurs d'infraction. En cas de besoin, il doit être complété par d'autres interventions, proposées par les services de probation ou d'autres organismes, telles que des formations, le développement de compétences, des offres d'emploi et des dispositifs de soins.

Le travail avec la famille de l'auteur d'infraction

56. En cas de besoin, et conformément au droit national, les services de probation offrent, directement ou par l'intermédiaire de services partenaires, soutien, conseil et information aux familles des auteurs d'infraction.

La surveillance électronique

57. Lorsque la surveillance électronique est mise en place dans le cadre du suivi probatoire, elle doit être complétée par des interventions conçues pour mener à la réintégration et aider le désistement.

58. Le niveau de surveillance technologique ne doit pas être plus intrusif que nécessaire en fonction de chaque cas particulier et il doit tenir compte de la gravité de l'infraction commise et des risques pour la sécurité collective.

La réinsertion

59. Lorsque des services de probation sont chargés du suivi d'auteurs d'infraction après leur remise en liberté, ils coopèrent avec les autorités pénitentiaires, les auteurs, leur famille et la collectivité afin de préparer leur libération et leur réinsertion dans la société. Ils établissent des contacts avec les services compétents en milieu fermé afin d'aider leur réinsertion sociale et professionnelle après la sortie.

60. Les services de probation doivent disposer de tous les accès nécessaires aux détenus afin de pouvoir les aider à préparer leur libération et à organiser leur réinsertion dans le but d'assurer la continuité d'une prise en charge fondée sur tout travail constructif entrepris pendant leur détention.

61. Le suivi après une libération anticipée doit avoir pour but de combler les besoins de réinsertion de l'auteur d'infraction tels que l'emploi, le logement, l'éducation et d'assurer le respect des conditions de libération dans le but de réduire les risques de récidive et de préjudices graves.

L'aide à la réadaptation

62. Lorsque toutes les obligations postérieures à la libération sont levées, les services de probation devraient pouvoir continuer, lorsque le droit national le permet, à offrir une aide à

la réadaptation aux anciens délinquants qui le demandent pour les aider à poursuivre leur vie dans le respect des lois.

Le travail de probation avec les auteurs d'infraction de nationalité étrangère et les ressortissants nationaux sanctionnés à l'étranger

63. Les services de probation offrent des services accessibles aux auteurs d'infraction de nationalité étrangère, tout particulièrement en ce qui concerne le suivi en milieu ouvert et la réinsertion.

64. Lorsqu'il existe des dispositions prévoyant le transfert des interventions de probation concernant des auteurs d'infraction de nationalité étrangère, ceux-ci doivent être informés de leurs droits à ce sujet. Une coopération étroite et continue doit être établie et maintenue autant que possible avec les services de probation du pays d'origine afin de faciliter le suivi nécessaire au retour de l'auteur d'infraction dans son pays.

65. Les services de probation doivent viser à faciliter, avec l'accord des autorités nationales, les contacts et le soutien déjà établis avec les ressortissants nationaux sanctionnés à l'étranger qui leur sont connus, et à les encourager à utiliser les services de soutien appropriés à leur retour.

Partie V

Le processus de suivi

Appréciation

66. Avant et pendant la mise en place du suivi d'un auteur d'infraction, ce dernier fait l'objet, le cas échéant, d'une appréciation qui analyse de façon systématique et approfondie sa situation particulière, y compris les risques, les facteurs positifs et les besoins, les interventions nécessaires pour répondre à ces besoins ainsi qu'une appréciation de la réceptivité de l'auteur d'infraction à ces interventions.

67. Dans la mesure du possible, les auteurs d'infraction doivent avoir la possibilité de participer activement à cette appréciation formelle, ce qui implique notamment que leurs avis et souhaits personnels soient dûment pris en compte, de même que leurs qualités personnelles et leur sens des responsabilités pour éviter la récidive.

68. Les auteurs d'infraction sont informés de la procédure et des conclusions de l'appréciation.

69. L'appréciation est un processus continu dont l'exactitude et la pertinence doivent être examinées périodiquement.

70. L'appréciation est recommandée :

- a. au moment où la peine ou mesure la plus appropriée est déterminée ou lorsqu'une solution autre que la procédure pénale formelle est envisagée ;
- b. au début d'une période de suivi ;
- c. en cas de changements importants dans la vie de l'auteur d'infraction ;
- d. lorsqu'il est envisagé de modifier la nature ou le niveau de suivi ;
- e. à la fin de la mesure de suivi.

71. Le personnel doit être formé à effectuer des appréciations conformément aux présentes règles. Lorsque les systèmes nationaux ont recours à des instruments d'appréciation, le

personnel doit être formé à comprendre la valeur potentielle et la limite de tels instruments, et à les utiliser pour étayer son appréciation professionnelle.

Planification

72. Un plan d'exécution pour la mise en œuvre de toutes les sanctions et mesures est établi par les autorités compétentes, et consigné dans le dossier de l'intéressé. Ce plan guide le travail des services de probation et permet au personnel et aux auteurs d'infraction d'évaluer les progrès réalisés pour atteindre les objectifs fixés.

73. Le plan d'exécution est négocié et établi dans toute la mesure du possible en concertation avec l'auteur d'infraction.

74. Le plan s'appuie sur l'appréciation initiale et présente les interventions qui seront mises en place.

75. A chaque fois que l'appréciation est revue, le plan d'exécution doit être révisé, si nécessaire.

Interventions

76. Les interventions ont pour but la réintégration et le désistement, et doivent donc être constructives et proportionnelles à la sanction ou mesure imposée.

77. Les services de probation doivent pouvoir recourir à diverses méthodes, fondées sur une approche pluridisciplinaire et des connaissances solides issues de la recherche scientifique dans ce domaine.

78. Les auteurs d'infraction doivent être pleinement informés à l'avance de toute intervention proposée. Tout doit être entrepris pour s'assurer de leur participation active à ces interventions.

79. Pour la mise en place des interventions et l'orientation de l'intéressé vers les organismes appropriés, les services de probation font appel, le cas échéant, à des services de soutien.

80. Quel que soit le nombre de personnes amenées à travailler avec un auteur d'infraction, ce dernier relève de la responsabilité d'un membre identifié du personnel. Son rôle est d'évaluer, d'élaborer et de coordonner le plan d'exécution général, d'assurer les contacts avec l'auteur d'infraction et de veiller au respect du dispositif. Ce mode de fonctionnement est d'autant plus important dans les cas où les auteurs d'infraction font l'objet de plusieurs interventions ou lorsque plusieurs organismes sont impliqués.

Evaluation

81. Les progrès réalisés par les auteurs d'infraction sont évalués à intervalles réguliers et se répercutent sur le plan d'exécution pour la durée de suivi restant à courir. L'évaluation est consignée dans le dossier de l'intéressé et, si nécessaire, jointe au rapport de suivi adressé à l'autorité décisionnaire.

82. L'évaluation reflète également dans quelle mesure le plan d'exécution a été défini, mis en œuvre et a produit les effets attendus. Les services de probation sont habilités à proposer à l'autorité décisionnaire de modifier les modalités de suivi ou de mettre un terme à ce dernier lorsque cela est approprié.

83. L'avis de l'auteur d'infraction quant à la pertinence du suivi est à joindre à l'évaluation.

84. A la fin de la période de suivi, une évaluation finale est effectuée. Les auteurs d'infraction doivent être informés que cette évaluation restera dans leur dossier et pourra être utilisée par après.

Exécution et respect des obligations

85. Les services de probation veillent à ce que les auteurs d'infraction respectent activement le suivi dont ils font l'objet et toutes les obligations imposées. Pour obtenir la coopération des auteurs d'infraction, les services de probation évitent de recourir à la seule perspective de sanctions en cas de non-respect des obligations.

86. Les auteurs d'infraction sont pleinement informés de ce que l'on attend d'eux, des devoirs et responsabilités du personnel de probation et des conséquences du non-respect des obligations prescrites.

87. Lorsque l'auteur d'infraction ne respecte pas les obligations imposées, le personnel de probation doit réagir de manière active et rapide. La réaction doit tenir pleinement compte des circonstances du non-respect de ces obligations.

Dossiers, informations et confidentialité

88. Tous les services de probation tiennent un compte-rendu formel, précis et à jour de leur travail. Ce compte-rendu comprend normalement les données personnelles des personnes concernées, qui sont nécessaires à l'exécution de la sanction ou de la mesure prononcée, un historique des contacts des intéressés avec le service de probation et les actions entreprises dans leur cas. Y sont également consignés les appréciations, plans d'exécution, interventions et évaluations.

89. Les dossiers individuels sont soumis aux principes de confidentialité et de protection des données tels que prévus par le droit national. Les informations confidentielles ne peuvent être communiquées qu'aux organismes concernés, conformément à des procédures strictes de traitement et d'utilisation à des fins bien définies.

90. Les dossiers individuels sont un moyen important de garantir la responsabilité de tous les intervenants. Ils doivent être régulièrement contrôlés par la direction et être présentés à la demande lors d'inspections et de contrôles formels.

91. Les services de probation doivent être en mesure d'informer la justice et les autres autorités compétentes des actions en cours, des progrès de l'auteur d'infraction et de la mesure dans laquelle il respecte ses obligations.

92. L'auteur d'infraction a accès à ses dossiers dans la mesure où c'est prévu par le droit national et ne porte pas atteinte au droit à la vie privée de tierces personnes. L'auteur d'infraction a le droit de contester le contenu de ces dossiers.

Partie VI

Autres missions des services de probation

Travail avec les victimes

93. Si les services de probation sont amenés à intervenir auprès des victimes d'infraction, ils doivent les aider à surmonter les conséquences de l'infraction commise, en tenant pleinement compte de la diversité de leurs besoins.

94. Si nécessaire, les services de probation se mettent en contact avec les services d'aide aux victimes pour s'assurer que les besoins de ces dernières sont pris en compte.

95. Si les services de probation sont amenés à entrer en contact avec les victimes et/ou leur demandent leur avis, celles-ci doivent être clairement informées que les décisions relatives à la sanction des auteurs d'infraction sont prises en fonction de plusieurs facteurs et pas seulement en fonction du préjudice infligé à une victime donnée.

96. Même si les services de probation ne travaillent pas directement avec les victimes, leurs interventions doivent respecter les droits et besoins de ces dernières, et viser à sensibiliser l'auteur d'infraction au préjudice subi par les victimes, et l'amener à en assumer la responsabilité.

Pratiques de justice réparatrice

97. Si les services de probation sont amenés à participer à des actions de justice réparatrice, les droits et responsabilités des auteurs d'infraction, des victimes et de la collectivité doivent être clairement définis et reconnus. Une formation appropriée doit être proposée au personnel de probation. Quelle que soit la forme d'intervention retenue, le but principal doit être de réparer le préjudice causé.

Prévention de la criminalité

98. Lorsque le droit national le prévoit, l'expertise et l'expérience des services de probation doivent être utilisées pour le développement de stratégies de réduction de la criminalité. Cela peut prendre la forme d'interventions communes et de partenariats.

Partie VII

Procédures de dépôt des plaintes, inspection et contrôle

99. Le droit national prévoit des procédures claires, accessibles et efficaces pour instruire les plaintes relatives à la pratique de probation, et y répondre.

100. Ces procédures doivent être équitables et impartiales.

101. En tout état de cause, le requérant est dûment informé de l'état d'avancement de la procédure et des conclusions de l'instruction.

102. Les services de probation veillent à ce que des systèmes internes fiables soient en place pour pouvoir contrôler et améliorer leur propre fonctionnement, et veiller à ce qu'il réponde aux critères requis.

103. Les services de probation sont responsables devant les autorités compétentes et soumis à des inspections régulières de la part du gouvernement et/ou à un contrôle indépendant. Ils sont tenus de coopérer pleinement à tous ces contrôles. Les résultats du contrôle des organismes indépendants doivent être rendus publics.

Partie VIII

Recherche scientifique, évaluation, action auprès des médias et du public

104. La politique et la pratique en matière de probation doivent autant que possible s'appuyer sur des faits. Les autorités fournissent les ressources nécessaires à une recherche scientifique et à une évaluation rigoureuse.

105. La révision des lois, politiques et pratiques existantes s'appuie sur de solides connaissances et études scientifiques répondant aux critères approuvés au niveau international.

106. Des informations factuelles sur le travail des services de probation sont régulièrement communiquées aux médias et au public, qui doivent être informés des buts et des résultats de ce travail afin que le rôle et l'importante mission de ces services dans la société soit mieux compris.

107. Les autorités compétentes sont encouragées à publier des rapports réguliers sur les évolutions observées dans le domaine de la probation.

108. Les déclarations officielles exposant les politiques et pratiques des services de probation sont mises à la disposition des autres organismes, des usagers des services et du grand public, aussi bien sur le plan national qu'international, de manière à favoriser la confiance et à améliorer les normes et pratiques en matière de probation.

Annexe II à la Recommandation CM/Rec(2010)1

Glossaire des termes utilisés

Aide à la réadaptation : processus consistant à réintégrer de manière volontaire dans la société un auteur d'infraction, après sa sortie définitive de prison, d'une manière à la fois positive, planifiée et encadrée. Dans les présentes règles, ce terme est distinct du terme « réinsertion », qui fait référence à une intervention prévue par la loi et mise en place après la sortie.

Appréciation : processus d'estimation des risques, des besoins et des points forts d'un auteur d'infraction avant de préparer une intervention et/ou de conseiller les autorités judiciaires ou autres autorités compétentes. L'appréciation s'efforce en outre d'identifier les causes de l'infraction et de voir si des mesures peuvent être prises pour réduire les risques de récidive.

Assistance : doit faire intégralement partie du suivi à côté du contrôle. Généralement, elle couvre un ou plusieurs des services suivants : une aide pour trouver un logement, un emploi, une formation, une aide à la famille, etc. Dans certains systèmes juridiques, l'assistance peut être fournie par des services distincts.

Auteur d'infraction : toute personne soupçonnée d'avoir commis ou ayant effectivement commis une infraction pénale. Aux fins de la présente recommandation et sans préjudice de la présomption d'innocence et de l'établissement de la culpabilité par une décision de justice, le terme « auteur d'infraction » s'entend de toute personne faisant l'objet d'une procédure pénale.

Autorité décisionnaire : toute autorité judiciaire, administrative ou autre habilitée par la loi à prononcer ou révoquer une sanction ou une mesure appliquée dans la communauté, ou à modifier les conditions et obligations dont elle s'accompagne.

Autorité judiciaire : ce sont les tribunaux, les juges ou les procureurs.

Bénévole : personne qui fournit à titre gratuit des services liés à la probation. Les bénévoles peuvent néanmoins percevoir une petite somme en défraiement des dépenses liées à leur travail.

Conditions et obligations : ensemble des prescriptions dont s'accompagne la sanction ou la mesure imposée par l'autorité décisionnaire et qui en sont partie intégrante.

Contrôle : désigne les activités qui se limitent à vérifier ou à s'assurer du respect effectif par l'auteur d'infraction de l'ensemble des conditions ou obligations imposées par la sanction ou la mesure. En règle générale, de telles activités comprennent le recours effectif ou la menace de recourir aux sanctions ou mesures plus restrictives en cas de violation de ces conditions ou obligations. La notion de contrôle est plus étroite que celle de suivi.

Désistement : processus par lequel, avec ou sans l'intervention des services de justice pénale, l'auteur d'infraction met un terme à ses activités délinquantes et mène une vie respectant la loi par le développement de son capital humain (par exemple ses capacités individuelles et ses connaissances) et son capital social (par exemple l'emploi, la création d'une famille, les relations et les liens sociaux, et l'engagement dans la société civile).

Droit national : non seulement l'ensemble des textes de loi adoptés par le législateur national, mais aussi tous les autres textes réglementaires et textes d'application de ces lois, ainsi que la jurisprudence des cours et des tribunaux, dans la mesure où ces formes de création de la loi sont reconnues par le système juridique national.

Evaluation : examen approfondi de la mesure dans laquelle les objectifs définis au préalable ont été atteints. Ce processus mène à la prise de décision sur les suites à donner.

Exécution : ensemble des aspects pratiques de l'action des services de probation visant à garantir qu'une sanction ou mesure appliquée dans la communauté est mise en œuvre comme il se doit.

Intervention : toute action entreprise pour assurer le suivi des auteurs d'infraction, les prendre en charge, leur apporter assistance ou conseil afin de les empêcher de commettre de nouvelles infractions et de les aider à vivre dans le respect des lois. Par conséquent, le terme « intervention » ne comprend pas la fourniture d'informations ou la rédaction des rapports.

Libération anticipée : comprend toutes formes de sortie de prison avant que la peine d'emprisonnement ait été pleinement purgée, telles que la libération provisoire, la libération conditionnelle ou la grâce conditionnelle.

Justice réparatrice : comprend des approches et des programmes fondés sur plusieurs postulats : *a.* la réponse apportée au délit doit permettre de réparer, dans toute la mesure possible, le préjudice causé à la victime ; *b.* il faut amener les auteurs d'infraction à comprendre que les actes commis par eux ne sont pas acceptables et qu'ils ont de réelles conséquences pour la victime et la communauté ; *c.* les auteurs d'infraction peuvent et doivent assumer la responsabilité de leurs actes ; *d.* les victimes doivent avoir la possibilité d'exprimer leurs besoins et d'être associées aux réflexions visant à déterminer comment l'auteur d'infraction doit réparer, au mieux, le préjudice qu'il a causé et ; *e.* la communauté est tenue de contribuer à ce processus.

Plainte : désigne à la fois un recours auprès d'une autorité judiciaire et le dépôt d'une plainte auprès d'un organe administratif.

Prévention de la criminalité : toute politique et pratique mise en œuvre par les services de justice pénale et d'autres services compétents en vue de prévenir (ou du moins de limiter) les infractions pénales.

Probation : ce terme décrit l'exécution en milieu ouvert de sanctions et mesures définies par la loi et prononcées à l'encontre d'un auteur d'infraction. Elle consiste en toute une série d'activités et d'interventions, qui impliquent suivi, conseil et assistance dans le but de réintégrer socialement l'auteur d'infraction dans la société et de contribuer à la sécurité collective.

Réinsertion : commence pendant la période de détention. C'est le processus conduisant le prisonnier à réintégrer la société d'une manière positive et bien menée. Aux fins des présentes règles, le terme « réinsertion » se rapporte à la période de suivi après la sortie de prison de l'auteur d'infraction, tandis que celui-ci fait encore l'objet de certaines obligations prévues par la loi – par exemple une période de libération conditionnelle. Il convient de distinguer ce terme du terme « aide à la réadaptation ».

Réintégration: c'est un concept large qui comprend une grande variété d'interventions visant à encourager le désistement et à rétablir l'auteur d'infraction en tant que personne menant sa vie dans le respect des lois.

Sanctions et mesures appliquées dans la communauté : sanctions et mesures qui maintiennent l'auteur d'infraction dans la communauté et impliquent certaines restrictions de liberté par l'imposition de conditions et/ou d'obligations. L'expression désigne les sanctions décidées par une autorité judiciaire ou administrative et les mesures prises avant la décision imposant la sanction ou à la place d'une telle décision, de même que les modalités d'exécution d'une peine d'emprisonnement hors d'un établissement pénitentiaire.

Service de probation : tout organisme désigné par la loi pour remplir les tâches et responsabilités susmentionnées. Suivant le système national, le travail du service de probation peut également inclure la transmission d'informations et d'avis aux autorités judiciaires et aux autres autorités décisionnaires pour les aider à prendre des décisions équitables en connaissance de cause ; le conseil et l'assistance aux auteurs d'infraction pendant leur détention pour préparer leur libération et leur réinsertion ; l'assistance aux personnes en libération anticipée et leur contrôle ; des interventions de justice réparatrice ; et l'offre d'une assistance aux victimes de crime.

Suivi : désigne à la fois les activités d'assistance, menées par ou pour une autorité d'exécution dans le but de maintenir l'auteur d'infraction au sein de la collectivité et les actions entreprises pour garantir que l'auteur d'infraction respecte les conditions et obligations qui lui ont été imposées, y compris un contrôle le cas échéant. Le suivi peut être obligatoire ou volontaire (à la demande d'auteurs d'infraction).

Suivi postérieur à la libération : suivi pendant la période de libération anticipée.

Victime : toute personne physique qui a subi un préjudice, y compris une atteinte à son intégrité physique ou mentale, une souffrance morale ou un préjudice économique, causé par des actes ou des omissions violant le droit pénal. Le terme « victime » inclut également, le cas échéant, la famille immédiate ou les personnes à charge de la victime directe.

2. United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (de Tokyo-rules)

118 *Compendium of United Nations standards and norms in crime prevention and criminal justice*

the administration of criminal justice. For the purposes of the Rules, these persons are referred to as "offenders", irrespective of whether they are suspected, accused or sentenced.

2.2 The Rules shall be applied without any discrimination on the grounds of race, colour, sex, age, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status.

2.3 In order to provide greater flexibility consistent with the nature and gravity of the offence, with the personality and background of the offender and with the protection of society and to avoid unnecessary use of imprisonment, the criminal justice system should provide a wide range of non-custodial measures, from pre-trial to post-sentencing dispositions. The number and types of non-custodial measures available should be determined in such a way that consistent sentencing remains possible.

2.4 The development of new non-custodial measures should be encouraged and closely monitored and their use systematically evaluated.

2.5 Consideration shall be given to dealing with offenders in the community, avoiding as far as possible resort to formal proceedings or trial by a court, in accordance with legal safeguards and the rule of law.

2.6 Non-custodial measures should be used in accordance with the principle of minimum intervention.

2.7 The use of non-custodial measures should be part of the movement towards decriminalization and decriminalization instead of interfering with or delaying efforts in that direction.

3. Legal safeguards

3.1 The introduction, definition and application of non-custodial measures shall be prescribed by law.

3.2 The selection of a non-custodial measure shall be based on an assessment of established criteria in respect of both the nature and gravity of the offence and the personality, background of the offender, the purposes of sentencing and the rights of victims.

3.3 Discretion by the judicial or other competent independent authority shall be exercised at all stages of the proceedings by ensuring full accountability and only in accordance with the rule of law.

III. Alternatives to imprisonment and restorative justice

12. United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (the Tokyo Rules)*

I. GENERAL PRINCIPLES

1. *Fundamental aims*

1.1 The present Standard Minimum Rules provide a set of basic principles to promote the use of non-custodial measures, as well as minimum safeguards for persons subject to alternatives to imprisonment.

1.2 The Rules are intended to promote greater community involvement in the management of criminal justice, specifically in the treatment of offenders, as well as to promote among offenders a sense of responsibility towards society.

1.3 The Rules shall be implemented taking into account the political, economic, social and cultural conditions of each country and the aims and objectives of its criminal justice system.

1.4 When implementing the Rules, Member States shall endeavour to ensure a proper balance between the rights of individual offenders, the rights of victims, and the concern of society for public safety and crime prevention.

1.5 Member States shall develop non-custodial measures within their legal systems to provide other options, thus reducing the use of imprisonment, and to rationalize criminal justice policies, taking into account the observance of human rights, the requirements of social justice and the rehabilitation needs of the offender.

2. *The scope of non-custodial measures*

2.1 The relevant provisions of the present Rules shall be applied to all persons subject to prosecution, trial or the execution of a sentence, at all stages of

*General Assembly resolution 45/110, annex.

3.4 Non-custodial measures imposing an obligation on the offender, applied before or instead of formal proceedings or trial, shall require the offender's consent.

3.5 Decisions on the imposition of non-custodial measures shall be subject to review by a judicial or other competent independent authority, upon application by the offender.

3.6 The offender shall be entitled to make a request or complaint to a judicial or other competent independent authority on matters affecting his or her individual rights in the implementation of non-custodial measures.

3.7 Appropriate machinery shall be provided for the recourse and, if possible, redress of any grievance related to non-compliance with internationally recognized human rights.

3.8 Non-custodial measures shall not involve medical or psychological experimentation on, or undue risk of physical or mental injury to, the offender.

3.9 The dignity of the offender subject to non-custodial measures shall be protected at all times.

3.10 In the implementation of non-custodial measures, the offender's rights shall not be restricted further than was authorized by the competent authority that rendered the original decision.

3.11 In the application of non-custodial measures, the offender's right to privacy shall be respected, as shall be the right to privacy of the offender's family.

3.12 The offender's personal records shall be kept strictly confidential and closed to third parties. Access to such records shall be limited to persons directly concerned with the disposition of the offender's case or to other duly authorized persons.

4. Saving clause

4.1 Nothing in the present Rules shall be interpreted as precluding the application of the Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners,¹ the

¹First United Nations Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, Geneva, 22 August-3 September 1955; report prepared by the Secretariat (United Nations publication, Sales No. 1956.IV.4), annex I.A; and Economic and Social Council resolution 2076 (LXII).

United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (the Beijing Rules),² the Body of Principles for the Protection of All Persons under Any Form of Detention or Imprisonment³ or any other human rights instruments and standards recognized by the international community and relating to the treatment of offenders and the protection of their basic human rights.

II. PRE-TRIAL STAGE

5. Pre-trial dispositions

5.1 Where appropriate and compatible with the legal system, the police, the prosecution service or other agencies dealing with criminal cases should be empowered to discharge the offender if they consider that it is not necessary to proceed with the case for the protection of society, crime prevention or the promotion of respect for the law and the rights of victims. For the purpose of deciding upon the appropriateness of discharge or determination of proceedings, a set of established criteria shall be developed within each legal system. For minor cases the prosecutor may impose suitable non-custodial measures, as appropriate.

6. Avoidance of pre-trial detention

6.1 Pre-trial detention shall be used as a means of last resort in criminal proceedings, with due regard for the investigation of the alleged offence and for the protection of society and the victim.

6.2 Alternatives to pre-trial detention shall be employed at as early a stage as possible. Pre-trial detention shall last no longer than necessary to achieve the objectives stated under rule 6.1 and shall be administered humanely and with respect for the inherent dignity of human beings.

6.3 The offender shall have the right to appeal to a judicial or other competent independent authority in cases where pre-trial detention is employed.

²Resolution 40/33, annex.
³Resolution 43/173, annex.

III. TRIAL AND SENTENCING STAGE

7. Social inquiry reports

7.1. If the possibility of social inquiry reports exists, the judicial authority may avail itself of a report prepared by a competent, authorized official or agency. The report should contain social information on the offender that is relevant to the person's pattern of offending and current offences. It should also contain information and recommendations that are relevant to the sentencing procedure. The report shall be factual, objective and unbiased, with any expression of opinion clearly identified.

8. Sentencing dispositions

8.1. The judicial authority, having at its disposal a range of non-custodial measures, should take into consideration in making its decision the rehabilitative needs of the offender, the protection of society and the interests of the victim, who should be consulted whenever appropriate.

8.2. Sentencing authorities may dispose of cases in the following ways:

- (a) Verbal sanctions, such as admonition, reprimand and warning;
- (b) Conditional discharge;
- (c) Status penalties;
- (d) Economic sanctions and monetary penalties, such as fines and day-fines;
- (e) Confiscation or an appropriation order;
- (f) Restitution to the victim or a compensation order;
- (g) Suspended or deferred sentence;
- (h) Probation and judicial supervision;
- (i) A community service order;
- (j) Referral to an attendance centre;
- (k) House arrest;
- (l) Any other mode of non-institutional treatment;
- (m) Some combination of the measures listed above.

IV. POST-SENTENCING STAGE

9. Post-sentencing dispositions

9.1. The competent authority shall have at its disposal a wide range of post-sentencing alternatives in order to avoid institutionalization and to assist offenders in their early reintegration into society.

9.2. Post-sentencing dispositions may include:

- (a) Furlough and halfway houses;
- (b) Work or education release;
- (c) Various forms of parole;
- (d) Remission;
- (e) Pardon.

9.3. The decision on post-sentencing dispositions, except in the case of pardon, shall be subject to review by a judicial or other competent independent authority, upon application of the offender.

9.4. Any form of release from an institution to a non-custodial programme shall be considered at the earliest possible stage.

V. IMPLEMENTATION OF NON-CUSTODIAL MEASURES

10. Supervision

10.1. The purpose of supervision is to reduce reoffending and to assist the offender's integration into society in a way which minimizes the likelihood of a return to crime.

10.2. If a non-custodial measure entails supervision, the latter shall be carried out by a competent authority under the specific conditions prescribed by law.

10.3. Within the framework of a given non-custodial measure, the most suitable type of supervision and treatment should be determined for each individual case aimed at assisting the offender to work on his or her offending. Supervision and treatment should be periodically reviewed and adjusted as necessary.

10.4 Offenders should, when needed, be provided with psychological, social and material assistance and with opportunities to strengthen links with the community and facilitate their reintegration into society.

11. Duration

11.1 The duration of a non-custodial measure shall not exceed the period established by the competent authority in accordance with the law.

11.2 Provision may be made for early termination of the measure if the offender has responded favourably to it.

12. Conditions

12.1 If the competent authority shall determine the conditions to be observed by the offender, it should take into account both the needs of society and the needs and rights of the offender and the victim.

12.2 The conditions to be observed shall be practical, precise and as few as possible, and shall be aimed at reducing the likelihood of an offender relapsing into criminal behaviour and at increasing the offender's chances of social integration, taking into account the needs of the victim.

12.3 At the beginning of the application of a non-custodial measure, the offender shall receive an explanation, orally and in writing, of the conditions governing the application of the measure, including the offender's obligations and rights.

12.4 The conditions may be modified by the competent authority under the established statutory provisions, in accordance with the progress made by the offender.

13. Treatment process

13.1 Within the framework of a given non-custodial measure, in appropriate cases, various schemes, such as case-work, group therapy, residential programmes and the specialized treatment of various categories of offenders, should be developed to meet the needs of offenders more effectively.

13.2 Treatment should be conducted by professionals who have suitable training and practical experience.

13.3 When it is decided that treatment is necessary, efforts should be made to understand the offender's background, personality, aptitude, intelligence, values and, especially, the circumstances leading to the commission of the offence.

13.4 The competent authority may involve the community and social support systems in the application of non-custodial measures.

13.5 Caseload assignments shall be maintained as far as practicable at a manageable level to ensure the effective implementation of treatment programmes.

13.6 For each offender, a case record shall be established and maintained by the competent authority.

14. Discipline and breach of conditions

14.1 A breach of the conditions to be observed by the offender may result in a modification or revocation of the non-custodial measure.

14.2 The modification or revocation of the non-custodial measure shall be made by the competent authority; this shall be done only after a careful examination of the facts adduced by both the supervising officer and the offender.

14.3 The failure of a non-custodial measure should not automatically lead to the imposition of a custodial measure.

14.4 In the event of a modification or revocation of the non-custodial measure, the competent authority shall attempt to establish a suitable alternative non-custodial measure. A sentence of imprisonment may be imposed only in the absence of other suitable alternatives.

14.5 The power to arrest and detain the offender under supervision in cases where there is a breach of the conditions shall be prescribed by law.

14.6 Upon modification or revocation of the non-custodial measure, the offender shall have the right to appeal to a judicial or other competent independent authority.

VI. STAFF

15. Recruitment

15.1 There shall be no discrimination in the recruitment of staff on the grounds of race, colour, sex, age, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth or other status. The policy regarding staff recruitment should take into consideration national policies of affirmative action and reflect the diversity of the offenders to be supervised.

15.2 Persons appointed to apply non-custodial measures should be personally suitable and, whenever possible, have appropriate professional training and practical experience. Such qualifications shall be clearly specified.

15.3 To secure and retain qualified professional staff, appropriate service status, adequate salary and benefits commensurate with the nature of the work should be ensured and ample opportunities should be provided for professional growth and career development.

16. Staff training

16.1 The objective of training shall be to make clear to staff their responsibilities with regard to rehabilitating the offender, ensuring the offender's rights and protecting society. Training should also give staff an understanding of the need to cooperate in and coordinate activities with the agencies concerned.

16.2 Before entering duty, staff shall be given training that includes instruction on the nature of non-custodial measures, the purposes of supervision and the various modalities of the application of non-custodial measures.

16.3 After entering duty, staff shall maintain and improve their knowledge and professional capacity by attending in-service training and refresher courses. Adequate facilities shall be made available for that purpose.

VII. VOLUNTEERS AND OTHER COMMUNITY RESOURCES

17. Public participation

17.1 Public participation should be encouraged as it is a major resource and one of the most important factors in improving ties between offenders undergoing non-custodial measures and the family and community. It should complement the efforts of the criminal justice administration.

17.2 Public participation should be regarded as an opportunity for members of the community to contribute to the protection of their society.

18. Public understanding and cooperation

18.1 Government agencies, the private sector and the general public should be encouraged to support voluntary organizations that promote non-custodial measures.

18.2 Conferences, seminars, symposiums and other activities should be regularly organized to stimulate awareness of the need for public participation in the application of non-custodial measures.

18.3 All forms of the mass media should be utilized to help to create a constructive public attitude, leading to activities conducive to a broader application of non-custodial treatment and the social integration of offenders.

18.4 Every effort should be made to inform the public of the importance of its role in the implementation of non-custodial measures.

19. Volunteers

19.1 Volunteers shall be carefully screened and recruited on the basis of their aptitude for and interest in the work involved. They shall be properly trained for the specific responsibilities to be discharged by them and shall have access to support and counselling from, and the opportunity to consult with, the competent authority.

19.2 Volunteers should encourage offenders and their families to develop meaningful ties with the community and a broader sphere of contact by providing counselling and other appropriate forms of assistance according to their capacity and the offenders' needs.

19.3 Volunteers shall be insured against accident, injury and public liability when carrying out their duties. They shall be reimbursed for authorized expenditures incurred in the course of their work. Public recognition should be extended to them for the services they render for the well-being of the community.

VIII. RESEARCH, PLANNING, POLICY FORMULATION AND EVALUATION

20. Research and planning

- 20.1 As an essential aspect of the planning process, efforts should be made to involve both public and private bodies in the organization and promotion of research on the non-custodial treatment of offenders.
- 20.2 Research on the problems that confront clients, practitioners, the community and policymakers should be carried out on a regular basis.
- 20.3 Research and information mechanisms should be built into the criminal justice system for the collection and analysis of data and statistics on the implementation of non-custodial treatment for offenders.

21. Policy formulation and programme development

- 21.1 Programmes for non-custodial measures should be systematically planned and implemented as an integral part of the criminal justice system within the national development process.
- 21.2 Regular evaluations should be carried out with a view to implementing non-custodial measures more effectively.
- 21.3 Periodic reviews should be concluded to assess the objectives, functioning and effectiveness of non-custodial measures.

22. Linkages with relevant agencies and activities

22.1 Suitable mechanisms should be evolved at various levels to facilitate the establishment of linkages between services responsible for non-custodial measures, other branches of the criminal justice system, social development and welfare agencies, both governmental and non-governmental, in such fields as health, housing, education and labour, and the mass media.

23. International cooperation

23.1 Efforts shall be made to promote scientific cooperation between countries in the field of non-institutional treatment. Research, training, technical

assistance and the exchange of information among Member States on non-custodial measures should be strengthened, through the United Nations institutes for the prevention of crime and the treatment of offenders, in close collaboration with the Crime Prevention and Criminal Justice Branch of the Centre for Social Development and Humanitarian Affairs of the United Nations Secretariat.

23.2 Comparative studies and the harmonization of legislative provisions should be furthered to expand the range of non-institutional options and facilitate their application across national frontiers, in accordance with the Model Treaty on the Transfer of Supervision of Offenders Conditionally Sentenced or Conditionally Released.⁴

⁴Resolution 45/119, annex.

13. Kadoma Declaration on Community Service and recommendations of the seminar entitled "Criminal justice: the challenge of prison overcrowding", held in San José from 3 to 7 February 1997^a

Kadoma Declaration on Community Service

Recalling the Kampala Declaration on Prison Conditions in Africa, adopted at the International Seminar on Prison Conditions in Africa, held at Kampala from 19 to 21 September 1996, which takes into account the limited effectiveness of imprisonment, especially for those serving short sentences, and the cost of imprisonment to the whole of society,

Noting the growing interest in many countries in measures that replace custodial sentences and the promising developments across the world in this regard,

Noting with appreciation that the importance of the Kampala Declaration was recognized by the Economic and Social Council in its resolution 1997/36 of 21 July 1997 on international cooperation for the improvement of prison conditions, to which the Declaration was annexed,

^aEconomic and Social Council resolution 1998/23, annexes I and II, respectively.

Bearing in mind the United Nations Standard Minimum Rules for Non-custodial Measures (the Tokyo Rules)¹ and the United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (the Beijing Rules),²

Considering that, in many countries in Africa, the level of overcrowding is inhuman,

Recalling that the African Charter on Human and Peoples Rights³ reaffirms the dignity inherent in a human being and the prohibition of degrading punishment and treatment,

Welcoming the success of the Zimbabwe community service scheme and its adoption by the Government of Zimbabwe following a three-year trial period,

Noting with appreciation that other African countries, including French-speaking and Portuguese-speaking countries, are interested in introducing community service as a penal sanction in their criminal justice systems,

The participants at the International Conference on Community Service Orders in Africa, held at Kadoma, Zimbabwe, from 24 to 28 November 1997, make the following Declaration:

1. The use of prison should be strictly limited to being a measure of last resort. Prisons represent a waste of scarce resources and human potential. The majority of prisoners who occupy them pose no actual threat to society.
2. The overcrowding in our prisons requires positive action through, inter alia, the introduction of community service.
3. Community service is in conformity with African traditions of dealing with offenders and with healing the damage caused by crime within the community. Furthermore, it is a positive and cost-effective measure to be preferred, whenever possible, to a sentence of imprisonment.
4. Community service should be effectively implemented and supervised and should involve a programme of work in which the offender is required to carry out a number of hours of voluntary work for the benefit of the community in his or her own time.
5. Governments, donors and civil society organizations are invited to support research, pilot schemes and other initiatives in this important area.

¹General Assembly resolution 45/110, annex.

²General Assembly resolution 40/23, annex.

³United Nations, *Treaty Series*, vol. 1520, No. 26563.

6. Countries that already have community service should take into account lessons learned from elsewhere and review their own schemes accordingly.

7. There should be promotion of community support through sensitization campaigns targeting public opinion and the development of statistical databases to measure the effectiveness of community service.

8. We encourage those countries that have not yet done so to develop non-custodial sentencing alternatives and to this end we commit ourselves to cooperating with and coordinating our action through other national committees on community service and/or interested groups, in order to better promote the scheme.

9. We adopt the Plan of Action attached hereto.

Appendix

Plan of action for the Kadoma Declaration on Community Service

Further to the Kadoma Declaration on Community Service, adopted by the participants at the Kadoma Conference on Community Service Orders in Africa, held at Kadoma, Zimbabwe, from 24 to 28 November 1997, the participants adopt the following Plan of Action:

- I. Network
 - Establish a network of national committees on community service and other interested groups to provide mutual support and encouragement through:
 - The provision of resource persons to assist at seminars in the subregion and elsewhere;
 - The sharing of documentation (legislation, guidelines, administrative forms) and ideas;
 - Coordination and support of new projects;
 - Cooperation and assistance in administering the scheme;
 - Assistance in staff training;
 - Exchange visits.
2. Community service directory
 - Compile a community service directory. To this end, a home page will be established on the Internet informing interested persons of developments in this area and a book will be produced that includes:
 - The contact points and addresses of all national committees on community service and those contacts engaged in community service schemes;

- A list of experts and resource persons;
 - Contacts in interested countries;
 - Interested groups and organizations around the world;
 - Donor contacts and government contacts.
- The book will be distributed in different languages, including French and English.
3. Newsletter
- Issue a newsletter:
- To be produced by each national committee on community service at regular intervals and circulated to the network;
 - To include initiatives undertaken, problems encountered, solutions found, reports on workshops, a calendar of events, requests for support (for example, resource persons), statistics and other information;
 - To be disseminated through the Internet or the mail, or both.
4. Research and data-gathering
- Set up mechanisms for research and data-gathering whereby:
- Research findings and data gathered will be shared through the newsletter or via the Internet;
 - Research projects will be identified (for example, on cost-benefit analyses) and funding application supported by the network;
 - Joint research projects on the benefits, problems and effectiveness of community service where the scheme is applied will be undertaken regionally and internationally.

Recommendations of the seminar entitled "Criminal justice: the challenge of prison overcrowding", held in San José from 3 to 7 February 1997

1. The Secretary-General should take measures to ensure that assistance is offered to States requesting it, either by drawing on existing resources or by creating a special budget heading, with a view to improving the physical conditions of prisons.
2. The Secretary-General should take measures to ensure that the relevant entities are furnished with the necessary resources to provide training for the administrative and operational personnel of the prisons of Member States requesting such training, priority being accorded to the most overcrowded prisons.

3. Measures should be taken to ensure that international and regional financial institutions, such as the World Bank and the Inter-American Development Bank, adopt initiatives aimed at reducing prison overcrowding, including the provision of assistance for programmes of prison construction and the renovation of infrastructure.
4. The World Health Organization and regional bodies should be requested to incorporate, in their programmes of assistance, initiatives aimed at improving prison hospital facilities and the medical and hospital services offered to prisoners in States requesting such assistance.
5. Member States should urge the Secretary-General to promote and adopt, jointly with requesting Member States, measures to privatize individual prisons in such a way that they provide for security, the well-being and social reintegration of prisoners, profitable industrial use of prison labour and employment opportunities for prisoners after their release.
6. Member States should seek to establish in prisons human rights committees and work panels as alternative conflict-resolution mechanisms.
7. Member States should explore the possibility of adopting strategies to involve private enterprise in prison social rehabilitation programmes by creating enterprises and micro-enterprises to encourage investment in the vocational training of prisoners, employment creation within prisons and the reintegration of former prisoners into the labour force, thereby ensuring full application of the principles of social reintegration and rehabilitation of former prisoners within the productive mainstream of countries.
8. Member States should take measures to ensure the marketing of prison production through promotional and marketing programmes and to progressively set up workshops in prisons.

14. Basic principles on the use of restorative justice programmes in criminal matters*

Preamble

Recalling that there has been, worldwide, a significant growth of restorative justice initiatives,

Recognizing that those initiatives often draw upon traditional and indigenous forms of justice which view crime as fundamentally harmful to people,

*Economic and Social Council resolution 2002/12, annex.

Emphasizing that restorative justice is an evolving response to crime that respects the dignity and equality of each person, builds understanding, and promotes social harmony through the healing of victims, offenders and communities,

Stressing that this approach enables those affected by crime to share openly their feelings and experiences, and aims at addressing their needs,

Aware that this approach provides an opportunity for victims to obtain reparation, feel safer and seek closure; allows offenders to gain insight into the causes and effects of their behaviour and to take responsibility in a meaningful way; and enables communities to understand the underlying causes of crime, to promote community well-being and to prevent crime,

Noting that restorative justice gives rise to a range of measures that are flexible in their adaptation to established criminal justice systems and that complement those systems, taking into account legal, social and cultural circumstances,

Recognizing that the use of restorative justice does not prejudice the right of States to prosecute alleged offenders,

I. USE OF TERMS

1. "Restorative justice programme" means any programme that uses restorative processes and seeks to achieve restorative outcomes.
2. "Restorative process" means any process in which the victim and the offender, and, where appropriate, any other individuals or community members affected by a crime, participate together actively in the resolution of matters arising from the crime, generally with the help of a facilitator. Restorative processes may include mediation, conciliation, confencing and sentencing circles.
3. "Restorative outcome" means an agreement reached as a result of a restorative process. Restorative outcomes include responses and programmes such as reparation, restitution and community service, aimed at meeting the individual and collective needs and responsibilities of the parties and achieving the reintegration of the victim and the offender.
4. "Parties" means the victim, the offender and any other individuals or community members affected by a crime who may be involved in a restorative process.

5. "Facilitator" means a person whose role is to facilitate, in a fair and impartial manner, the participation of the parties in a restorative process.

II. USE OF RESTORATIVE JUSTICE PROGRAMMES

6. Restorative justice programmes may be used at any stage of the criminal justice system, subject to national law.

7. Restorative processes should be used only where there is sufficient evidence to charge the offender and with the free and voluntary consent of the victim and the offender. The victim and the offender should be able to withdraw such consent at any time during the process. Agreements should be arrived at voluntarily and should contain only reasonable and proportionate obligations.

8. The victim and the offender should normally agree on the basic facts of a case as the basis for their participation in a restorative process. Participation of the offender shall not be used as evidence of admission of guilt in subsequent legal proceedings.

9. Disparities leading to power imbalances, as well as cultural differences among the parties, should be taken into consideration in referring a case to, and in conducting, a restorative process.

10. The safety of the parties shall be considered in referring any case to, and in conducting, a restorative process.

11. Where restorative processes are not suitable or possible, the case should be referred to the criminal justice authorities and a decision should be taken as to how to proceed without delay. In such cases, criminal justice officials should endeavour to encourage the offender to take responsibility vis-à-vis the victim and affected communities, and support the reintegration of the victim and the offender into the community.

III. OPERATION OF RESTORATIVE JUSTICE PROGRAMMES

12. Member States should establish guidelines and standards, with legislative authority when necessary, that govern the use of restorative justice programmes. Such guidelines and standards should respect the basic principles set forth in the present instrument and should address, inter alia:

- (a) The conditions for the referral of cases to restorative justice programmes;
- (b) The handling of cases following a restorative process;

- (c) The qualifications, training and assessment of facilitators;
- (d) The administration of restorative justice programmes;
- (e) Standards of competence and rules of conduct governing the operation of restorative justice programmes.

13. Fundamental procedural safeguards guaranteeing fairness to the offender and the victim should be applied to restorative justice programmes and in particular to restorative processes:

- (a) Subject to national law, the victim and the offender should have the right to consult with legal counsel concerning the restorative process and, where necessary, to translation and/or interpretation. Minors should, in addition, have the right to the assistance of a parent or guardian;
- (b) Before agreeing to participate in restorative processes, the parties should be fully informed of their rights, the nature of the process and the possible consequences of their decision;
- (c) Neither the victim nor the offender should be coerced, or induced by unfair means, to participate in restorative processes or to accept restorative outcomes.

14. Discussions in restorative processes that are not conducted in public should be confidential, and should not be disclosed subsequently, except with the agreement of the parties or as required by national law.

15. The results of agreements arising out of restorative justice programmes should, where appropriate, be judicially supervised or incorporated into judicial decisions or judgements. Where that occurs, the outcome should have the same status as any other judicial decision or judgement and should preclude prosecution in respect of the same facts.

16. Where no agreement is reached among the parties, the case should be referred back to the established criminal justice process and a decision as to how to proceed should be taken without delay. Failure to reach an agreement alone shall not be used in subsequent criminal justice proceedings.

17. Failure to implement an agreement made in the course of a restorative process should be referred back to the restorative programme or, where required by national law, to the established criminal justice process and a decision as to how to proceed should be taken without delay. Failure to implement an agreement, other than a judicial decision or judgement, should not be used as justification for a more severe sentence in subsequent criminal justice proceedings.

18. Facilitators should perform their duties in an impartial manner, with due respect to the dignity of the parties. In that capacity, facilitators should ensure that the parties act with respect towards each other and enable the parties to find a relevant solution among themselves.

19. Facilitators shall possess a good understanding of local cultures and communities and, where appropriate, receive initial training before taking up facilitation duties.

IV. CONTINUING DEVELOPMENT OF RESTORATIVE JUSTICE PROGRAMMES

20. Member States should consider the formulation of national strategies and policies aimed at the development of restorative justice and at the promotion of a culture favourable to the use of restorative justice among law enforcement, judicial and social authorities, as well as local communities.

21. There should be regular consultation between criminal justice authorities and administrators of restorative justice programmes to develop a common understanding and enhance the effectiveness of restorative processes and outcomes, to increase the extent to which restorative programmes are used, and to explore ways in which restorative approaches might be incorporated into criminal justice practices.

22. Member States, in cooperation with civil society where appropriate, should promote research on and evaluation of restorative justice programmes to assess the extent to which they result in restorative outcomes, serve as a complement or alternative to the criminal justice process and provide positive outcomes for all parties. Restorative justice processes may need to undergo change in concrete form over time. Member States should therefore encourage regular evaluation and modification of such programmes. The results of research and evaluation should guide further policy and programme development.

V. SAVING CLAUSE

23. Nothing in these basic principles shall affect any rights of an offender or a victim which are established in national law or applicable international law.

Bijkomende informatie bij de tweede optie: ontwerp van samenwerkingsakkoord inzake de hulp- en dienstverlening aan niet-gedetineerde justitiabelen

Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap betreffende de organisatie van de hulpverlening aan niet-gedetineerde justitiabelen

Gelet op artikel 128, §1, van de Grondwet;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 5, §1, I en II, gewijzigd bij de wet van 8 augustus 1988 en de bijzondere wet van 16 juli 1993, en artikel 92bis, §1, ingevoegd bij de wet van 8 augustus 1988 en gewijzigd bij de bijzondere wet van 16 juli 1993;

Gelet op artikel 216ter van het Wetboek van Strafvordering, ingevoegd bij de wet van 10 februari 1994 en gewijzigd bij de wetten van 7 mei 1999, 17 april 2003, 22 juni 2005 en 27 december 2006;

Gelet op de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten, artikel 18, gewijzigd bij de wetten van 10 februari 1998 en 27 december 2006;

Gelet op de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, artikel 1, §2 en §3, vervangen bij de wet van 10 februari 1994 en gewijzigd bij de wetten van 22 maart 1999 en 17 april 2002, en artikel 1bis, ingevoegd bij de wet van 10 februari 1994 en gewijzigd bij de wetten van 28 maart 2000 en 17 april 2002;

Gelet op de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis, artikel 35, gewijzigd bij de wetten van 27 december 2006, 31 juli 2009 en 30 december 2009;

Gelet op het decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk, gewijzigd bij het decreet van 13 maart 2009 en zodra van kracht het decreet van 8 mei 2009;

Gelet op het decreet van 18 mei 1999 betreffende de geestelijke gezondheidszorg, gewijzigd bij de decreten van 22 december 1999, 6 juli 2001, 25 november 2005;

Gelet op de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, artikel 62, §4;

Gelet op de omzendbrieven van de minister van Justitie inzake de voorlopige invrijheidstelling en inzake het elektronisch toezicht;

Overwegende dat, in het raam van bemiddeling in strafzaken, vrijheid op proef, probatie, voorlopige invrijheidstelling, vrijheid onder voorwaarden en strafuitvoeringsmodaliteiten die bepaald zijn in de wet op de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf, het aantal niet-vrijheidsberovende straffen en maatregelen gestaag groeit; dat personen die het voorwerp van zulke straffen of maatregelen uitmaken, in veel gevallen vanuit het justitiële kader aansluiting moeten vinden bij een of andere vorm van hulp- en dienstverlening die onder de gemeenschapsbevoegdheid valt (o.a. behandeling, begeleiding en sensibiliseringscursussen),

Overwegende dat, bij de uitvoering van die straffen en maatregelen, de federale bevoegdheid voor de tenuitvoerlegging van straffen en maatregelen en de gemeenschapsbevoegdheid voor de organisatie van de hulp- en dienstverlening in het raam van de persoonsgebonden aangelegenheden elkaar bijgevolg raken; dat daarvoor het sluiten van een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap aangewezen is;

Tussen:

1. de Federale Staat, vertegenwoordigd door de minister van Justitie;

en

2. de Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering in de persoon van de minister-president en van de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin;

is op grond van hun respectieve bevoegdheden overeengekomen wat volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Voor de toepassing van dit samenwerkingsakkoord wordt verstaan onder:

1° justitiabele: de persoon die het voorwerp uitmaakt van een justitiële maatregel of straf als bepaald in:

- a) artikel 216ter van het Wetboek van Strafvordering;
- b) de wet van 1 juli 1964 tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen, gewoontemisdadigers en plegers van bepaalde seksuele strafbare feiten;
- c) de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie;
- d) de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis;
- e) de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten;
- f) de omzendbrieven van de minister van Justitie inzake de voorlopige invrijheidstelling;

2° hulpverlening: de hulp en zorg die gevat wordt door een maatregel vervat in artikel 1, 1° en zolang het de uitvoering van de maatregel betreft en georganiseerd of verstrekt wordt met toepassing van:

- a) het Vlaamse decreet van 19 december 1997 betreffende het algemeen welzijnswerk en zodra van kracht het decreet van 8 mei 2009;
- b) het Vlaamse decreet van 18 mei 1999 betreffende de geestelijke gezondheidszorg;

3° hulpverleningsvoorziening: een centrum voor geestelijke gezondheidszorg of een centrum voor algemeen welzijnswerk;

4° hulpverlener: de persoon die de hulpverlening opneemt en daartoe gemandateerd wordt door de hulpverleningsvoorziening;

5° justitieassistent: ambtenaar van de Federale Overheidsdienst Justitie die deel uitmaakt van het Directoraat-generaal Justitiehuisen;

6° gerechtelijke opdrachtgever: de gerechtelijke overheid die het mandaat verstrekt aan de justitieassistent en bevoegd is om op te treden indien de voorwaarden, verbonden aan de justitiële maatregel of straf worden geschonden;

7° prestatieverbintenis: een geschrift dat wordt ondertekend door de betrokken justitieassistent, de betrokken hulpverlener en de justitiabele, waarin de te ondernemen acties van de justitiabele worden vastgelegd, evenals de wijze van samenwerking tussen de voornoemde partijen;

8° driehoeksoverleg: een ontmoeting tussen de justitiabele, de hulpverlener en de justitieassistent die op vraag van één van die partijen wordt georganiseerd.

Art. 2. §1. Dit samenwerkingsakkoord heeft betrekking op de hulpverlening aan niet-gedetineerde justitiabelen.

§2. Dit samenwerkingsakkoord is niet van toepassing op de personen, vermeld in artikel 2 van het samenwerkingsakkoord van 8 oktober 1998 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik.

Hoofdstuk 2. Organisatie van de justitiële begeleiding en opvolging

Art. 3 De minister van Justitie verbindt er zich toe om de gerechtelijke opdrachtgevers voldoende te informeren en te sensibiliseren over de inhoud van dit samenwerkingsakkoord en over het aanbod van hulpverlening, vermeld in artikel 6, 4° en 5°.

Art. 4. De justitieassistenten staan in voor de hierna vermelde taken:

- 1° een overleg organiseren met de vertegenwoordiger van de hulpverleningsvoorziening voorafgaand aan de prestatieverbintenis over de concretisering van de meest aangewezen hulpverlening;
- 2° de justitiabele begeleiden en motiveren tot naleving van de opgelegde voorwaarden en toezien op de naleving ervan;
- 3° ervoor waken dat de afspraken tussen de justitiabele, de vertegenwoordiger van de hulpverleningsvoorziening en de justitieassistent genoteerd worden in een prestatieverbintenis overeenkomstig het model, gevoegd als bijlage bij dit samenwerkingsakkoord, en dat die prestatieverbintenis wordt ondertekend door de justitiabele, de vertegenwoordiger van de hulpverleningsvoorziening en de justitieassistent;
- 4° de voor de hulpverlening relevante informatie betreffende de justitiabele ter beschikking stellen van de hulpverleningsvoorziening;
- 5° rapporteren aan de gerechtelijke opdrachtgever binnen de hiertoe voorziene termijnen en overeenkomstig de hiertoe voorziene modaliteiten;
- 6° een driehoeksoverleg organiseren indien hierom wordt verzocht.

Hoofdstuk 3. Organisatie van de hulpverlening aan niet-gedetineerde justitiabelen

Art. 5. De Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen en het gezondheidsbeleid, verbindt zich ertoe om:

- 1° een ruim en sterk draagvlak te creëren binnen de hulpverleningsvoorzieningen voor een kwalitatief en kwantitatief aanbod van hulpverlening ten aanzien van niet-gedetineerde justitiabelen;
- 2° het bestaande aanbod van hulpverlening maximaal toegankelijk te maken voor de niet-gedetineerde justitiabelen, rekening houdende met de specifieke omstandigheden van de justitiële context;
- 3° de verdere uitbouw te verzekeren van een transparant, toegankelijk en aangepast aanbod van hulpverlening ten aanzien van de niet-gedetineerde justitiabelen;
- 4° jaarlijks een werkingsverslag op te stellen met een specifiek deel over kwantitatieve en kwalitatieve gegevens inzake het aanbod aan hulpverlening alsook de mate waarin hierop een beroep werd gedaan door de niet-gedetineerde justitiabelen. Dit werkingsverslag wordt opgesteld overeenkomstig een model dat wordt overlegd door de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen en het gezondheidsbeleid, en de minister van Justitie.

Art.6. De hulpverleningsvoorziening vervult de volgende taken:

- 1° na overleg met en na instemming van de justitiabele, informatie te verlenen aan de justitieassistent omtrent de aangewezen hulpverlening en bij een gepast hulpverleningsaanbod de aard en de intensiteit van de hulpverlening;
- 2° instaan voor de hulpverlening voor de niet-gedetineerde justitiabelen;
- 3° de afgesproken hulpverlening vermelden in de prestatieverbintenis;
- 4° het bestaande aanbod van hulpverlening maximaal toegankelijk maken voor de niet-gedetineerde justitiabelen, rekening houdende met de specifieke omstandigheden van de justitiële context;
- 5° een transparant, toegankelijk en aangepast aanbod van hulpverlening voor de niet-gedetineerde justitiabelen uitwerken overeenkomstig artikel 5, 3°;
- 6° het aanbod van hulpverlening kenbaar maken ten aanzien van de justitieassistenten en de gerechtelijke opdrachtgever;
- 7° overeenkomstig de wetgeving bepaald in artikel 1, 1°, en telkens de justitieassistent erom vraagt of telkens de hulpverlener het noodzakelijk acht, rapporteren aan de justitieassistent over het verloop van de hulpverlening aan de justitiabele via een verslag waarin minimaal zijn opgenomen:
 - a) de daadwerkelijke aanwezigheden van de betrokkene op de vooropgestelde afspraken;
 - b) de ongewettigde afwezigheden;
 - c) in voorkomend geval, het eenzijdig stopzetten van de hulpverlening;
- 8° deelnemen aan het driehoeksoverleg indien dit wordt georganiseerd en eventueel bij de uitvoering van de hulpverlening gerezen moeilijkheden bespreken op dit driehoeksoverleg;
- 9° meewerken aan een registratie met het oog op het opstellen van het jaarlijks werkingsverslag, vermeld in artikel 3, 4°;

Hoofdstuk 4. Overleg

Art. 7. De gerechtelijke opdrachtgevers, de vertegenwoordiger van het justitiehuis en de vertegenwoordigers van de hulpverleningsvoorzieningen organiseren op het niveau van het gerechtelijk arrondissement overleg met het oog op :

- 1° het lokaal afstemmen van de vraag of behoefte en het aanbod inzake hulpverlening door de vraag of de behoefte en het beschikbare aanbod vast te stellen en hierin tot een evenwicht te komen;
- 2° het aanduiden van leemtes in het aanbod van hulpverlening;
- 3° het uitwerken van nodige samenwerkingsvormen en organisatiemodellen.

Hoofdstuk 5. Geschillenregeling

Art. 8. De geschillen met betrekking tot de interpretatie of de uitvoering van dit samenwerkingsakkoord, worden beslecht door de minister van Justitie en de Vlaamse minister, bevoegd voor de bijstand aan personen en het gezondheidsbeleid, of door hun vertegenwoordigers.

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Art. 9. Dit samenwerkingsakkoord geldt voor een periode van twee jaar en wordt telkens voor één jaar stilzwijgend verlengd indien het door een van de partijen niet wordt opgezegd uiterlijk drie maanden voor het einde van de periode. De opzegging gebeurt met een aangetekende brief aan de andere partij.

Gedaan te Brussel, op ... in ...originele exemplaren in het Nederlands, waarvan één voor elke partij.

Voor de Federale Staat:
De minister van Justitie,

Stefaan DE CLERCK

Voor de Vlaamse Gemeenschap:
De minister-president van de Vlaamse Regering,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Jo VANDEURZEN

BIJLAGEN BIJ DEEL 7.

OPERATIONELE ELEMENTEN

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 1. – AFDELING 2. FISCALE AUTONOMIE

Status over te hevelen fiscale (27/02/2013)
uitgaven

institutioneel akkoord (p. 47)	WIB 92	PB-aangifte	Fiscaal voordeel (AJ 2013)	Basis berekening (AJ 2013)	Opmerkingen (incl. overzicht belangrijkste bestaande gunstmaatregelen)	Zie Groenboek
1. Belastingsverminderingen of -kredieten voor de eigen woning					Deze belastingaftrek moet nog worden omgevormd naar een belastingvermindering. Het is niet duidelijk of de federale overheid dan wel de gewesten dit zullen doen Abattement/bijabattement/ meeneembaarheid RegR Klein beschrijf RegR en OV Vrijstelling gezinswoning SucR Sociale lening	Deel 5
A. Woonbonus (vanaf 2005)	115-116	Vak VIII, A en B	Marginaal tarief	kapitaal en interest, max. 2.200 + 730 + 70 per BP	Begrotingsnota Di Rupo: 45%	
B. Gewone interestaftrek	14, eerste lid, 1°	Vak VIII, C, 3	Marginaal tarief	interest	Het is niet duidelijk in welke mate deze belastingvermindering zal overkomen naar de gewesten.	
C. Bijkomende interestaftrek	Oud 115-116	Vak VIII, C, 1	Marginaal tarief	interest, binnen bepaalde grenzen	Begrotingsnota Di Rupo: 45%	
D. Vermindering langetermijnsparen	145/1, 3°	Vak VIII, D, 2 en E, 2 en 3	30%	kapitaal, binnen bepaalde grenzen	Begrotingsnota Di Rupo: 30%. Het is niet duidelijk in welke mate deze belastingvermindering zal overkomen naar de gewesten.	
E. Verhoogde vermindering bouwsparen	145/17-20	Vak VIII, D, 1 en E, 1 en 3	Marginaal tarief	kapitaal, binnen bepaalde grenzen	Begrotingsnota Di Rupo: 45%	
2. Belastingsverminderingen en -kredieten voor de uitgaven voor de beveiliging tegen diefstal of brand van een woning	145/31	Vak IX, K	30%, max. 730 per woning	uitgaven	We veronderstellen dat de gewesten deze belastingvermindering kunnen invoeren op basis van hun bevoegdheden inzake wonen	Deel 5
3. Belastingsverminderingen of -kredieten met betrekking tot de uitgaven voor het onderhoud en de restauratie van beschermde monumenten	145/36	Vak VII, 5	30%	50% uitgaven, max. 35.350	Vlaamse restauratiepremie Vlaamse onderhoudspremie Vrijstelling LeegstandsHB Vrijstelling VerkrottingsHW	Deel 5
4. Belastingsvermindering – grootstedenbeleid (renovatie van woningen)	145/25	Vak IX, I	15%, max. 730 per woning	uitgaven	Vlaamse renovatiepremie Vlaamse verbeteringspremie Renovatieabattement RegR Vermindering OV	Deel 5

5. Belastingvermindering – renovatie sociale huurwoningen	145/30	Vak IX, J	5% gedurende 9 jaar, max. 1.100 per woning	uitgaven	Het is niet duidelijk wat zal gebeuren met de verderzetting van engagementen uit het verleden. Vlaamse renovatiepremie Vlaamse verbeteringspremie Renovatieabatement RegR Vermindering OV	Deel 5
6. Fiscale uitgaven dienstencheques	145/21-23	Vak IX, D	30%, max. 2.650 per BP (PWA-en dienstencheques samen)	uitgaven	Het is niet duidelijk of de PWA-cheques ook zullen overkomen, dan wel het maximumbedrag wordt ont dubbeld. Federaal bestaat momenteel een belastingkrediet.	Deel 4, Hoofdstuk.1. Hoofdstuk.4.
7. Fiscale uitgaven energiebesparing	145/24, §1	Vak IX, G	30%, max. 2.930 per woning	uitgaven	Dit belastingvoordeel is aanzienlijk afgebouwd door de federale overheid. Als de gewesten de opgeheven voordelen opnieuw willen toekennen zal dit moeten gebeuren met eigen middelen. Het is niet duidelijk wat zal gebeuren met de overdracht van overschotten uit het verleden (tot 3 belastbare tijdperken, dus effecten tot AJ 2016) Groenestroom- en warmtekrachtcertificaten Maatregelen net/rioolbeheerders Maatregelen lokale besturen Federaal bestaat momenteel een beperkt belastingkrediet.	Deel 1 Hoofdstuk 6

Bijzondere gevallen

8. Groene lening	145/24, §3	Vak VIII, C, 2	30%, gedurende looptijd lening	interessen, na aftrek interestbonificatie	Dit belastingvoordeel geldt enkel voor leningsovereenkomsten afgesloten tussen 1 januari 2009 en 31 december 2011. Als de gewesten dit voordeel willen toekennen zal dit moeten gebeuren met eigen middelen. Het is niet duidelijk wat zal gebeuren met de verderzetting van engagementen uit het verleden. Maatregelen lokale besturen Leningen (te regionaliseren) FRGE	Deel 1 Hoofdstuk 6
9. Elektrische voertuigen	145/28, §1 en §2	Vak IX, N			Vrijstelling BIV voor elektrische en hybride voertuigen	Deel 1 Hoofdstuk 6
A. Personenwagen/wagen dubbel gebruik/minibus			30%, max. 9.510	uitgaven	Dit belastingvoordeel geldt enkel voor AJ 2011, AJ 2012 en AJ 2013. Als de gewesten dit voordeel willen toekennen zal dit moeten gebeuren met eigen middelen.	
B. Andere vierwieler			15%, max. 4.800	uitgaven	Dit belastingvoordeel zal mogelijks worden opgeheven door de federale overheid. Als de gewesten dit voordeel willen toekennen zal dit moeten gebeuren met eigen middelen.	
C. Motorfiets/driewieler			15%, max. 2.930	uitgaven	Dit belastingvoordeel zal mogelijks worden opgeheven door de federale overheid. Als de gewesten dit voordeel willen toekennen zal dit moeten gebeuren met eigen middelen.	

10. Lage energiewoningen, passiefwoningen en nulenergiewoningen	145/24, §2	Vak IX, H	440/880/1760, gedurende 10 jaar	uitgaven	Dit belastingvoordeel is opgeheven door de federale overheid. Als de gewesten dit voordeel opnieuw willen toekennen zal dit moeten gebeuren met eigen middelen. Het is niet duidelijk wat zal gebeuren met de verderzetting van engagementen uit het verleden. Zie ook het arrest GwH van 8 mei 2013. Vermindering OV voor energiezuinige woningen Maatregelen netbeheerders Maatregelen lokale besturen	Deel 1 Hoofdstuk 6
11. Installatie van een oplaadpunt	145/28, §3	Vak IX, O	40%, max. 260	uitgaven	Dit belastingvoordeel geldt enkel voor AJ 2011, AJ 2012 en AJ 2013. Als de gewesten dit voordeel willen toekennen zal dit moeten gebeuren met eigen middelen.	Deel 1 Hoofdstuk 6.

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 3. – AFDELING 1. PROVINCIALE INSTELLINGEN

Bijkomende informatie bij de te bespreken punten

Opheffing van de functie van arrondissementscommissaris en adjunct-arrondissementscommissaris

Op basis van het institutioneel akkoord krijgen de gewesten volledige autonomie over de provincies en kunnen ze dus in theorie in de toekomst ook de functie van arrondissementscommissaris afschaffen.

“De nodige grondwetsartikelen zullen worden gewijzigd teneinde de volledige uitoefening van de autonomie van de Gewesten ten aanzien van de provincies te garanderen, zonder afbreuk te doen aan de huidige specifieke bepalingen van de pacificatiewet en aan die van de functie van de gouverneurs.”

De Pacificatiewet wijst specifieke taken toe aan de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Leper in de artikelen 22, 23 en 24. Artikelen 22 en 24 betreffen wijzigingen aan het Kieswetboek, die inmiddels reeds opnieuw gewijzigd zijn in die zin dat de desbetreffende taken toegewezen aan de arrondissementscommissaris van Leper nu toegewezen zijn aan de provinciegouverneur van West-Vlaanderen.

Artikel 23 van de Pacificatiewet betreft de inschrijving van een artikel 92 bis in het Kieswetboek waarin specifieke taken worden toegewezen aan de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren. Dit artikel is nog steeds van toepassing.

Verder krijgt de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren specifieke taken toegewezen in de Gemeentekieswet, de Wet op de regeling van de provincieraadsverkiezingen en de gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken (zie bijlage).

Daardoor stelt zich de vraag of het Gewest het ambt van adjunct-arrondissementscommissaris kan opheffen zonder afbreuk te doen aan de huidige specifieke bepalingen van de Wet van 9 augustus 1988 tot wijziging van de gemeentewet, de gemeentekieswet, de organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, de provinciewet, Het Kieswetboek, de wet tot regeling van de gelijktijdige parlements- en provincieraadsverkiezingen B.S. 13.08.1988) (Pacificatiewet)?

I

In het kader van de zesde staatshervorming wordt de Vlaamse overheid bevoegd om de functie van arrondissementscommissaris af te schaffen, uitgezonderd de functie van de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren. Deze laatste kan enkel worden afgeschaft indien er op federaal niveau de specifieke taken van deze adjunct-arrondissementscommissaris worden overgedragen naar de gouverneur van Limburg. In afwachting daarvan dient deze functie behouden te blijven.

Vermelding van functie van arrondissementscommissaris in de Pacificatiewet:

- Artikel 22: Aanpassing van artikel 15 bis van het Kieswetboek in die zin dat 2 bijkomende exemplaren van de lijst van de alfabetisch gerangschikte kiezers overgezonden worden aan respectievelijk de arrondissementscommissarissen van Verviers en Leper, voor wat de gemeenten Voeren en Komen-Waasten betreft.

Inmiddels is artikel 15 bis van het Kieswetboek in die zin gewijzigd dat de verzending gebeurt aan de respectievelijke provinciegouverneurs van Luik en West-Vlaanderen.

- Artikel 23: Aanpassing van artikel 92 bis van het Kieswetboek in die zin dat aan respectievelijk de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen voor wat het kieskantons Voeren en Komen-Waasten betreft de lijst met wijzigingen aan de kiezerslijst (schrappingen, kennisgevingen parket, bezwaren) toegezonden dient te worden
- Artikel 24: Aanpassing van artikel 93 bis van het Kieswetboek, in die zin dat de arrondissementscommissarissen van Verviers en Ieper instaan voor de verzending twee bijkomende exemplaren van de lijst de alfabetisch gerangschikte kiezers aan de voorzitters van de hoofdbureaus van de kantons Aubel en Mesen.

Inmiddels is artikel 93 bis van het Kieswetboek in die zin gewijzigd dat de verzending gebeurt door de respectievelijke provinciegouverneurs van Luik en West-Vlaanderen.

Toegewezen taken voor een welbepaalde arrondissementscommissaris en een adjunct-arrondissementscommissaris in het Kieswetboek:

- Artikel 15 (2de lid): verzending van de kiezerslijsten van respectievelijk de gemeenten Voeren en Komen-Waasten aan de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen.
- Artikel 91 (4de lid): bevoegdheid tot indeling van de kiezers per kanton in stemafdelingen met instemming van het College van Burgemeester en Schepenen van respectievelijk de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen voor de kieskantons Voeren en Komen-Waasten.
- Artikel 92 (bis): toezending van de lijst met wijzigingen aan de kiezerslijst (schrappingen, kennisgevingen parket, bezwaren) aan respectievelijk de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen voor wat de kieskantons Voeren en Komen-Waasten betreft.
- Artikel 93: Respectievelijk de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen verzenden voor wat de gemeenten Voeren en Komen-Waasten betreft, ten minste 15 dagen voor de verkiezing, in een ter post aangetekend omslag, 2 voor echt verklaarde uittreksels uit de lijst der kiezers, aan de voorzitter van het hoofdbureau. (verzending door tussenkomst van de adjunct-arrondissementscommissaris en de arrondissementscommissaris).
- Artikel 102: verzending aan respectievelijk de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen van de lijst die de samenstelling van de bureaus weergeeft.
- Artikel 107: De bevoegdheid van de Gouverneur om er zorg voor te dragen dat het College van Burgemeester en Schepenen, ten minste 15 dagen voor de verkiezing, aan elke kiezer een oproepingsbrief stuurt, wordt in de praktijk voor wat respectievelijk de kieskantons Voeren en Komen-Waasten betreft, uitgeoefend door de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen
- Artikel 196: De verjaringstermijn van 6 maanden voor gevallen van verkiezingsfraude begint te lopen vanaf de dag dat de kiezerslijsten en de stukken voor wat respectievelijk de gemeenten Voeren en Komen-Waasten betreft, gezonden zijn aan de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren en de arrondissementscommissaris van Moeskroen.

De gemeentekieswet

- Artikelen. 5 en 8:Toewijzing van specifieke taken aan de arrondissementscommissaris van Moeskroen.

De wet tot regeling van de provincieraadsverkiezingen

- Art. 2 en 3 bis: Toewijzing van specifieke taken aan de arrondissementscommissaris van Moeskroen.
- Artikel 25: Onverenigbaarheid van het mandaat van provincieraadslid met dat van arrondissementscommissaris.

De gecoördineerde wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken

- Artikel 63: Toewijzing van specifieke taken aan de arrondissementscommissaris van Moeskroen.
- Artikel 64: Toewijzing van specifieke taken aan de adjunct-arrondissementscommissaris van Tongeren

Bijkomende informatie bij de bespreking van de effecten van de tweede optie

I. Bijdrage van de provincies aan het beleid van de Vlaamse Overheid.

- **Decreet van 16 april 2004 houden het GRB:**

Aanbieding van gegevens, GRB-bijhouden, aangifte GRB-heffing, bijhouden van bescheiden in het kader van de vestiging en de invordering GRB

- **Decreet van 14 maart 2008 houdende de ontsluiting en de uitwisseling van informatie over ondergrondse kabels en leidingen:**

Registeren op het KLIP-portaal en planaanvraag uitvoeren bij graafwerken.

- **GDI-decreet:**

De provincies zijn gevat in zover ze gegevens hebben die onder het GDI-decreet vallen

- **Beleidsnota Vlaamse Rand, samenwerkingsovereenkomst vzw “de Rand-provincie-Vlaamse Gemeenschap; decreet vzw ‘de Vlaamse Rand’:**

De provincie Vlaams-Brabant zit een ambtelijk overleg voor tussen de Vlaamse Gemeenschap, provincie en vzw ‘de Rand’. Provincie is ook initiatiefnemer van een platform van gemeenten in de Vlaamse Rand (politieke afstemming).

- **Decreet van 7 mei 2004 betreffende het statuut, de werking, de taken en de bevoegdheden van de erkende regionale samenwerkingsverbanden, de sociaal-economische raden van de regio en de regionale sociaal-economische overlegcomités:**

De provincies werken in bepaalde mate mee aan de opmaak van het streekpact. Ze zorgen gedeeltelijk voor de uitvoering van het streekpact (via POM).

- **Artikel 43 en 44 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid:**

De provincies vertalen dit beleid naar hun niveau toe en sensibiliseren de gemeenten voor de problematiek

- **Artikel 42 en 43 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid**

- ✓ Provincies staan in voor: advisering en begeleiding: het leveren van toegankelijkheidstechnisch advies overeenkomstig de wettelijke bepalingen en technische normen die van toepassing zijn;

- ✓ screening: het voeren van toegankelijkheidsonderzoeken op bestaande publieke infrastructuur, met het oog op het informeren van de eindgebruiker en het sensibiliseren van eigenaars en overheden;
- ✓ het geven van opleidingen aan alle actoren op het terrein (architecten, ambtenaren, ...);
- ✓ het beantwoorden van informatievragen;
- ✓ het ondersteunen van lokale besturen bij het opmaken en het uitvoeren van toegankelijkheidsplannen, bij voorkeur via convenantwerking.
- ✓ Provinciale coördinatoren

- **Artikel 29 van het Decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur:**

De provincies verlenen hun medewerking aan het gezamenlijk bestand dat door de Vlaamse overheid wordt uitgebouwd.

In afwachting van de realisatie van dit bestand zijn de provincies verplicht een document ter beschikking te stellen met daarin de beschrijving van de bevoegdheden en de interne organisatie van alle administratieve overheden die onder hen ressorteren

- **Kieswetgeving:**

De provincies dragen bij in sommige kosten van de organisatie van de verkiezingen: namelijk:

- ✓ presentiegeld en reisvergoeding voor de leden van de kiesbureaus
- ✓ reiskosten voorgelegd door de kiezers, die op de dag van de verkiezingen niet meer in de gemeente verblijven waar ze als kiezer zijn ingeschreven.
- ✓ verzekeringspremies om de lichamelijke schade te dekken die de leden van het kiesbureau zijn overkomen.

- **Decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten**

- **besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten:**

- ✓ De provincies moeten advies geven over de erkenningsaanvragen waarvoor ze ook bijdragen in de uitgaven (katholieke kathedrale kerkfabrieken, orthodoxe en Islamitische).
- ✓ De provincies moeten bijdragen in de uitgaven van die erediensten.
- ✓

- **Decreet van 19 maart 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid "Toerisme Vlaanderen"**

- ✓ De provincies: organiseren de algemene opleiding van gidsen en reisleiders;
- ✓ ontwikkelen van toeristisch-recreatieve routes;
- ✓ initiëren of participeren aan toeristische samenwerkingsverbanden
- ✓ voor het eigen grondgebied zelf projecten ontwikkelen;
- ✓ projecten coördineren en stimuleren;
- ✓ adviseren bij dossiers ontvangen door de Vlaamse overheid,
- ✓ voor het eigen grondgebied specifieke vormingsinitiatieven nemen;
- ✓ Initiëren, uitvoeren en opvolgen van strategische plannen op bovengemeentelijk niveau;
- ✓ participeren in planning op Vlaams niveau;
- ✓ promotie van het dagtoeristisch aanbod van het eigen grondgebied;
- ✓ intermediaire rol bij verzamelen van sommige gegevensreeksen;
- ✓ marktonderzoek in functie van eigen grondgebied;
- ✓ beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek in functie van eigen grondgebied;
- ✓ participeren in het informatiebeheer voor zover men geldt als 'beste bron'.

Buitenland:

- ✓ participatie in campagnes Vlaamse overheid;
- ✓ ondersteuning bij onthaal van intermediairen (pers en trade);

Binnenland:

- ✓ voeren van de marketing en promotie van de eigen provincie op de binnenlandse markt;
- ✓ participatie binnen Vlaanderen breed promotioneel kader van Vlaams niveau;

- **Vzw Tafelen in Vlaanderen**

- ✓ Provinciaal (structureel samenwerkingsverband tussen de vijf provinciale toeristische organisaties en de Fed.Ho.Re.Ca Vlaanderen, met de steun van Vlaams minister voor Toerisme Geert Bourgeois en Toerisme Vlaanderen).

- **Vzw Plattelandstoerisme in Vlaanderen**

- ✓ Opgericht door de vijf Vlaamse provinciale toeristische organisaties en de Vlaamse Federatie voor Hoeve en Plattelandstoerisme vzw en de Boerenbond Globale coördinatie, organisatie en verdediging van de toeristische groepsbelangen van de kleinschalige logiesuitbatingen met plattelandskarakter in Vlaanderen;
- ✓ het toekennen van kwaliteitscategorieën en het uitoefenen van controle erop;
- ✓ het ontwikkelen van een marketingbeleid en het voeren van gemeenschappelijke marketingacties voor leden;
- ✓ verstrekken van professionele voorlichting, vorming en advies aan leden.

- **Het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid, zoals gewijzigd en het besluit van de Vlaamse Regering van 11 januari 2002 ter uitvoering van het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid**

Ter ondersteuning van de bibliotheekwerking van elke gemeente in de provincie neemt elke provincie het initiatief tot een streekgericht bibliotheekbeleid.

- ✓ Elke provincie geeft autonoom invulling aan het streekgerichte bibliotheekbeleid ter ondersteuning van de bibliotheekwerking in de provincie. Speciale aandacht wordt besteed aan de schaalvergroting van de bibliotheekwerking, door provinciale bibliotheeksystemen te ontwikkelen en aan te bieden en door structurele samenwerkingsverbanden tussen gemeenten te begeleiden, te stimuleren en te ondersteunen.
- ✓ De provincie betreft de gemeenten, via een ruim participatieproces, actief bij de invulling, uitvoering en evaluatie van het streekgerichte bibliotheekbeleid.
- ✓ De Vlaamse Regering organiseert twee keer per jaar een interbestuurlijk overleg om het Vlaamse en provinciale bibliotheekbeleid op elkaar af te stemmen.
- ✓ Voor het realiseren van deze opdracht moet elke provincie minimaal een bedrag van 1,6 euro per inwoner van de provincie besteden.
- ✓ Daarnaast nemen de provincies nog andere taken op zich in het kader van het streekgericht bibliotheekbeleid die, sinds de decreetwijziging van 13 juli 2007 niet meer expliciet vermeld zijn in het decreet:
- ✓ het implementeren van projecten van Bibnet inzake netwerking, centrale catalogisering en collectieve producten en diensten;
- ✓ ondersteuning verlenen aan de openbare bibliotheken inzake informatica, management, human resources en problemen;
- ✓ op basis van overleg komen tot een efficiënte taakverdeling tussen de openbare bibliotheken;

- ✓ het coördineren van collectieafspraken tussen de bibliotheken en van het interbiblio-thecair leenverkeer;
 - ✓ de dienstverlening organiseren voor langdurig zieken en personen die verblijven in een rustoord, een rust- en verzorgingstehuis, een ziekenhuis;
 - ✓ promotionele activiteiten opzetten en ontwikkelen, in aansluiting op landelijke open-bare bibliotheekcampagnes;
 - ✓ een gangmakerfunctie opnemen inzake leescultuurinitiatieven;
 - ✓ meewerken aan een Vlaams beleid inzake cultureel erfgoed;
 - ✓ samenwerkingsprojecten opzetten en realiseren tussen bibliotheken en culturele of andere instellingen en organisaties, onder meer met betrekking tot doelgroepen-werking en publiekswerking;
 - ✓ het begeleiden van vernieuwende processen inzake het bibliotheekwerk.
 - ✓ De provincies ondersteunen op vrijwillige basis de gemeenten met culturele infra-structuur aan de hand van een provinciaal reglement. Deze ondersteuning kan onderling sterk verschillen en is niet decretaal bepaald.
- **Het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport en het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2008 betreffende de uitvoering van het decreet houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport:**
- ✓ Na de inwerkingtreding van de convenants wordt een periode van zes maanden voorzien waarin de stad een afsprakennota afsluit met de provincie en de gevangenisdirectie van de gevangenis waarin alle partijen hun inbreng in de gevangenisbibliotheekwerking duidelijk vastleggen.
 - ✓ Voor de bibliotheekwerking in gevangnissen en de projecten met het oog op een aanbod voor kansengroepen, georganiseerd door het gemeenschapscentrum is de provinciale tussenkomst niet decretaal bepaald.
 - ✓ Om voor de subsidies voor lokale netwerken in aanmerking te komen, zal de gemeente of het samenwerkingsverband van gemeenten voor de initiatieven een bedrag inbrengen dat minstens het dubbele is van de jaarlijkse subsidie van de Vlaamse Regering. Dat bedrag kan mee worden ingebracht door de betrokken openbare centra voor maatschappelijk welzijn. De ingebrachte middelen kunnen eveneens afkomstig zijn van subsidies van andere overheden aan de gemeente of het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.
- **Het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk, gewijzigd bij het decreet van 14 maart 2008 en het besluit van de Vlaamse Regering van 5 september 2008 houdende uitvoering van het decreet van 4 april 2003 betreffende het sociaal-cultureel volwassenenwerk;**
- **Het decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten, gewijzigd bij het decreet van 17 november 2006 en het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2007 houdende de uitvoering van het decreet van het 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten, zoals gewijzigd**
- ✓ De provincies ondersteunen op vrijwillige basis sociaal-culturele organisaties en amateurkunstorganisaties aan de hand van een provinciaal reglement. Deze ondersteuning kan onderling sterk verschillen en is niet decretaal bepaald.
- **het decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistieke werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten;**

- **het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juni 2004 houdende de uitvoering van het Kunstendecreet van 23 april 2004;**
- **het decreet van 3 juni 2005 tot wijziging van het decreet van 2 april 2004 houdende de subsidiëring van kunstorganisaties, kunstenaars, organisaties voor kunsteducatie en organisaties voor sociaal-artistieke werking, internationale initiatieven, publicaties en steunpunten;**
- **het besluit van de Vlaamse Regering van 20 oktober 2006 houdende bepaling van aanvullende beoordelingscriteria ter uitvoering van artikel 8, § 2, van het Kunstendecreet van 2 april 2004;**
- **het decreet van 22 december 2006 houdende de wijziging van het Kunstendecreet van 2 april 2004;**
- **het decreet van 20 juni 2008 tot wijziging van het Kunstendecreet;**
- **het besluit van de Vlaamse Regering van 18 juli 2008 betreffende de uitvoering van het Kunstendecreet van 2 april 2004, gewijzigd bij de decreten van 3 juni 2005, 22 december 2006 en 20 juni 2008.**

De provincies moeten met de door de Vlaamse overheid gefinancierde theatergezelschappen die door de provincies (mee)opgericht zijn in een overeenkomst een subsidieregeling bepalen. Deze overeenkomst moet worden goedgekeurd door de Vlaamse Regering en wordt opgenomen in het actieplan van de organisatie.

- **Complementair cultureel-erfgoedbeleid.**
- **Cultureel-erfgoeddecreet van 23 mei 2008 houdende de ontwikkeling, de organisatie en de subsidiëring van het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid (CED), art. 9.**
- **Protocol van akkoord 2009-2010 tussen de Vlaamse Gemeenschap, VVP (provincies) en VVSG (steden en gemeenten), ondertekend op 2 maart 2009.**

In uitvoering van het protocol van akkoord dat de Vlaamse Regering met de VVP en de VVSG sloot, verbindt elke provincie zich er toe om:

- 1° informatie uit te wisselen met de VVP zodat structureel overleg tussen de drie overheden mogelijk is;
- 2° het kwaliteitslabel aan collectie-beherende cultureel-erfgoed-organisaties, dat toegekend wordt door de minister, te gebruiken als basis voor een cultureel-erfgoedbeleid;
- 3° de nadere specificaties zoals bepaald in het protocol toe te passen en de procedures te bepalen voor de indeling van musea en culturele archiefinstellingen bij het regionale niveau;
- 4° het ondersteuningsbeleid op elkaar af te stemmen.

De provincies dragen verantwoordelijkheid voor de cultureel-erfgoedorganisaties die een regionale werking ontwikkelen en die bijdragen aan een streekgericht cultureel-erfgoedbeleid.

De provincies dragen verantwoordelijkheid voor de cultureel-erfgoed-organisaties die een regionale werking ontwikkelen en die bijdragen aan een streekgericht cultureel-erfgoedbeleid.

Zij kunnen hiervoor subsidie-reglementen of andere instrumenten (bijv. provinciale museumconsulenten) ontwikkelen.

De provincies ontwikkelen een subsidiebeleid voor projecten met een regionale relevantie.

Elke provincie kan een aanvraag indienen – via een cultureel-erfgoedbeleidsplan.

Binnen het cultureel-erfgoedbeleid werd een gecoördineerd depotbeleid opgestart. De noden situeren zich overal te lande bij de beheerders van cultureel erfgoed, cultureel-erfgoed-organisaties en bij lokale en provinciale besturen. Om efficiënte oplossingen uit te kunnen werken is een zekere afstand en de blik van bovenuit nodig. Een afstemming tussen de noden van de verschillende cultureel-erfgoedcollecties en cultureel-erfgoedbeheerders is een eerste vereiste.

De provincies kregen de taak een regierol op te nemen. Aan hen wordt gevraagd om als moderator in de depotproblematiek op te treden.

We verwachten dat de provincies op basis van de noden van het cultureel erfgoed, van de cultureel-erfgoed-organisaties en van de lokale besturen, een werking opzetten.

Tewerkstelling hiervoor kan ondersteund worden via subsidies voor aanvullende tewerkstelling (uit normalisering DAC-subsidies).

De provincies voeren het cultureel-erfgoedconvenant uit.

- **Decreet van 14 februari 2003 houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid, gewijzigd bij de decreten van 23 december 2005 en 15 december 2006**
 - ✓ Opmaak provinciaal jeugdbeleidsplan voor 6 jaar. De opdrachten van het provinciebestuur worden als volgt beschreven:
 - ✓ Het financieel, materieel en infrastructureel ondersteunen van een divers en toegankelijk provinciaal jeugdwerkeraanbod, met aandacht voor kadervorming (80% van verkregen subsidies)
 - ✓ Het ondersteunen van een zo gevarieerd mogelijk provinciaal jeugdwerkeraanbod dat in hoge mate gericht is op het werken met gehandicapte jeugd.

- **Provinciale subsidiëring cultuur:**
 - ✓ Toneelhuis
 - ✓ Het Paleis
 - ✓ NT Gent

- **Decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente en provincie-besturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen- beleid en de in uitvoering daarvan genomen uitvoeringsbesluiten.**

De provinciebesturen dienen een sportbeleidsplan op te maken dat uit minstens vijf hoofdstukken dient te bestaan :

1°de beleidsmaatregelen voor de ondersteuning en stimulering van sportverenigingen op het bovenlokale niveau.

2°de beleidsmaatregelen voor de ondersteuning en stimulering van bijzondere doelgroepen, namelijk personen met een handicap.

3°de beleidsmaatregelen voor de ondersteuning en stimulering van de inter- en bovenlokale samenwerking in de sport.

4°de beleidsmaatregelen voor de organisatie van een pool van sportgekwalificeerde begeleiders die worden ingezet in het sport voor allen- beleid.

5°de beschrijving van een meerjarenplan m.b.t. de sportinfrastructuur op het provinciale grondgebied, met aandacht voor aspecten van ruimtelijke ordening en leefmilieu.

Het sportbeleidsplan wordt door de provincie opgemaakt en goedgekeurd tijdens het eerste jaar van de provinciale bestuursperiode en geldt voor de daaropvolgende jaren en het eerste jaar van de volgende provinciale bestuursperiode.

In het derde jaar van de sportbeleidsplanperiode en op het einde van de beleidsplanperiode wordt het geëvalueerd in overleg met de sportraad.

Jaarlijks dient bij het Bloso een verslag te worden ingediend over de uitvoering van het sportbeleidsplan

- **Convenant integrale jeugdhulp in uitvoering van het protocol betreffende de samenwerking tussen de minister van welzijn, volksgezondheid en gezin, de provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie:**

Provincies zijn op de volgende wijzen betrokken:

- ✓ regionaal overleg;
 - ✓ impulsbeleid: leemten in beleid aanvullen;
 - ✓ cliëntparticipatie;
 - ✓ gegevensverstrekking voor Regioplan Integrale Jeugdhulp;
 - ✓ afstemmen communicatie;
 - ✓ Deelname aan regionale stuurgroep;
- **8 JUNI 1999 - Besluit van de Vlaamse Regering houdende de procedureregels inzake de infrastructuur voor persoonsgebonden aangelegenheden.**
 - **1 SEPTEMBER 2006 – Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van de alternatieve investeringssubsidies verstrekt door het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden**

Indienen van onder meer zorgstrategisch plan voor aanvraag subsidiebelofte voor de bouw van een woonzorgcentrum.

Eventueel indienen reactienota na verkrijgen evaluatienota's of wijziging plan. Indien wijziging plan: opnieuw start van procedure.

Na goedkeuring zorgstrategisch plan, indienen financieel-technisch plan.

- **19 DECEMBER 1997 - Besluit van de Vlaamse Regering tot ondersteuning van regionaal overleg en regionale samenwerking in de welzijnssector.**

Elke provincie en de VGC heeft een permanente cel en een adviserende stuurgroep, ter ondersteuning en stimulering van de regionale samenwerking en regionaal overleg in de welzijnssector. (Permanente cel: eigen personeel van provincie.)

Opstellen van het driejaarlijks beleidsplan inzake overleg en samenwerking in de welzijnssector. Dat beleidsplan bevat krachtlijnen inzake provinciaal beleid op dit vlak. Het plan wordt geadviseerd door de stuurgroep en uitgewerkt door de permanente cel en het moet door de provincie worden goedgekeurd.

Jaarlijkse evaluatie van het plan door de stuurgroep in een voortgangsrapport.

- **Organisatie van het Regionaal Overlegnetwerk Gehandicaptenzorg per provincie**

Het provinciebestuur sluit met het VAPH een overeenkomst voor de organisatie van een Regionaal Overlegnetwerk Gehandicaptenzorg waar de provincie of de VGC zelf deel van uit maken.

De provincie activeert, stimuleert en begeleidt de werking van de ROG's.

De provinciebesturen zorgen voor de logistieke, financiële en personele ondersteuning van de werking van de ROG's en voor de huisvesting van het registratie- en coördinatiepunt.

De ROG wordt structureel ingepast in het provinciale beleid inzake regionaal overleg en regionale samenwerking in de welzijnssector.

De permanente cel Zorgregie is samengesteld uit onder meer ambtenaren van de provincie en ambtenaren van het VAPH.

- **13 JULI 2007 - Decreet houdende de organisatie van opvoedingsondersteuning**

De provincies kunnen een provinciaal steunpunt opvoedingsondersteuning uitbouwen: bevoegdheid van deputatie, in overleg met de Vlaamse coördinatoren, in overleg met Vlaams Expertisecentrum.

- **Provinciale steunpunten opvoedingsondersteuning**

In overleg met de Vlaamse coördinatoren opvoedingsondersteuning :

- het faciliteert intergemeentelijke of regionale samenwerking rond opvoedingsondersteuning;
- het stelt initiatieven inzake opvoedingsondersteuning, gelegen buiten de centrumsteden, in staat om op te starten;
- het bundelt goede praktijkvoorbeelden en maakt ervaringsuitwisseling mogelijk.

In overleg met het Vlaams Expertisecentrum voor Opvoedingsondersteuning : het zorgt mee voor de provinciale verspreiding van informatie en materiaal voor iedereen die professioneel of op vrijwillige basis opvoedingsondersteuning biedt.

Als de Vlaamse Gemeenschapscommissie een steunpunt opvoedingsondersteuning opstart of uitbouwt, heeft dat de volgende opdrachten:

- het faciliteert samenwerking rond opvoedingsondersteuning;
- het stelt initiatieven inzake opvoedingsondersteuning in staat om op te starten;
- het bundelt goede praktijkvoorbeelden en maakt ervaringsuitwisseling mogelijk;
- In overleg met het Vlaams Expertisecentrum voor Opvoedingsondersteuning zorgt het mee voor de verspreiding in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad van informatie en materiaal voor iedereen die professioneel of op vrijwillige basis opvoedingsondersteuning biedt.

- **Decreet kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003, artikel 4;**
- **Besluit van de Vlaamse Regering m.b.t. de organisatie van de Vlaamse overheid van 3 juni 2005, artikels 28 en 30**
 - ✓ 50% financiering en ter beschikking stelling van het personeel van het mobiliteitspunt;
 - ✓ Voogdij overheid voor de gemeenteraadsbeslissingen;
 - ✓ Beroepen tegen beslissingen van College van burgemeester en schepenen;
 - ✓ Behandeling klachten oneigenlijk gebruik vergunning in een andere gemeente.
- **Mobiliteitsconvenant**
 - ✓ De provincie is één van de betrokken actoren in het moederconvenant en desgevallend bij bepaalde modules;
 - ✓ Ondersteuning van het bovenlokale fietsbeleid: personeel en omkadering voor het beheer van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk en de werking van een steunpunt fietsbeleid;
 - ✓ Subsidie provincies: 40% (West-Vlaanderen: 60%); soms is de provincie trekker van het fietspadproject (voorbereiding en realisatie).
- **Besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2005 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Agentschap Wegen en Verkeer**
 - ✓ vastleggen bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk
 - ✓ intergemeentelijke mobiliteitsplannen
- **Art. 5 van het decreet betreffende de omzetting van de Dienst voor de Scheepvaart naar publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschap De Scheepvaart (02/04/2004) Art. 5**
- **Art. 5 van het decreet betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Waterwegen en Zeekanaal, naamloze vennootschap van publiek recht van 4 mei 1994.**
- **Decreet op de waterkeringen**
- **Decreet Integraal Waterbeleid**

opdrachten inzake fietsinfrastructuur + evt ook adviesverlening bij MER's, RUP's, stedenbouwkundige vergunning, milieuvergunningen, gebruikscertificaten, edm.

In mindere mate, tenzij evt dmv adviesverlening bij te doorlopen procedures + wat aspect waterafvoer betreft voor afvoer niet bevaarbare waterlopen, al dan niet via uitwaterings-sluizen, pompstations, etc.

- **Fietsfonds**

Het geld van het fietsfonds wordt ingezet samen met de middelen van de provincie (een euro voor een euro). Van het nieuwe fietsfonds krijgen de gemeenten minstens 80% subsidies voor de aanleg van fietspaden langs gemeentewegen. 40% komt van de Vlaamse overheid en minstens 40% van de provincie. Hoe meer de gemeentebesturen dus willen investeren in fietspaden, hoe meer geld ze hiervoor kunnen krijgen van de Vlaamse overheid en de provincies.

- **Milieuvergunningendecreet - Vlarem**

- ✓ verlenen MV aan klasse 1 inrichtingen;
- ✓ administratief beroep klasse 2 inrichtingen;
- ✓ schorsen en opheffen van MV als gevolg van handhavingstoezicht door provinciale toezicht-houders m.b.t. hun specifieke toezichtopdrachten;
- ✓ de gouverneur kan bestuurlijke maatregelen m.b.t. zijn specifieke bevoegdheden en veiligheidsmaatregelen opleggen;
- ✓ schorsen/opheffen van **milieuvergunningen klasse 1**-inrichtingen.

- **Opmaak van meerjaren-milieubeleidsplan met jaarlijkse rapportering over uitvoering**

- ✓ vrijwillige opmaak van provinciaal mbp, afgestemd op Vlaams mbp;
- ✓ adviserende rol gemeentelijke mbp;
- ✓ opgenomen als verplichting in vrijwillig te ondertekenen samenwerkingsovereenkomst.

- **Decreet betreffende de bodemsanering en de bodembescherming - Erosiebesluit - PDPO II – Milieurandvoorwaarden GLB**

De provincie OVL heeft op eigen initiatief een cel erosiebestrijding opgericht, provincie VLB is dit ook van plan;

De 4 provincies die erosiegevoelige gemeenten omvatten volgen het Vlaamse beleid op, onder meer via een halfjaarlijks structureel overleg.

- **Wet van 22 juli 1970 op de ruilverkaveling van landeigendommen uit kracht van de wet, zoals aangevuld door de wet van 11 augustus 1978 houdende bijzondere bepalingen eigen aan het Vlaamse Gewest, gewijzigd bij decreet van 19 juli 2002**

- ✓ lid van rvkscomites, coördinatiecommissies (op voorstel gouverneur);
- ✓ betrokken bij sommige procedurestappen (aanpassing openbaar domein, werken aan waterlopen);
- ✓ (eventueel) subsidiëring rvkswerken;
- ✓ afstemmen met provinciaal waterloopbeheer, wegenbeheer, natuurbeheer ...

- **Decreet van 21 december 1988 houdende oprichting van de Vlaamse Landmaatschappij**

- **BVR van 6 juni 1996 houdende nadere regelen betreffende de landinrichting (pilootprojecten)**

- **BVR van 28 mei 2004 betreffende de procedure tot opmaak van landinrichtingsplannen**
 - ✓ (eventueel) lid van planbegeleidingsgroep;
 - ✓ lid van landinrichtingscomité (pilotprojecten);
 - ✓ stelt leden van stuurgroep voor (pilotprojecten);
 - ✓ betrokken bij sommige procedurestappen (kennisgeving planprogramma, advies inrichtingsplan);
 - ✓ (eventueel) uitvoerder van landinrichtingswerken;
 - ✓ afstemmen met provinciaal waterloopbeheer, wegenbeheer, natuurbeheer ...

- **Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.**
- **BVR van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het decreet van 21 oktober 1997**
 - ✓ lid van projectcomité;
 - ✓ (eventueel) medefinancier van natuurinrichtingswerken;
 - ✓ afstemmen met provinciaal waterloopbeheer, wegenbeheer, natuurbeheer.

- **Oprichtingsdecreet VLM**
 - ✓ mogelijke initiatiefnemer;
 - ✓ actieve deelname;
 - ✓ begunstigde van financiering en mogelijke financiering onderdelen (Bv. lokale grondenbanken, medefinanciering maatregelen, evenementen,...).

- **PDPO II, oprichtingsdecreet VLM, provinciale en gemeentelijke wetgeving en besluiten, ...**
 - ✓ maken provinciale beleidsplannen op, uit, geven uitvoering aan PDPO II (organisatie projectoproepen en verstrekken subsidies), hebben eigen gebiedsgericht beleid (provincieafhankelijk);
 - ✓ deelname IPO ;
 - ✓ voeren praktijkgericht onderzoek uit, leggen demonstratievelden aan met betrekking tot oordeelkundige bemesting.
 - ✓

- **Wet op de Riviervisserij**

Zit de provinciale Visserijcommissies voor en doen voorstellen aan het Centraal Comité

- **Wetgeving Stedebouw.**

Uitvoeren beslissing Vlaamse Regering mbt Ruimtelijke Structuurplan Vlaanderen I en II
Afbakenen natuurverbindingen en opmaak provinciale RUP's

- **Decreet van 2 juli 1981 betreffende de voorkoming en het beheer van afvalstoffen, in het bijzonder artikel 16**

De provincies zijn belast met de coördinatie van de uitvoering, door de gemeenten en verenigingen op hun grondgebied, van de plannen (huishoudelijke afvalstoffen). Provincies kunnen ifv de doelstellingen van het Uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen, bindend sturen.

- **Decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, in het bijzonder artikel 75 e.v. (schadegevallen)**
- **decreet van 27 oktober 2006 betreffende de bodemsanering en de bodembescherming, in het bijzonder artikel 7 en het uitvoeringsbesluit Vlarebo (artikel 15, 22, 23 en 26) (grondeninformatieregister)**

Provincies leveren op eerste verzoek beschikbare informatie aan de OVAM met het oog op een efficiënt beheer en volledigheid van het grondeninformatieregister bij de OVAM; Provincies leveren informatie aan de gemeente voor de gemeentelijke inventaris van Risicogronden

- **Decreet Integraal waterbeleid d.d. 18/07/2003 en bijhorende uitvoeringsbesluiten**
 - ✓ opmaak deelbekkenbeheerplannen;
 - ✓ initiatiefnemer voor oprichting waterschappen.
- **Wet onbevaarbare waterlopen d.d. 28/12/1967 en het decreet algemene bepalingen inzake milieubeleid d.d. 05/04 /1995**

beheer van de onbevaarbare waterlopen van de 2e categorie; (waar polders en de wateringen actief zijn worden beheerstaken van de provincies en gemeenten inzake onbevaarbare waterlopen door deze besturen overgenomen).

- **Wet bescherming oppervlaktewater tegen verontreiniging d.d. 26/03/1971, Drinkwaterdecreet d.d. 24/05/2002 en uitvoeringbesluit, besluit Vlaamse Regering met betrekking tot de subsidiëring van de aanleg door de gemeenten, gemeentebedrijven, intercommunales of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van openbare rioleringen, andere dan prioritaire rioleringen, en van de bouw door de gemeenten, gemeentebedrijven, intercommunales of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden van kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties d.d. 01/02/2002**

advisering uitbouw gemeentelijke rioleringsinfrastructuur.

- **REG-decreet van 2 april 2004, Elektriciteitsdecreet van 17 juli 2000, Decreet economisch ondersteuningsbeleid van 31 januari 2003 en de respectievelijke uitvoeringsbesluiten en het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB92).**

Sommige provincies kennen eigen provinciale energiepremies toe.

- **Vlaamse Codex RO**
 - ✓ Adviesverlening;
 - ✓ Initiatiefnemer voor taken van provinciaal niveau, in uitvoering van provinciaal structuurplan (vb. afbakening van de kleinstedelijke gebieden, uitwerking van de specifieke economische knooppunten);
 - ✓ PRS Initiatiefnemer;
 - ✓ GRS: beslisser;
 - ✓ GRUP: adviesverlener;
 - ✓ PRUP: Initiatiefnemer;
 - ✓ gemRUP: beslisser;
 - ✓ BPA: adviesverlener.
- **Codex artikelen 2.3.1 en 2.3.2**

- ✓ adviesverlener en toepassen;
- ✓ initiatiefnemer;
- ✓ beslissen
- ✓
- **Codex artikelen 4.7.1, 4.7.26 e.v.; 5.3.1 en 5.3.2 en 7.5.8.**

Aanvrager of adviesverlener:

in welbepaalde gevallen; adviesverlener met beroepsmogelijkheid;

Reguliere Procedure - Beroepsinstanties:

- In welbepaalde gevallen; adviesverlener;
- Vergunningverlener bij administratief beroep.

- **Decreet grond- en pandenbeleid**

- ✓ provinciale beoordelingscommissies Wonen in Eigen Streek;
- ✓ verdeling provinciaal objectief voor sociale koopwoningen en sociale kavels over de gemeenten.

- **Ontwikkelen van een onroerend erfgoedbeleid**

De provincies ontwikkelen op vrijwillige basis een onroerend erfgoedbeleid en kunnen een eigen instrumentarium ontwikkelen. Dit dient te passen binnen de Vlaamse krijtlijnen. Ze leveren informatie aan voor de erfgoedinventarissen.

- **Aanduiden van ankerplaatsen en erfgoedlandschappen**
Ankerplaatsen

Advisering, bijhouden register.

- **Erfgoedlandschappen**

Mogelijke initiatiefnemer, advisering, bijhouden register.

- **Decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten, stads- en dorpsgezichten, art. 11-12**
- **Decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, art. 24-28. Decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, art. 14.**
- **Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening**

In het geval er een stedenbouwkundige vergunning vereist is: enkel rol bij beroepsdossiers tegen stedenbouwkundige aanvragen;
In het geval er geen stedenbouwkundige vergunning vereist is: niet betrokken.

- **Stads- en Dorpsgezichten**

Enkel betrokken bij beroepsdossiers.

- **Landschappen, Erfgoedlandshappen**

Beheerscommissie: mogelijk initiatiefnemer, lid van beheerscommissie

- **Monumenten, Stads- en Dorpsgezichten**

Onderhoudspremie: niet betrokken;

Restauratiepremie privé: mogelijke aanwezigheid op overlegvergaderingen, betaling koppelsubsidie;

Restauratiepremie openbaar en eredienst: mogelijke aanwezigheid op overlegvergaderingen, administratief en inhoudelijk nazicht en goedkeuren; dossier, betaling koppelsubsidie.

- **Archeologisch erfgoed**

Privé: betaling koppelsubsidie;

Openbaar: administratief en inhoudelijk nazicht en goedkeuren dossier, betaling koppelsubsidie.

- **Landschappen, Erfgoedlandshappen**

Niet betrokken

- **Voor de Vlaamse overheid : Artikel 3, 3° en 5° van het BVR van 14 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap zonder rechtspersoonlijkheid Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed**
- **Voor de provincies : Hoofdstuk IV Afdeling I (Artikel 62 t/m 66) van het Cultureel erfgoeddecreet van 23 mei 2008 (gewijzigd door het decreet van 13 maart 2009).**
 - ✓ Coördineren van erfgoeddepots;
 - ✓ Provinciale erfgoedmusea
 - ✓ Provinciale ontsluitingsinitiatieven m.b.t. onroerend erfgoed (bvb. provinciale erfgoedprojecten);
 - ✓ Provinciale museale werking

II. De personeelsaantallen van de provincies

Personeelsaantallen provincies

In koppen

Alle cijfers hebben betrekking op het tweede kwartaal van 2011

Provincies	VOLTIJDS						DEELTIJDS						Totaal
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
ANTWERPEN	413,1	185,76	170,63	178,89	10	8	84,94	190,91	25,41	133,86	0,8	10,77	1413,07
LIMBURG	157,68	131,32	95,25	104,11	92,49	50,01	21,78	97,32	14,65	77,07	13,59	58,51	913,78
OOST-VLAANDEREN	224,26	105,07	108,59	140	15,33	11,98	45,43	110,03	33,94	169,32	25,38	24,91	1014,24
VLAAMS-BRABANT	191,99	101,58	135,81	129,61	0	0	35,33	85,81	21,56	49,72	0	0	751,41
WEST-VLAANDEREN	261,49	155,81	72,11	83,51	8,98	9,8	26,35	77,95	7,74	56,41	0	4,8	764,95
Totaal	1248,52	679,54	582,39	636,12	126,8	79,79	213,83	562,02	103,3	486,38	39,77	98,99	4857,45

3.2.3.2. In VTE's

Alle cijfers hebben betrekking op het tweede kwartaal van 2011

Provincies	VOLTIJDS						DEELTIJDS						Totaal
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
ANTWERPEN	407	188	178	191	10	8	127	293	41	226	1	16	1686
LIMBURG	160	136	96	113	99	61	29	152	29	140	22	108	1145
OOST-VLAANDEREN	239	109	116	167	17	12	65	159	79	305	29	32	1329
VLAAMS-BRABANT	196	107	142	138	0	0	53	129	160	109	0	0	1034
WEST-VLAANDEREN	263	161	81	93	9	11	38	111	31	92	0	9	899
Totaal	1265	701	613	702	135	92	312	844	340	872	52	165	6093

III. De rol van de deputatie als administratief rechtscollege

Inzake lokale verkiezingsaangelegenheden is de deputatie bevoegd op het vlak van de verkiezingen van politieraden (wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, artikelen 18bis tot en met 18quater).

Over de bij haar ingediende bezwaarschriften inzake polderbelastingen (W. 03/06/1957, art. 68) doet de deputatie uitspraak

De bevoegdheid van de deputatie als administratief rechtscollege is geregeld door artikel 104 en artikel 104bis van de Provinciewet, die ten aanzien van de rechtsprekende taak van de deputatie, niet werden opgeheven door het Provinciedecreet (zie art. 261, 56° Provinciedecreet).

Het koninklijk besluit van 17 september 1987 betreffende de procedure voor de deputatie in de gevallen waarin deze een rechtsprekende taak vervult, geeft verder uitvoering aan het artikel 104bis van de Provinciewet.

Dit uitvoeringsbesluit is van toepassing voor zover door of krachtens de wet niet anders is bepaald.

De daarin vermelde geschillen van bestuur hebben enkel betrekking op politieke rechten.

Geschillen over burgerlijke rechten behoren immers uitsluitend tot de bevoegdheid van de gewone hoven en rechtbanken (art.144 gecoördineerde Grondwet).

Geschillen over politieke rechten behoren ook tot de bevoegdheid van dezelfde hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde; maar de wet kan hierop uitzonderingen stellen en de kennisname van deze geschillen aan buitengerechtelijke (administratieve) rechtscolleges opdragen (art. 145 gecoördineerde Grondwet).

Een rechtsprekende handeling van de deputatie beperkt zich tot een legaliteitsoordeel en bevat geen opportunitetsaspecten. Deze handeling heeft gezag van gewijsde.

Er is geen sprake van administratief toezicht (art. 162, 6° gecoördineerde Grondwet), noch van een rechterlijk wettigheidstoezicht op de uitspraak (art. 159 gecoördineerde Grondwet). Dit alles in tegenstelling tot het optreden van de deputatie als orgaan van actief bestuur.

IV. De inkomsten van de provincies

De inkomsten van de provincie bestaan grosso modo uit :

- Eigen opbrengsten: zoals inkomgelden:	ca. 7 %
- Provinciebelastingen en overdrachten:	ca. 55 %
- Toelagen van de VO uit het Provinciefonds	ca. 11 %
- Wedde- en werkingsbijdragen voor het onderwijs	ca. 15 %
- Overige toelagen (waaronder federale...)	ca. 10 %
- Interests en dividenden	ca. 2%

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 3. – AFDELING 2. GEWESTELIJKE VOLKSRAADPLEGING

Bijkomende informatie bij de beschrijving van de tweede optie

(zie volgende pagina)

Te regelen in en decreet op de Gewestelijke Volksraadplegingen

<i>Initiatief gaat uit van</i>	Burger	Beraadslagend (wetgevend) orgaan	Uitvoerend orgaan	
	<p>Initiatiefrecht: (art. 205 GD, art. 198 PD): De gemeentelijke en de provinciale volksraadpleging (VR) leggen een initiatiefrecht bij de burger. Het initiatief kan uitgaan van 20 % van de inwoners, 3.000 inwoners of 20 % van de inwoners, naargelang het inwonersaantal van de betrokken gemeenten, of van 10 % van de inwoners van de provincie voor een provinciale volksraadpleging. De wetgever (wet tot aanvulling de nieuwe gemeentewet met bepalingen betreffende de gemeentelijke volksraadpleging) heeft ervoor gekozen een opening te maken naar het volksinitiatief. Een wet kan de gemeentelijke overheid niet verplichten om een gemeentelijke VR te organiseren op basis van een verzoek van een</p>	<p>Volgens het GD en het PD kan het initiatief voor een Volksraadpleging uitgaan van de respectievelijk de gemeente- of de provincieraad. (art. 205 GD en art. 198 PD). De reden die hiervoor terug te vinden is in de parlementaire besprekingen over de wet van 10 april 1995 en de wet tot wijziging ervan van 13 mei 1999 is dat het College in hoofdzaak de beslissingen van de raad louter uitvoert en dat VR over de bevoegdheden van het uitvoerend orgaan niet bijdragen tot een betere werking van de democratie en tot meer inspraak van de burger bij het gemeentebeleid. Naar analogie kunnen we stellen dat het Vlaams Parlement een initiatiefrecht heeft. Het</p>	<p>De uitvoerende organen College van B. en S. en de Deputatie hebben volgens het GD en het PD geen initiatiefrecht. Het verzoek tot het organiseren van een gemeentelijke VR dient bij het College van B. en S. ingediend te worden en in geval van een provinciale VR bij de deputatie. Naar analogie kan gesteld worden dat de Vlaamse Regering geen initiatief kan nemen tot een gewestelijke VR.</p>	

	<p>bepaald percentage van de kiezers. De inschrijving van de gemeentelijke VR in art. 41 van de GW zorgt ervoor een correct en aan alle vormvereisten beantwoordend verzoek van de burger tot het inrichten van een VR door de GR ingewilligd moet worden.</p>	<p>VP bezit hiervoor ook de nodige soevereiniteit. Het beraadslagend of wetgevend orgaan is het orgaan dat de via de rechtstreekse verkiezing de bevolking vertegenwoordigt.</p>		
--	--	--	--	--

	<p><u>Indiening van het verzoek:</u> De drempel van 10 %, 3000 inwoners of 20 % werd ingegeven om te verhinderen dat men lichtzinnig met organiseren van een VR zou omspringen. Verder werd vastgelegd dat het percentage van de inwoners die aan de VR dienen deelgenomen te hebben alvorens tot stemopneming over te gaan minstens gelijk dient te zijn aan het percentage inwoners die het verzoek hebben ingediend.</p>			
<i>Bindend karakter</i>	<i>Neen</i>			

	<p>De term volksraadpleging staat voor een consultatief referendum. Dit impliceert dat een volksraadpleging aan de bevolking louter adviesbevoegdheid verleent.</p> <p>Organiseren(beslissend) referendum is het rechtstreeks toekennen van macht aan de bevolking. Dat is ongrondwettig volgens R. v. S., aangezien luidens de Grondwet alle machten uitgaan van de natie, maar de machten enkel op de wijze zoals door de wet voorgeschreven worden uitgeoefend.</p> <p>De soevereiniteit ligt niet bij het volk.</p> <p>Alle machten zijn ondergeschikt aan de Grondwet.</p> <p>De invoering van een bindend referendum veronderstelt dus een wijziging van art. 33, 2de lid van de Grondwet.</p>	<p>Er bestaat een spanningsveld tussen enerzijds de verantwoordelijkheid van de politieke organen de burgerparticipatie. De resultaten zijn in rechte niet bindend, maar de facto wel omdat volksvertegenwoordigers zich doorgaans gebonden achten door de uitspraak van het volk dat zij vertegenwoordigen. (Adv. R. v. St. 15 mei 1985)</p>		
Opkomstplicht	Neen	Ja		
	<p>Logischerwijze zou men kunnen stellen dat er geen opkomstplicht opgelegd dient te worden vermits het hier niet handelt over een</p>	<p>De participatie aan de VR in Gent (1998) leert ons dat vooral de lagere sociale klassen minder participeren. Een</p>		

	<p>beslissingsmaatregel. Er is vandaag bij de publieke opinie geen draagvlak voor het opleggen van een opkomstplicht voor een VR. Anderzijds is het aangewezen zich te verzekeren van een voldoende hoge participatie aan de VR, uit hoofde van de bekommernis om een voldoende mate van representativiteit en omwille van de hoge kostprijs van de organisatie. Dit betekent dat er een taak weggelegd is voor de overheid om de bevolking aan te sporen, te sensibiliseren om deel te nemen aan de geplande VR.</p>	<p>opkomstplicht zorgt voor een zo hoog mogelijke representativiteit van de resultaten van de VR, maar ze doet tegelijkertijd de populariteit van dit beleidsinstrument dalen. (Elchardus). De intrinsieke motivatie van "ik mag gaan stemmen" wordt dan vervangen door de extrinsieke verplichting van "ik moet gaan stemmen". De onpopulariteit van de opkomstplicht houdt het risico in van een relatief hoog aantal proteststemmen die dan weer afbreuk doen aan de representativiteit van het resultaat.</p>		
<p><i>Wie mag deelnemen?</i></p>	<p>Ruim kiespubliek</p>	<p>Beperken tot gemeenteraadskiez</p>		

	<p><u>Nieuwe Gemeentewet art. 322 § 1 - GD art. 209 - PD art. 202</u> : Om te verzoeken om of deel te nemen aan de VR moet men: 1° in het bevolkingsregister van de (een) gemeente (in de provincie) ingeschreven zijn; 2° de volle leeftijd van zestien jaar bereikt hebben; 3 ° niet het voorwerp uitmaken van een veroordeling of beslissing die voor de gemeenteraads-(provincieraads)kiezer de uitsluiting of de schorsing van het kiesrecht meebrengt. Vermits de VR louter een raadpleging beoogt over aangelegenheden die tot de gemeentelijke of de provinciale bevoegdheid behoren kan men geen reden aanvoeren om de inwoners die de Belgische nationaliteit niet bezitten uit te sluiten. Ment gaat er hierbij van uit dat een ruimer deelnemersveld de representativiteit en de opkomst ten goede komt.</p>	<p>De resultaten van een VR op gewestelijk niveau mag dan wel juridisch niet bindend zijn, de facto zijn ze dat wel. In theorie en juridisch is het resultaat niet bindend maar uit de aard zelf van de politiek wordt ze dat wel. Vanuit die overweging zou men ervoor kunnen opteren om de voorwaarden voor deelname uit het Vlaams kiesdecreet toe te passen.</p> <p><u>Decreet houdende de organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen: Art. 8.:</u> Om gemeenteraadskiezer te zijn, moet men :1° Belg zijn; 2° de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt; 3° in de bevolkingsregisters van de gemeente ingeschreven zijn; 4° zich niet bevinden in één van de gevallen van uitsluiting of schorsing, vermeld in hoofdstuk 4 van deze titel.</p>		
<i>Drempel voor</i>	Neen	Ja	Welke drempel?	

<i>stemopneming</i>				
	<p><u>De wet van 10 april 1995 stelde in art. 322:</u> ..Tot het opnemen van stemmen wordt slechts overgegaan indien ten minste 40 % van de gemeenteraadskiezers aan de raadpleging heeft deelgenomen. Later heeft het principe doorgang gevonden er minimaal evenveel inwoners aan de stemming dienen deelgenomen te hebben als er zich bij het verzoek tot inrichten van de VR hebben aangesloten.</p>	<p>Uit een studie van een commissie van specialisten op vraag van de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken blijkt dat het principe van een drempel, waarvan de hoegrootheid kan schommelen, algemeen gangbaar is.</p>	<p>Over het vastleggen van deze drempel is er m.b.t. de gemeentelijke en de provinciale VR uitgebreid gediscussieerd in de Kamer van Volksvertegenwoordigers en in de Senaat n.a.v. de wet van 10 april 1995 en de wijziging ervan bij wet van 13 mei 1999. De drempel die werd vastgelegd werd later overgenomen in het Gemeentedecreet. Na rijp beraad is men tot de huidige bepalingen gekomen die erin bestaan dat minimaal evenveel inwoners aan de stemming deelgenomen dienen te hebben als er zich bij het verzoek tot inrichten van de VR hebben aangesloten, dus minstens 20 % van de inwoners in gemeenten met minder dan 15.000 inwoners, 3.000 inwoners in gemeenten tussen 15.000 en 30.000 inwoners en minstens 10 % van de</p>	

			inwoners in gemeenten met minstens dan 30.000 inwoners.	
<i>Onderwerpen</i>	Nieuwe Gemeentewet/ GD/PD	Gewest. Aangelegenheden behalve betreffende: persoonlijke aangel., rekeningen, begrotingen, belastingen en retributies		

	<p><u>Nieuwe Gemeentewet (art. 318):</u> De VR is beperkt tot aangelegenheden als bedoeld in de artikelen 117, 118, 119, 121, 122 en 135 § 2 (bevoegdheden van de GR (artikelen 117 - 122) en van Gemeenten in het algemeen (art. 135 § 2)).</p> <p><u>Gemeentedecreet (art. 205):</u> aangelegenheden van gemeentelijk belang (zoals omschreven in art. 2, 1ste lid GD).</p> <p><u>Provinciedecreet (art. 198):</u> Aangelegenheden waarin de provincies beogen om op het provinciale niveau bij te dragen tot het welzijn van de burgers en tot de duurzame ontwikkeling van het provinciale gebied.</p>	<p>Het algemeen geldend principe is dat VR enkel mogen handelen over aangelegenheden waarvoor het bestuursniveau bevoegd is (in dit geval de gewestelijke aangelegenheden). Er bestaat een spanningsveld tussen enerzijds de verantwoordelijkheid van de politieke organen en anderzijds de inspraak van de burger. Dit spanningsveld geeft aanleiding tot het formuleren van uitzonderingen. De Nederlandse Tijdelijke Referendumwet specificiert in art. 7 de volgende uitzonderingen: het koningshuis, de begroting, de uitvoering van verdragen of besluiten van volkenrechtelijke organisaties en de meeste rijkswetten. De gemeenten kunnen in Nederland zelf een reglement opstellen over welke onderwerpen het voorwerp van een gemeentelijke VR</p>		
	<p><u>Met uitsluiting van: Nieuwe Gemeentewet art. 323:</u> Persoonlijke aangelegenheden en aangelegenheden betreffende de rekeningen, de begrotingen, de gemeentebelastingen en retributies en de toepassing van art. 18bis van de wet van 15 december 1980</p>			

	<p>betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen. (deze aangelegenheid valt onder de bevoegdheid van de federale overheid) .</p> <p><u>GD/PD Respectievelijk art. 214 § 1 en art. 207 § 1.</u> : Persoonlijke aangelegenheden en aangelegenheden betreffende de rekeningen, de gemeente(provincie)belastingen, de retributies, het meerjarenplan en de aanpassingen eraan, het budget en de budgetwijzigingen. Volksraadplegingen op het gemeentelijk of provinciaal vlak die behoren tot de bevoegdheden van het College van B. en S. of van de Deputatie zijn uitgesloten. <i>De reden die hiervoor terug te vinden is in de parlementaire besprekingen, is dat het College in hoofdzaak de beslissingen van de raad louter uitvoert en dat VR over de bevoegdheden van het uitvoerend orgaan niet bijdragen tot een betere werking van de democratie</i></p>	<p>kunnen zijn. Op de keper beschouwd gaat het hier over het vertrouwen dat men heeft in de burgerzin van de bevolking. Het al dan niet uitsluiten van thema's als voorwerp van een gewestelijke VR zal gebeuren op basis van een politieke overweging.</p>		
--	--	---	--	--

	<p><i>en tot meer inspraak van de burger bij het gemeentebestuur. Men heeft er ook voor gezorgd dat uitgesloten wordt dat er een VR wordt gehouden over hoe een College van B. en S. de bekendmaking van besluiten van de GR moet uitvoeren of over hoe een college de leiding over de gemeentewerken moet waarnemen, de registers van de Burgerlijke Stand dient te bij te houden of het archief dient te bewaren.</i></p>			
<p><i>Antwoordopties – nuancering</i></p>	<p>Ja/Neen</p>	<p>Meerder opties als antwoord op 1 vraag</p>	<p>Ja/Neen antwoorden op verschillende vragen</p>	<p>Bevolkings-enquête</p>

	<p><u>Gedr. st. Senaat (1994-1995) 1338 - 2:</u> De toenmalige minister antwoordt op de vraag of er meer dan één vraag gesteld kan worden per VR, dat hiertegen geen bezwaar is. Er kunnen vragen over verschillende aspecten gesteld worden op voorwaarde dat men er telkens met een duidelijke ja of neen op kan antwoorden. <u>GD (art. 218) en Pd (art. 211):</u> De vraag moet zo geformuleerd zijn dat met ja of nee kan worden geantwoord.</p>	<p>Een VR wordt uitgeschreven om de mening van de burger te kennen met betrekking tot een te nemen besluit. Dit kan in de vorm van een ja/nee-vraag zijn (we doen het of we doen het niet?) of in de vorm van een serie alternatieven waaruit een keuze moet worden gemaakt (we doen het, maar doen we het op manier A, B of C?). Deze laatste vorm wordt ook wel keuze-referendum genoemd.</p>	<p>Hiertegen is geen bezwaar.</p>	<p>Als men evenwel een genuanceerder representatief beeld wil van de mening van de burger is het gelet op de kostprijs van een VR, meer aangewezen om een enquête te organiseren onder een representatief staal van de bevolking. Een bevolkingsenquête heeft de volgende kenmerken: 1° richt zich tot de volledige bevolking; 2° deelname is niet verplicht; 3° initiatief komt van de overheid; 4° geen wettelijke beperkingen inzake tijdstip of frequentie; 5° geen materiële kiesverrichtingen; 6° er zijn meer genuanceerde antwoordmogelijkheden; 7° geen inhoudelijke beperking tot een bevraging over bepaalde onderwerpen</p>
--	---	---	-----------------------------------	---

<i>Frequentie</i>	Waarom frequentie beperken?			
	<p>Gelet op de relatief hoge kostprijs van de organisatie van een VR, alsook van campagnes en om verkiezingsmoeheid tegen te gaan is het aan te raden om het aantal VR per legislatuur te beperken. De decreetgever heeft inzake de regelmaat waarop VR georganiseerd kunnen worden regels vastgelegd. Er kan maximaal 1 keer om de zes maanden een gemeentelijke of provinciale VR georganiseerd worden met een maximum van zes per legislatuur. Er kan tevens geen VR georganiseerd worden met een tussenliggende periode van zes maanden. Binnen dezelfde legislatuur mag slechts 1 keer een referendum over hetzelfde onderwerp ingericht worden.</p>			
<i>Sperperiode</i>	Neen	Ja	Samenvallen van een VR met verkiezingen	

	<p>Mocht men er voor opteren om geen sperperiode in te lassen dan loopt men het risico dat het onderwerp van de verkiezingen de vraag van de VR zal overschaduwen of omgekeerd dat bepaalde verkiezingsthema's ondergesneeuwd zullen raken door de campagne rond de VR. Een bijkomend risico is de mogelijke lage opkomst voor een VR omwille van het feit dat men recent nog verplicht heeft deelgenomen aan een verkiezing of omdat men zich reeds in een verkiezingsperiode bevindt.</p>	<p>In de <u>wet van 10 april 1995</u> werd gesteld dat geen gemeentelijke VR georganiseerd mag worden in een periode van zestien maanden vóór de gewone vergadering van de kiezers voor de vernieuwing van de gemeenteraden. Bovendien kan geen raadpleging georganiseerd worden in de periode van veertig dagen vóór de rechtstreeks verkiezing van de leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers , de Senaat, de Raden en het Europees Parlement. <u>Gemeentedecreet art. 214 § 2:</u> Een raadpleging kan niet worden georganiseerd in een periode van twaalf maanden voor de gewone vergadering van de kiezers voor de vernieuwing van de gemeenteraden. Bovendien kan er geen raadpleging worden georganiseerd in een periode van veertig dagen voor de</p>	<p>In bijvoorbeeld de Verenigde Staten is het de gewoonte om ter gelegenheid van een verkiezing de kiezer ook een aantal vragen in het kader van een of meerdere VR voor te leggen. Op die manier wordt er kostenefficiënt gewerkt vermits de kostprijs van de verkiezingen deze van de VR dekt. Hier speelt echter ook het risico dat ofwel de verkiezingsthema's de VR in de schaduw stellen of omgekeerd. Het politiek debat voorafgaand aan de verkiezingen zou hierdoor verstoord kunnen worden en de informatiecampagne om de burger te informeren over het (de) onderwerp(en) van de VR zou aan de aandacht van de burger kunnen ontsnappen waardoor hij niet met voldoende kennis van zaken een standpunt kan bepalen. Een ander obstakel voor dit samenvallen is het feit dat men eerst de</p>	
--	---	--	---	--

		rechtstreekse verkiezing van de leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, de Senaat, de gemeenschaps- en gewestparlementen en het Europees Parlement. <i>De sperperiode werd ten aanzien van de gemeenteraadsverkiezingen verkort tot twaalf maanden.</i>	voorwaarden om te kunnen deelnemen aan een verkiezing of een VR dient gelijk te schakelen.	
--	--	--	--	--

			<p><u>Samenvallende verkiezingen:</u> In België zijn de voornaamste argumenten tegen het laten samenvallen: 1) Aparte verkiezingen respecteren de federale logica: verschillende bevoegdheden op verschillende bestuursniveaus verdienen aparte verkiezingen op aparte data. 2) Aparte verkiezingen respecteren regionale autonomie, samenvallende verkiezingen ondergraven dit. 3) Aparte verkiezingen zorgen ervoor dat de verkiezingscampagne handelt over thema's waarvoor men bevoegd is.</p>	
<i>Geschillen- beslechting</i>	Gemeentelijke en provinciale VR	Gewestelijke VR	Bevoegdheidsconflict	Adviesvraag RvS
	<u>GD art. 218bis en PD 211bis:</u> De Raad voor Verkiezingsbetwistingen is bevoegd over de geschillen betreffende de stemopneming. Tegen de uitspraak van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen is	Gelet op de politieke impact van een gewestelijke VR is het aangewezen om een scheidsrechter bevoegd te maken over de geschillen. Voor de gewestelijke VR zou	Indien aan de beslissing van een Gewest om een VR te organiseren een bevoegdheidsconflict ten grondslag zou kunnen liggen zou dienaangaande een	De voorzitter van het Vlaams Parlement kan of moet naargelang het geval advies vragen aan de RvS over de beslissing.

	beroep mogelijk bij de RvS.	hiervoor het te ontwikkelen Vlaams Bestuursrechtcollege ingeschakeld kunnen worden met een mogelijkheid tot beroep bij de RvS..	procedure voor het Grondwettelijk Hof gestart kunnen worden.	
Kostprijs	Kostenfactoren stemmig op papier (eerste voorlopige ramingen)	Kostenfactoren elektronische stemmig (eerste voorlopige ramingen)	Stemmen via het internet	Verzoek van de burger via het internet
	<u>Informatiebrochure - informatiecampagne:</u> ca. 0,15 euro/inwoner <u>verzendingskosten:</u> ca. 1,00 euro/inwoner <u>Presentiegelden:</u> ca. 0,20 euro/inwoner <u>Catering:</u> ca. 0,15 euro/inwoner <u>Kieslijsten</u> <u>Oproepingsbrieven:</u> ca. 0,50 euro/inwoner <u>Overuren:</u> ca. 0,45 euro/inwoner <u>TOTAAL:</u> ca. 2,45 euro/inwoner	<u>Informatiebrochure - informatiecampagne:</u> ca. 0,15 euro/inwoner <u>verzendingskosten:</u> ca. 1,00 euro/inwoner <u>Presentiegelden:</u> ca. 0,20 euro/inwoner <u>Catering:</u> ca. 0,15 euro/inwoner <u>Kieslijsten</u> <u>Oproepingsbrieven:</u> ca. 0,50 euro/inwoner <u>Overuren:</u> ca. 0,45 euro/inwoner <u>Aanpassingen verkiezingssoftware:</u> ca. 0,05 euro/inwoner <u>ICT-materiaal per inwoner:</u> ca. 2,00 euro/inwoner <u>TOTAAL:</u> ca. 4,50 euro/inwoner Ter vergelijking kostprijs gemeente- en	Hier is vandaag nog geen waterdichte, fraudebestendige toepassing beschikbaar.	De samenstelling van de lijst van burgers die onder elektronische handtekening zich aansluiten bij het verzoek tot het organiseren van een volksraadpleging kan eventueel via het internet verlopen. Vervolgens zou deze lijst via het internet neergelegd kunnen worden bij de controle-instantie die dient na te gaan of alle personen op de lijst wel degelijk beantwoorden aan de voorwaarden om een verzoekschrift

		provincieraadsverkiezing en van 14 oktober 2012		in te dienen of zich daarbij aan te sluiten.
	<p><u>De kostprijs van de verkiezingen wordt als volgt verdeeld:</u> <u>Kosten voor het Vlaams Gewest:</u> verkiezingspapier <u>Kosten voor de provincie:</u> - het presentiegeld en de reisvergoeding waarop de leden van de kiesbureaus aanspraak kunnen maken - de reiskosten voorgelegd door de kiezers die op de dag van de verkiezing niet meer in de gemeente verblijven waar ze als kiezers zijn ingeschreven - de verkiezingspremies om de lichamelijke schade te dekken die voortvloeit uit ongevallen die de leden</p>	<p><u>Ter vergelijking: Kostprijs van de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 14/10/2012:</u> <u>telecommunicatie:</u> 8,624,784,27 euro <u>ICT:</u> 1.935.000,00 euro <u>Verkiezingspapier:</u> 139,045,09 euro <u>Communicatie:</u> 170,090,41 euro <u>Drukwerk/verzendingen:</u> 35,806,06 euro <u>Logistiek/diverse kosten:</u> 33,661,49 euro <u>Presentiegelden:</u> ca. 700.000 euro (worden door de provincies betaald) <u>Stemcomputers:</u> ca.</p>		

	<p>van de kiesbureaus zijn overkomen bij de uitkering van hun ambt.</p> <p><u>Kosten voor de gemeente:</u> - de stembussen, schotten, lessenaars, omslagen en potloden - alle andere verkiezingsuitgaven.</p>	<p><i>12.000.000 euro</i> (afschrijvingstermijn 4 jaar)</p> <p><u>TOTAAL:</u> <i>ca.</i> <i>23.671.857 euro</i></p>		
--	--	--	--	--

Bijkomende informatie bij de bespreking van de effecten van de tweede optie

Samenstelling kostenplaatje organisatie volksraadpleging:

- Informeren van de burger: Brochure, drukwerk, maquette, media....
 - o Vaste kost: ca. 100.000 euro
- Portkosten: ca. 0,50 euro/inwoner: 3.000.000
- Presentiegelden: ca. 0,40 euro/inwoner: 2.400.000
- Catering Bureaus: ca. 0,12 euro/inwoner: 720.000
- Administratieve kosten: Kieslijsten, oproepingskaarten: 0,50 euro/inwoner: 3.000.000
- Personeelskosten overuren: ca. 0,75 euro/inwoner: 4.500.000
- Kosten voor de aanpassing van de verkiezingssoftware:
 - o Vaste kost ca. 75.000 euro

ca.: 14.000.000 euro of 2,3 euro/inwoner

Volksraadplegingen:

Steden en gemeenten:

Antwerpen (Oosterweelverbinding):	ca. 800.000 euro	1,8 euro/inwoner
Gent (Markt):	ca. 500.000 euro	2,0 euro/inwoner
Lier:	ca. 85.000 euro	2,4 euro/inwoner
Nijlen:	ca. 20.000 euro	1,0 euro/inwoner

Landen:

Nederland	ca. 24.000.000 euro	1,5 euro/inwoner
Verenigd Koninkrijk	ca. 90.000.000 euro	1,5 euro/inwoner
Ierland	ca. 4.500.000 euro	1,0 euro/inwoner
Bulgarije	ca. 7.000.000 euro	1,0 euro/inwoner
Schotland	ca. 12.000.000 euro	2,4 euro/inwoner

BIJLAGE BIJ HOOFDSTUK 3. – AFDELING 4. FEDERAAL IMPULSFONDS

Bijkomende informatie bij de beschrijving van de nuloptie

I. Nota Vlaamse Regering van 13 januari 2006

NOTA AAN DE LEDEN VAN DE VLAAMSE REGERING

VERTROUWELIJK
EN PERSOONLIJK

VR / 2006 / 1301 / DOC.0023

Betreft: Impulsfonds voor het migrantenbeleid: bijsturing selectieprocedure m.b.t. de projecten in Vlaanderen en de Nederlandstalige projecten in Brussel

1. Situering van het Federaal Impulsfonds voor het Migrantenbeleid.

Op initiatief van de federale regering is in 1991 een Fonds voor het Migrantenbeleid opgericht dat bestemd is voor steun aan projecten die een gunstig kader bieden voor de maatschappelijke integratie van personen van vreemde oorsprong, de preventie van discriminatie en de interculturele dialoog.

De kredieten die aan dit Fonds worden verleend, zijn afkomstig uit de nettowinst van de Nationale Loterij. 75 % van dit bedrag is voorbehouden aan projecten van de vijf grootste steden van het land (Brussel, Antwerpen, Gent, Luik, Charleroi) en hun agglomeraties. De resterende 25% wordt toegekend aan projecten in de overige prioritaire actiezones (wat Vlaanderen betreft, meer bepaald 26 Vlaamse steden en gemeenten).

De projecten die ondersteund worden door het Impulsfonds, moeten leiden tot de verbetering van het levenskader en tot de gelijke (start)kansen in de actiezones die als prioritair werden vastgesteld. Dit Fonds wil een impuls toedienen door het aanmoedigen van welomschreven afgebakende projecten van beperkte duur. Het inhoudelijke kader waaraan de projecten moeten beantwoorden, wordt bepaald door de Interministeriële Conferentie voor het Migrantenbeleid, zijnde:

1. De bevordering van gelijkheid en bestrijding van etnische discriminatie;
2. Initiatieven ter bevordering van de interculturele dialoog en ter verbetering van wederzijdse kennis;
3. Opvang en integratie van nieuwkomers, in het bijzonder de initiatieven gericht op het geven van een basisopleiding (het op niveau brengen en adviseren met betrekking tot studie- en beroepskeuzemogelijkheden, alfabetisering en taalonderricht);
4. De sociale en professionele inschakeling, met bijzondere aandacht voor:
 - Advisering met betrekking tot studie- en beroepskeuzemogelijkheden, alfabetisering en taalonderricht;
 - De bestrijding van het schoolverzuim en het spijbelen bij jongeren in de prioritaire actiezones;
 - Interculturele bemiddeling;
 - Acties ter bevordering van intergenerationele contacten;
5. Investeringen voor de aankoop, renovatie of aanleg van een infrastructuur en ruimten die toegankelijk zijn voor het publiek voor socio-culturele, educatieve, artistieke of sportieve activiteiten in de prioritaire actiezones.

Daarnaast wordt er als transversale prioriteit bijzondere aandacht gegeven aan projecten die gericht zijn op een vrouwelijk doelpubliek of die aandacht schenken aan de man/vrouw verhoudingen (genderaspect).

2. Bijsturing transparante selectieprocedure

Op 14 oktober 2005 werd via een mededeling aan de Vlaamse Regering meegedeeld dat voor de Nederlandstalige projecten vanaf 2006 de procedure zou worden bijgestuurd (VR/2005/14.10/med. 04). In het kader van het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid worden in deze nota de krijtlijnen van de besluitvorming en beoordeling uitgewerkt. Deze nota is besproken en goedgekeurd op een interkabinettenwerkgroep die plaats vond op 14 december 2005 en 9 januari 2006.

Er wordt voorgesteld om de hervorming als volgt in te delen:

2.1 Communicatie

1. In overleg met de bevoegde administratie van de drie steden (Gent, Antwerpen en Brussel) en het Forum van Etnisch-culturele Minderheden werkt de ICEM (Interdepartementale Commissie voor Etnisch-culturele Minderheden) een voorstel uit van specifiek Vlaamse inhoudelijke prioriteiten, rekening houdend met het inhoudelijk kader zoals bepaald door de Interministeriële Conferentie voor het Migrantenbeleid.
2. Het voorstel van inhoudelijke prioriteiten wordt voorgelegd aan het Vlaams Impulsfondscomité. Dit comité beslist over deze finale prioriteiten.
3. Eens de projectoproep van het Impulsfonds in het Staatsblad wordt gepubliceerd, communiceert de Vlaamse Gemeenschap in samenwerking met de 3 steden en de overige 26 steden en gemeenten naar zoveel mogelijk projectaanvragers: het aanvraagformulier, de informatiebrochure, de specifieke Vlaamse inhoudelijke prioriteiten, de selectieprocedure en tot slot het tijdsplan.¹

2.2 Advisering

1. De aanvraagformulieren worden ingediend bij het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding dat het secretariaat van het Impulsfonds waarneemt. Daarop zal het Centrum een eerste ontvankelijkheidsanalyse van de aanvraag doen. Deze analyse gaat na of de aanvraag conform is aan de regels van de projectoproep, de bijkomende aandachtspunten en de administratieve criteria.
2. De ontvankelijk verklaarde Nederlandstalige projectaanvragen worden doorgestuurd naar de Vlaamse administratie bevoegd voor Inburgering – concreet het team Diversiteit en Inburgering. Deze administratie duidt de beleidsdomeinen aan waaronder het project valt, rekening houdend met enerzijds de sector waarin het project wordt uitgevoerd, en anderzijds de beleidsdomeinen waarbinnen het project zich situeert. Ze bezorgt het Vlaams Impulsfondscomité een overzicht van projecten met aanduiding van de gevraagde bedragen (werkings-, investerings- en personeelskosten) en van de beleidsdomeinen waarbinnen het project zich situeert.
3. Vervolgens zorgt de administratie bevoegd voor Inburgering voor de verdeling van de projecten naar de bevoegde Vlaamse administratie(s) en/of lokale besturen voor advies. Projectaanvragen uit de steden Antwerpen en Gent worden naar de lokale besturen verstuurd. Nederlandstalige projectaanvragen uit de stad Brussel worden verstuurd naar de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Projectaanvragen uit de andere 26 steden en gemeenten worden verstuurd naar de lokale besturen en de bevoegde Vlaamse administratie(s). Overkoepelende

¹ In overleg met de betrokken actoren wordt het tijdsplan opgesteld waaraan elke actor gedurende de selectieprocedure zich dient te houden.

interstedelijke of intergemeentelijke projectaanvragen² worden verstuurd naar de bevoegde Vlaamse administratie(s). Om de overkoepelende projecten te kunnen subsidiëren, wordt een voorafname van 20% genomen op het budget van elk van de drie steden (Antwerpen, Gent en Brussel) en op het budget van zone Vlaanderen. Deze voorafname wordt verdeeld over de betrokken prioritaire actiezones.

4. De adviserende instanties brengen een advies uit op een adviesformulier dat de motivering duidelijk en helder weergeeft. In het formulier worden minstens volgende aspecten opgenomen:
 - o Beknopte inhoud van het project.
 - o Algemene kwaliteitscriteria (o.m. samenwerkingsverbanden, innoveringsaspect).
 - o Beknopte raming van de werkings-, investerings- en personeelskosten, en verantwoording van het toegekende bedrag indien het bedrag verminderd wordt.
 - o Quoting van het project met een cijfer tussen 1 en 5, en heldere argumentatie.

Advies over de projectaanvragen uit de steden Antwerpen, Gent en Brussel

- Projectaanvragen uit de steden Antwerpen en Gent worden naar de lokale besturen verstuurd. Nederlandstalige projectaanvragen uit de stad Brussel worden verstuurd naar de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In deze steden wordt een selectiejury samengesteld die een advies uitbrengt. Deze selectiejury is evenwichtig samengesteld uit bevoegde ambtenaren van de stad en uit externe deskundigen waarbij maximale onafhankelijkheid ten aanzien van de projecten wordt verzekerd. De juryleden hebben in geen geval zelf een project aangevraagd.³ De samenstelling van deze selectiejury wordt vooraf meegedeeld aan het Vlaams Impulsfondscomité.
- Deze selectiejury geeft advies aan de projecten, en werkt op basis van de adviezen en synthesevoorstel uit dat rekening houdt met de Vlaamse criteria:
 - i. Maximum 30% van de impulsfondsmiddelen zijn voor personeelskosten;⁴
 - ii. Maximum 50% van de impulsfondsmiddelen zijn voor investeringen voor de aankoop, renovatie of aanleg van een infrastructuur en ruimten, in relatie met de Vlaamse beleidsprioriteiten.
 - iii. Minimum 30% van de projecten zijn inhoudelijk vernieuwende projecten;
 - iv. Een redelijke verdeling van de projecten over de verschillende beleidsdomeinen;
 - v. De opgegeven samenwerkingsverbanden⁵ bieden een deskundige meerwaarde aan de vooropgestelde doelstellingen van de projecten.
 - vi. Projecten hebben een impuls karakter.⁶
- Het synthesevoorstel wordt bezorgd aan het College van Burgemeester en Schepenen in Antwerpen of Gent, of aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie in Brussel. Op basis van dit synthesevoorstel bepaalt het College welke projecten

² Elk ingediend project moet gerealiseerd worden in één of meerdere prioritaire actiezones zoals vastgelegd door het Federaal Impulsfondscomité.

³ Een uitzondering daarop geldt voor de opvolgingsprojecten uit de steden Gent, Antwerpen en Brussel.

⁴ Voor projecten die onder de bevoegdheid van de Vlaamse overheid vallen, kunnen eventuele loonkosten eenmalig en voor maximaal 50% van de totale loonkost per project aanvaard worden. In geval van verlenging van de projectaanvraag, zal de projectindieners zelf in de financiering van de loonkost moeten voorzien.

⁵ Dit criterium is niet van toepassing op projectaanvragen louter gericht op investeringskosten.

⁶ Een impuls richt zich op activiteiten en projecten die geen regulier kader vinden. Een impuls is beperkt in de tijd en éénmalig. Een project kan enkel verlengd worden omwille van gemotiveerde uitzonderlijke omstandigheden.

worden geselecteerd,⁷ rekening houdend met de Vlaamse criteria. Het College geeft tot slot een bindend advies met betrekking tot de selectie van de projecten.

- Het voorstel van bindend advies wordt samen met alle adviezen van de ingediende projecten verstuurd naar de Vlaamse administratie bevoegd voor inburgering.

Advies over de projectaanvragen uit de andere 26 steden en gemeenten (overige prioritair actiezones)

- Projectaanvragen uit de andere 26 steden en gemeenten worden ter advisering verstuurd naar de lokale besturen en de bevoegde Vlaamse administraties.
 - i. Lokale besturen
In deze steden en/of gemeenten wordt een selectiejury samengesteld die een advies uitbrengt. Deze selectiejury is evenwichtig samengesteld uit bevoegde ambtenaren van de stad en uit externe deskundigen waarbij maximale onafhankelijkheid ten aanzien van de projecten wordt verzekerd. De juryleden hebben in geen geval zelf een project aangevraagd. De samenstelling van deze selectiejury wordt vooraf meegedeeld aan het Vlaams Impulsfondscomité.
 - ii. Bevoegde Vlaamse administraties
De bevoegde Vlaamse administratie(s) geven een advies zolang het geen eigen projectaanvraag betreft.
- Alle adviezen worden verzameld door de administratie bevoegd voor inburgering. Op basis van de verzamelde adviezen werkt het team 'Diversiteit en Inburgering' een synthesevoorstel uit, rekening houdend met de Vlaamse criteria:
 - i. Maximum 30% van de impulsfondsmiddelen zijn voor personeelskosten;⁸
 - ii. Maximum 50% van de impulsfondsmiddelen zijn voor investeringen voor de aankoop, renovatie of aanleg van een infrastructuur en ruimten, in relatie met de Vlaamse beleidsprioriteiten;
 - iii. Minimum 30% van de projecten zijn inhoudelijk vernieuwende projecten;
 - iv. Een redelijke verdeling van de projecten over de verschillende beleidsdomeinen;
 - v. Een evenwichtige spreiding van de projecten over de actiezones, rekening houdend met de aanwezigheid van personen van vreemde oorsprong,⁹ zonder aan kwaliteit in te boeten;
 - vi. De opgegeven samenwerkingsverbanden¹⁰ bieden een deskundige meerwaarde aan de vooropgestelde doelstellingen van de projecten.
 - vii. Projecten hebben een impuls karakter.¹¹

⁷ Projecten die gemiddeld minder dan 3 op 5 halen worden niet weerhouden voor bespreking in een eerste fase. Dit wil zeggen dat in eerste instantie enkel die projecten met een gemiddelde quotering van meer dan 3 in aanmerking komen.

⁸ Projecten die onder de bevoegdheid van de Vlaamse overheid vallen, kunnen eventuele loonkosten eenmalig en voor maximaal 50% van de totale loonkost per project aanvaard worden. In geval van verlenging van de projectaanvraag, zal de projectindienaar zelf in de financiering van de loonkost moeten voorzien.

⁹ Definiëring personen van vreemde origine: personen die zich legaal in België bevinden, ongeacht of zij de Belgische nationaliteit hebben, en die tegelijkertijd aan de volgende voorwaarden voldoen: a) minstens één van hun ouders of grootouders is geboren buiten België; b) zij bevinden zich in een achterstandspositie vanwege hun etnische afkomst of hun zwakke sociaal-economische situatie.

¹⁰ Dit criterium is niet van toepassing op projectaanvragen louter gericht op investeringskosten.

¹¹ Een impuls richt zich op activiteiten en projecten die geen regulier kader vinden. Een impuls is beperkt in de tijd en éénmalig. Een project kan enkel verlengd worden omwille van gemotiveerde uitzonderlijke omstandigheden.

Advies over de overkoepelende interstedelijke of intergemeentelijke projectaanvragen

- Overkoepelende interstedelijke of intergemeentelijke projectaanvragen worden ter advisering verstuurd naar de bevoegde Vlaamse administratie(s). De bevoegde Vlaamse administratie(s) geven een advies zolang het geen eigen projectaanvraag betreft.
 - Alle adviezen worden verzameld door de administratie bevoegd voor Inburgering. Op basis van de verzamelde adviezen werkt het team 'Diversiteit en Inburgering' een synthesevoorstel uit, rekening houdend met de hierboven vermelde Vlaamse criteria.
5. Het Vlaams Impulsfondscomité krijgt: 1) het synthesevoorstel van bindend advies over de projecten in de drie steden; 2) het synthesevoorstel van de adviezen over de projecten in de andere 26 steden en gemeenten; 3) het synthesevoorstel van de adviezen over de overkoepelende interstedelijke en intergemeentelijke projecten. Het Vlaams Impulsfondscomité krijgt ook de adviezen van alle ingediende projecten. De projectaanvragen zelf kunnen ter inzage worden geraadpleegd bij de administratie bevoegd voor Inburgering.

2.3 Beslissing

Projectaanvragen uit de drie steden

- Het Vlaams Impulsfondscomité formaliseert het bindend advies van de steden/VGC in een bindend advies van de Vlaamse regering aan het Federaal Impulsfondscomité. Indien zou blijken dat bepaalde projecten haaks staan op het Vlaams Regeerakkoord, en indien niet aan de Vlaamse criteria is voldaan, kan het Vlaams Impulsfondscomité beslissen af te wijken van het bindend advies van de steden/VGC. De gemotiveerde beslissing om van het bindend advies af te wijken zal aan de stad/VGC bezorgd worden.

Projectaanvragen uit de andere 26 steden en gemeenten

- Het Vlaams Impulsfondscomité beslist welke projecten worden goedgekeurd en voor welk bedrag, rekening houdend met de Vlaamse criteria.

Overkoepelende interstedelijke of intergemeentelijke projectaanvragen

- Het Vlaams Impulsfondscomité beslist welke projecten worden goedgekeurd en voor welk bedrag, rekening houdend met de Vlaamse criteria.

De beslissing van het Vlaams Impulsfondscomité wordt meegedeeld aan de Vlaamse Regering.

Tot slot wordt de mededeling aan de Vlaamse Regering meegedeeld aan het Federaal Impulsfondscomité.

3. Budgettaire gevolgen

Er zijn geen budgettaire meeruitgaven. De inspectie van financiën verleende een advies op 3 januari 2006.

4. Weerslag van het voorstel van beslissing op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap

Het voorstel heeft geen weerslag.

5. Weerslag van het voorstel op de lokale besturen

Weerslag op personeel: beperkte extra-investering gedurende maximaal 2 maanden.

Weerslag op werkingsuitgaven: beperkte extra-investering.

Weerslag op investeringen en schuld: het voorstel heeft geen investeringen als gevolg.

Weerslag op ontvangsten: het voorstel resulteert niet in bijkomende ontvangsten.

Conclusie: de beslissing van de Vlaamse regering heeft een minieme weerslag op de lokale besturen wat betreft personeelsinzet en werkingsuitgaven.

6. Weerslag van het voorstel op het personeelskader en de personeelsbudgetten

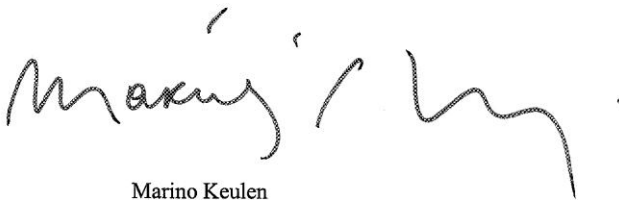
Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

Het voorstel van beslissing betekent op niveau van de Vlaamse Gemeenschap voor de administraties en inzonderheid voor het team "Diversiteit en inburgering" een extra belasting.

7. Voorstel van beslissing

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te verlenen aan het voorstel van bijsturing van de selectieprocedure in het kader van het Impulsfonds voor het migrantenbeleid.
2. de Vlaamse minister bevoegd voor inburgering te gelasten om dit standpunt mede te delen op het federaal impulsfondscomité.
3. de Vlaamse minister bevoegd voor inburgering te belasten met de verdere uitvoering van deze beslissing.

Marino Keulen
Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid,
Wonen en Inburgering

Bijlage: advies Inspectie van Financiën d.d. 3 januari 2006.

II. Prioritaire actiezones van het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid 2012

1. Zones in de grootstedelijke centra

ANTWERPEN

Zone 1 Borgerhout, Antwerpen-Noord, Antwerpen-Zuid, Berchem, Kiel, Hoboken, Luchtbal, Merksem-Dokske, Deurne, Linkeroever.

BRUSSEL (19)

Zone 2 Brussel-Stad: Zennewijk, Noordwijk, wijk vijfde afdeling, wijk lage Marollen, wijk Laken (Marie-Christinestraat), wijk Beysegem-Versailles

Zone 3 Sint-Joost en Schaarbeek: Noordwijk en Kruidtuin, Josaphat en Sint-Franciscuswijk, Wijk van het station van Schaarbeek, Wijk van de Poststraat

Zone 4 Molenbeek-Koekelberg: Maritiem-, "Tours et Taxis"-, Centrum-, Vierwinden-, Ransvoorde- en Hertoginnewijk, Wijk van de Jetsesteenweg

Zone 5 Sint-Gillis en Vorst: Wijk Beneden Bareel van Sint Gillis, Sint-Antoniuswijk, Sint-Deniswijk

Zone 6: Anderlecht: Kuregem-, Peterboswijk en de wijk "het Rad"

Zone 7 Elsene – Etterbeek: Wijk van de Graystraat, Jourdanplein en Waversesteenweg, Wijk van de Tulpstraat en Wijk Volta

Zone 8 Evere: Wijk van het station van Schaarbeek

CHARLEROI

Zone 9 Couillet "Village"

Montignies-sur-Sambre, "Roctiau", Charleroi-Nord

Zone 10 Marchienne

Wijk la Docherie, Dampremy en Monceau-sur-Sambre, Marchienne-au-Pont (Etat)

GENT

Zone 11 Ledeborg-sas-Bassijnwijk-Gentbrugge, Rabot, Brugse Poort, Muide, Sluizeke-Ham, Dampoort, Macharius en de wijk Nieuw-Gent, Bloemekenswijk.

LUIK

Zone 12 Droixhe-wijk, Vennes-wijk en Bressoux-bas

Zone 13 Glain-, Sainte-Marguerite-, Burenvillewijk

Zone 14 Sainte-Walburge- en Saint-Léonardwijk

2. Zones in andere gemeenten

- ZONE 15 Beringen: Tuinwijk, Wyerdijk, Steenveld en Vogelwijk
- ZONE 16 Boom
- ZONE 17 Châtelet, Farciennes en Fleurus
- ZONE 18 Colfontaine, Quaregnon en Boussu
- ZONE 19 Courcelles, Chapelle-lez-Herlaimont en Morlanwez
- ZONE 20 Diest
- ZONE 21 Dilsen-Stokkem
- ZONE 22 Genk: Winterslag, Waterschei, Centrum, Nieuw-Sledderlo, Zwartberg, Kolderbos
- ZONE 23 Hasselt
- ZONE 24 Herstal en Visé (Cheratte)
- ZONE 25 Heusden-Zolder
- ZONE 26 Houthalen-Helchteren: Meulenburg, Standaard, Houthalen-Oost, Helchteren
- ZONE 27 La Louvière : Wijk van de "Bois du Luc", Tuinwijk te St-Vaast, Maurage
- ZONE 28 Leopoldsburg
- ZONE 29 Leuven
- ZONE 30 Lier
- ZONE 31 Lokeren: Centrum en Heirbrug
- ZONE 32 Maasmechelen
- ZONE 33 Manage: Wijk Scailmont, wijk Parc de Bellecourt, wijk Briqueterie, wijk Château
d'eau
- ZONE 34 Mechelen: Centrum, Noord (Nekkerspoel, Nieuwendijk, Liersesteenweg)
en Zuid
(Hombeekse- en Brusselsesteenweg)
- ZONE 35 Mol
- ZONE 36 Bergen: Woonkern "du Coq", Ghlin, Cuesmes - Wijk "des Tours"
- ZONE 37 Namen: "Balances"-wijk, "Plomcot"-wijk

- ZONE 38 Ronse
- ZONE 39 Sambreville
- ZONE 40 Seraing en Flémalle
- ZONE 41 Sint-Niklaas
- ZONE 42 Temse
- ZONE 43 Tubize : "Les Clos de la Bruyère"-wijk, "Texas"-wijk te Clabecq,
 Verviers : Hodimont-, Préjavais- en Gérard- Champs-wijk
- ZONE 44 Dison: Wijken Centre-Sablon,Neufmoulin, Fonds-de-Loup
- ZONE 45 Vilvoorde
- ZONE 46 Willebroek
- ZONE 47 Zele
- ZONE 48 Ans
- ZONE 49 Saint-Nicolas (Luik)
- ZONE 50 Aiseau Presles
- ZONE 51 Fontaine-l'Evêque
- ZONE 52 Senefte: Wijk "Jardin des Trieux", Familleureux : Wijk "Pont à la Marche"
- ZONE 53 Andenne: Wijk "Gouverneur Falize", Seilles : Wijk "d'Atrive".
- ZONE 54 Oostende
- ZONE 55 Aalst
- ZONE 56 Sint-Truiden
- ZONE 57 Halle
- ZONE 58 Kortrijk
- ZONE 59 Roeselare

III. Vlaamse en federale beleidsprioriteiten

Federale beleidsprioriteiten	Vlaamse beleidsprioriteiten-impulsfonds
Het stimuleren van onderwijs (meer bepaald op vlak van studieniveau, studie- en beroepskeuzemogelijkheden, bestrijding van het schoolverzuim);	Verbeteren van de onderwijspositie, bevorderen van de toegang tot onderwijs en Nederlandse taalstimulering
Verbeteren van de opleidingskansen en de arbeidsmarktpositie, bevorderen van de toegang tot en de slaagkansen op de arbeidsmarkt en in het ondernemerschap;	Verbeteren van de opleidingskansen en de arbeidsmarktpositie, bevorderen van de toegang tot en de slaagkansen op de arbeidsmarkt en in het ondernemerschap
Taalonderricht (Nederlands/Frans);	Bevorderen van het samenleven in diversiteit
Sociale promotie (bijscholing en alfabetisering);	
Socioculturele en sportieve activiteiten	
Aangepaste psychologische, sociale en medische begeleiding voor migranten;	
Opleiding en bijscholing van professionals werkzaam met een multicultureel publiek;	
Coördinatie van lokale partnerschappen ter bevordering van de sociale samenhang;	<i>De transversale prioriteiten:</i>
Vertalingen en sociale tolken.	- Stimuleren van het allochtone middenveld tot emancipatiebevordering en empowerment, en versterken van de maatschappelijke weerbaarheid en betrokkenheid. Dit steeds in relatie met de bovenstaande Vlaamse inhoudelijke beleidsprioriteiten (met specifieke aandacht voor onderwijs en tewerkstelling, en voor de aansluiting arbeid en gezin).

	- Versterken van het (projectmatig) samenwerken met o.a. (gespecialiseerde) organisaties, instellingen en/of voorzieningen. Culturele diversiteit bij initiatiefnemers wordt aangemoedigd zoals samenwerking tussen autochtone en allochtone organisaties, instellingen en voorzieningen.
<i>De transversale prioriteiten</i>	
Het versterken van de sociale en culturele mix in de samenleving en hebben aandacht voor intergenerationale contacten.	- Projecten die aandacht schenken aan de man/vrouwverhoudingen (genderaspect).
	- Projecten die gericht zijn op de doelgroep van Midden- en Oost-Europese (Roma)migranten.
	- Investerings voor de aankoop, renovatie of aanleg van infrastructuur voor organisaties en instellingen - erkend ofwel door Vlaanderen, ofwel door de Vlaamse Gemeenschapscommissie, ofwel door de Vlaamse lokale overheden - en dit steeds in relatie met de bovenstaande Vlaamse inhoudelijke beleidsprioriteiten, en die hoofdzakelijk burgers van diverse herkomst tot hun leden of doelgroep kunnen rekenen.

Bijkomende informatie bij de beschrijving van de tweede optie

Verdeling van de middelen van het impulsfonds volgens het BVR van 26 oktober 2012		
	Gemeente	
1	Aalst	38.283 €
2	Antwerpen	242.098 €
3	Asse	39.134 €
4	Beersel	34.595 €
5	Beringen	49.561 €
6	Boom	36.640 €
7	Denderleeuw	19.777 €
8	Diest	24.784 €
9	Dilbeek	34.605 €
10	Dilsen-Stokkem	27.275 €
11	Geel	8.700 €
12	Genk	102.971 €
13	Gent	115.068 €
14	Geraardsbergen	11.573 €
15	Grimbergen	38.833 €
16	Halle	26.932 €
17	Ham	19.050 €
18	Hasselt	37.566 €
19	Heist-op-den-Berg	- €
20	Heusden-Zolder	54.839 €
21	Houthalen-Helchteren	54.111 €
22	Kortrijk	37.595 €
23	Landen	- €
24	Leopoldsburg	29.733 €
25	Leuven	60.448 €
26	Liedekerke	23.359 €
27	Lier	19.861 €
28	Lokeren	35.921 €
29	Lommel	8.745 €
30	Maasmechelen	73.679 €
31	Machelen	59.141 €
32	Mechelen	65.694 €
33	Menen	27.398 €
34	Mol	18.742 €
35	Mortsel	27.944 €
36	Ninove	19.140 €
37	Oostende	28.258 €
38	Roeselare	14.831 €
39	Ronse	40.924 €
40	Sint-Niklaas	38.883 €
41	Sint-Pieters-Leeuw	47.701 €
42	Sint-Truiden	26.562 €
43	Temse	29.068 €

44	Ternat	3.154 €
45	Tienen	18.902 €
46	Turnhout	28.898 €
47	Vilvoorde	67.201 €
48	Waregem	14.199 €
49	Wetteren	20.009 €
50	Willebroek	33.080 €
51	Zele	27.045 €
52	Zemst	- €
		1.962.508 €

Bijkomende informatie bij de beschrijving van de vierde optie

Besluit van de Vlaamse Regering van 26 oktober 2012 tot uitvoering van diverse bepalingen van het decreet van 28 april 1998 betreffende het Vlaamse integratiebeleid

<http://codex.vlaanderen.be/Portals/Codex/documenten/1022710.html>